T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

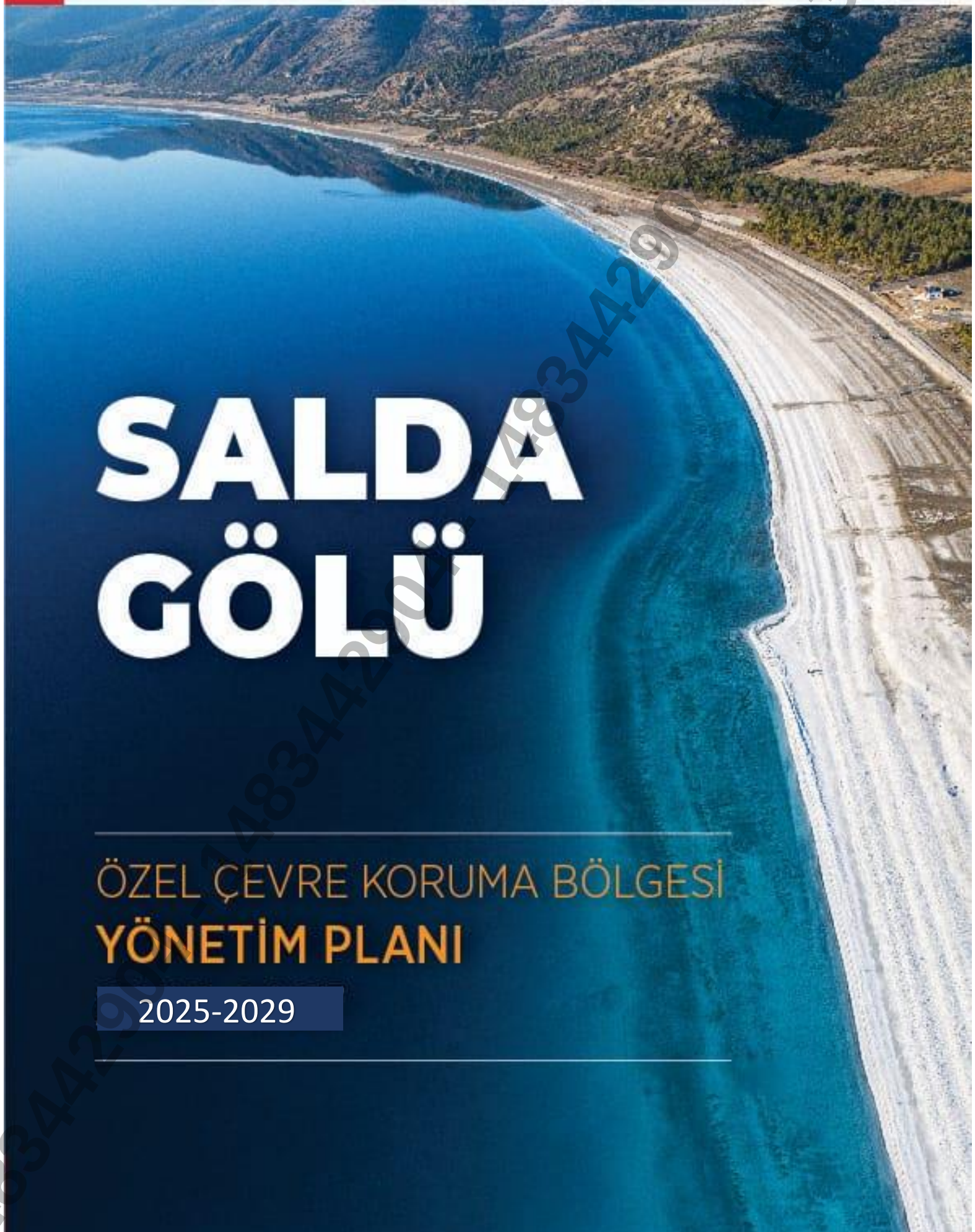

SALDA GÖLÜ

ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ
YÖNETİM PLANI

2025-2029

TR34429014834429014834429014834429014

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi

Yönetim Planı

2025-2029

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Unvan/Adı Soyadı	**Görevi**
H. Abdullah UÇAN	Genel Müdür
Dr. Beyhan OKTAR	Genel Müdür Yardımcısı V.
Mustafa UZUN	Daire Başkanı V.
Dilek DELİÇAY	Şube Müdürü
Tülay ÇALIŞKAN	Proje Kontrol Teşkilatı
Arzu Gür	Proje Kontrol Teşkilatı

PROJE EKİBİ

Osman Erdem, Ziraat Mühendisi	Proje Koordinatörü (Yönetim Planlaması Uzmanı)
Güler Bozok, Biyolog	Proje Asistanı
Aysel İlhan, Peyzaj Mimarı	CBS Uzmanı
İlker Özbahar Uzman Biyolog	Kolaylaştırıcı
Eylül Dizdaroğlu, Biyolog	Kolaylaştırıcı
Mert Ardar, Biyolog	Kolaylaştırıcı

YÜKLENİCİ FİRMA

Doğa Araştırmaları Derneği İktisadi İşletmesi

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

KATKI VERENLER

Yönetim planlaması sürecinde pek çok kişi ile görüşme yapılmış ve katkıları alınmıştır. Hepsine katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Yönetim planlaması sürecinde yapılan paydaş toplantılarına katılım ve katkı sağlayan kamu kurumu temsilcileri, bilim insanları, yöre halkı ve temsilcileri aşağıda yer almaktadır.

Kamu Kurumu Temsilcileri

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

Aynur GÖNÜL, Ufuk ERDEMİR, Esin KARACAOĞLU, Gizem GÖKSİDAN, Tuğba ÖZKAN, Uğur KURT, Demet SAVAŞ, Hakan ALBAYRAK, Özlem YILBAŞI GÜMÜŞ, Alperen KERKÜKLÜ, Yusuf YALÇIN, Mustafa ÇELİK,

Burdur İli Kamu Kurumu Temsilcileri

Mümtaz ŞENEL, Murat ALACATLI, Candaş N. KOPLAY, Sercan DURMAZ, Arzu AKTÜRK, N. Mert ERCAN, Sibel DOĞANKAYA, Osman KOÇIBAY, Zeynep ÖLÇER, Özgür Refik KAYGISIZ, Murat KARAKÜLAH, Ayşe AKÇA, Emre KÖKSAL, Engin HAZİPOĞLU, Murat KALEAĞASIOĞLU, İbrahim ÖZBEK, Mehmet Sadık DUMAN, Murat ASLAN, Ulaş GÜRBÜZ

Yöre Halkı ve Temsilcileri,

Ekrem YAY, Süleyman KAPAN, Ömer KOÇ, Nuri ERKAN, Emin KOCA, Fikret YILMAZ, Gazi Osman ŞAKAR, Âdem ÖZTÜRK, Ömer TÜRKMEN,

Bilim İnsanları

Prof. Dr. Ahmet Emre YAPRAK, Mehmet Borga ERGÖNÜL, Dr. Seyit Ali KAMANLI, Arş. Gör. Duygu Ceren ÇAĞLAN KAYA, Nedime GÜRELİ

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER 5

FOTOĞRAFLAR 7

HARİTALAR 8

ŞEKİLLER 9

GRAFİKLER 9

TABLOLAR 10

ÖNSÖZ 12

SUNUŞ 13

BÖLÜM I 14

ALAN TANIMI 14

1. ALAN TANIMI 15

1.1. Genel Bilgiler 15
1.1.1. Alanın Konumu, Tanımı ve Sınırları 15
1.1.2. Mülkiyet Durumu 17
1.1.3. Yönetim Yapısı (İdari durumu, koruma statüleri ve yönetim çerçevesi) 19

1.2. Doğal ve çevresel özellikler 20
1.2.1. Fiziksel veriler 20
1.2.1.1. Jeolojik yapı 21
1.2.1.2. Topoğrafik özellikler 30
1.2.1.3. Meteorolojik ve İklimsel Özellikler 35
1.2.2. Hidrolojik ve hidrojeolojik veriler 41
1.2.3. Biyolojik veriler 48
1.2.3.1. Bitkisel ve Hayvansal Planktonlar 48
1.2.3.2. Sucul omurgasız canlılar 49
1.2.3.3. Balıklar 50
1.2.3.4. Karasal Omurgasız Hayvanlar 53
1.2.3.5. Çiftyaşarlar ve Sürüngenler 53
1.2.3.6. Kuşlar 54
1.2.3.7. Memeliler 63
1.2.4. Sucul ve Karasal Bitkiler 67
1.2.4.1. Vejetasyon Örtüsü 71
1.2.5. Alanda Bulunan Habitat Tipleri 71
1.2.6. Ekosistem Direncini Sağlayan Temel Ekosistem İşlevleri ve Döngüler 73
1.2.7. Su Kalitesi 74
1.2.8. Gölün Biyolojik Kalite Bileşenleri Açısından Değerlendirilmesi 74

1.3. Sosyo-Ekonomik, Demografik Yapı 79

1.4. Doğal ve Kültürel Veriler 85
1.4.1. Geleneksel Kullanım Biçimleri 85
1.4.2. Tarihi ve kültürel alanlar 85
1.4.3. Peyzaj Değerleri 87

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

1.4.4. Arkeolojik ve Doğal Sit alanları 88
1.5. Doğal Kaynakların Kullanımı 92
1.5.1. Suyun Kullanım Amacı ve Miktarı 92
1.5.2. Balıkçılık 93
1.5.3. Tarım ve hayvancılık 93
1.5.4. Turizm 94
1.5.5. Avcılık 102
1.5.6. Otlatma 102
1.5.7. Diğer arazi kullanımı 102
2. DEĞERLENDİRME 102
2.1. Ekolojik Değerlendirme 102
2.1.1. Salda Gölü'nün Koruma Değerleri 102
Flora Değerlendirilmesi 104
Fauna Değerlendirmesi 105
2.2. Niteliksel Yönden Değerlendirme 108
2.3. Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Değerlendirme 110
2.4. Yapısal Gelişme Eğiliminin Değerlendirilmesi 110
2.5. Yasal ve Yönetimsel Değerlendirme 110
2.6. Kültürel Değerlendirme 111
2.7. Vizyon 112
2.8. İdeal hedefler 112
2.9. Sınırlayıcılar ve Destekleyiciler 113
2.10. Sorun Analizi 115
YÖNETİM PLANI 119
3. 5 YILLIK UYGULAMA DÖNEMİ 119
3.1. Yönetim Planı I. 5 Yıllık Uygulama Dönemi 120
4. YÖNETİM STRATEJİSİ 188
5. KAYNAKÇA 191

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Salda Gölü ve Çevresi 17
Fotoğraf 2: Göl Kıyısında Oluşan Kil-Balçık 23
Fotoğraf 3: Salda Gölü Çevresinden Alınan Bazı Örneklerin SEM Fotoğraflarındaki Hidromanyezitler (MTA,2020). 24
Fotoğraf 4: Salda Gölü ve Eşeler Dağı 32
Fotoğraf 5: Salda Kayak Merkezi 32
Fotoğraf 6: Göl ve Çevresinin Görünümü 33
Fotoğraf 7: Salda Gölü Kayak Merkezi 33
Fotoğraf 8: Salda Gölü Etrafındaki Su Kaynaklarından Biri 43
Fotoğraf 9: Salda Deresi (Foto: Osman Erdem, 2020) 46
Fotoğraf 10: (Solda) Tatlısu Süngeri (Spongilla cf. lacustris, Spongillidae) kolonileri, (sağda)Su Şamdanları (Charophyta) popülasyonu ve su şamdanları ile Najas marina (Dikenli su perisi, Alismatales) (Foto: Osman Kutlu ve Mediha Pollmann) 50
Fotoğraf 11 Burdur Ot Balığı (Pseudophoxinus burduricus) 52
Fotoğraf 12: Salda Dişli Sazancığı (Aphanius saldae) dişi ve erkek (Foto: İskender Gülle) 52
Fotoğraf 13: Burdur Dişli Sazancığı (Aphanius fontinalis) (Foto: Baran Yoğurtçuoğlu) 52
Fotoğraf 14: Polyommatus menalcas (Foto: Mehmet Hanay) 53
Fotoğraf 15: Beyşehir Kurbağası (http://www.turkherptil.org/ sitesinden alınmıştır. 53
Fotoğraf 16: Angıtlar, Beyaz Adalar Güneyindeki Tarlalar (Foto: Kiraz Erciyas Yavuz) 54
Fotoğraf 17: Dikkuyruk ördek (Foto: Cenk Polat) 54
Fotoğraf 18: Salda Deresi Ağzındaki Su Kuşları (Foto: Osman Erdem, 2020) 55
Fotoğraf 19: Salda Deresi'nin Göle Birleştiği Yer (Foto: Osman Erdem,2020) 62
Fotoğraf 20: Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi (2021) Kapsamında Fotokapanla Çekilen Tilki ve Kurt Görüntüsü 63
Fotoğraf 21: Yaban Domuzu-Sus scrofa (Foto: Dr. Deniz Mengüllüoğlu) 64
Fotoğraf 22: Saponaria halophila (Çorak Sabunotu), Foto: Ahmet Emre Yaprak 67
Fotoğraf 23: Verbascum pyroliforme subsp. Dudleyanum (Salda Sığırkuyruğu) (Foto: Türkiyeninbitkiler.com Ahmet Tıraş) 70
Fotoğraf 24: Verbascum trapifolium var. flabellifolium (Hub.-Mor.) Karavel. & Aytaç (Foto: Türkiyenibitkileri.com Riyat Gül- Esra Ergin) 70
Fotoğraf 25: Göl ve Çevresinde Görülen En Yaygın Vejetasyon Tipi 71
Fotoğraf 26: Salda Gölü ve Çevresinde Farklı Habitat Tipleri Görülmektedir. 72
Fotoğraf 27: Tabiat Parkı Sahili 87

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Fotoğraf 28: Beyaz Adalar Mevkii *88*
Fotoğraf 29: Roma Dönemine Ait Sunak *88*
Fotoğraf 30: Değirmen Mahallesindeki Mezarlık *89*
Fotoğraf 31: ÖÇK Bölgesinde Bulunan Tümülüsler *89*
Fotoğraf 32: Niyazi Baba Türbesi (Foto: Kültür Bakanlığı arşivi) *89*
Fotoğraf 33: Temel Kalıntısı (Foto: Kültür Bakanlığı arşivi) *90*
Fotoğraf 34: Mancarlı Höyük, Antik Yol ve Yol Açıp Kapama Taşları (Foto: Kültür Bakanlığı arşivi) *90*
Fotoğraf 35: Göl Çevresindeki Tarım Alanları *94*
Fotoğraf 36: Yeşilova Halk Plajı Restoran ve Yeni Yapılan Büfeler *96*
Fotoğraf 37: Doğanbaba Plajı *96*
Fotoğraf 38: Kayadibi Plajı *97*
Fotoğraf 39: Tabiat Parkı Girişi ve Yönlendirme Levhası *97*
Fotoğraf 40: Salda Gölü Tabiat Parkı Piknik Alanı ve Mangal Yeri *98*
Fotoğraf 41: Tabiat Parkı'nda Ziyaretçi Merkezi *98*
Fotoğraf 42: Orman Plajı *99*
Fotoğraf 43: Beyaz Adalar *100*
Fotoğraf 44: Beyaz Adalar Mevkii Yöresel Ürün Stantları *100*
Fotoğraf 45: Doğanbaba ve Beyaz Adalar Plajlarında Yasaklar *101*
Fotoğraf 46: a) Kavruksığırkuyruğu, b) Battal sığırkuyruğu, c) Çoraksabunotu (Foto: A. Emre Yaprak) *141*

HARİTALAR

Harita 1: Salda Gölü Yer Bulduru Haritası *15*
Harita 2: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Arazi Kullanımı Haritası *18*
Harita 3: Salda Gölü Alt Havzası Mülkiyet Haritası (DKMP, 2012) *18*
Harita 4: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi ve Sit Sınırları *19*
Harita 5: Salda Gölü Sulak Alan Koruma Bölgeleri Haritası *20*
Harita 6: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Jeomorfoloji Haritası *22*
Harita 7 :Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Topoğrafya Haritası *31*
Harita 8: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Eğim Haritası *34*
Harita 9: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Bakı Haritası *34*

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Harita 10: Salda Gölü Alt Havzası Hidroloji Haritası (Salda Gölü Sulak Alan Yönetim Planı Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesinden alınmıştır) 43
Harita 11: Doğanbaba ve Değirmendere Göletleri 45
Harita 12: Salda Gölü Alt Havzasında Bulunan Sondaj Kuyuları (DSİ, 2016) 47
Harita 13: Habitat Haritası (Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırması (2012) çalışmasından alınmıştır.) 72
Harita 14: Salda Gölü Rekreasyonel Kullanım Haritası 95

ŞEKİLLER

Şekil 1: Çalışma Alanı ve Çevresinin Genelleştirilmiş Stratigrafik Kesiti (MTA, 1997'den düzenlenmiştir.) 26
Şekil 2: Çalışma alanı ve çevresinin yapısal birimler haritası (MTA, 1997) 27
Şekil 3: Çalışma Alanı ve Çevresinin Yapısal Birimler Haritası (MTA, 1997) 27
Şekil 4: Türkiye ve Yakın Çevresinin Tektonik Birlikleri (Okay ve Tüysüz, 1999) 29
Şekil 5: Salda Gölü Batimetri Haritası (DSİ, 2015) 48
Şekil 6: Salda Deresinin Göle Birleştiği Yer (Salda Deresi Deltası) 62
Şekil 7: Memeli Takımlarına Göre Tür Çeşitliliği (Biyolojik çeşitlilik araştırması projesinden alınmıştır.) 64

GRAFİKLER

Grafik 1: Tefenni İstasyonu Sıcaklık Ortalamaları 36
Grafik 2: 1970-2020 Yılları Arası Yıllara Göre Aylık Ortalama Sıcaklıklar (2021 yılı ortalamaya dahil edilmemiştir.) (MGM,2021) 37
Grafik 3: Tefenni Meteoroloji İstasyonuna Ait Ortalama Yağış Miktarının Aylara Göre Dağılışı 38
Grafik 4: 1970-2019 Yılları (49 yıllık) Arasında Tefenni Meteoroloji İstasyonu'nda Ölçülen Yıllık Ortalama Yağış Miktarları 40
Grafik 5: Yıllık Toplam Buharlaşma Ortalamaları (DKMP, 2012) 40
Grafik 6: 1972-2020 Yılları Arası Su Seviye Değişimi 45
Grafik 7: Hane Halkı Anket Katılımcılarının Mesleği 80
Grafik 8: Ziyaretçilerin Alana Geliş Amaçları ve Tercih Oranları 83
Grafik 9: Bölgede Kullanılan Suyun Kaynağı 93
Grafik 10: Salda Gölü rekreasyon alanlarının yıllara göre ziyaretçi sayıları 101
Grafik 11: Yıllara ve Aylara Göre Beyaz Adalara Gelen Ziyaretçi Sayıları 101

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

TABLOLAR

Tablo 1: Yeşilova İlçesinin Bazı Önemli İl Merkezlerine Uzaklıkları 16
Tablo 2: Göl Çevresindeki Yerleşim Yerlerinin Göl'e Olan Uzaklıkları 16
Tablo 3: Tefenni Meteoroloji İstasyonuna Ait Sıcaklık Değerleri 35
Tablo 4: Tefenni MGİ aylık ortalama sıcaklık değerleri (ºC) 36
Tablo 5: Tefenni Meteoroloji İstasyonu'na Ait Nem ve Yağış Değerleri 37
Tablo 6: Tefenni Meteoroloji İstasyonu Aylık Ortalama Yağış Miktarları 38
Tablo 7: Tefenni Meteoroloji İstasyonu'na Ait Rüzgâr Değerleri 41
Tablo 8: Salda Gölü Aylık Ortama Su Seviye Değerleri (m) (Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü) 44
Tablo 9: Göl ve Çevresindeki Su Kaynaklarında Bulunan Omurgasız Canlılar 50
Tablo 10 : Salda Gölü ÖÇKB Sınırlarında Bulunan Balık Türleri 51
Tablo 11: Salda Gölü ve Çevresinde Görülen Amfibi ve Sürüngen Türleri 53
Tablo 12: Salda ÖÇK Bölgesinde Tespit Edilmiş Kuşların Listesi (Salda Gölü Biyolojik Çeşitlilik çalışmasından alınmıştır,2022) 56
Tablo 13: ÖÇK Bölgesi'nde Tespit Edilmiş Memeli Hayvanlar Listesi 65
Tablo 14: Salda Gölü ÖÇKB'nde Bulunan Endemik Bitki Türleri ve Tehlike Kategorileri (Salda Gölü Biyolojik Çeşitlilik Çalışmasından alınmıştır,2022) 68
Tablo 15: Salda Gölü 27 Ağustos 2020 Su Kalite Ölçümleri (TVK, 2020) 74
Tablo 16: Salda Gölü'nün Biyolojik Bileşen Açıdan Değerlendirilmesi (SYGM, 2018) 75
Tablo 17: OECD ve Carlson Trofik Durum İndeksi (TDİ) Değerlerine Göre Salda Gölü Trofik Durumu (DKMP, 2012) 75
Tablo 18: Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Su Kalitesinin ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Verimliliğinin İzlenmesi Projesi Salda Gölü Alnaliz Sonuçları 76
Tablo 19: Salda Gölü ÖÇK Bölgesindeki Yerleşim Yerleri Nüfusları 79
Tablo 20: Yeşilova İlçe Merkez ve Merkez Mahalleleri Nüfusları 79
Tablo 21: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi'nde Yer Alan Köylerin Alt Yapı Bilgileri (Kaynak: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi muhtar görüşmeleri) 81
Tablo 22: Salda Gölü Öçk Bölgesi İçinde Yer Alan Köylerin Sosyoekonomik Yapı Özeti 82
Tablo 23: Yerleşim Bölgesine Göre Küçük/Büyük Baş Hayvancılık Yapanların Dağılımı 82
Tablo 24: Yerleşim Bölgelerine Göre Toplam Büyük ve Küçük Baş Hayvan Sayıları (Sayılar 2021 yılında muhtarlardan alınmıştır.) 82
Tablo 25: Rekreasyon Deneyim Kalitesi Bileşenleri ve Ortalamaları 83

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Tablo 26: Salda Gölü Hidromorfolojik Verileri (SYGM, 2018).....92
Tablo 27: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi İçinde Yer Alan Köylerin Sosyoekonomik Yapı Özeti.....93
Tablo 28: Yerleşim Bölgesine Göre Küçük-Büyükbaş Hayvan ve İşletme Sayısı (2021, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü).....94
Tablo 29: Salda Gölü'nde Kışlayan Angıt Kuşlarının Önemli Kuş Alanı (ÖKA) Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi.....103
Tablo 30: Salda Gölü ÖÇKB Şube Müdürlüğü için önerilen yönetim yapısı.....190

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

ÖNSÖZ

Salda Gölü çevresini kaplayan çam ve ardıç ormanları, beyaz kumları ve turkuaz rengiyle ülkemizin en güzel; aynı zamanda yeryüzünün en nadir göllerinden birisidir. Salda Gölü'nü nadir kılan oluşumları yaklaşık 3,5 milyar yıl öncesine dayanan stromatolitlerin güncel oluşumlarının Salda Gölü'nde hala devam ediyor olmasıdır.

Salda Gölü biyolojik çeşitlilik bakımından da ülkemizin en önemli gölleri arasında yer almakta olup Uluslararası kriterlere göre de ulusal öneme sahip sulak alan ekosistemi, önemli kuş alanı ve önemli bitki alanı özelliklerine sahiptir.

Göl bu özellikleriyle son yıllarda yerli ve yabancı binlerce insanın görmek istediği alanlardan biri olmuştur. Tanıtım ve sosyal medyanın da etkisiyle alana gelen ziyaretçi sayısı ülkemizdeki hiçbir alanda olmadığı ölçüde katlanarak artmış, 2019 yılında (Covid-19 pandemisi öncesi) 1.795.032 kişiye ulaşmıştır. Bu durum bölgenin ekonomisine katkı sağlamış ancak, alanın da hızla bozulmasına sebep olmaya başlamıştır.

Tüm bu gelişmelerin üzerine Göl ve yakın çevresini kapsayan 29.563 hektarlık alan, 14.03.2019 tarihli ve 824 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB) olarak tespit ve ilan edilmiştir. Karar 15.03.2019 tarihli ve 30715 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konmuştur. ÖÇKB içinde I ve II. Derece sit alanları ve Salda Gölü Tabiat Parkı da bulunmaktadır.

Göl'ün ÖÇKB ilan edilmesini takiben pek çok koruma tedbiri alınmış; ayrıca, alanın doğal değerlerinin ve bunları tehdit eden etmenlerinin belirlenmesine yönelik pek çok çalışma yaptırılmış ve desteklenmiştir. 2020 yılında yaptırılan bir çalışma ile alanın sosyoekonomik yapısı değerlendirilmiş, yöre insanının ihtiyaç ve beklentileri belirlenmiş; ayrıca, alandaki plajların ve günübirlik kullanım alanlarının taşıma kapasiteleri tespit edilmiştir. Bu çalışmaları takiben Salda Gölü ve çevresinin sahip olduğu nadir, aynı zamanda hassas ve kırılgan yapısının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için Salda Gölü Yönetim Planı çalışması yaptırılmıştır.

Yönetim planları, alanın sahip olduğu değerlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için ilgili tüm tarafları ve ilgi gruplarını bir araya getirir; aralarında güçlü bir koordinasyon, iş birliği ve iletişim kurulmasını sağlar, sektörler arası politikaların uyumuna katkı verir ve taraflar arasındaki anlaşmazlıkların çözülmesi için zemin oluşturur, tüm tarafların yönetime aktif olarak katılmalarını ve sorumluluk üstlenmelerini teşvik eder. Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı hazırlık sürecinde de ilgili kamu kurumlarından yerel yönetimlere, alanda yaşayan ve alandan yararlanan grupların temsilcilerinden bilim insanlarına tüm taraflar ve ilgi grupları bir araya gelmişler; bilgilerini, tecrübelerini, beklentilerini ve emeklerini ortaya koyarak uzun ve yorucu çalışmanın sonucunda; Salda Gölü ÖÇKB'nin değerlerini koruyacak, aynı zamanda yöre halkının da refah düzeyini artıracak bir plan geliştirmişlerdir.

Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı I. 5 yıllık uygulama döneminde gerçekleştirilmek üzere 19 uygulama hedefi ve yönetimi bu uygulama hedeflerine ulaştıracak 50 faaliyet tanımlanmıştır. Bu faaliyetleri gerçekleştirmek üzere 17 kurum ve kuruluş doğrudan sorumluluk üstlenmiş, 20'den fazla kurum ve kuruluş ise bu kurumlara destek ve katkı vereceğini bildirmiştir. Planın hedeflerine ulaşabilmesi tüm tarafların planda tanımlanan sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesiyle mümkün olacaktır.

Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğü olarak başta Burdur Valiliği olmak üzere, yönetim planında sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlardan beklentimiz büyük emek, çaba ve zaman harcanarak hazırlanan bu planın uygulanmasında gerekli desteği sağlamaları ve uygulamaların takipçisi olmalarıdır. Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planının bölge için faydalı olmasını diler, çalışmada emeği geçen kişi kurum ve kuruluşlara teşekkürlerimi sunarım.

H. Abdullah UÇAN
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürü

-1483442904 - 1483442904 - 1483442904

SUNUŞ

Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Projesi, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ile Doğa Araştırmaları Derneği İktisadi İşletmesi arasında 25 Mayıs 2021 tarihinde imzalanan sözleşme uyarınca yürütülmüştür.

Çalışmanın amacı, "Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin doğal güzelliklerini, tarihi ve kültürel değerlerini, sualtı, su üstü canlı ve cansız varlıklarını korumak ve bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak için alanı sürdürülebilirlik anlayışına uygun şekilde korumak ve yönetmek üzere yönetim planını hazırlamaktır."

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planlaması sürecinde 1990 yılında Avrupa Birliği'nce geliştirilen ve tüm Avrupa Birliği'ne üye ülkelere tavsiye edilen «Avrupa'nın doğal ve yarı doğal alanlarının planlaması için (EUROSITE Avrupa Rehberi) rehber" kullanılmıştır. Rehberin en temel önceliklerinden biri planlama sürecine ilgili tüm tarafların aktif bir şekilde katılımının sağlanmasıdır. Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planlaması sürecinde de paydaşların en geniş katılımın sağlanması; tüm tarafların sürecin her aşamasında planla ilgili beklentilerini ifade ederek, bilgi ve tecrübelerini aktararak sürece katkı vermeleri çalışmanın en önemli önceliği olmuştur. Bunun için paydaş toplantıları, odak grup toplantıları ve ikili görüşmeler gibi çeşitli katılım mekanizmalarından yararlanılmıştır.

Yönetim planına altlık oluşturmak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, diğer kamu kurumları ve akademisyenlerin yapmış oldukları bilimsel araştırma ve incelemeler; proje ekibinin alanda yaptıkları inceleme ve gözlemlerden yararlanılarak alan tanımı hazırlanmıştır. Alan çalışmaları sırasında bölge halkı, kurum/ kuruluş yetkilileri ve muhtarlar ile görüşmeler gerçekleştirilmiş, gölün tamamı dolaşılarak gözlemler yapılmıştır. Tüm bu veriler değerlendirilerek alanı önemli kılan ekolojik ve sosyoekonomik özellikler ortaya konmuş, bu özellikleri tehdit eden sorunlar belirlenmiştir. Çalışmalar kapsamında yapılan ikili görüşmeler ve toplantılarda paydaşların katkı ve görüşleri alınarak; alan tanımı, ekolojik ve sosyoekonomik değerlendirmeler ile alanı tehdit eden sorunlar nihai hale getirilmiştir.

Salda Gölü Yönetim planlaması sürecine ilgili kamu kurumları, belediyeler, muhtarlıklar ve yöre halkı temsilcilerinden 35 ile 50 kişinin katıldığı birbirini takip eden üç paydaş toplantısı yapılmıştır. Bu toplantılarda, yönetim planı için ideal (uzun dönem) hedefler, yönetimi etkileyen faktörler, uygulama hedefleri ve yönetimi bu hedeflere ulaştıracak faaliyetler belirlenmiş ve her faaliyet için faaliyet planları hazırlanmıştır. Çalışma neticesinde 5 ideal hedef ile 5 yıllık I. Uygulama Döneminde gerçekleştirilmek üzere 19 faaliyet hedefi ve yönetimi bu faaliyet hedeflerine ulaştıracak 50 faaliyet tanımlanmıştır.

Çalışma kapsamında arazide yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucu Salda Gölü ÖÇKB'deki hassas bölgeler belirlenmiş ve bu bölgelere ait plan kararları geliştirilmiştir.

Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı, başta Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün yetkili ve uzmanları olmak üzere, ilgili kamu kurumları, belediyeler, muhtarlıklar ve yöre halkının temsilcilerinden çok sayıda insanın katkı ve desteğiyle hazırlanmış ortak bir üründür. Proje ekibi olarak çalışmada emeği geçen herkese teşekkür ediyor, ülkemizin en değerli alanlarından biri olan Salda Gölü'nün doğal, kültürel ve sosyoekonomik değerlerinin yaşatılması için planlama sürecindeki katılım ve ilginin uygulama sürecinde de artarak devam etmesini diliyoruz.

Osman Erdem
Proje Koordinatörü

-1483442904 - 1483442904 - 1483442904

BÖLÜM I

ALAN TANIMI

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

1. ALAN TANIMI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2020 yılında yaptırılan Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik Analiz Çalışması ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi, 2021 yılında başlanan Salda Gölü Sulak Alan Yönetim Planı Biyolojik Çeşitlilik Araştırması ve 2013 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yaptırılan Sulak Alan Yönetim Planı Projesi Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Alt Proje raporlarından literatür araştırması yapılarak "Alan Tanımı" hazırlanmıştır.

1.1. Genel Bilgiler

1.1.1. Alanın Konumu, Tanımı ve Sınırları

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB), Akdeniz Bölgesi'nde, Burdur ili Yeşilova ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Göl'ün koordinatları 37°29'- 37°33' kuzey enlemi ile 29°37'- 29°41' doğu boylamı arasındadır. Salda ÖÇK Bölgesi ise 37° 44'- 37° 62' kuzey enlemi 29°54'- 29°80' doğu boylamlarında yer almaktadır. D330 karayolu üzerinde olan Göl'ün Türkiye haritası üzerindeki konumu Harita 1'de verilmiştir.

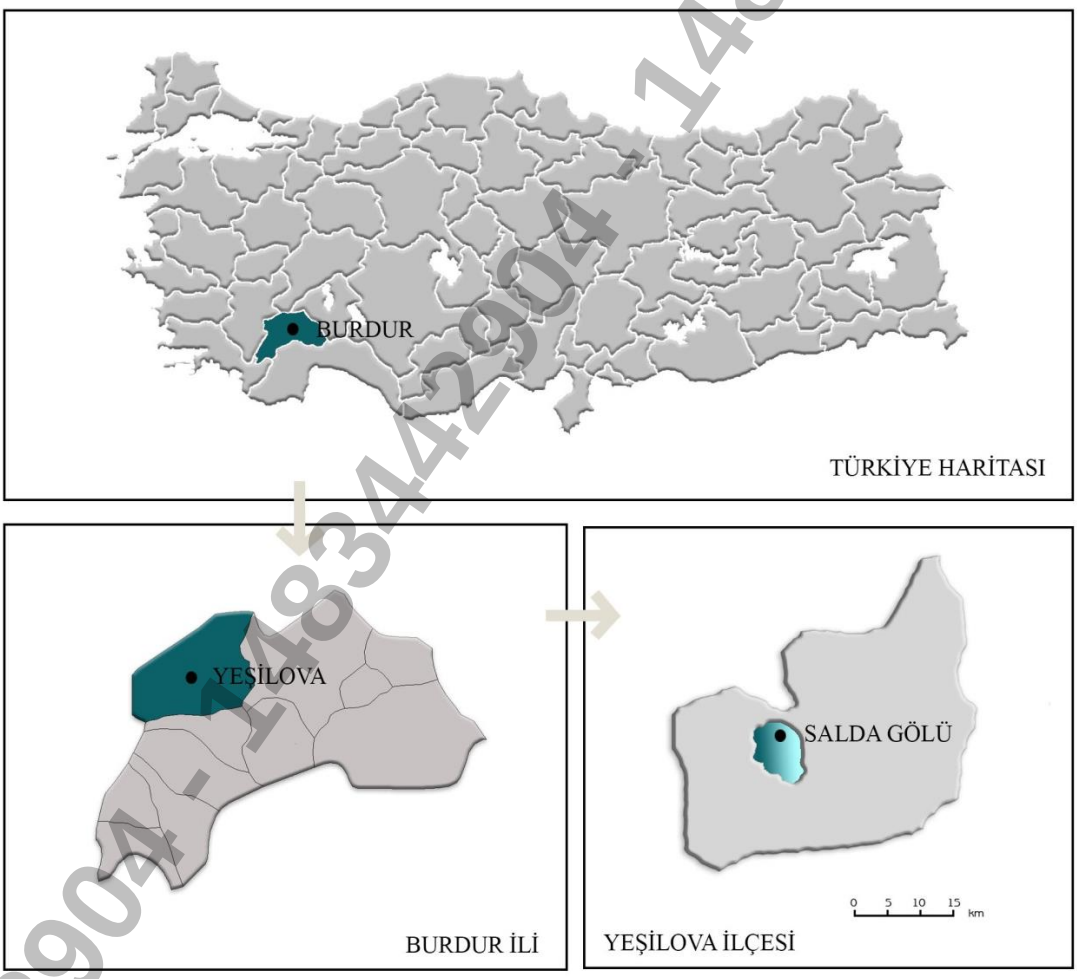

Harita 1: Salda Gölü Yer Bulduru Haritası

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Salda Gölü'nün bulunduğu Yeşilova ilçesinin batısında Denizli, kuzeyinde Afyonkarahisar, doğusunda Burdur illeri, güneyinde Karamanlı ilçesi yer almaktadır. Salda Gölü, Burdur Merkeze yaklaşık 64 km uzaklıkta bulunmaktadır. Ege Bölgesi'nde Muğla Bodrum'dan başlayan ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde Kahramanmaraş sınırlarına kadar uzanan D-330 karayolu Denizli-Burdur arasındaki yol güzergahı üzerinde bulunmaktadır. Salda Gölü'nün Yeşilova ilçe merkezine uzaklığı ise 4 kilometredir. Yeşilova ilçesinin Burdur'a uzaklığı 60, Denizli'ye 90, Isparta'ya 91 ve Muğla'ya ise 181 kilometredir.

Yeşilova ilçesi (İlçe mahalleleri: Bahçelievler, Değirmen, Emek, Karaatlı, Kayadibi, Koyunlar, Çeşme ve Merkez) ve ilçeye bağlı olan 5 köy Salda Gölü ÖÇKB sınırları içerisinde bulunmaktadır. Bu köyler Salda, Düden, Doğanbaba, Işıklar, Niyazlar'dır. ÖÇKB içerisinde kalan yerleşimleri nüfusları ve Salda Gölü'ne mesafeleri Tablo 1' de verilmiştir. Alana en yakın havalimanları 109 km uzaklıkta bulunan Isparta Süleyman Demirel Hava Limanı ve 159 km uzaklıktaki Antalya Havalimanı'dır. Salda Gölü'ne toplu taşıma ile ulaşımda Burdur, Denizli ve Antalya il otogarlarından Yeşilova ilçe minibüsleri kullanılabilmektedir.

Tablo 1: Yeşilova İlçesinin Bazı Önemli İl Merkezlerine Uzaklıkları

İl Adı	Yeşilova İlçesine Uzaklık
İstanbul	612 km
Ankara	464 km
İzmir	324 km
Muğla	181 km
Antalya	180 km
Isparta	91 km
Denizli	90 km
Burdur	60 km

Tablo 2: Göl Çevresindeki Yerleşim Yerlerinin Göl'e Olan Uzaklıkları

Yerleşim Yeri	Göle Uzaklığı (Yaklaşık)
Yeşilova İlçesi	4 km
Salda Köyü	2 km
Düden Köyü	11 km
Doğanbaba Köyü	1,5 km
Işıklar Köyü	4 km
Kayadibi Mahallesi	1,2 km
Niyazlar Köyü	5,5 km

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

1.1.2. Mülkiyet Durumu

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde sınırları dahilinde tarım ve mera alanları, yerleşim yerleri, rekreaktif alanlar, askeri bölge, tabiat parkı, plaj alanları, ormanlık alanlar bulunmaktadır. Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde Yeşilova ilçe merkazi, merkez Kayadibi mahallesi ile Salda, Düden, Doğanbaba, Işıklar ve Niyazlar köyleri bulunmaktadır. Bu yerleşim yerlerine ait özel mülkiyet, köy tüzel kişiliği, şahıs arazileri, hazine yerleri, belediyeye ait mülkiyet ve araziler, otopark, mezarlıklar bulunmaktadır.

Fotoğraf 1: Salda Gölü ve Çevresi

Göl çevresinde alt havzanın %77,85'ini kaplayan hazine arazileri içerisinde sulak alanlar, orman alanları ve dağ bozkır alanları yer almaktadır. Yerleşim alanlarının dışında kalan özel şahıs arazilerinde sulu ve kuru tarım alanları (alt havzanın %20,84'ü) ve göl çevresinde ise hazine ve köy tüzel kişiliğine ait alanlar (%1,31) bulunmaktadır (DKMP, 2012).

83442904 - 148344290

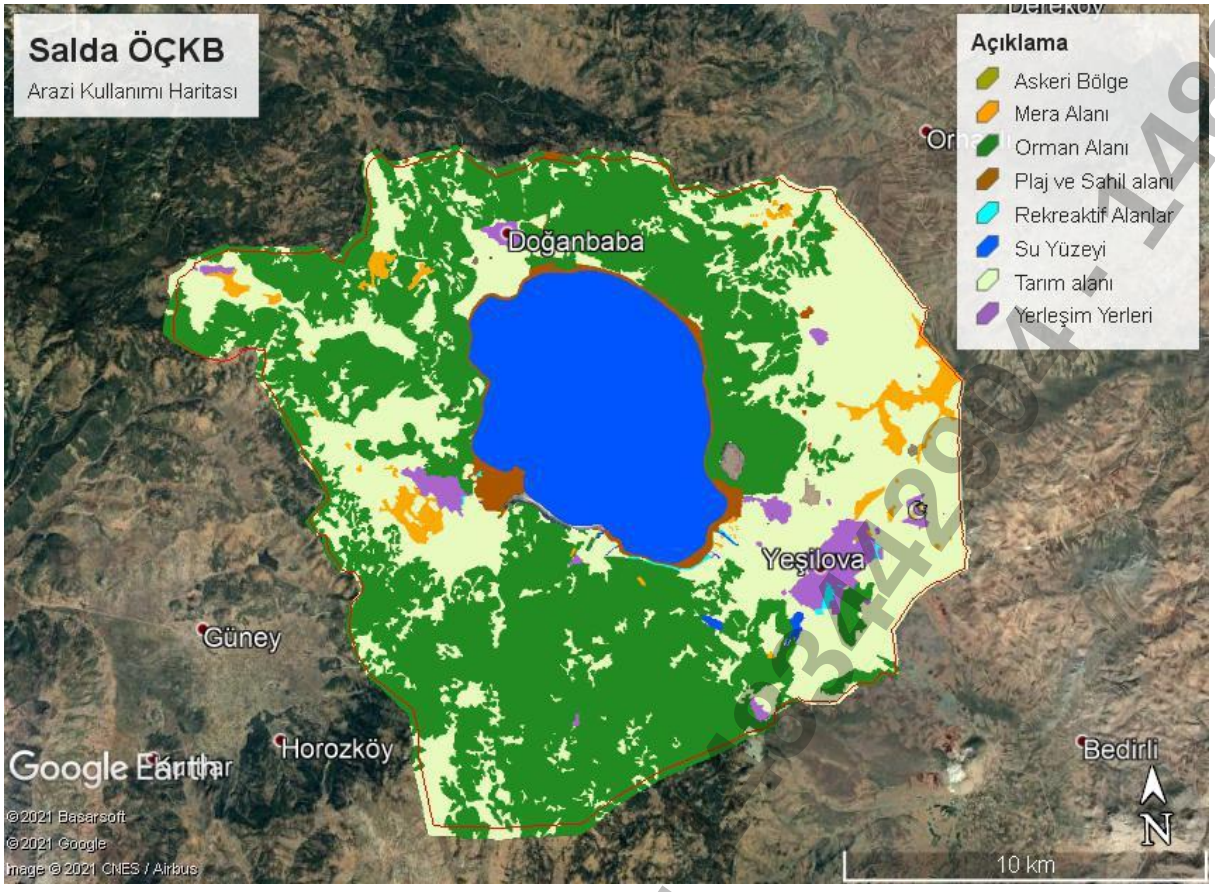

Harita 2: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Arazi Kullanımı Haritası

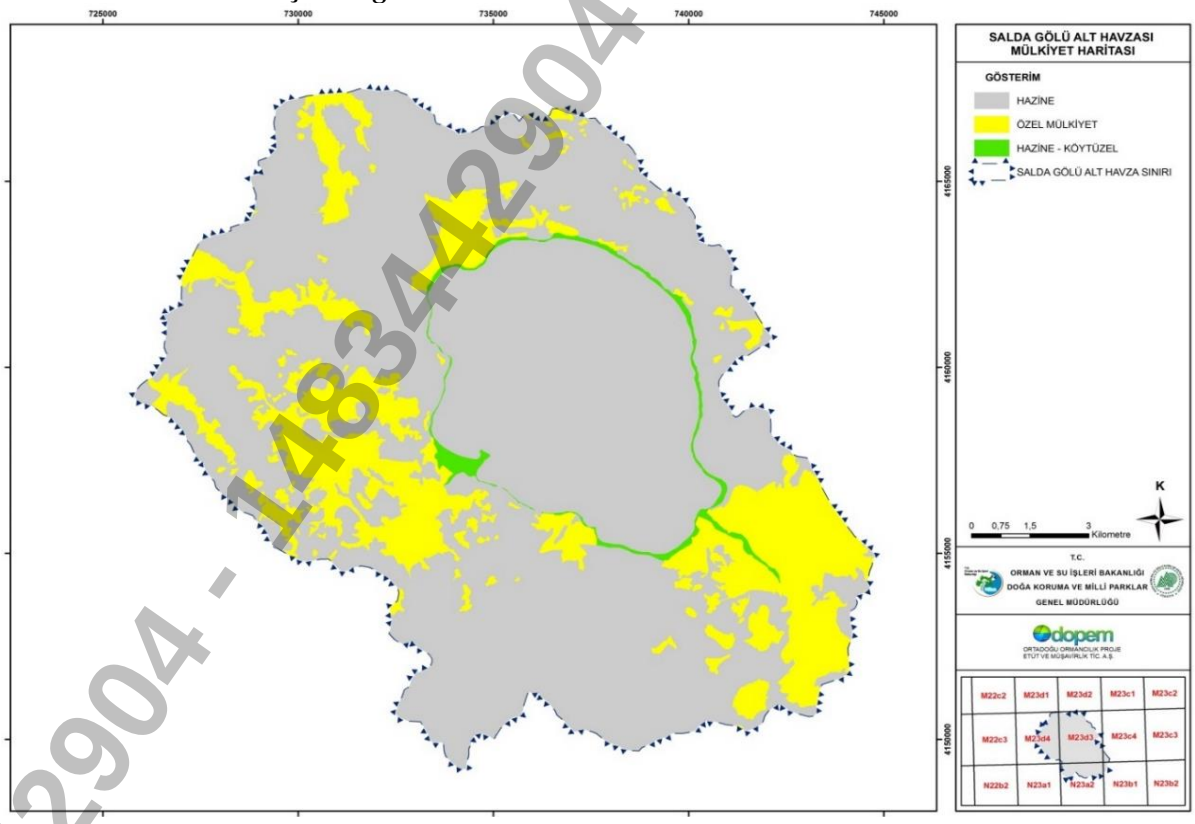

Harita 3: Salda Gölü Alt Havzası Mülkiyet Haritası (DKMP, 2012)

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

1.1.3. Yönetim Yapısı (İdari durumu, koruma statüleri ve yönetim çerçevesi)

Salda Gölü ve yakın çevresi Kültür Bakanlığı, İzmir II numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun 14/06/1989 tarih ve 786 sayılı kararı ile I. Derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiştir. Bu karar, Koruma Kurulunun 28.07.1992 tarih ve 1501 sayılı kararı ile tadil edilerek bazı yerler II. derece doğal sit alanı olarak değiştirilmiştir. I. derece doğal sit alanı 5.717,47 hektar; II. derece doğal sit alanı ise 158,44 hektardır. Salda Gölü 2006 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile "turizm merkezi" ilan edilmiştir. Salda Gölü ve yakın çevresini kapsayan 29.563,00 hektarlık alan ise 14.03.2019 tarih ve 824 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiştir. Karar 15.03.2019 tarih ve 30715 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konmuştur (Harita 4). Alanın ÖÇKB tespit ve ilan edilmesiyle Turizm Merkezi statüsü kaldırılmıştır.

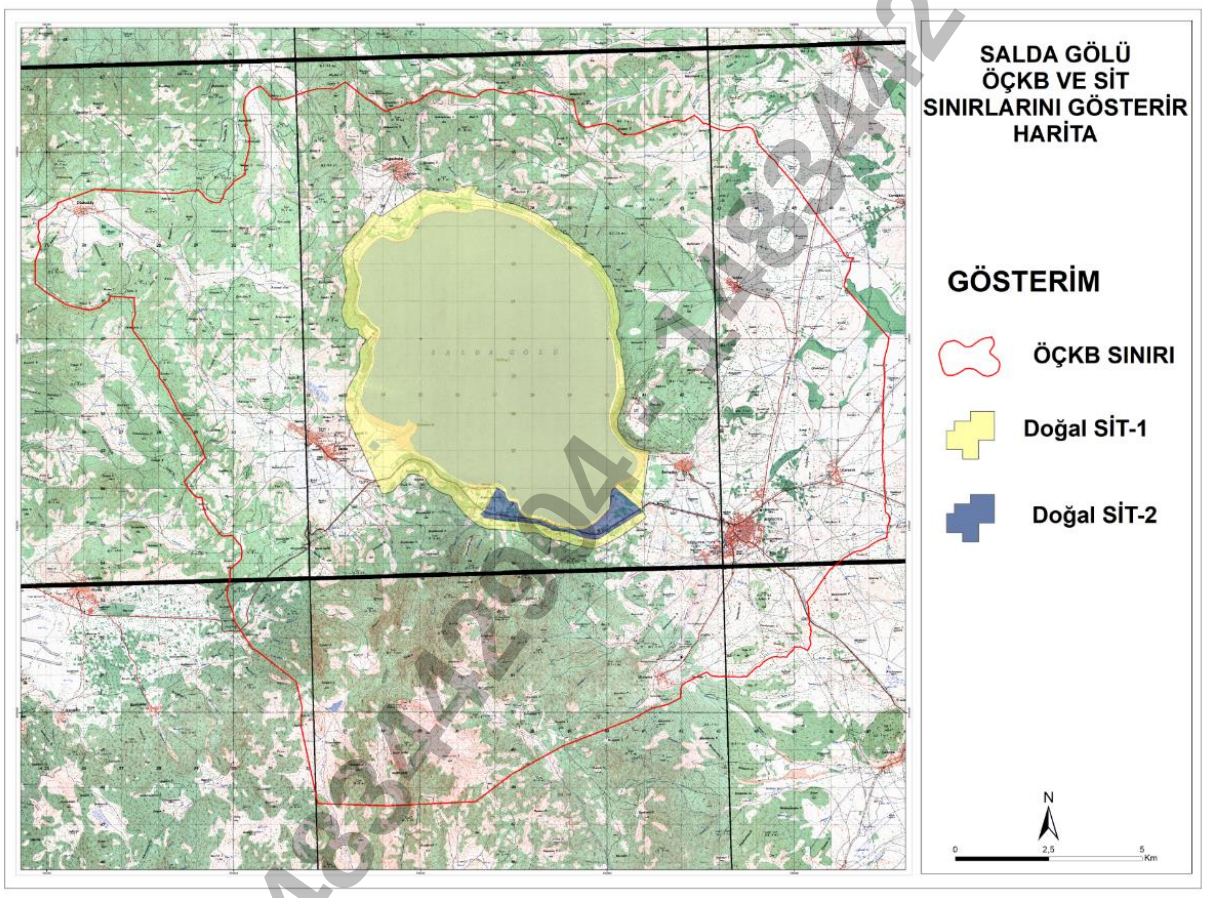

Harita 4: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi ve Sit Sınırları

1989-2019 yılları arasında farklı tarihlerde toplam alanı 76,46 ha'ı kaplayan alanlar I. Derece Arkeolojik Sit Alanı ve 2018 yılında 27 ha'lık alan III. Arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir. Gölün güneyinde bulunan mesire yeri, 11.08.2011 tarihinde Tabiat Parkı (12 ha) ilan edilmiş 2019 yılında ise 57 ha'a çıkartılmıştır. Salda Gölü Tabiat Parkı koruma ve yönetim çalışmaları Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Arkeolojik sit alanlarından Kültür ve Turizm Bakanlığı, doğal sitlerin ve Özel Çevre Koruma Alanlarının korunması ve yönetiminden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü sorumludur.

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'ne göre Salda Gölü'nün sulak alan koruma bölgeleri belirlenmiş ve 2008 yılında onaylanmıştır (Harita 5). Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında

-14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

Cumhurbaşkanlığı 1 No'lu Kararnamesinin 420. Maddesiyle "…sulak alanların tespiti, bunlardan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca tescil edilenlerin korunması, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettirilmesi ile ilgili işleri yürütmek ve denetlemekle Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü görevli kılınmıştır." Ancak, alan ÖÇKB ilan edildikten sonra alandaki tüm çalışmalar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda yürütülmektedir.

Bu kurumlar dışında; DSİ Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın tarım ve hayvancılık uygulamalarından sorumlu genel müdürlükleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve bu kurumların taşra teşkilatları ile Burdur Valiliği, Yeşilova Kaymakamlığı, Yeşilova Belediye Başkanlığı ve ÖÇKB içerisinde yer alan köy ve mahallelerin muhtarları çeşitli kanunlarla verilen görev ve yetkiler nedeniyle alanda sorumlulukları olan diğer kurum ve kuruluşlardır.

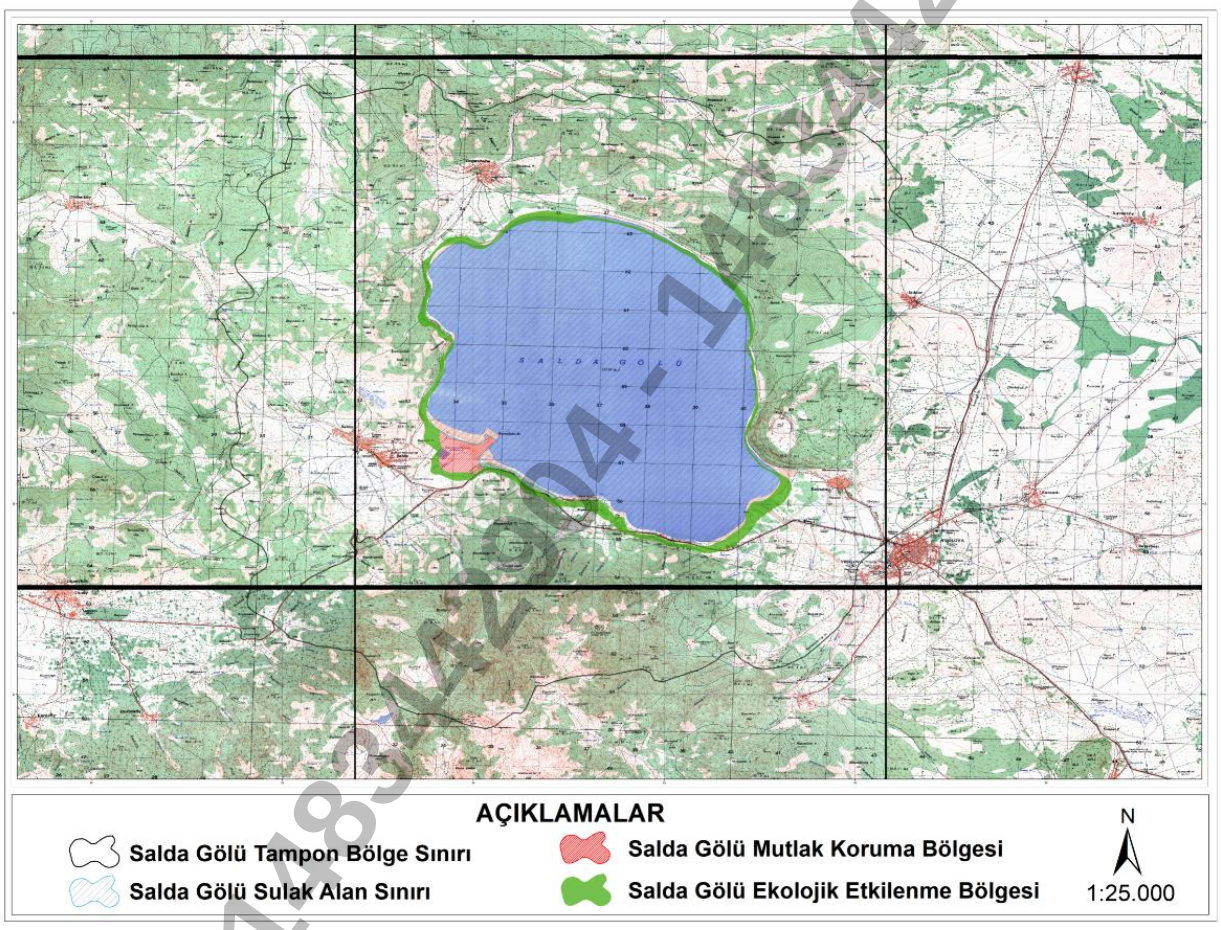

Harita 5: Salda Gölü Sulak Alan Koruma Bölgeleri Haritası

1.2. Doğal ve çevresel özellikler

1.2.1. Fiziksel veriler

Salda Gölü'nde yaşayan hidromanyezit siyanobakterileri ve Bela Stena ile Kuzey Yunanistan'daki diyajenetik olarak modifiye olmuş manyezit yatakları, Dünya'nın oluşumu ve Mars'ta yaşamın

83442904 - 148344290

varlığının tespiti ile ilgili çalışmalar açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle Salda Gölü'nün jeolojik, hidrojeolojik ve jeokimyasal özelliklerinin ayrıntılı incelenmesi önemlidir.

1.2.1.1.Jeolojik yapı

ÖÇK Bölgesi ve yakın çevresinin jeolojik değerlendirmesi, literatür ve alan özelinde hazırlanmış projelerden destek alınarak hazırlanmıştır. Ayrıca alanda yapılmış olan bilimsel çalışmalar da incelenerek rapora eklenmiştir.

Denizli – M23 paftası ve çevresi, daha önce çeşitli araştırmacılar (Holzer, 1953; Nebert, 1956; Bering, 1968; Lebküchner, 1970; Öztürk, 1981) tarafından çalışılmıştır. MTA tarafından bölge ve çevresinin 1/25000 ölçekli jeoloji haritaları yapılmıştır. Ayrıca TPAO Genel Müdürlüğü tarafından bölgede petrol aramalarına yönelik jeoloji araştırmaları yürütülmüş, Salda Gölü batısındaki ofiyolitlerin petroloji ve petrokimyasını ayrıntılı olarak incelenmiştir. "Salda Gölü Raporu" TMMOB (2020) tarafından hazırlanmıştır. Bu rapor teknik olarak Salda Gölü'nün doğal yapısını ve gölün korunmasıyla ilgili hususları içermektedir. Salda Gölü'nün korunmasının sürdürülebilirliği üzerine ise Oğuztüzün (2018), Salda Gölü'nde turizm baskısı, koruma ve sürdürülebilirlik üzerine Ceylan ve Bulut (2019) çalışmalar yürütmüştür.

Jeomorfolojisi:

Burdur ili ve Yeşilova ilçesi, genellikle dağ ve tepelerle kaplı alanların vadilerle yarılmasıyla oluşan engebeli bir yapı göstermektedir. Salda Gölü genel hatlarıyla kuzeydoğu, doğu ve batıdan Neojen öncesi kayaçlar, kuzeybatı güney ve kısmen de güneydoğu ve güneybatıdan Kuvaterner birimler ile çevrelenmiştir. Magnezyum karbonat çökelleri Salda Gölü kıyısı boyunca Kuvaterner birimler ile kontakt halde olup gölün özellikle doğus ve batısında kalın bir birikim gözlenmektedir (Sezer, 2004). Bölgesel olarak alanın jeomorfolojisi incelendiğinde; paleo-tektonik dönemde sıkışma, neo-tektonik dönemde ise genelde çekme kuvvetlerinin kontrolünde gelişmiştir. Menderes Masifi ve görece öteki yaşlı jeolojik birimlerde bindirmeler ve kıvrımlarla simgelenen sert topoğrafya sıkışma tektoniğinin; horstlarla simgelenen sert topoğrafya ise çekme tektoniğinin sonucudur.

Bölge jeomorfolojik özellikleri bakımından iki ana bölüme ayrılmaktadır. Bunlardan biri, Burdur ve Yarışlı göllerini içerisine alan Burdur Havzası, diğeri ise; Burdur Havzası'nın güneybatısında uzanan ve Karamanlı – Tefenni ile Kemer arasında kalan Tefenni Havzası'dır. Oluşum ve gelişimleri açısından birbirinden farklı süreçlerle ortaya çıkmış olan bu genç havzalar, günümüzde bir boğazla birbirlerine bağlanmaktadır. Akarsu – vadi sistemleri, Pliyosen'de başlayan ve günümüze değin oluşumunu sürdüren alüvyal yelpaze yapıları ile Kuvaterner'deki tektonik ve klimatik özellikleri ortaya çıkaran gölsel sekiller, en önemli jeomorfolojik birimlerdendir. Ayrıca aşınım yüzeyleri ve karstik oluşumlar da sahanın gelişmesinde önemli veri sunan jeomorfolojik birimlerdendir.

-148344290

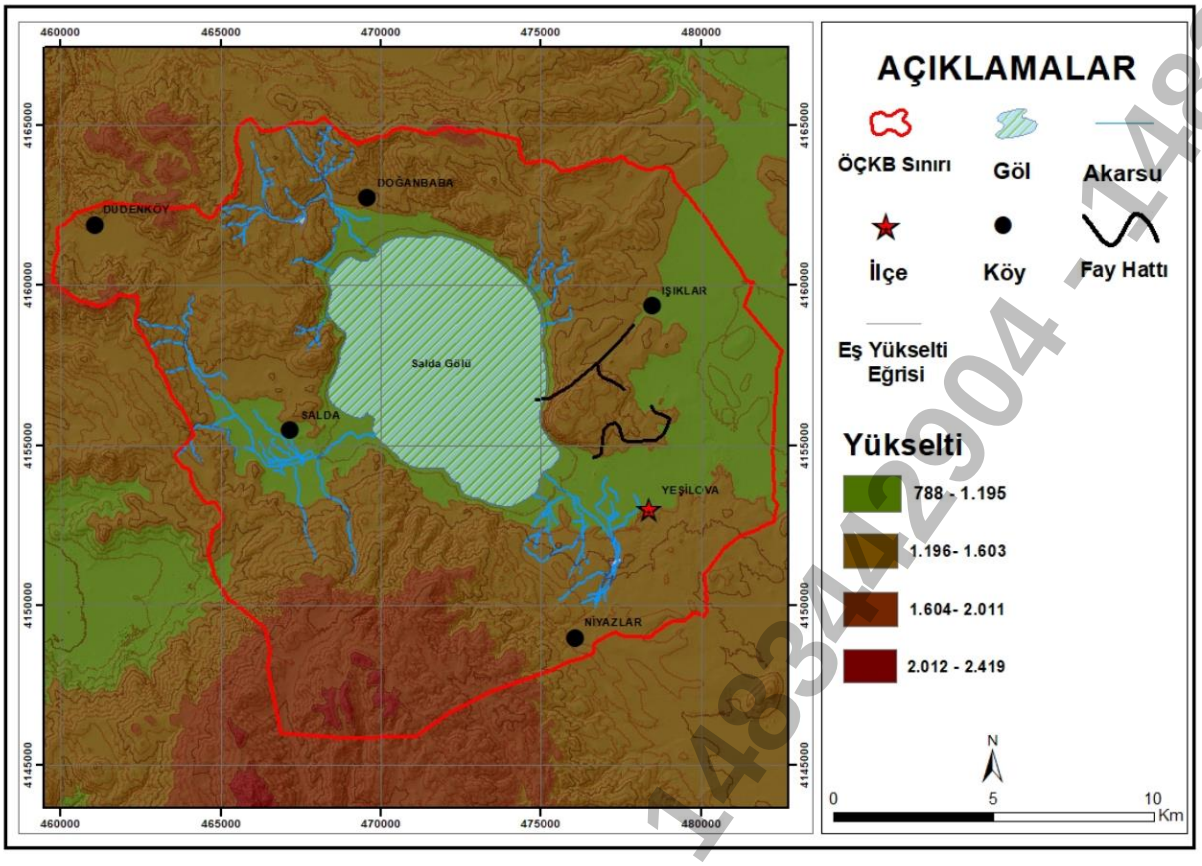

Harita 6: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Jeomorfoloji Haritası

Jeoloji

Salda Gölü, Türkiye'nin güneybatısındaki kısmen serpantinleşmiş ofiyolitik bir arazi içinde yaklaşık 45 km^2'lik bir alanı kaplayan, evaporitik bir alkali magnezyum gölüdür (Russell et al, 1999). Göl ve yakın dolayının jeolojik yapısı Triyas-Kretase yaşlı allokton ve Miyosen-Kuvaterner yaşlı otokton birimlerden oluşmaktadır ve Kuvaterner yaşlı güncel çökeller yüzeylenmektedir. Varol vd. (2020), bu çökellerin kalınlığının 5 ile 60 m arasında değiştiğini belirtmektedir.

Salda Gölü, Toros Tektonik Kuşağı üzerinde bulunan Eşeler Dağı'nın kuzeyinde bir çöküntü içinde yer almaktadır (Kazancı vd., 2004). Salda Gölü'nde manyezit oluşumunun, ilk olarak Schmidt (1987) tarafından inorganik çökelme sonucunda oluştuğu belirtilmiştir. Bununla birlikte Braithwaite ve Zedef (1994) ise Salda Gölü'nde manyezit çökelmesinin biyolojik olarak aracılık edilen bir süreç olduğunu ortaya koymuş ve bu süreç sonucunda hidromanyezit ve çeşitli türetilmiş çökeltilerden oluşan büyük stromatolitlerin oluştuğunu belirtmiştir. Hidromanyezit çökelimleri genellikle düşük sıcaklıklı hidrotermal köken ile ilişkilendirilirken, günümüzde Salda Gölü'nde oluşan hidromanyezit stromatolitleri, göl tabanında boşalım sağlayan soğuk yeraltısuyu kaynakları çevresinde gelişmektedir (Zedef vd., 2000; Kazancı vd., 2004). Güncel stromatolit oluşumları gölün güneybatısını ve doğusunu kapsayan litoral zon üzerinde görülmektedir. Gölde en yaygın stromatolit oluşumları Beyaz Adalar (Kocaadalar Burnu) kısmında yer almaktadır. Zamanla doğal ve antropojenik koşullarla aşınıp, çözünen bu yapıların yükseltileri 10 m'ye kadar ulaşabilmektedir (Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Russell vd., 1999). Gölün güneydoğusunda görülen stromatolitler

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

hidromanyezit terasları şeklinde kil ile karışık yarı katılaşmış çamur-balçık halinde gözlenmektedir. Salda Gölü ve yakın dolayında jeolojik olarak özel bir alanın oluşmasını sağlayan manyezitler ve göl içindeki hidromanyezit stromatolitler, Balcı vd. (2018) tarafından siyanobakteri ve halobakter sınıfına ait bakterilerin çökelme için çekirdeklenme yüzeyi oluşturduğu ancak manyezit çökeliminde ana kontrol mekanizmasının su-kayaç etkileşim süreçleri ve göl suyu kimyası olduğu belirtilmektedir. Göl içindeki hidromanyezit stromatolitlerinin çapları 10-30 cm arasında değişmekte olup yükseklikleri ise birkaç metre olarak kaydedilmiştir (Braithwaite ve Zedef, 1996).

Fotoğraf 2: Göl Kıyısında Oluşan Kil-Balçık

Çökeltiler Kayadibi Mahallesi civarında, Taşdibi mevkiinde, Avaran Sırtı güneyindeki manyezitlerin kuzeydoğu kontağında görülmektedir. Bu birimlerde, alacalı renkte taban seviyeleri ile başlayan, açık gri ve krem renkler hakimdir. Bol çatlaklı ve kırıklı yapı sunarlar. Çatlak ve kırıklar kalsit ile dolmuştur. Yer yer dolomitik karakter göstermekle beraber masif yapılar da görülmektedir. Kayadibi Kireçtaşları içinde algler tespit edilmiştir (Bilgin, Z.R. vd., 1990; Kolukısaoğlu, M. 1993). Araştırmacıların yaptıkları incelemelere ve bulunan fosillere göre Dogger-Maestrihtiyen yaşını vermişlerdir.

Göl ortamında hidromanyezitlerin oluşumlarının gerçekleştiği, karasal ortamda ise hidromanyezitlere diğer minerallerin karıştığı görülmektedir. Bu analizlere göre, örneklerde magnezyum, kalsiyum, potasyum ve karbon elementleri tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalar alanda ciddi bir manyezit oluşumunun varlığına işaret etmektedir. Yaygın bir kullanım alanı olan manyezit, ülkemizde genellikle ultrabazik kayaçlara bağlı kriptokristalen oluşumlar şeklinde yataklanmıştır (Manav, H., 1988). Ülkemizde görünür manyezit rezervi Dünya ülkeleri rezervinin yaklaşık %81'idir.

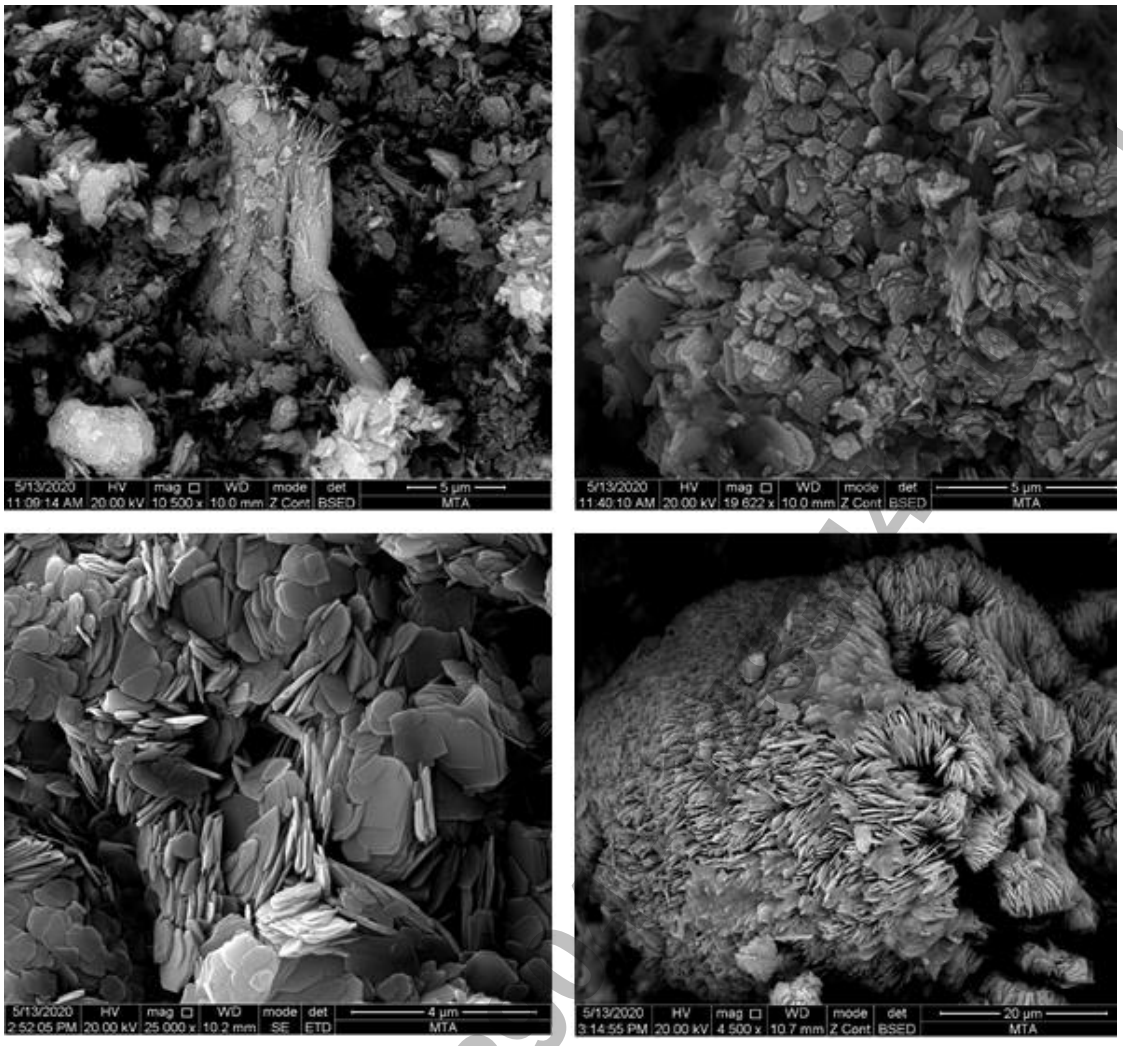

Fotoğraf 3: Salda Gölü Çevresinden Alınan Bazı Örneklerin SEM Fotoğraflarındaki Hidromanyezitler (MTA,2020).

Stratigafik Jeoloji

Bu bölümünün hazırlanmasında MTA başta olmak üzere TPAO gibi kamu kuruluşları ile bölgede araştırma yapmış diğer kişilerin çalışmalarından elde edilen bulgular derlenmiştir.

Bölgede yaşlıdan gence doğru allokton konumlu kaya birimleri (Likya napları) ile para-allokton ve neo-otokton konumlu kaya birimleri yüzeylenir. Farklı ortam koşullarında gelişmiş yapısal birimlerden (tektonostratigrafi birimleri) oluşan Likya napları bölgede Bodrum napı, Marmaris ofiyolit napı, Gülbahar napı ve Domuzdağ napı ile temsil edilir. Likya napları üzerinde (para-allokton konumlu) Paleosen (Mamatlar fm.), Eosen (Varsakyayla fm., Başçeşme fm.) ve Oligosen (Acıgöl grubu) yaşlı kayalar bulunur. Genelde gölsel özellikte Pliyosen ve Kuvaterner karasal oluşukları bölgenin genç (neo-otokton) örtü birimlerini oluşturur.

Likya Napları

Kuzey – kuzeybatı yönden Alt Langiyen'de, güneyde yer alan Beydağları otoktonu üzerine yerleşen Likya napları, farklı ortam koşullarında gelişmiş yapısal birimlerden oluşur. Likya napları çalışma alanında ***Marmaris ofiyolit napı ve Domuzdağ napı*** ile temsil edilir.

Marmaris Ofiyolit Napı

Marmaris ofiyolit napı, yapısal olarak genelde Bodrum napını oluşturan yapısal birimler üzerinde, Gülbahar ve Domuzdağ napları altında bulunur. Acıgöl güneyinde Bodrum napına ait Akgöl birimi güneye doğru Marmaris ofiyolit napı üzerine devrilmiş olarak bulunur. Çalışma alanında Marmaris ofiyolit napı, Marmaris peridotiti ve Kızılcadağ melanj ve olistostromu ile temsil edilir. Ayrıca Marmaris peridoditi içinde ve/veya tabanında tektonik dilimler halinde metamorfik dilimler (İğdir metamorfitleri) yer alır.

Marmaris Peridotiti (Kmo)

Çapan (1980) tarafından adlanmış ve bölgede Sarp (1976) tarafından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Marmaris peridotiti yer yer serpantinleşmiş ultramafik kayalardan oluşur. Diğer kaya türlerine oranla daha yaygın olan harzburgitlerin aşınma yüzeyleri kızıl, kızıl kahve, yeşilimsi gri, kırılma yüzeyleri siyahımsı yeşil, yeşilimsi gri, koyu gri, koyu yeşil renklidir. Orta – iri taneli bu kayalardaki cam parlaklığındaki yeşil renkli olivin kristalleri ile gümüşi renkli piroksen kristalleri göze çarpar. Yer yer serpantinitleşme sonucu parlaklığını yitiren olivinler matlaşmış ve ağ dokusu kazanmıştır. Aşınmaya karşı daha dayanıklı olduklarından kayaç yüzeylerinde çıkıntılar oluşturan piroksenler yer yer lizarditleşmiştir. Serpantinitler tektonik hatlarda daha belirgindir ve bazen geniş yayılımlar gösterir. Birim içinde makaslanmaya uğramış gabro, diyabaz, piroksenit vb. kaya türlerine sıkça rastlanır. Bunlar bazı alanlarda haritada gösterilmeye çalışılmıştır.

Dunitler (Kmod)

Dunitler, Marmaris peridotiti içinde çoğu alanda haritalanmamıştır. Salda Gölü kuzeyinde birkaç küçük mostrası haritalanabilmiştir. Açık yeşilimsi gri, açık yeşil ve kahve rengimsi renklidir. Yaygın olarak serpantinleşmişlerdir. Bol olivin, seyrek piroksen kristalleri içerir.

Marmaris peridotitinin alt ve üst ilişkisi tektonik olup kalınlığı 0 – 1.000 m arasında değişir.

K – Ar yaş tayinlerine göre birim, Apsiyen – Albiyen oluşum yaşlıdır. Birimin kıtasal kabuk üzerine bindirmesi Üst Senoniyen'de gerçekleşmiştir. Tavandan eksikli ofiyolit istifini temsil eden Marmaris peridoditi Neotetisin kuzey kolundan kaynaklanmıştır.

14834290

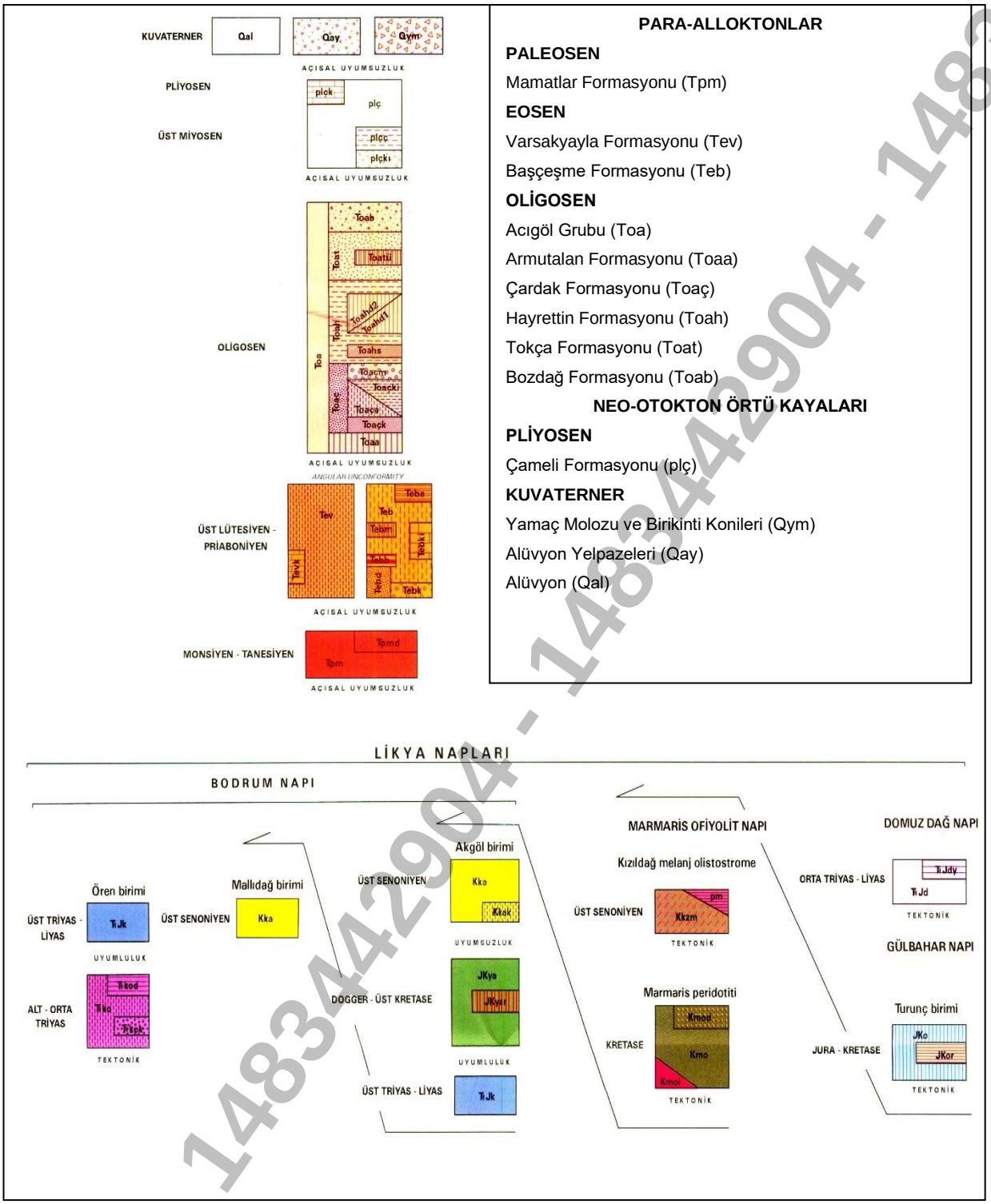

Şekil 1: Çalışma Alanı ve Çevresinin Genelleştirilmiş Stratigrafik Kesiti (MTA, 1997'den düzenlenmiştir.)

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

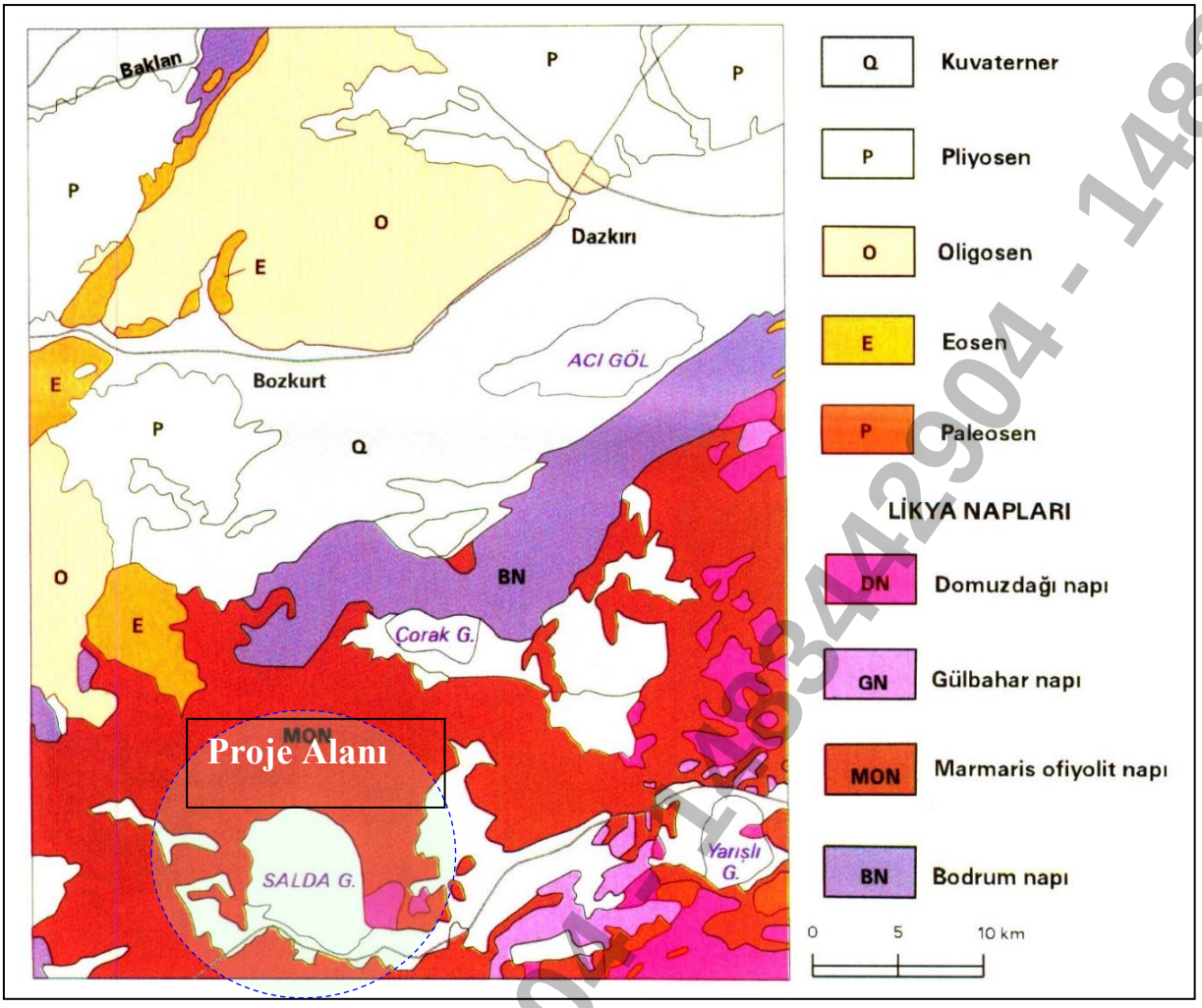

Şekil 3: Çalışma Alanı ve Çevresinin Yapısal Birimler Haritası (MTA, 1997)

Amfibolit, amfibol şist, mermer, kuvarsit, metabazalt vb. kaya türlerinden oluşan birim, Bilgin vd. (1990) tarafından adlandırılmıştır. Iğdır metamorfitlerinin bu alanda geniş mostraları yer alır. Birim diğer paftalarda küçük mostralar oluşturduğundan Amfibolitler olarak ayırtlanmıştır. Marmaris peridoditi tabanında, bazen de içinde tektonik dilimler halinde bulunur. Koyu yeşil, açık yeşil, yeşilimsi gri, kırmızımsı, gri vb. renklerde amfibolit, amfibol – gnays, amfibol – şist, kuvarsit, metabazalt, metaçört, bantlı mermer, mermer vb. kaya türlerinden oluşur. Bazen özellikle açık renkli amfibolitlerde iri granat kristalleri bulunur. Bunlar muskovit, granat, amfibol ve kuvars kristallerinden oluşur. Bunların plajiogranitlerin metamorfizmaya uğraması sonucu geliştiği sanılmaktadır. Alt ve üst ilişkisi tektonik olan birimin Iğdır köyünde kalınlığı 500 metreye yaklaşmaktadır. Iğdır metamorfitleri volkano – sedimenter kayaçların metamorfizmaya uğramasıyla oluşmuş olmalıdır.

<u>Kızılcadağ Melanj ve Olistostromu (Kkzm)</u>

Ofiyolitli melanj ve olistostromla temsil edilen birim, Poisson (1977) tarafından adlandırılmıştır. Serpantinit, serpantinleşmiş harzburgit, dunit vb. kaya türlerinden oluşur. Genelde bazik volkanit, neritik kireçtaşı, pelajik kireçtaşı, radyolarit, çört, dolomit vb. blokludur. Serpantinit içine makaslanarak yerleşen yabancı bloklar birime kaotik bir yapı kazandırmıştır. Yer yer ofiyolitli

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

melanjdan ayırtlanamayan olistostromlar da biçime dahil edilmiştir. Birim ofiyolit üstü kireçtaşı naplarına (Gülbahar napı, Domuzdağ napı) ait kütleler içerir. Bazik volkanit ve metamorfik (amfibolit vb.) dilimler de içeren Kızılcadağ melanj ve olistostromu, değişik kökenli, yaşı belirlenemiş radyolarit, çört, şeyl vb. bloklar kapsar.

Permiyen (Pm)

Kızılcadağ melanj ve olistostromu içinde bloklar ve/veya üzerinde klipler halinde Permiyen yaşlı bloklar yer alır. Bu bloklar bazı alanlarda haritalanmıştır. Koyu gri, siyah renkli, sık çatlaklı, kalın tabakalı rekristalize kireçtaşı ve dolomitik kireçtaşlarından oluşur. Blokların hangi yapısal birime ait olduğu saptanamamıştır. Bu kayalar Hemigordius sp., Mizzia sp., Geinitzina sp., Pachyphloia sp., Schvvagerinidae vb. formlar kapsar.

Domuzdağ Napı

Likya naplarının en üst yapısal birimi olan Domuzdağ napı, bölgede Orta Triyas – Liyas yaşlı Dutdere kireçtaşı ile temsil edilir.

Dutdere Kireçtaşı (TRJd)

Yersel megalodonlu, rekristalize kireçtaşlarından oluşan formasyon, Ersoy (1989, 1990) tarafından adlandırılmıştır.

Birim orta – kalın tabakalı, yersel masif, aşınma yüzeyi gri, açık gri, kırılma yüzeyi beyaz, kirli beyaz, krem, bej, açık gri, gri, yer yer megaladonlu ya da algli rekristalize kireçtaşlarından oluşur. Birimin üst düzeyinde orta – kalın tabakalı, gri, krem renkli kireçtaşları bulunur. Bunların üzerinde de pembe – kırmızı renkli, yersel çörtlü, ammonitli yumrulu kireçtaşları (ammonitico – rosso fasiyesi) yer alır. Birim içindeki kısmen ammonitico – rosso fasiyesine karşılık gelen kırmızımsı, pembemsi kireçtaşları yer yer Yarıştı üyesi TRJd) olarak haritalanmıştır. Dutdere kireçtaşı bazı alanlarda mermer olarak işletilmektedir.

Dutdere kireçtaşının alt ilişkisi tektoniktir. Üst ilişkisi araştırma alanında izlenmez. Yaklaşık 700 metre kalınlığa ulaşır. Formasyon, fosil formlarına göre Orta Triyas – Liyas yaşlıdır. Birim sığ karbonat şelfi ortamında çökelmiştir.

Kuvaterner

Kuvaterner, yamaç molozu – birikinti konileri, alüvyon yelpazeleri, alüvyon dolguları ve göl çökellerinden oluşur. Alanının özellikle G-GD'sunda ve kısmen KB'sında gözlenen bu otokton birimler çakıltaşı, kumtaşı, silttaşı ve kiltaşı ardalanmasından oluşan açık pembe, sarı pembe renklerde gözlenen yaklaşık 20 m kalınlıkta bir birimdir. Bitirme alanında Kuvaterner birim yaygın olarak izlenmiştir. Bu birim yamaç molozları ile alüvyonlardan oluşmakta olup, magnezyum karbonat çökelleriyle ardalanmalıdır. Alüvyonlar gevşek tutturulmuş olup yamaç molozları ile dağınık bir yerleşim gösterirler. Gevşek yapılı kum, kil, şiltten oluşan bu birim yer yer 60 cm kalınlığa kadar gözlenebilir. Bu birim içersinde gözlenen magnezyum karbonatlar göl içerisinde çeşitli ritmik devreselliklerin izlerini taşır.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Yamaç Molozu ve Birikinti Konileri (Qym)

Dağ yamaç ve eteklerinde değişik ölçekte gevşek ve tutturulmuş yamaç molozu ve birikinti konileri ile temsil edilir Blok ve çakıl birikintilerinden oluşur.

Alüvyon Yelpazeleri (Qay)

Akarsu ve ova kenarlarında yaygın olarak bulunur. Blok, çakıl ve çamur birikintilerinden oluşur.

Alüvyon (Qal)

Akarsu yataklarında veya çöküntü alanlarında gelişen düzlükleri doldurmuş kum, çakıl, çamur ve blok birikintileridir.

Jeolojik Tarihçe ve Yapısal Jeoloji

Çalışma alanı, paleotektonik olarak Lidya Napları Zonu'nda yer alır (Şekil 4) (Şengör ve Yılmaz, 1981). Karniyan – Noriyan (Üst Triyas)'da Doğu Akdeniz Okyanusu (Güney Tetis) açılmaya başlamıştır. Bu açılma, Neo – Tetis'in doğuşunu simgelemektedir. Güney – Tetis'in doğudaki uzantısı ise Zagros Okyanusu'na, oradan da Himalayalar'a kadar uzanarak, Kimmer Kıtası'nı Gondwana – Land'dan ayırmaktadır. Günümüz Doğu Akdeniz'i bu okyanusun bir kalıntısıdır. Güney Tetis Okyanusu en büyük boyutlarına Alt Kretase'de ulaşmış ve bu okyanusun daralması ise Üst Kretase başlamıştır.

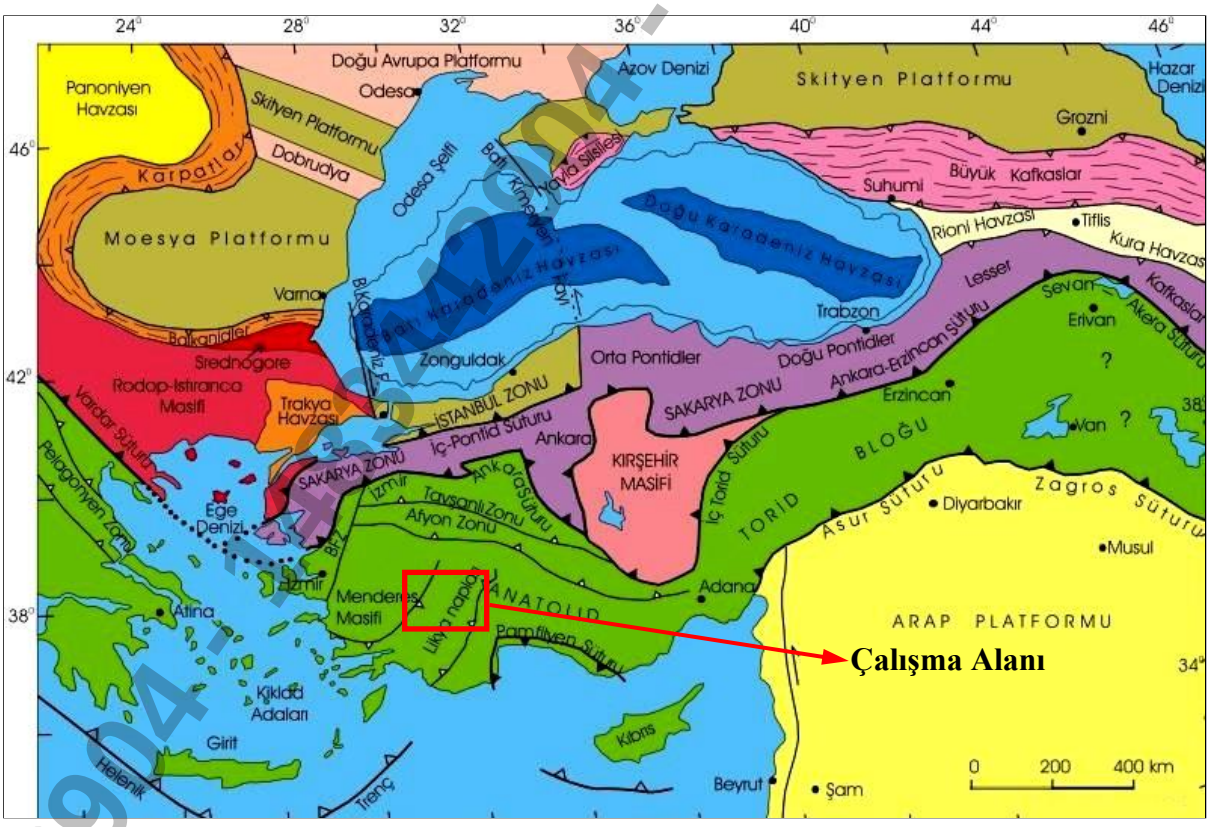

Şekil 4: Türkiye ve Yakın Çevresinin Tektonik Birlikleri (Okay ve Tüysüz, 1999)

Afrika – Arap levhalarının kuzeyinde, yaklaşık doğu – batı doğrultusunda uzanan Güney Tetis Okyanusu, en doğuda Bitlis – Zagros Kenet Kuşağı boyunca, yaklaşık Orta Miyosen sonundaki kıta

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

– kıta çarpışması *(Anadolu Platformu – Arap Platformu)* ile kapanmış olup, günümüz Doğu Akdeniz'i bu okyanusun kalıntısıdır ve kapanma günümüzde halen tamamlanmamıştır. Bunun en önemli kanıtlarından biri olan Ege Hendeği boyunca, dalım (yitim) günümüzde de sürmektedir. Orta Miyosen sonunda, Bitlis – Zagros Kenet Kuşağı boyunca Güney Tetis Okyanusu kapanıp, kıta – kıta çarpışması gerçekleşmesine karşın, daha güneyde Kızıldeniz – Aden Körfezi açılmaya başlamıştır. Bu açılma hareketi nedeniyle, Arap Plakası'nın kuzey- kuzeydoğuya doğru hareketi, Kuzey Anadolu Fayı ve Doğu Anadolu Fayı'nın oluşumuna, Afrika Plakası'nın kuzey – kuzeybatıya hareketi ise Anadolu – Ege Levhası'nın güneybatı sınırınca Ege Hendeği'nin oluşumuna neden olmuştur. Türkiye ve yakın dolayında Yeni Tektonik dönemi denetleyen önemli yapı öğeleri; Kuzey Anadolu Fayı, Doğu Anadolu Fayı, Ege Hendeği ve Ege Graben sistemidir. Arabistan Levhası'nın Anadolu Levhası'nı Kuzeye doğru sıkıştırması sonucu gelişen iç deformasyonlar nedeniyle Anadolu Levhası'nın, saatin tersi yönünde döndüğü, Kuzey Anadolu Fayı (KAF) ve Doğu Anadolu Fayı'nı (DAF) harekete geçirdiği bilinmektedir.

Çalışma alanı ve yakın çevresinde Allokton, para – allokton ve neo – otokton konumlu kaya birimlerinin bulunduğu bölgede, Üst Senoniyen'de bir araya gelmiş olan Marmaris ofiyolit napı, Domuzdağ napı ve Gülbahar napı, Üst Senoniyen sonlarında Bodrum napını oluşturan yapısal birimler (Akgöl, Ören, Mallıdağ birimleri) üzerine yerleşmişlerdir. Eosen sonlarında bu kütleler hep birlikte tekrar güneye doğru yatay olarak hareket etmişlerdir. Olası bu evredeki sıkışma rejimine bağlı olarak Bodrum napına ait Akgöl birimi kıvrılmış ve devrilerek Acıgöl güneyinde, Marmaris ofiyolit napı üzerine devrilerek bindirmiştir. Alt Miyosen sonlarında gelişen yaklaşık kuzey – güney doğrultulu sıkışma rejimine bağlı olarak bölgedeki kaya birimleri, tekrar güneye doğru yatay hareketlere maruz kalmış ve Alt Langiyen'de Beydağları otoktonuna bindirmişlerdir. Pliyosen sonu ve sonrası gelişen gerilme rejimine bağlı olarak bölgede büyük çapta normal ve doğrultu atımlı faylar gelişmiştir. Acıgöl grabenin kenarındaki gelişen faylar günümüzde de etkinliğini sürdürmektedir.

Burdur ve Acıgöl basenleri bu sistem içerisinde Geç Miyosen ile Erken Pliyosen arasında başlayan ve halen aktif olan bir yan graben sistemi içerisinde yorumlanmaktadır. Bu sistem içerisinde olmak üzere; Salda Gölü'nün de benzer kökenli bir tektonik oluşum olduğu düşünülmektedir. Acıgöl ve Burdur gölleri kontak birimleri ile Salda Gölü kontak birimleri arasında bir benzerlik söz konusudur. Bu nedenle Salda Gölü'de normal faylarla sınırlı aktif bir basen olduğu düşünülür.

1.2.1.2.Topoğrafik özellikler

Salda Gölü çevresinde farklı yükseltilere sahip tepeler bulunmaktadır (Eryılmaz, 2019). Göl kıyısı ve göle yakın konumda bulunan Doğanbaba, Salda ve Kayadibi yerleşmelerini de içine alan sahada Bademli (1.334 m), Asar (1.450 m), Kale (1.472 m), Çakır (1314m), Maden (1.683 m), Sarıçam (1.267 m), Küçükkırtıllı (1.402 m), Yanyol (1.326m), Gürçe (1.224 m), Tepecik (1.201 m), Sarıcaalan (1.331m), Çukurcam (1.477 m), Küçükbaş (1.335 m) tepeleri gibi farklı yükseltilere sahip tepeler bulunmaktadır. Ayrıca Akkaya Tepesi 2.268 metre yükseltisi ile Yeşilova ilçe merkezinin yüksek tepelik alanıdır (Harita 7).

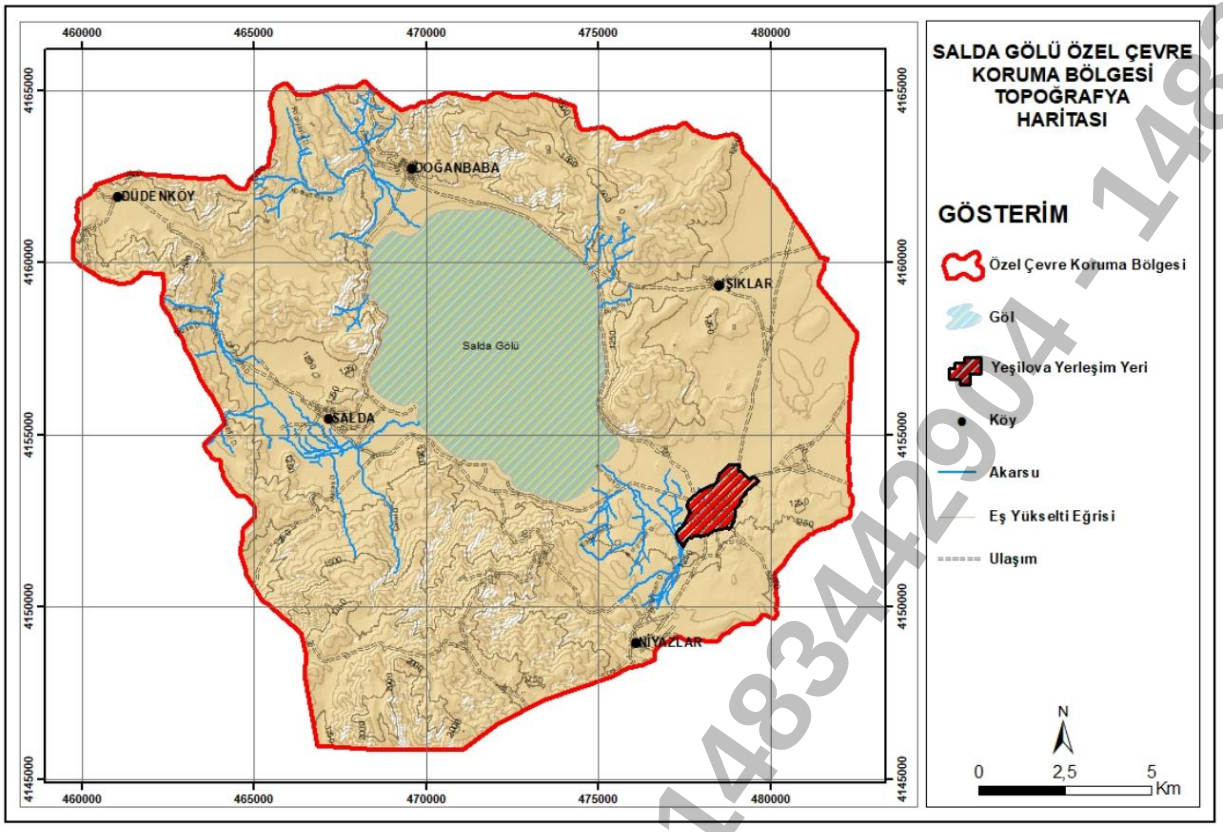

Harita 7 :Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Topoğrafya Haritası

Eşeler Dağı: Yeşilova-Karamanlı-Tefenni ilçeleri ile Beyköy köyü kuzeyinde geniş ve yüksek bir yayla düzlüğüdür. Ormanla kaplı bir sahadır. Yer yer geniş meralara rastlanılmaktadır. Tınaztepe 2.064 metre yüksekliğe sahiptir. Bu sahada artan yükselti ve karasallığa bağlı olarak sıcaklık koşullarının düşmesi ile birlikte kar yağışlarının görülmesi ve uygun eğimde araziye sahip olması gibi avantajlarla bu alan kış turizm merkezi haline getirilmiştir (Fotoğraf 5). Dolayısıyla sahada kış turizminin başlamasında arazinin sahip olduğu jeomorfolojik özellikler büyük rol oynamıştır.

Eşeler Dağı'nda görülen Eşeler Yaylası, hayvancılık faaliyetleri ve yayla turizmi açısından önemli potansiyele sahiptir. Ancak 2012 yılında açılan kayak merkezi Eşeler Yaylası'nın, hayvancılık ve yaylacılık amaçlı kullanımını olumsuz etkilemiştir.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Fotoğraf 4: Salda Gölü ve Eşeler Dağı

Fotoğraf 5: Salda Kayak Merkezi

Bölgede tarımsal verimliliği yüksek olan ve çevredeki akarsular, yer altı kaynak suları ve göllerden beslenen ovalar bulunmaktadır. Bu ovalar, Yeşilova ilçesi Akçaköy - Erle ve Irla Ovalarıdır. Bu ovalarda ağırlıklı olarak tahıl tarımı yapılırken son yıllarda lavanta tarımı da yapılmaya başlanmıştır.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Fotoğraf 6: Göl ve Çevresinin Görünümü

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin ortalama eğim değerlerine bakıldığında göl çevresindeki dağlık kütlelerin özellikle gölün doğusunda yer alan Kale Tepe'nin göle bakan yamaçlarının oldukça eğimli olduğu görülmektedir. Havzanın güneyinde yer alan Eşeler Dağı'nın uzantıları olan küçük tepelerinde akarsular tarafından yarılması sonucunda eğim %25 ile 50 arasında bir orana sahiptir. Sahada akarsuların biriktirme yaptığı göl kıyılarında eğim oranı %0 ile 2 arasında yok denecek kadar azdır. Salda Gölü ÖÇK Bölgesi, bakı bakımından incelendiğinde havzanın güney sınırını oluşturan Eşeler Dağı'nın kuzeyinde yer almaktadır. Saha kuzeye doğru eğimli olduğu için güneş ışınları kuzeye doğru daha düşük açılarla gelmektedir. Bu durum Tınaz Tepe'nin kuzey yamacına kayak merkezi yapılmasına uygun ortam sağlamıştır (Fotoğraf 7).

Fotoğraf 7: Salda Gölü Kayak Merkezi

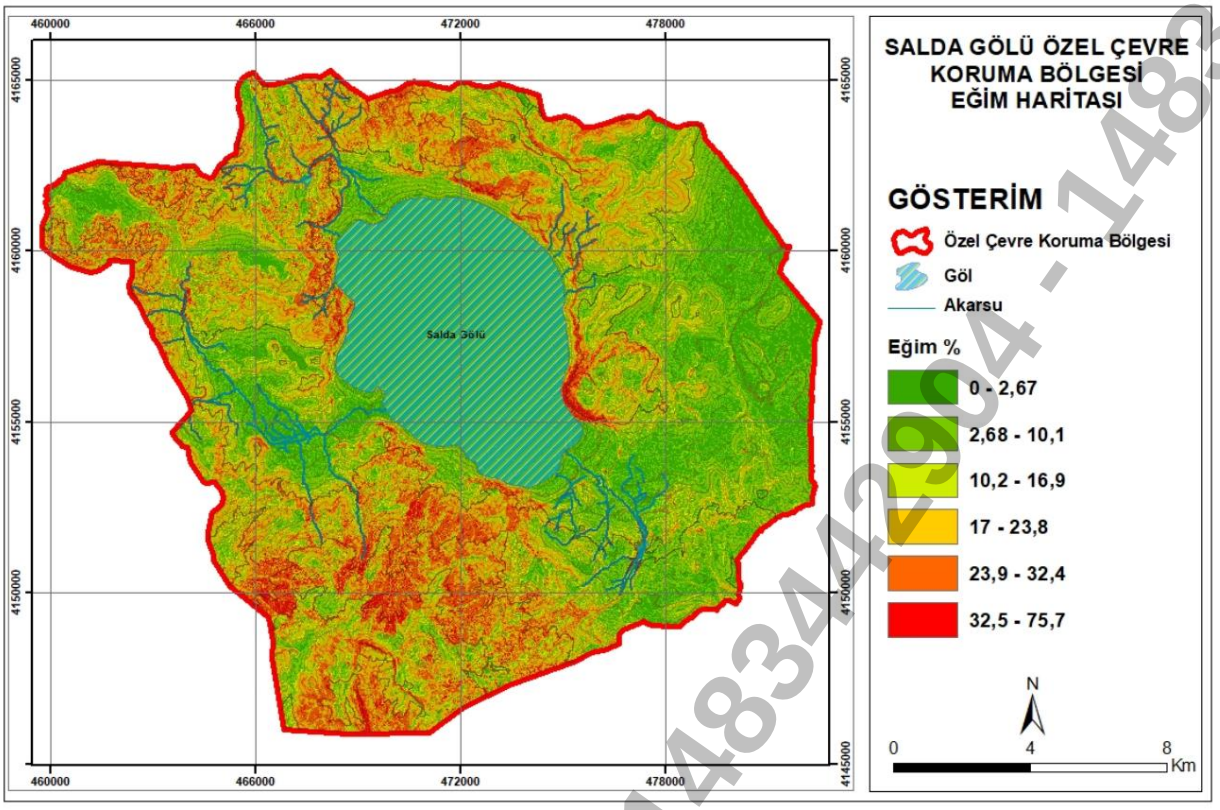

***Harita 8:** Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Eğim Haritası*

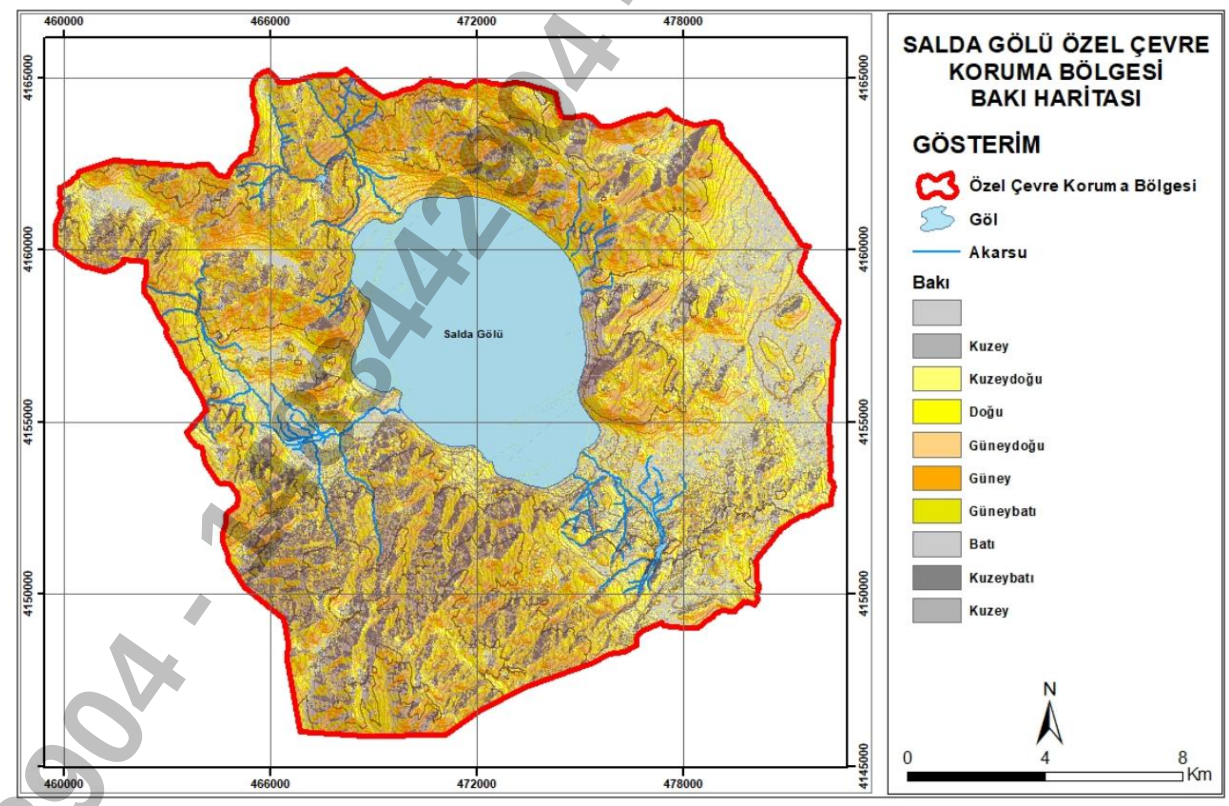

***Harita 9:** Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Bakı Haritası*

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

1.2.1.3.Meteorolojik ve İklimsel Özellikler

Akdeniz Bölgesi'nde yer alan araştırma sahası, genel olarak Akdeniz ikliminin etki alanı içerisindedir. Ancak alanın topografyası, karasallık veya sulak alan gibi yerel faktörlere bağlı olarak İç Anadolu ikliminin etkisi altındadır. Genel olarak kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar ise sıcak olmakla birlikte iklim özellikleri değişikliğe uğramakta ve kıyı bölgelerinde görülen Akdeniz ikliminden farklı iklim koşulları ortaya çıkmaktadır.

Salda Gölü ve çevresinde Akdeniz ikliminden karasal iklime geçiş özellikleri görülmektedir. Bu durumun nedenleri arasında Salda Gölü ve çevresindeki Eşeler Dağı'nın ortalama yükseltisinin fazla olması ve Akdeniz ile iç kesimler arasında sınır meydana getiren Batı Toroslar'ın kıyıdaki nemli denizel iklimin iç kesimlere girmesini engellemesidir. Bu sebeplerle Salda Gölü ve çevresinde karasallık belirgin şekilde hissedilmektedir.

Araştırma sahasında bulunan Yeşilova ilçe merkezinde ölçüm yapan ilk meteoroloji istasyonu DSİ tarafından 1999 yılında kurulduğu için sahanın iklim özelliklerini tam olarak doğru ortaya koyabilmek pek mümkün değildir. Bu nedenle, Yeşilova ilçe merkezi ile hemen hemen aynı yükseltide (1.142 m) yer alan ve 1952 yılında açılmış olan Tefenni Meteoroloji İstasyonu'nun uzun yıllık meteorolojik verileri kullanılmıştır (Güreli, 2020). Bu verilere göre sahanın yıllık sıcaklık ortalaması 11,97 °C kadardır. Düşük sıcaklıkların başlangıç günleri Ekim ayına, sıcaklığın artmaya başladığı ay ise Nisan-Mayıs aylarına denk gelmektedir. Gün içerisinde sıcaklık farkları, yaz aylarında kış aylarına göre daha yüksektir. Ortalama sıcaklık değerleri incelendiğinde en yüksek ortalama sıcaklık değeri ağustos ayında (26,1°C), en düşük sıcaklık değeri ise -4°C ile ocak ayında görülür (Tablo 3).

Tablo 3: Tefenni Meteoroloji İstasyonuna Ait Sıcaklık Değerleri

Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık
Ortalama Sıcaklık °C	1,25	2,6	5,99	10,5	15,4	19,89	23,4	23,1	18,7	12,9	6,97	2,7	11,95
Minimum Sıcaklık °C	-4	-2,1	1,6	6,1	12,7	17,3	20,4	20	16,3	10	3,6	-0,9	8,42
Maksimum Sıcaklık °C	4,9	7	11,3	15	18,4	22,3	25,8	26,1	22	15,8	10,5	5,8	15,4
Güneşlenme Süresi (Saat)	4,8	6,0	7,0	8,1	9,7	11,5	11,9	11,3	9,8	7,5	5,8	4,3	8,14
Donlu Gün Sayısı	18,2	16,2	12,8	1,3	-	-	-	-	-	1,0	6,2	17,2	6,07

Sıcaklığın mevsimlere göre dağılışına bakıldığında en yüksek sıcaklıklar yaz aylarında, en düşük sıcaklıklar ise kış aylarında gözlenir. Yaz aylarında ortalama sıcaklık değeri 20 °C kadardır (Grafik 1). Sahanın yaz aylarında güneşlenme süresi 11,5 saat ile haziran ayı, 11,9 saat ile Temmuz ayı ve 11,3 saat ile Ağustos aylarında en yüksektir. Yaz aylarının ortalama sıcaklık değerlerinin yüksek ve güneşlenme sürelerinin uzun olması Salda Gölü'nde yüzme ve su sporlarına dayalı göl turizminin gelişmesine olanak sağlamaktadır.

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

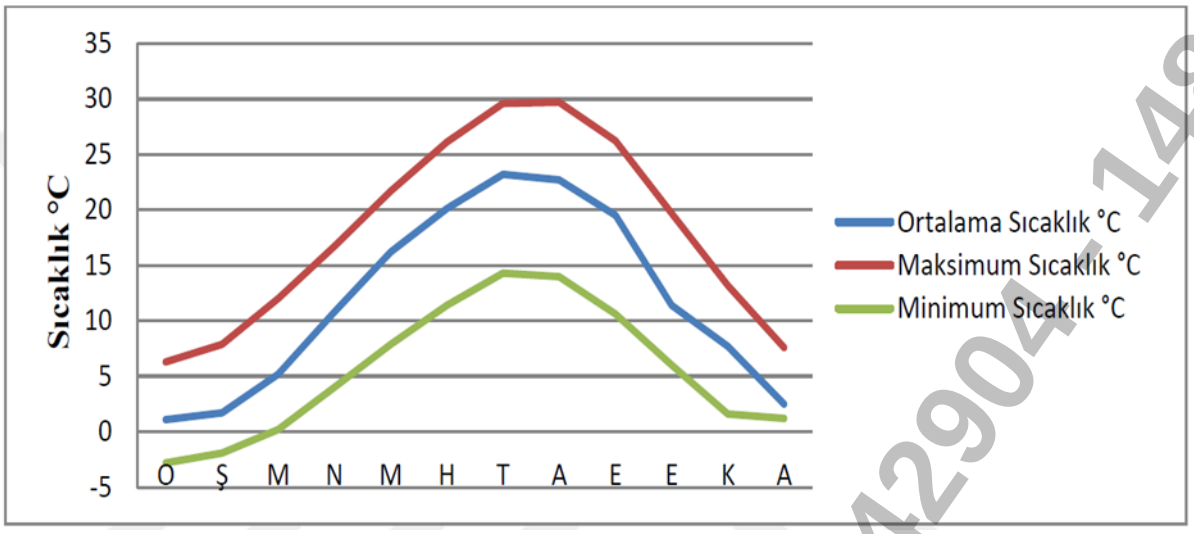

Grafik 1: Tefenni İstasyonu Sıcaklık Ortalamaları

Bölgenin yıllara göre aylık ortalama sıcaklık değerleri ve yıllık toplam sıcaklık değerleri Tablo 4'te verilmiştir. Ayrıca tabloya göre oluşturulan Grafik 2'de yıllara göre aylık ortalama sıcaklıklar ve 1970 yılı itibari ile sıcaklık artış eğimi de gösterilmiştir.

Tablo 4: Tefenni MGİ aylık ortalama sıcaklık değerleri (ºC)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
1970	3,9	4,4	7,4	12,1	13,9	20,1	23,3	22,6	18	10,8	7,8	1,4	145,7
1971	4,9	2,1	5,4	8,9	14,7	19,4	22,1	21,3	18,7	10,9	7,6	-0,2	135,8
1972	-1,4	0,2	6,3	12	15,3	19,3	22,1	21,8	19,2	12	5,8	0,6	133,2
1973	0	3,1	4,5	9	16,6	18,3	23,3	22,8	19,6	13,5	4,7	3,6	139
1974	-4	1,5	7,8	8,8	14,5	20,4	23	21,3	17,2	15,4	6,7	1,2	133,8
1975	0,5	0,5	6,9	11,4	14	18,3	23,1	22,3	18	12,2	6,3	0,3	133,8
1976	0,1	-1,1	5,6	9,1	14,8	18,6	21,1	20,9	16,9	13,4	7,6	2,9	129,9
1977	0,4	5,6	5,5	10,1	16,1	20,1	23,2	24	18,3	10,6	9,5	1,1	144,5
1978	2,5	4,4	6,2	9,9	16,7	19,6	24,2	21,5	16,3	13,4	4,9	3,1	142,7
1979	1,6	4,8	7,9	10,4	14,1	18,9	21,4	22,5	19,1	13,7	7,2	2,5	144,1
1980	-0,9	1,6	4,6	8,9	14,4	20,1	24,4	23,2	17,4	13,7	8,6	3,3	139,3
1981	1,2	2,3	7,4	10,3	13,2	20,2	23,5	22,1	19,2	15,2	5	5,8	145,4
1982	3,1	0,1	4,2	10	14,5	19,1	20,4	22	18,6	12,6	4,8	2,4	131,8
1983	-2,8	0	4,7	10,6	15,1	17,5	20,5	20,6	17,6	11,2	8	3,9	126,9
1984	3,1	4,3	5,5	8,1	16,6	20,4	21,8	20	19,2	13,9	6,5	0,9	140,3
1985	3,6	-1,3	5	11,5	16,5	20,2	22,1	23,9	18,7	10	9,2	2,9	142,3
1986	3,2	3,8	7,1	12,5	12,7	19	24,1	24,1	18,7	12,1	4,1	1,7	143,1
1987	3,2	3,8	1,6	8,3	14,7	19,9	23,7	22,6	20	11,8	6,3	3,4	139,3
1988	2,6	2,1	2,9	10,8	16,5	20,3	24,1	22,8	18,6	11,4	4,1	2,8	139
1989	-1,5	1,8	7,4	15	15,7	19,4	23,5	23,8	18,6	10,7	6,6	2,2	143,2
1990	-0,7	2,1	6,9	10,6	14,2	19,9	24,7	22,8	18,4	13,5	8,8	4	145,2
1991	0,7	1,7	8,5	10,4	13,2	21,1	22,6	23	18,7	13,1	6,8	-0,2	139,6
1992	-2,2	-2,1	3,4	10,4	14,3	19,4	21,1	23	17,2	15,8	6,1	-0,9	125,5
1993	-1,9	-0,4	4,7	10,6	13,5	19,9	23,1	24	19,3	15	5,9	4,5	138,2
1994	4	2,9	6	12,3	16,2	20	23,1	23,3	21,6	14,5	5,4	1,3	150,6
1995	3	4,8	5,5	8,9	16,1	21,7	21,8	23,2	18,9	11,3	3,6	3,3	142,1
1996	-0,4	4	4,1	8,1	17,2	20,9	24,6	23,5	17,6	11,1	8,5	5,7	144,9
1997	2,7	1,2	2,9	6,1	17,3	19,7	23,1	20,3	16,5	12,4	7,8	3,5	133,5
1998	1,9	3,6	2,8	11,9	15,2	20,1	24,3	25,1	18,6	14,1	9	3,5	150,1
1999	3,3	2,7	6,2	11,1	17,6	19,8	23,6	23	18,8	14,1	7,8	5,3	153,3
2000	-2,4	1	4,2	11,4	14,7	20,1	25,8	23,3	18,5	11,8	8,5	2,7	139,6
2001	3,4	3	11,3	10,7	15,3	21,8	25,7	23,9	20,2	13,3	6,4	2,2	157,2
2002	-1	5,2	7,2	9,8	15,8	20,6	23,6	21,7	17,1	12,8	7,7	0,1	140,6
2003	4,6	-1,7	3,3	8,8	16,7	20,5	23,4	23,6	17,9	14,3	7,4	2,1	140,9
2004	0,7	2,7	7	10,3	15,1	20,5	23,7	23,1	19	14,6	6,9	3,1	146,7
2005	2,6	1,7	6,8	10,7	15,9	20,1	24,8	24,8	18,1	10,6	5,4	3,6	145,1

2006	0,1	2,5	6,5	11,4	15,6	20,2	23	26,1	18,9	12,8	5,1	1,7	143,9
2007	-	2,9	5,6	8,8	17,2	21,8	25,3	24,8	19,1	13,4	6,9	2,1	147,9
2008	-0,6	0,9	8,4	12	15,3	22	24,8	25,2	18,7	11,8	8,3	3,2	150
2009	2,9	2,6	4,9	10,5	14,7	21	23,6	22,9	17,1	14	6,8	5,3	146,3
2010	3,5	5,2	8,2	11	16,6	18,7	24	26	-	11,8	10,5	5,5	141
2011	1,7	2,8	5,6	9	12,9	18,6	24,2	23,5	19,3	10,7	3,8	2,9	135
2012	-0,9	0,4	4,7	12,2	14,5	22,3	25,8	22,5	20,6	14,6	9	4	149,7
2013	2,1	4,5	7,4	11,4	17,6	21,1	22,8	23,4	18,4	11	8,7	0,9	149,3
2014	4	5,2	7,1	11,5	15,1	19,2	24,1	24	17,8	12,6	6,5	5,8	152,9
2015	1,8	2,6	6,2	9	16,2	17,3	22,9	22,7	21	14,2	8,5	2,4	144,8
2016	1,1	7	7,2	14,3	14,3	21	24,2	23,8	18	14,8	7,2	-0,4	152,5
2017	-1,9	3	7	10,4	14,9	19,7	24,8	22,5	20,9	12,4	6,2	4,5	144,4
2018	2,6	5,7	9,2	13,9	16,2	19,3	23,3	22,5	19,5	13,2	8,3	2,6	156,3
2019	1,9	4	7,2	9,5	16,7	19,7	22,4	23,8	19,2	14,8	9,6	3,9	152,7
2020	0,8	3	6,8	11,2	15,9	18,8	24,9	23,4	22	15,8	6,8	3,9	153,3
2021	3,2	4,6	4,6	11,4	18,4	18,2	24,2	24,6					
Ortalama	**1,25**	**2,6**	**5,99**	**10,5**	**15,4**	**19,89**	**23,4**	**23,1**	**18,7**	**12,9**	**6,97**	**2,7**	**142,86**

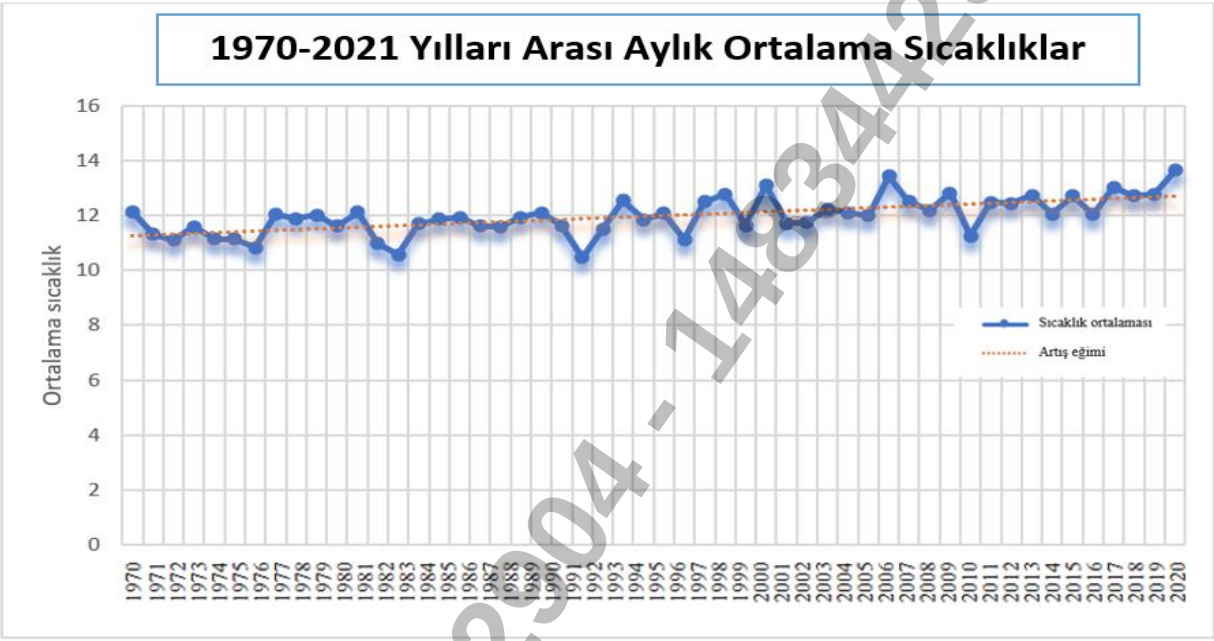

Grafik 2: 1970-2020 Yılları Arası Yıllara Göre Aylık Ortalama Sıcaklıklar (2021 yılı ortalamaya dahil edilmemiştir.) (MGM,2021)

Araştırma sahasının nem ve yağış özellikleri farklılıklar göstermektedir. Tefenni Meteoroloji Müdürlüğü'nün uzun yıllık verilerine göre araştırma sahasının yıllık ortalama bağıl nem oranı %59,9'dur. Sahada dolu yağışlı geçen gün sayısı ise yıllık ortalama 1-2 gün/yıl arasında değişmektedir (Tablo 5).

Tablo 5: Tefenni Meteoroloji İstasyonu'na Ait Nem ve Yağış Değerleri

Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık
Bağıl Nem (%)	74,3	73,2	71	58,4	55	48	44,1	44,1	46	57	72	76,3	59,9
Ort. Yağış (mm)	86	62	48	41	42	24	17	12	16	37	48	82	515
Ort. Dolu Yağışlı Gün Sayısı	-	-	0,2	0,5	-	0,2	-	0,2	-	0,2	-	-	1,3

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Kış aylarında artan bağıl nem oranı, ilkbahar ve yaz aylarında azalmaktadır. Bu durum sahanın aldığı yağış miktarını da etkilemektedir. Araştırma sahasına kış aylarında yaz aylarına göre çok daha fazla yağış düşmektedir. Sahada Eylül ayından itibaren artmaya başlayan yağışlar, Ocak ayında en yüksek düzeye gelir.

Yıllık ortalama yağış miktarı 515 mm olan sahada, ortalama 86 mm yağış miktarı ile en fazla yağış ocak ayında görülmektedir. Mart ayından sonra azalan yağışlar, yaz aylarında en düşük düzeye iner (Grafik 3). 12 mm yağış miktarı ile ağustos ayı yılın en kurak ayıdır. Yılın en kurak ve en yağışlı ayı arasındaki yağış miktarı farkı 74 mm'dir. Yıllık yağışların büyük bir kısmı kış aylarında düşmektedir.

Sıcaklık ve yağış değerlerinden yola çıkarak en fazla yağışın kış aylarında düşmesi, belirgin bir yaz kuraklığı yaşanması, ilkbahar aylarının sonbahar aylarına göre daha yağışlı geçmesi sahada Akdeniz yağış rejiminin hâkim olduğunu göstermektedir. Yeşilova ilçe merkezinin güneybatı kesimini oluşturan başta Tınaztepe ve diğer yüksek kesimlerde karasallık belirginleşmeye başlamaktadır. Kuzeydeki dağlık kesimlerde yükselti ve karasallık etkisine bağlı olarak özellikle kış aylarında bol miktarda yağmur ve kar yağışları görülmektedir. Bu durum Tınaztepe'de kış turizmi faaliyetlerinin başlamasında etkili olmuştur.

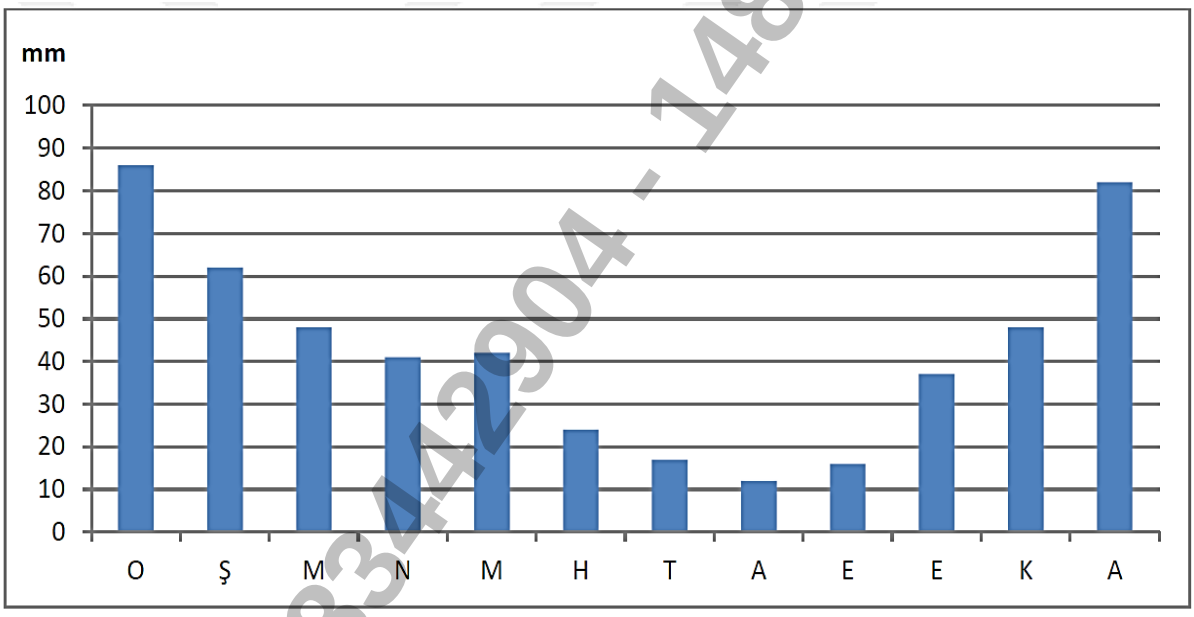

Grafik 3: Tefenni Meteoroloji İstasyonuna Ait Ortalama Yağış Miktarının Aylara Göre Dağılışı

Tablo 6: Tefenni Meteoroloji İstasyonu Aylık Ortalama Yağış Miktarları

Aylık Toplam Yağış (mm)													
Yıl/Ay	**Oca**	**Şub**	**Mar**	**Nis**	**May**	**Haz**	**Tem**	**Agu**	**Eyl**	**Eki**	**Kas**	**Ara**	**Toplam**
1970	14,00	63,50	43,60	28,20	3,60	9,70	18,30	0,00	8,40	30,90	41,60	47,80	309,60
1971	55,50	97,20	83,10	47,80	69,70	18,30	13,50	28,80	16,90	15,90	29,10	37,00	512,80
1972	21,00	77,30	12,50	26,10	30,10	30,10	49,10	43,50	5,30	71,90	26,50	3,40	396,80
1973	45,60	108,90	15,90	36,30	17,10	40,80	17,30	0,00	9,70	30,70	20,20	28,80	371,30
1974	54,80	38,10	32,00	41,40	46,90	10,00	0,00	10,00	11,60	14,90	19,90	41,30	320,90
1975	53,20	69,80	29,90	36,40	58,90	15,20	2,90	14,00	0,00	45,70	82,10	41,10	449,20
1976	63,20	32,80	35,20	100,00	64,70	20,10	14,30	0,00	8,20	42,50	28,50	123,10	532,60

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Aylık Toplam Yağış (mm)													
Yıl/Ay	**Oca**	**Şub**	**Mar**	**Nis**	**May**	**Haz**	**Tem**	**Agu**	**Eyl**	**Eki**	**Kas**	**Ara**	**Toplam**
1977	47,00	40,30	24,30	72,70	5,10	18,40	46,20	0,00	29,50	27,40	2,50	67,30	380,70
1978	99,20	130,90	58,60	69,30	5,70	8,20	0,40	0,30	14,90	95,20	6,60	92,10	581,40
1979	183,20	21,40	19,80	21,50	120,10	31,90	3,80	1,30	0,10	68,40	103,70	101,50	676,70
1980	116,20	22,20	61,30	21,00	30,90	12,70	2,30	1,60	10,00	23,90	39,80	46,50	388,40
1981	178,00	37,20	67,40	9,50	50,80	15,50	6,00	2,20	9,80	4,10	63,70	115,20	559,40
1982	42,90	33,70	40,10	56,70	14,00	38,10	25,90	20,40	16,70	30,60	11,30	52,60	383,00
1983	78,30	75,00	52,40	42,20	60,80	43,90	56,00	6,70	41,90	10,50	82,50	101,80	652,00
1984	66,20	30,50	64,20	70,40	6,60	8,20	25,10	7,20	6,20	0,00	64,40	16,70	365,70
1985	204,30	68,00	42,40	7,80	20,50	50,90	0,00	20,40	13,40	55,00	53,60	30,50	566,80
1986	79,80	71,90	20,70	24,80	40,60	56,20	5,70	27,10	38,10	22,70	20,00	137,70	545,30
1987	69,30	45,30	52,30	31,50	28,20	8,60	14,00	0,00	1,50	11,90	52,00	58,80	373,40
1988	10,90	73,30	98,90	39,20	33,30	51,50	47,60	3,10	3,00	36,80	112,30	31,10	541,00
1989	7,90	4,70	34,10	2,50	16,40	9,70	5,30	0,00	0,10	42,30	62,80	32,50	218,30
1990	3,50	32,70	9,30	29,40	75,60	0,70	4,60	0,40	9,40	17,60	19,00	118,80	321,00
1991	41,90	28,60	11,70	51,10	36,20	0,50	20,10	22,70	8,10	48,10	28,00	100,10	397,10
1992	0,30	15,50	43,10	35,60	36,40	22,00	7,80	21,10	0,00	1,70	33,70	56,20	273,40
1993	56,10	34,30	41,90	7,60	133,10	3,10	2,30	0,00	0,00	1,80	64,30	53,80	398,30
1994	88,70	49,40	65,70	24,10	39,40	8,30	24,40	1,60	20,70	71,80	74,30	60,10	528,50
1995	73,10	35,80	103,10	15,50	33,60	14,30	14,30	2,90	1,90	25,10	37,40	30,50	387,50
1996	18,70	87,30	57,40	30,70	26,00	17,40	37,60	14,80	12,30	20,20	11,40	86,50	420,30
1997	14,70	13,80	35,20	73,90	12,20	55,00	0,00	80,00	42,00	37,20	47,30	83,10	494,40
1998	43,50	38,60	79,20	59,20	23,40	35,70	43,40	0,00	0,50	19,60	60,70	104,30	508,10
1999	82,90	112,20	35,70	35,80	6,70	38,60	31,30	60,80	3,30	6,20	7,40	16,20	437,10
2000	56,30	67,70	56,00	45,20	39,20	25,50	0,00	4,20	27,10	7,60	55,10	30,90	414,80
2001	10,10	39,80	3,70	55,30	56,80	2,10	18,10	20,50	0,00	2,70	125,50	267,40	602,00
2002	51,60	31,50	44,30	79,20	16,30	5,70	15,50	3,00	33,30	25,90	90,30	130,00	526,60
2003	45,70	95,10	72,40	115,60	56,30	22,20	4,00	4,90	0,40	66,60	19,20	123,10	625,50
2004	120,80	52,60	16,80	61,50	9,30	8,20	6,80	7,90	15,00	13,50	58,90	10,00	381,30
2005	52,60	39,90	27,30	19,50	27,40	60,00	12,70	0,40	32,90	27,80	70,00	22,50	393,00
2006	32,30	61,10	54,10	47,90	38,20	25,90	41,60	2,00	22,00	105,00	37,70	1,90	469,70
2007	39,00	34,30	7,10	54,60	14,80	28,20	26,80	2,20	0,20	35,20	125,20	82,40	450,00
2008	3,80	27,20	39,20	50,00	19,60	1,40	10,20	1,00	27,60	29,60	90,20	16,60	316,40
2009	122,60	112,60	37,20	52,00	76,20	9,60	9,80		54,50	58,00	62,60	122,80	717,90
2010	74,60	86,20	10,00	41,40	8,60	59,80	19,40	2,40	1,00	93,40	18,00	88,60	503,40
2011	85,20	58,40	32,80	84,80	90,20	63,40		1,40	6,00	43,60	4,60	37,20	507,60
2012	120,20	44,60	18,40	32,20	90,60	12,80	2,00	30,20	1,40	42,80	34,80	123,20	553,20
2013	66,60	77,20	38,80	35,60	28,60	7,40	12,20	23,80	0,00	28,20	63,80	26,00	408,20
2014	86,80	13,40	42,00	12,20	57,00	33,00	14,00	64,60	56,40	53,00	34,60	63,00	530,00
2015	81,60	41,00	113,80	16,60	66,60	74,90	30,00	25,80	13,20	19,80	15,80	0,00	499,10
2016	55,00	5,60	86,80	19,60	96,70	41,20	26,40	34,50	38,20	0,20	43,80	25,40	473,40
2017	96,80	0,80	40,20	42,90	56,30	19,00	0,00	61,70	4,50	19,50	60,80	29,50	432,00
2018	42,40	40,50	51,20	3,20	47,60	109,90	5,50	56,10	10,50	21,90	23,60	111,20	523,60
2019	80,10	44,20	21,70	31,80	14,60	89,40	4,40	0,30	33,60	69,60	18,20	94,70	502,60
2020	27,50	85,90	32,00	26,70	45,80	28,80	14,30	28,50	8,00	22,30			

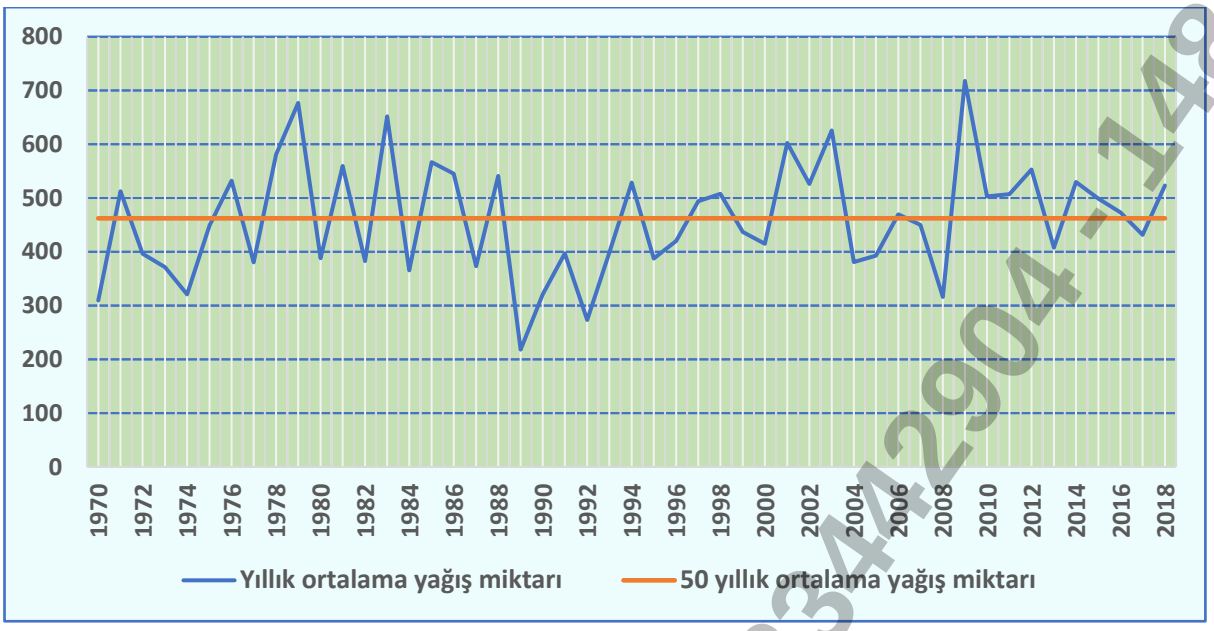

Grafik 4: 1970-2019 Yılları (49 yıllık) Arasında Tefenni Meteoroloji İstasyonu'nda Ölçülen Yıllık Ortalama Yağış Miktarları

Burdur Meteoroloji İstasyonu'nda, 1971-2011 yılları arasında ölçüm yapılan 41 yıllık ölçümlerine göre yıllık toplam buharlaşma ortalaması 1153,40 mm'dir (Grafik 5). Burdur Meteoroloji İstasyonu'nda 1975-1984 yılları arasında buharlaşma ölçümlerinin ortalama değerin altında gerçekleştiği diğer yıllarda ise ortalama değere yakın değerler olduğu gözlenmektedir (DKMP,2012).

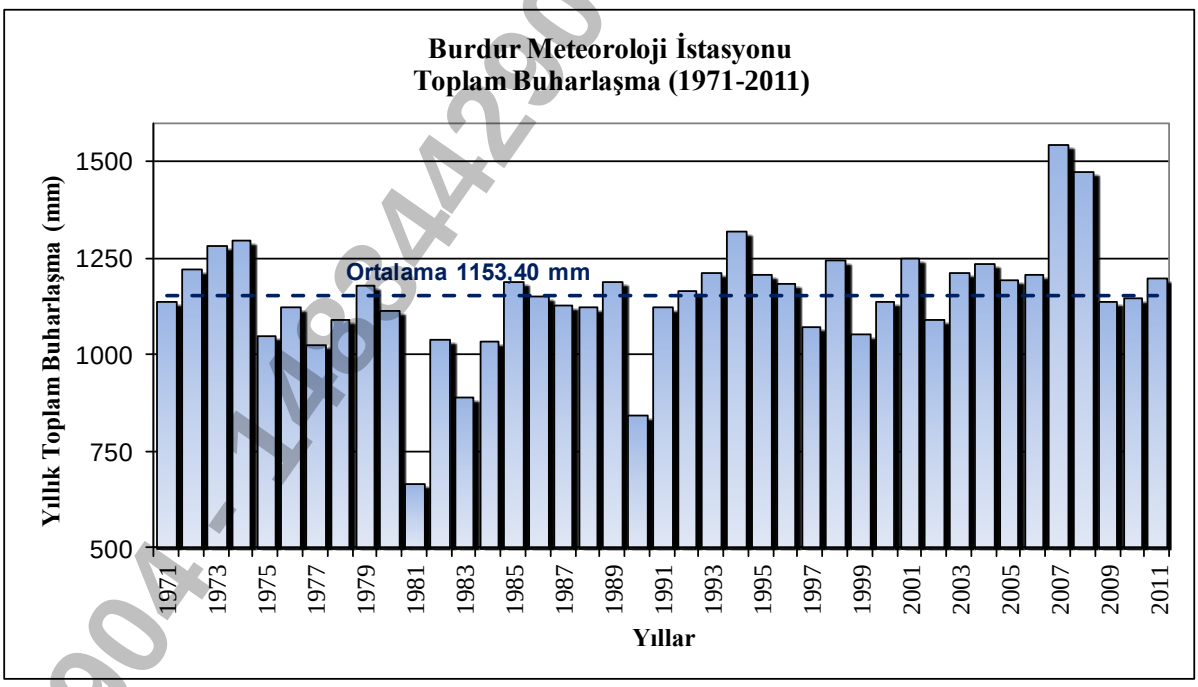

Grafik 5: Yıllık Toplam Buharlaşma Ortalamaları (DKMP, 2012)

-1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Tefenni İstasyonu'nun uzun yıllık (1975-2018) meteorolojik verilerine göre, sahada yıllık ortalama rüzgâr hızı 1,5 m/sn'dir. En hızlı rüzgâr mart ayında S (güney) yönünden 26,2 m/sn hızla esmiştir (Tablo 7).

Tablo 7: Tefenni Meteoroloji İstasyonu'na Ait Rüzgâr Değerleri

Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık
Ort. Rüzgâr hızı (m/s)	1,3	1,6	1,7	1,8	1,5	1,6	1,7	1,5	1,3	0,2	1,2	1,2	1,5
En hızlı esen rüzgârın Yönü	SW	N	S	W	SSW	NE	SE	NW	NW	NW	S	N	S
En hızlı Esen rüzgârın Hızı (m/s)	23.3	19.5	26.2	22.5	13.6	18.8	18.6	16.1	19.3	17.6	20.5	18.5	26.2

Tefenni istasyonuna ait değerlere göre hâkim rüzgâr yönlerine bakıldığında ise N (kuzey) ve W (batı) yönleri öne çıkmaktadır. 41,556 (%18,0) esme sayısı ile N (kuzey) yönü hâkim rüzgâr yönü olup ortalama rüzgâr hızı 2,3 m/sn olup, bunu 35,047 (%15,1) esme sayısı ile W (batı) yönü izlemektedir. Sahada ortalama rüzgâr hızı ise 1,5 m/sn'dir. En az rüzgâr 1,968 (%0,9) esme sayısı ile SSE (güney-güneydoğu) yönünden esmekte olup ortalama rüzgâr hızı 1,2 m/sn'dir. Sahanın rüzgâr potansiyeline bağlı olarak Tınaztepe'den kuzey, kuzeydoğu ve batı yönlerinde yamaç paraşütü için uygundur.

1.2.2. Hidrolojik ve hidrojeolojik veriler

1.2.2.1.Hidrojeolojik veriler

Kapalı havzada yer alan Salda Gölü, dışarı akarı olmayan yaklaşık 44,4 km^2 alana sahip bir göldür. Magnezyumca zengin göl, karstik yapılı bir çevrede yer almaktadır Ayrıca stromatolit oluşumlarına uygun jeobiyokimyasal bir ekolojik sürece sahiptir. Bu süreç sonunda; tabanda beyaz renkli hidromanyezit içerikli stromatolitler oluşmaktadır. İklim, jeolojik yapılar ve bakteri ile Cyanobacteria etkileşimi sonucu oluşan bu çökellerin, ilk kez 3,5 milyar yıl önce yeryüzünde oluşmaya başladıkları çeşitli kaynaklarda belirtilmektedir. Günümüzde bu fosillerin güncel örnekleri olan modern stromatolit oluşumları, Salda Gölü'nde gözlenmektedir. Öncül yaşam biçimlerine dair önemli veriler içerdiği düşünülen stromatolitlerin oluşum mekanizmaları ile bu süreçleri kontrol eden jeobiyokimyasal faktörlerin anlaşılmasının; yaşamın başlangıcı konusunda önemli bilgiler vereceği düşünülmektedir. ***Salda Gölü'ndeki güncel stromatolit oluşumlarının Dünya'da az bulunan bir örnek olması ve gölün bu yönü ile ekolojik olarak benzersizlik özelliğine sahip olması, Salda Gölü'nün mutlaka ve çok titiz korunmasını zorunlu kılmaktadır.***

Gölü besleyen en önemli akarsu Salda Deresidir. Diğer akarsular Küçükali (Doğanbaba) Deresi, Kayadibi Deresi, Kuruçay, Karanlık ve Köpek dereleridir. Salda ve Küçükali Deresi dışındakiler mevsimsel akarsulardır. Göl çevresinde ve içerisinde gölü besleniminde önemli yer tutan dip kaynakları bulunduğu düşünülmektedir.

Göl suyu yüksek oranda magnezyum sülfat (MgSO4) içerir. Bu nedenle, sucul yaşam çeşitliliği açısından zengin değildir. Balcı vd. (2018) Salda Gölü suyuna ait pH değerinin 8,5-9,2 arasında değiştiği alkali bir göl olduğu belirtilmektedir. Göl sularında ortalama toplam alkalinitenin yaklaşık 1700 mg/L; Mg^{2+}, Na^{+} ve Ca^{2+} konsantrasyonlarının ise sırasıyla 321,5 mg/L, 344,1 mg/L ve 16,9

83442904 - 148344290

mg/L olduğu görülmektedir. Salda Gölü'nde yer alan sular $MgHCO_3$ fasiyesinde (Varol vd., 2020) olup göl suyundaki yüksek magnezyum ise beslenme alanından itibaren süzülen yağış suların yeraltısuyu akım yolu boyunca su-kayaç (ultramafik kayaçlar ve türevleri) etkileşim süreçleri ile açıklanmaktadır (Braithwaite ve Zedef, 1996; Russell vd., 1999; Zedef vd., 2000).

Salda Gölü ve dolayında jeolojik olarak özel bir alanın oluşmasını sağlayan manyezitler ve göl içindeki hidromanyezit stromatolitler, Balcı vd. (2018) tarafından siyanobakteri ve halobacteria sınıfına ait bakterilerin çökelme için çekirdeklenme yüzeyi oluşturduğu ancak manyezit çökeliminde ana kontrol mekanizmasının su-kayaç etkileşim süreçleri ve göl suyu kimyası olduğu belirtilmektedir. Göl içindeki hidromanyezit stromatolitlerinin çapları 10-30 cm arasında değişmekte olup yükseklikleri ise birkaç metre olarak kaydedilmiştir (Braithwaite ve Zedef, 1996).

Mikrobiyal etkiler ile oluşan karbonat mineralleri oluştukları ortamın jeokimyasal karakteristiğini yansıtan önemli arşiv niteliğindedirler. Atmosfer-biyosfer etkileşimi sonucu oluşan bu yapılar, Arkeen'den günümüze kadar varlığını sürdürmektedirler. Yerküre'nin en yaşlı fosili olarak tanımlanan Stromatolitler, ilk kez 3,45 milyar yıl önce Arkeen döneminde oluşmuş, Proterozoyik (2,5 milyar-550 milyon yıl) döneminde miktarca çoğalmış ve Fanerozoik (yaklaşık 541 milyon yıl) döneminde ise azalma göstermişlerdir (Pratt, 1982; Dupraz vd., 2009; Petryshyn vd., 2012; 2016). Günümüzde bu fosillerin yaşayan örnekleri olan modern stromatolit oluşumları birkaç lokasyonda gözlenmektedir. Dünyadaki en önemli örnekleri Shark Bay (Batı Avustralya), Exuma Sound (Bahamalar) Ülkemiz'de ise Van Gölü ve Salda Gölü'dür (Kempe vd., 1991; Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Burns vd., 2010; Balci vd.,2016). Yerküre'nin ilksel dönemi hakkında önemli veriler içerdiği kabul edilen bu organosedimanter yapıların oluşum mekanizmaları tartışmalı olmakla birlikte yaygın olarak mikrobiyal etkilere bağlanmakta ve "laminalı organosedimanter bentik mikrobiyal karbonat çökelleri" olarak adlandırılmaktadırlar (Riding, 1999; Awramik ve Grey, 2005; Dupraz vd., 2009). Ancak, son yıllarda yapılan çalışmalarda sadece mikrobiyal faaliyetler ile değil, kimyasal ve fiziksel etkiler ile (örn: iklim) de bu tür yapıların oluşabileceği önerilmektedir. (Berelson vd., 2009; Petryshyn vd., 2012; 2016). Oluşumların günümüze değin maruz kaldığı fiziksel, iklimsel aşınmalar sonucunda biyojenik-abiyojenik kökene işaret eden izlerin azalmasına sebep olmaktadır (Litvinova, 2019). Son yıllarda geliştirilen taramalı elektron mikroskobu ve hassas izotop analizleri ile bu zorluğun aşılması yolunda önemli adımlar atılmış, stromatolitlerin kökenleri daha etkin şekilde incelenebilmeye başlanmıştır (Hoh &, Viehmann, 2021).

83442904 - 148344290

1.2.2.2.Su Bütçesi

Salda Gölü havzası, dışına akış vermediği ve havza dışından da herhangi bir akış almadığı için kapalı bir havza özelliği göstermektedir. Hidrolojik su bütçesine katkıda bulunan girdiler; yağışlar, sürekli ve mevsimsel akarsular, kaynak suları ve yeraltı suyu akımlarıdır. Salda Gölü, birçok sürekli (Salda, Köpek ve Doğanbaba dereleri) ve mevsimsel dere (Kuruçay, Karanlık ve Kayadibi dereleri) ile gölün değişik noktalarından boşalan irili ufaklı birçok kaynaktan beslenmektedir. Salda Gölü'nün batısında yer alan ve birden fazla noktada belirli bir hat boyunca boşalım gösteren Sultan Kaynakları en önemli kaynak grubudur. Gölün su çıktısı buharlaşma ile gerçekleşmektedir. (DKMP, 2012).

Fotoğraf 8: Salda Gölü Etrafındaki Su Kaynaklarından Biri

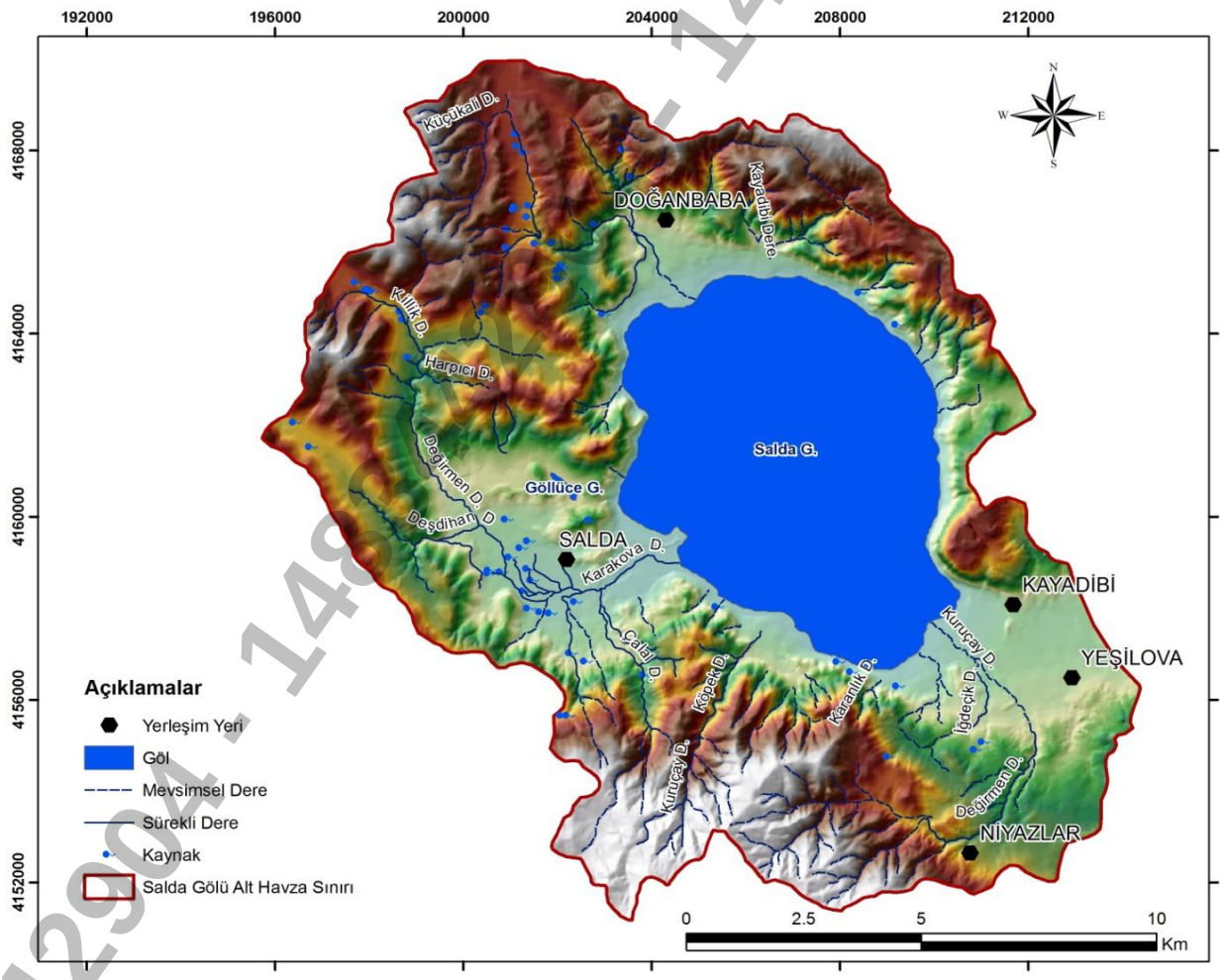

Harita 10: Salda Gölü Alt Havzası Hidroloji Haritası (Salda Gölü Sulak Alan Yönetim Planı Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesinden alınmıştır)

Salda Gölü'nün su seviyesi değişiminin incelenmesinde DSİ, 18. Bölge Müdürlüğü kayıtlarından yararlanılmıştır. Salda Gölü, su seviye ölçümleri Kayadibi eşelinde ölçülmektedir. Kayadibi eşeli sıfır kotu: 1.134,58 m'dir. Ölçümler 22.07.1970 ve 12.10.1978 tarihleri arasında yapılmıştır. Dokuz yıllık bu dönemde, en yüksek su kodu 1971 Temmuz ayında 1.143,71 metre, en düşük su kodu ise 1978 Eylül ayında 1.140,98 metre ölçülmüştür. Bu dönemde en yüksek ve en düşük su kodları arasında 2,73 metrelik su kodu salınımı vardır (DSİ, 2020).

2013 yılı şubat ayında su seviyesi ölçümlerine tekrar başlanmıştır. Su seviyesi ölçümlerinin yapıldığı 1971-1978 yılları ve 2013-2020 yılları arasındaki aylık ortalama su seviyeleri Tablo-8'de verilmiştir.

Su seviyesi ölçümü yapılan (1971-1978) ve (2013-2020) yıllarda en yüksek su seviyesi 1971 temmuz ayında 1.143,71 metre, en düşük su seviyesi ise 2020 kasım ayında 1135,05 metre olarak gerçekleşmiştir. ***1970'yılından günümüze göl su seviyesindeki düşüş 8,66 metredir.***

Tablo 8: Salda Gölü Aylık Ortama Su Seviye Değerleri (m) (Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü)

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
Ocak	1143,26	1143,23	1143,10	1142,28	1141,68	1141,25	1141,17	1140,72
Şubat	1143,31	1143,23	1142,78	1142,26	1141,69	1141,25	1141,16	1140,82
Mart	1143,39	1143,21	1142,83	1142,27	1141,68	1141,29	1141,21	1141,08
Nisan	1143,24	1143,26	1142,89	1142,32	1141,71	1141,33	1141,23	1141,17
Mayıs	1143,53	1143,34	1142,93	1142,32	1141,74	1141,46	1141,32	1141,27
Haziran	1143,69	1143,35	1142,90	1142,32	1141,78	1141,52	1141,32	1141,28
Temmuz	1143,71	1143,32	1142,84	1142,26	1141,76	1141,50	1141,26	1141,24
Ağustos	1143,62	1143,28	1142,73	1142,10	1141,68	1141,40	1141,15	1141,12
Eylül	1143,50	1143,13	1142,57	1141,99	1141,56	1141,24	1141,01	1140,98
Ekim	1143,40	1143,00	1142,45	1141,86	1141,39	1141,11	1140,89	1140,89
Kasım	1143,29	1142,95	1142,93	1141,78	1141,29	1141,10	1140,79	
Aralık	1143,23	1142,88	1142,26	1141,70	1141,25	1141,03	1140,72	
	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Ocak	1136,40	1136,45	1136,36	1136,88	1136,49	1136,06	1135,61	1135,30
Şubat	1136,54	1136,46	1136,46	1136,92	1136,54	1136,07	1135,63	1135,32
Mart	1136,61	1136,51	1136,64	1136,95	1136,51	1136,12	1135,66	1135,36
Nisan	1136,73	1136,56	1136,73	1137,00	1136,55	1136,17	1135,68	1135,41
Mayıs	1136,83	1136,58	1137,02	1137,01	1136,58	1136,18	1135,71	1135,41
Haziran	1136,78	1136,58	1137,08	1137,08	1136,59	1136,16	1135,70	1135,44
Temmuz	1136,68	1136,65	1137,26	1137,03	1136,58	1136,19	1135,77	1135,41
Ağustos	1136,58	1136,56	1137,21	1136,96	1136,45	1136,08	1135,62	1135,38
Eylül	1136,42	1136,48	1137,11	1136,79	1136,35	1136,02	1135,54	1135,25
Ekim	1136,38	1136,42	1137,07	1136,72	1136,22	1135,91	1135,46	1135,15
Kasım	1136,43	1136,38	1136,99	1136,61	1136,13	1135,84	1135,37	1.135,05
Aralık		1136,35	1136,93	1136,53	1136,10	1135,71	1135,30	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

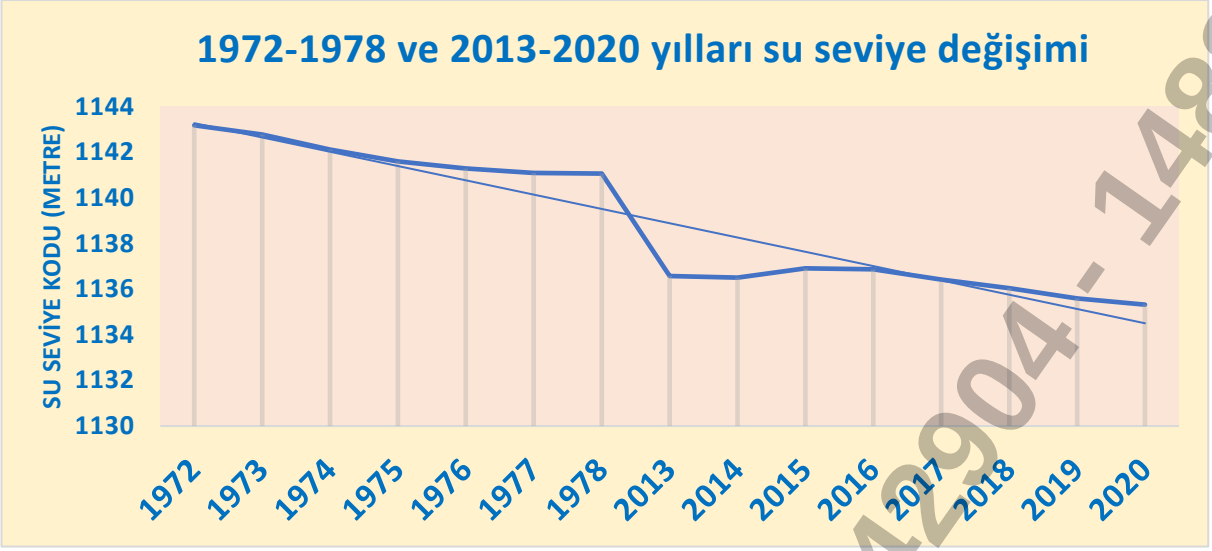

Grafik 6: 1972-2020 Yılları Arası Su Seviye Değişimi

Su seviyesindeki düşüş nedeninin "iklim temelli" olduğu iddia edilse de Tefenni istasyonu (49 yıllık) yağış verilerinin bu iddiayı desteklemediği görülmektedir. Tablo 6 incelendiğinde son 49 yılda en az yağışın 218,3 mm ile 1998 yılında, en fazla yağışın ise 717,9 mm ile 2008 yılında gerçekleştiği görülmektedir. 1970-2010 yılları bölgeye düşen ortalama yağış miktarı 455,9 mm'dir. 2011-2020 yılları arasında düşen yağış miktarı ise 486,34 mm olmuştur. Son 10 yılın ortama yağış miktarı son 50 yılın ortalama yağış miktarından 30,34 mm (%6,65) daha fazladır. Son 10 yılda yağışlarda artış olmasına karşın göl su seviyesi düşmeye devam etmiştir. Bu nedenle, göl su seviyesindeki düşmenin kuraklıktan ziyade su rejimine yapılan müdahaleler olduğu düşünülmektedir.

Harita 11: Doğanbaba ve Değirmendere Göletleri

Salda Gölü'nü besleyen üç önemli dereden Kuruçay Deresi ve Doğanbaba Deresi üzerine göletler yapılmıştır. Her iki derenin suları artık göle ulaşmamaktadır. Günümüzde sadece Salda Deresi ve ilkbaharda sel durumunda göle su taşıyan Karanlıkdere ve Kayadibi derelerinin suları göle ulaşmaktadır. Diğer taraftan genel olarak Göller Bölgesi'ndeki yeraltı su seviyesinin düşmesi nedeniyle gölü besleyen dip kaynaklarının su miktarında azalmalar olduğu varsayılmaktadır.

Fotoğraf 9: Salda Deresi (Foto: Osman Erdem, 2020)

Salda Deresi göle en fazla su taşıyan akarsudur. Dere üzerine sulama amaçlı gölet inşa edilmektedir. Göletin yapımına devam edilmesi ve tamamlanması durumunda gölün beslenimi azalacağı için göl su seviyesinde düşmenin daha da artması beklenmektedir. Gelecekte küresel iklim değişikliğinin etkilerinin daha da artacağı dikkate alındığında göl su rejimi ve göldeki ekolojik ilişkilerin sürdürülebilirliği açısından riskler de daha da artacaktır.

Göllerdeki biyolojik aktivite ve bu aktivitenin sağlıklı şekilde sürmesi, gölü besleyen akarsuların taşıdığı mineral maddelerle ve besin maddeleriyle yakın ilişkilidir. Akarsular taşıdıkları mineral maddeler ve çeşitli besin maddeleriyle gölleri beslerler ve göllerdeki ekolojik ilişkilerin ve biyolojik aktivitenin sağlıklı bir şekilde sürmesini sağlarlar. Sulak alanların çok zengin biyolojik çeşitliliğe sahip olmasının ve tropikal ormanlarla birlikte yeryüzünün en fazla biyolojik üretim yapan sistemleri olmasının sebeplerden birisi de akarsuların taşıdığı besin maddeleridir. Deltalarda her mevsim binlerce su kuşunun barınması, buradaki biyolojik aktivite ve besin maddelerinin zenginliği ile açıklanabilir.

Salda Gölü Alt Havzasında 178 adet su kuyusu tespit edilmiştir. Bu kuyulardan 10 adedi DSİ, 164 adedi şahıs, 3 adedi de farklı kurum ve kuruluşlar tarafından açılmış olan kuyulardır (DSİ, 2016).

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

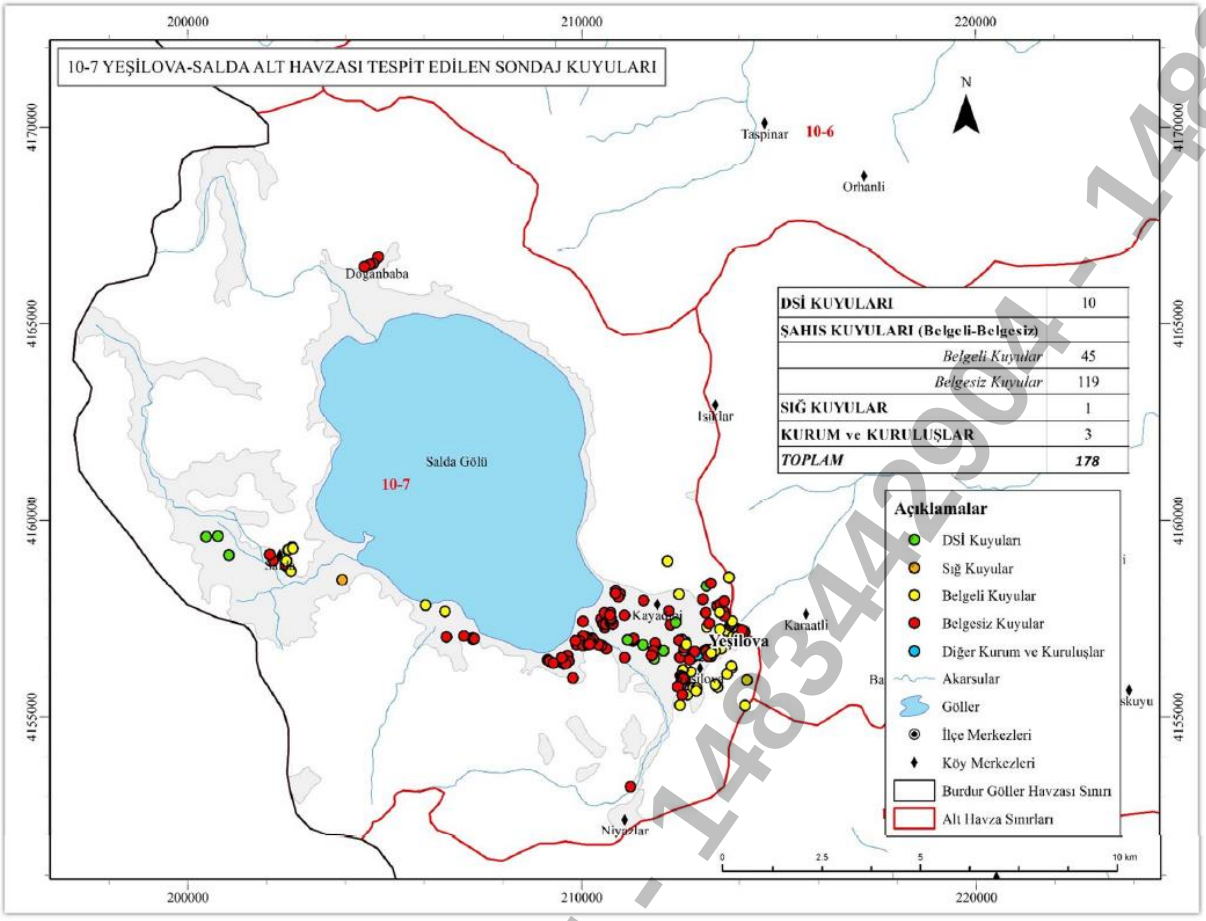

Harita 12: Salda Gölü Alt Havzasında Bulunan Sondaj Kuyuları (DSİ, 2016)

1.2.2.3.Batimetri

Salda Gölü ülkemizin en derin 4. gölüdür, birçok kaynakta 180 m civarında derinliğe ulaştığı belirtilse de DSİ tarafından 2015 yılında yapılan batimetri çalışmasındaki ölçümlere göre en derin yeri 116,58 m olarak tespit edilmiştir.

Ülkemizdeki en derin göl ise 451 m ile Van Gölü'dür. 2. derin gölümüz Konya'da bulunan Acıgöl (yaklaşık 300 m), 3. ise Elazığ'da bulunan Hazar Gölü (yaklaşık 200 m)'dür. Salda Gölü'nün deniz seviyesinden yüksekliği 1.140 m ve en derin yeri ise deniz seviyesinden 1.023,42 m yüksektedir (Şekil 5). Aynı havzada bulunan ve ülkemizdeki derin göllerden olan Burdur Gölü bazı kaynaklarda 110 m olarak gösterilse de DSİ'nin Salda Gölü ile yapmış olduğu aynı çalışmasında 75 m olarak ölçülmüştür.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

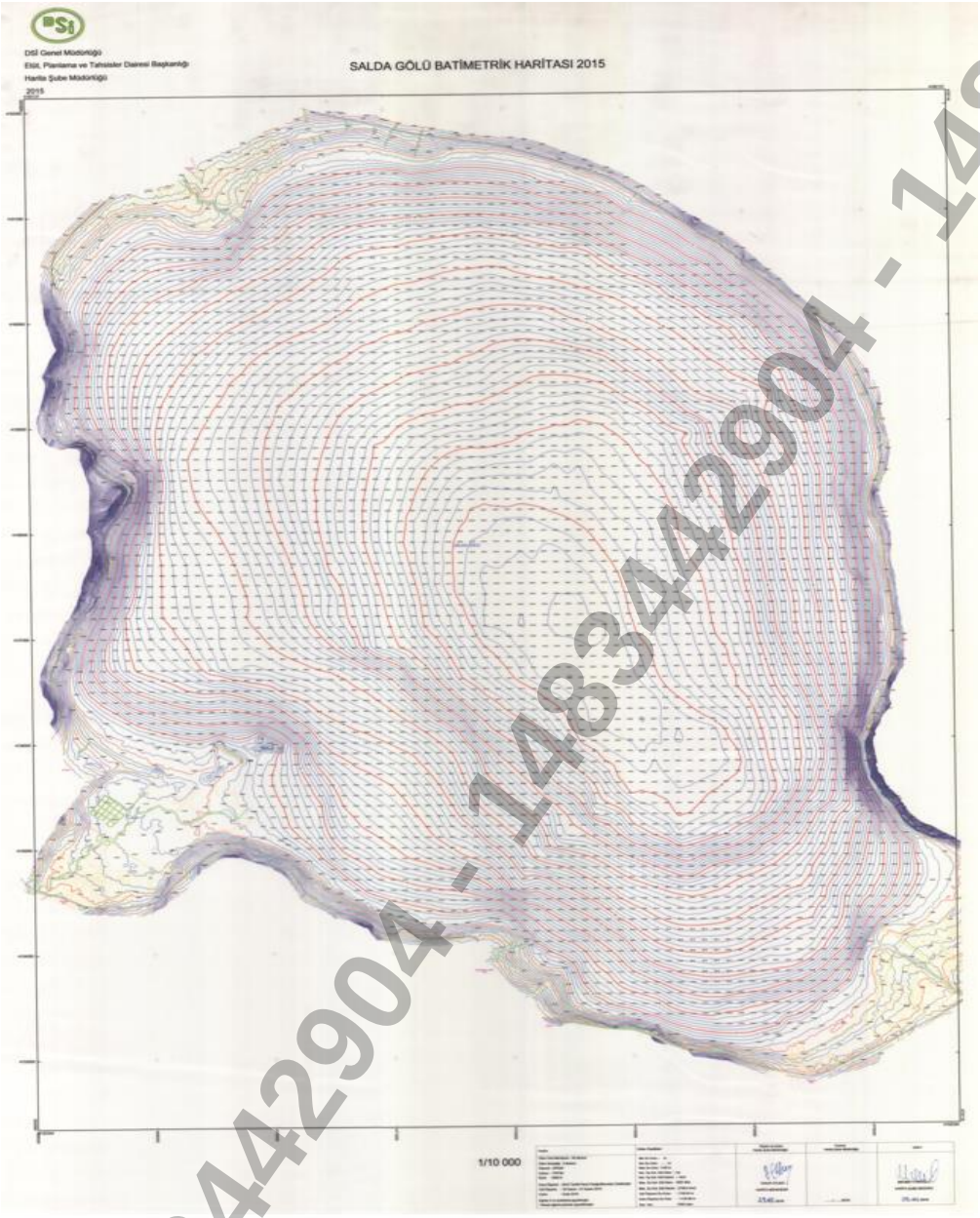

Şekil 5: Salda Gölü Batimetri Haritası (DSİ, 2015)

1.2.3. Biyolojik veriler

Salda Gölü ÖÇKB Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi ve bölgedeki diğer kamu kurum ve kuruluşları ve üniversitelere ait araştırma verileri alınarak yönetim planı açısından aşağıdaki başlıklar altında detaylandırılmıştır.

1.2.3.1.Bitkisel ve Hayvansal Planktonlar

Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Biyolojik Çeşitlilik çalışması kapsamında yapılan araştırmada sahada 81 tür fitoplanktonik, 65 tür zooplanktonik organizma tespit edilmiştr. Fitoplanktonlardan; 40 tanesinin Bacillariophyta üyesi, 5'i Charophyta, 14'ü Chlorophyta 16'sı Cyanophyta, 3'ü Dinoflagellata ve 4 tanesinin Euglenophyta, zooplanktonlardan 33 tanesinin Rotifera, 11'i Copepoda, 9'u Cladocera, 8'i Ostracoda ve 1'er türün ise Holotrichia, Choreotrichida, Sessilida ve Nematoda üyesi olduğu

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

belirlenmiştir. Salda Gölü'nde bulunan baskın fitoplankton ve zooplankton popülasyonları; *Peridinium cictum* ve *Brachionus urceolaris* olarak belirlenmiştir (Kazancı vd., 2004). Braithwaite ve Zedef (1994), gölde protozoon ve nematodların varlığına dair mikroskobik incelemeleri rapor etmiştir. Özellikle Salda stromatolitleri üzerine gerçekleştirilen mikroskop çalışmalarında diatomlar tespit edilmiş ve bunların Navicula, Cymbella, Pinnularia, Amphora, Coscinodiscus, Cyclotella, Stephanodiscus ve Surirella cinslerine benzerliklerinden bahsedilmiştir (Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Kaiser vd., 2016). Gölün bakteri popülasyonu detaylı olarak tespit edilmemiştir. Ancak, göl üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda, Siyanobakteri şubesi *Lyngbya majuscula, Gloeocapsa aeruginosa, Synechococcus sp., Microcystis aeruginosa, Chroococcus turgidus* ve *Oscillatoria limnosa* türü bakterilerin potansiyel varlığına değinilmiştir (Braithwaite ve Zedef, 1996; Kazancı vd., 2004; Shirokova vd., 2011; 2013). Gölün arkea popülasyonuna dair çalışma Özcan vd. (2007) tarafından gerçekleştirilmiş; bulunan türlerin *Natrinema altunense, Halorubrum xinjangense, Haloarcula sp. AJ4, Halobacteriaceae gen. sp.* ve *tanımlanmamış Natrialba sp*. türlerine yüksek derecede yakınlığı (<%99) belirtilmiş. Göl sularında ise Poyraz ve Mutlu 2017'de yaptıkları çalışma ile bakteri ve arkea alanına ait türler tespit etmişlerdir.

Çalışmalar göl prokoryatik mikrobiyal popülasyonunun %97,33'ünün bakteri %2,7'sinin ise arke olduğunu göstermiştir. Sınıf düzeyinde bakteri topluluğu Gammaprotobacteria (%39,6), Alphaprotobacteria (%25,6), Bacilli (%23,7), Cyanobacteria (%5,3), Betaproteobacteria (%2,0)' ve Actinobacteria (%1,77)' dan oluşmaktadır. Arkea alanı değerlendirildiğinde ise Euryarchaeota filumunun (%98,6) baskın olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyinde ise Arkea alanı, Methanobacteria (%76,1), Halobacteria (%21,4) ve Thaumarchaeota (%1,4) ile temsil edilmektedir. Önceki çalışmalarda stromatolitlerin oluşmasında Lyngbya ve Synechococcus cinsi Siyanobakteri'nin etkili olabileceği önerilmiş (Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Shirokova vd., 2013) ve bu çalışmaya ait NGS sonuçları ile bu türlerin varlığı belirlenmiştir.

Sedimanlarda nitrojen döngüsü, (ör. Alishewanella tabrizica; Tarhriz vd., 2012) Mn oksidasyonu gibi (ör. *Pseudomonas cuatrocienegasensis*; Escalante vd., 2009) çeşitli metabolik fonksiyonları sergileyen Bacilli, Alphaproteobacteria ve Gammaproteobacteria sınıfına ait türlerin tespit edilmesi ile de uyumludur. Mikroskop çalışmalarında saptanan diğer önemli bulgu ise diatom ve stromatolit ilişkisidir. Morfolojik özellikleri göz önüne alınarak tespit edilebilen diatomlar, yoğunluk sıralamasına göre Navicula> Pinnularia> Cyclotella ve/veya Coscinodiscus> Cymbella ve/ veya Amphora olarak tanımlanmıştır (Braithwaite ve Zedef (1994; 1996). Bu ilişkinin stromatolit oluşumuna ve/veya gelişimine etkisi gelecekte detaylı olarak araştırılacak konular arasında yer almaktadır.

1.2.3.2.Sucul omurgasız canlılar

Biyolojik aktivitenin çok zengin olmadığı gölde yoğun bulunan makrobentik omurgasız, tatlısu süngeri (*Spongilla* cf. *lacustris*)'dir. Bunu, tanımlanamayan nematodlar, ostrakotlar, odonat larvaları ve hemipterler izlemiştir. Halkalı solucanlardan *Potamothrix hammoniensis* ve *Tubifex tubifex,* küçük kabuklu canlılardan, Tesbih böcekleri, yusufçuk, kızböcekleri, nehir tırnaklarından mayıs sineklerinden, sucul insectelardan türler bulunmaktadır.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Su şamdanlarının varlığı ve yoğunluğu mineralce yoğun, alkalik ve temiz suların göstergesidir. Bentik bölümde süngerlerin yoğun sünger popülasyonu, süzerek beslenen bu organizmaların gölün berraklığı üzerine pozitif etkilerini göstermektedir.

Tablo 9: Göl ve Çevresindeki Su Kaynaklarında Bulunan Omurgasız Canlılar

Asellus aquaticus	*Cypridopsis vidua*	*Paratanytarsus lauterborni*
Baetis sp.	*G. balcanicus*	*Platycnemis pennipes*
Berosus sp.	*Gammarus anatoliensis*	*Polypedilum pedestre*
Caenis sp.	*Haemotopoda pluvialis*	*Pontogammarus ibericum*
Caliaeschna microstigma	*Heterocypris salina*	*Potamon ibericum*
Calopteryx splendens amasina	Hirudinid	*Potamothrix hammoniensis*
Calopteryx virgo festiva	*Hydra* sp.	*Procladius (Holotanypus)* sp.
Calopteryx virgo festiva	*Ilyocypris decipens*	*Protonemura bithynica*
Candona angulata	*Ischnura elegans ebneri*	*Psilotanypus* sp.
Candona neglecta	*Ischnura pumilio*	*Psychrodromus olivaceus*
Cardiocladius capucinus	*Lestes barbarus*	*Psychrodromus olivaceus*
Chironomus sp.	*Limnocythera inopinata*	*Sigara* sp.
Coenagrion puella	Nematot (tanımlanamadı)	*Spongilla cf. lacustris*
Cordulegaster insignis insignis	*Onychogomphus forcipatus albotibialis*	*Sympecma fusca*
Cricotopus annulator	*Orthetrum brunneum*	*Sympetrum meridionale*
Cryptochironomus defectus	*Orthetrum cancellatum*	*Tanypus punctipennis*
Cryptocladopelma laccophila	*Orthetrum coerulescens anceps*	*Tubifex tubifex*

Fotoğraf 10: (Solda) Tatlısu Süngeri (Spongilla cf. lacustris, Spongillidae) kolonileri, (sağda)Su Şamdanları (Charophyta) popülasyonu ve su şamdanları ile Najas marina (Dikenli su perisi, Alismatales) (Foto: Osman Kutlu ve Mediha Pollmann)

1.2.3.3.Balıklar

Salda Gölü ve/veya bağlantılı akarsularında 10 farklı balık türü tespit edilmiştir. Bunlar, *Anatolichthys saldae* (Salda dişlisazancığı), *Anatolichthys fontinalis* (Burdur dişlisazancığı), *Oxynoemacheilus anatolicus* (Çöpçü balığı), *Pseudophoxinus burduricus* (Burdur ot balığı veya yağ balığı) *Gambusia holbrooki* (Sivrisinek balığı), *Cobitis phrygica* (Taşısıran), *Carassius gibelio* (Gümüşi havuz balığı) ve *Cyprinus carpio* (Sazan) (Ekmekçi et al. 2015; Küçük et al. 2016; Yoğurtçuoğlu, 2019). Salda dişli sazancığı *Anatolichthys saldae* dünyada sadece Salda Gölü'nde yaşayan endemik bir balık türüdür. Sadece Salda ve Burdur gölleri ile bağlantılı akarsularda görülen Burdur dişli sazancığı (*Anatolichthys fontinalis*) da göl için önemli başka bir türdür. Salda Gölü'nde yaşayan endemik bir tür olan Burdur ot balığı *Pseudophoxinus burduricus* (Fotoğraf 11),

834290A - 1483442904

Oxynoemacheilus anatolicus ve Cobitis phrygica IUCN Kırmızı Liste sınıflandırmasında *EN* (Soyu tehlike altında) olarak değerlendirilmiş olup popülasyon eğilimleri üç türün de düşüş yönündedir. *Cyprinus carpio, Carassius gibelio, Oncorhynchus mykiss* ve *Sander lucioperca* literatüre göre Salda Gölü'nde olduğu söylense de son yapılan çalışmalarda gölde tespit edilememiştir (Salda Gölü ÖÇKB Biyolojik Çeşitlilik çalışması, 2022).

Tablo 10 : Salda Gölü ÖÇKB Sınırlarında Bulunan Balık Türleri

FAMİLYA	TÜR ADI	TÜRKÇE ADI	YAŞAM ALANLARI	IUCN Red List	BERN	CITES	ENDEMİK
Balitoridae	*Oxynoemacheilus anatolicus*	Çöpçü balığı	Akarsular	EN	-	-	+
Cobitidae	*Cobitis phyrgica*	Taşısıran	Akarsular	EN	-	-	+
Cyprinidontidae	*Anatolichthys saldae*	Salda dişli sazancığı	Göller	-	-	-	+
Cyprinidontidae	*Anatolichthys fontinalis*	Burdur dişli sazancığı	Akarsu ve göller	NT	-	-	+
Cyprinidae	*Cyprinus carpio*	Sazan	Göller	-	-	-	-
Cyprinidae	*Pseudophoxinus burduricus*	Yağ balığı	Akarsular	EN	-	-	+
Leuciscidae	*Squalius fellowesi*	Tatlı su kefali	Akarsular	-	-	-	+
Poeciliidae	*Gambusia holbrooki*	Sivrisinek balığı	Göl ve akarsular	İstilacı yabacı tür			
Cyprinidae	*Carassius gibelio*	Gümüşi havuz balığı	Göl ve akarsular	İstilacı yabacı tür			
Salmonidae	*Oncorhynchus mykiss*	Gökkuşağı Alabalığı					

Salda Gölü'nün su rejimindeki yaşanan değişiklikler, baraj yapımı, evsel/zirai kirlilik gibi nedenler su kalitesini de etkilemektedir ve türlerin yaşamları üzerinde baskı oluşturmaktadır. Göllerdeki biyolojik aktivite ve bu aktivitenin sağlıklı şekilde sürmesi, gölü besleyen akarsuların taşıdığı mineral maddelerle ve besin maddeleriyle yakın ilişkilidir. Akarsular, taşıdıkları mineral maddeler ve çeşitli besin maddeleriyle gölleri beslerler ve göllerdeki ekolojik ilişkilerin ve biyolojik aktivitenin sağlıklı bir şekilde sürmesini sağlarlar. Gölü besleyen üç önemli dereden ikisi üzerine baraj yapılmıştır. Doğrudan göle ulaşan tek dere Salda Deresi'dir. Salda Deresi'nin göle birleştiği yerde oluşan küçük delta gölün biyolojik çeşitlilik açısından en önemli bölgesidir. Delta, balıklar, kurbağalar, su yılanları ve kuşlar için önemli üreme ve beslenme alanıdır. Gölü besleyen dereler üzerine baraj ve göletler inşaa edilmesi ve göl su seviyesinin düşmesi biyolojik çeşitliliğinin yanı sıra güncel stromatolit oluşumlarını da tehdit eden en önemli unsurdur.

8344290 4 - 14834429 04 - 148344290 4 - 1483442904

Fotoğraf 11 Burdur Ot Balığı (Pseudophoxinus burduricus)

Fotoğraf 12: Salda Dişli Sazancığı (Aphanius saldae) dişi ve erkek (Foto: İskender Gülle)

Fotoğraf 13: Burdur Dişli Sazancığı (Aphanius fontinalis) (Foto: Baran Yoğurtçuoğlu)

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

1.2.3.4. Karasal Omurgasız Hayvanlar

TVKGM Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Raporunda (2022) Salda Gölü ÖÇKB içerisinde 160 karasal omurgasız taksonu tespit edildiği bildirilmektedir.

Saha çalışmalarında alanda tespit edilen kelebek takson sayısı 20'dir. Kayıtlardan, türlerden sadece *Polyommatus menalcas* (Çokgözlü Anadolu beyazı) endemik türdür (OSİB, 2013).

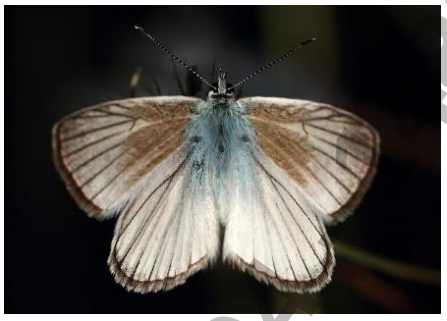

Fotoğraf 14: Polyommatus menalcas (Foto: Mehmet Hanay)

1.2.3.5. Çiftyaşarlar ve Sürüngenler

TVKGM Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Raporunda (2022) Salda Gölü ve çevresinde 17 sürüngen ve 6 amfibi türünün tespit edildiği bildirilmektedir (Tablo 11). Alanda bulunan türlerden 10'u 1984 yılında ülkemizin de taraf olduğu Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşam Alanlarının Korunması Sözleşmesi (Bern Sözleşmesi) Ek-2 listesinde yer almakta olup mutlak koruma altında olan türlerdir. Diğerleri ise Sözleşmenin Ek-3 listesinde yer almaktadır. Sürüngenlerin tamamı koruma altındadır. *Testudo graeca* CİTES Ek-2B, IUCN kırmızı listesinde göre *Testudo graeca* VU (Hassas) kategorisinde, *Pelophylax caralitanus* (Beyşehir kurbağası) ve *Emys orbicularis* (Benekli kaplumbağa) NT (Tehlikeye yakın) kategorisinde yer almaktadır.

Fotoğraf 15: Beyşehir Kurbağası (http://www.turkherptil.org/ sitesinden alınmıştır.

Tablo 11: Salda Gölü ve Çevresinde Görülen Amfibi ve Sürüngen Türleri

TÜR ADI	TÜRKÇE ADI	IUCN	BERN	CITES	ENDEMİK
Pelophylax caralitanus	Beyşehir Kurbağası	NT	III	-	+
Pelophylax bedriagae	Levanten Ova Kurbağası	LC	III	-	-
Rana macrocnemis	Uludağ Kurbağası	LC	III	-	-
Hyla orientalis	Yaprak Kurbağası	LC	III	-	-
Bufo bufo	Siğilli Kurbağa	LC	III	-	-
Bufotes sitibundus	Gece Kurbağası	DD	III	-	-
Ablepharus kitaibellii	İnce Kertenkele	LC	II	-	-
Heremites auratus	Tıknaz Kertenkele	LC	III	-	-
Mediodactylus danilewskii	İnce Parmaklı Keler	LC	II	-	-
Ophisops elegans	Tarla Kertenkelesi	LC	II	-	-

TÜR ADI	TÜRKÇE ADI	IUCN	BERN	CITES	ENDEMİK
Lacerta diplochondrodes	İri Yeşil Kertenkele	LC	II	-	-
Anatololacerta ibrahimi	Anamur Kertenkelesi	LD	III	-	+
Anatololacerta danfordi	Toros Kertenkelesi	LC	III	-	+
Dolichophis caspius	Hazer Yılanı	LC	III	-	-
Dolichophis jugularis	Karayılan	LC	II	-	-
Natrix tessellata	Su Yılanı	LC	II	-	-
Natrix natrix	Yarı Sucul Yılan	LC	II	-	-
Eirenis modestus	Uysal Yılan	LC	III	-	-
Testudo graeca	Tosbağa	VU	II	II	-
Stellagama stellio	Dikenli Keler	LC	II	-	-
Mauremys rivulata	Balkan Çizgili Kaplumbağası	LC	III	-	-
Trachemys scripta	Kırmızı Yanaklı Kaplumbağa	LC	III	-	-
Emys orbicularis	Benekli Kaplumbağa	NT	II	III*	-
LC: Önceliği düşük, NT: Tehlikeye yakın, DD: Yetersiz veri, VU: Hassas LD: Liste Dışı					

1.2.3.6.Kuşlar

Ülkemizdeki kuş gözlemleri ve sayımları 1950'lerde yabancı kuş gözlemcileri ve kuş araştırmacıların ülkemizi ziyaret etmesi ile başlamaktadır. Bugüne kadar Salda Gölü'nde de çeşitli gözlem ve araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Salda Gölü ile ilgili erişilebilir ilk gözlem verileri 1956 yılına aittir. TVKGM Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Raporunda (2021) literatür ve saha çalışmaları neticesinde Salda Gölü'nde toplam 199 kuş türü gözlendiği bildirilmektedir. Bunlardan 106 tür yerli, 70 tür yaz göçmeni, 18 tür kış göçmeni ve 5 tür geçit kuşu olarak tespit edilmiştir.

Fotoğraf 16: Angıtlar, Beyaz Adalar Güneyindeki Tarlalar (Foto: Kiraz Erciyas Yavuz)

Alanda görülen kuş türlerinden dikkuyruk ve küçük akbaba IUCN Kırmızı Liste Kategorisine göre "EN-Endangered-Tehlikede" statüsünde, elmabaş patka, büyük orman kartalı, şah kartal, ala doğan ve üveyik, "VU-Vulnerable-Hassas" statüsünde, pasbaş patka, kara akbaba, Van Gölü martısı "NT-Near Threatened-Tehdide yakın" statüsündedir. Diğer türler "LC-Least concern-Önceliği düşük" statüsündedir.

Fotoğraf 17: Dikkuyruk ördek (Foto: Cenk Polat)

Salda Gölü, Ertan ve ark. (1989) tarafından hazırlanan Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları yayınında Türkiye'deki 78 önemli kuş alanı arasında listelenmiş ve gölün özellikle kışlayan su kuşları açısından önemli bir sulak alan olduğu vurgulanmıştır. Yayında maksimum 190 angıt (*Tadorna ferruginea*), maksimum 2700 elmabaş patka (*Aythya ferina*) ve maksimum 9.740 sakarmeke (*Fulica atra*)'nin

r83442904 - 14834290 4 - 14834290

alana Önemli Kuş Alanı (ÖKA) statüsü kazandırdığı belirtilmiştir. Yarar ve Magnin (1997), tarafından hazırlanan Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları kitabında Salda Gölü Türkiye'deki 97 ÖKA içerisinde yeniden değerlendirmiş ve alanın önemli sayılarda kışlayan pasbaş patka (*Aythya nyroca*) (maks. 400) ve dikkuyruk (*Oxyura leucocephala*) (maks. 128) açısından ÖKA kriterini sağladığını belirtmiştir.

Salda Gölü ÖÇK bölgesinde göl yüzeyi kışlayan kuş türleri için çok önemlidir. Salda Gölü'nde ilk Kış Ortası Su Kuşu Sayımı (KOSKS) 1969 yılında gerçekleştirilmiştir. En fazla su kuşu ise 1970 yılında 13.681 su kuşu sayısı ile kayıt altına alınmıştır. Kışın donmayan göl yüzeyi; sakarmeke, elmabaş patka, çamurcun ve paspaş patka gibi türlerin kışı geçirdikleri bir alandır. Düzenli ve yüksek sayılarda gözükmemekle birlikte, nesli tehdit altında olan türlerden kışlayan dikkuyruk ördek ve angıt sayısı ile alan ÖKA kriterlerini sağlamaktadır.

Salda Gölü ÖÇKB bünyesindeki farklı habitatları ile değişik türden çok sayıda kuş türüne üreme imkânı sağlamaktadır. Sakarmeke, akça cılıbıt, sutavuğu, sarı kuyruksallayan, kirazkuşu, kızılsırtlı örümcekkuşu gibi farklı habitat tercihi olan türler alanda üremektedir.

Süzülen göçmen kuşların olmasa da aktif göç eden ve cephe göçü yapan kuşların da dinlenme ve beslenme alanlarındandır. Orman düdükçünü, döğüşkenkuş ve karakarınlı kumkuşu türleri alanda beslenen ve göç zamanı uğrayan türlerdendir.

Küçük akarsu kenarlarındaki çayırlıklarda, sazlık alanlarda bulunan angıt, sarı kuyruksallayan, ak kuyruksallayan, sutavuğu, sukılavuzu, kamışbülbülü, büyük kamışçın, saz kamışçını türlerinin bu alanlarda üredikleri düşünülmektedir. Küçük halkalı cılıbıt ve akça cılıbıt hemen göl kıyısındaki kumullarda yüksek olasılıkla üremektedir. Bunun yanı sıra ibibik, ak gerdanlı ötleğen, bülbül, karabaşlı kirazkuşu, kirazkuşu, kızılsırtlı örümcekkuşu, arıkuşu, üveyik gibi yaz göçmeni türlerin de alanda çeşitli yerlerde üredikleri düşünülmektedir.

Fotoğraf 18: Salda Deresi Ağzındaki Su Kuşları (Foto: Osman Erdem, 2020)

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Tablo 12: Salda ÖÇK Bölgesinde Tespit Edilmiş Kuşların Listesi (Salda Gölü Biyolojik Çeşitlilik çalışmasından alınmıştır,2022)

Sıra	Familya	Bilimsel İsim	Türkçe	Statü	IUCN	RDB	BERN	MAK	CITES
1	Gaviidae	*Gavia arctica*	Karagerdanlı dalgıç	K	LC	A.1.2	EK-2	-	
2	Podicipedidae	*Tachybaptus ruficollis*	Küçük batağan	H, K	LC	A.3.1	EK-3	-	
3	Podicipedidae	*Podiceps cristatus*	Bahri	H, K	LC	A.5	EK-2	-	
4	Podicipedidae	*Podiceps grisegena*	Kızılboyunlu batağan	Y, g, k	LC	A.3	EK-2	-	
5	Podicipedidae	*Podiceps nigricollis*	Karaboyunlu batağan	H, K	LC	A.4	EK-2	-	
6	Phalacrocoracidae	*Phalacrocorax carbo*	Karabatak	H, K	LC	A.3	EK-3	EK-1	
7	Ardeidae	*Ardeola ralloides*	Alaca balıkçıl	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
8	Ardeidae	*Egretta garzetta*	Küçük ak balıkçıl	H, G, K	LC	A.3.1	EK-2	-	
9	Ardeidae	*Ardea alba*	Büyük ak balıkçıl	y, G, K	LC	A.3	EK-2	-	
10	Ardeidae	*Ardea cinerea*	Gri balıkçıl	H, G, K	LC	A.3.1	EK-3	EK-1	
11	Ardeidae	*Ardea purpurea*	Erguvani balıkçıl	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
12	Ciconiidae	*Ciconia nigra*	Kara leylek	Y, G, k	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
13	Ciconiidae	*Ciconia ciconia*	Leylek	Y, G, k	LC	A.3.1	EK-2	-	
14	Phoenicopteridae	*Phoenicopterus roseus*	Flamingo	H, Y, K	LC	A.3.1	EK-3	-	EK-2
15	Anatidae	*Cygnus olor*	Kuğu	h, K	LC	A.3.1	EK-3	-	
16	Anatidae	*Anser albifrons*	Sakarca	g, K	LC	B.5	EK-3	EK-2	
17	Anatidae	*Tadorna ferruginea*	Angıt	H, K	LC	A.4	EK-2	-	
18	Anatidae	*Tadorna tadorna*	Suna	H, K	LC	A.3.1	EK-2	-	
19	Anatidae	*Mareca penelope*	Fiyu	K	LC	A.5	EK-3	EK-2	
20	Anatidae	*Mareca strepera*	Boz ördek	H, K	LC	A.4	EK-3	EK-2	
21	Anatidae	*Anas crecca*	Çamurcun	h, K	LC	A.5	EK-3	EK-2	
22	Anatidae	*Anas platyrhynchos*	Yeşilbaş	H, K	LC	A.5	EK-3	EK-2	
23	Anatidae	*Anas acuta*	Kılkuyruk	h, G, K	LC	A.5	EK-3	EK-2	
24	Anatidae	*Spatula querquedula*	Çıkrıkçın	Y, G, k	LC	A.4	EK-3	EK-2	
25	Anatidae	*Spatula clypeata*	Kaşıkgaga	h, G, K	LC	A.4	EK-3	EK-2	
26	Anatidae	*Netta rufina*	Macar ördeği	H, K	LC	A.5	EK-3	EK-2	
27	Anatidae	*Aythya ferina*	Elmabaş patka	H, G, K	VU	A.5	EK-3	EK-2	
28	Anatidae	*Aythya nyroca*	Pasbaş patka	H, G, K	NT	A.3	EK-3	-	
29	Anatidae	*Aythya fuligula*	Tepeli patka	H, G, K	LC	A.5	EK-3	EK-2	
30	Anatidae	*Mergellus albellus*	Sütlabi	K	LC	B.3	EK-2	-	
31	Anatidae	*Oxyura leucocephala*	Dikkuyruk	H, G, K	EN	A.2	EK-2	-	EK-2
32	Accipitridae	*Pernis apivorus*	Arı şahini	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
33	Accipitridae	*Milvus migrans*	Kara çaylak	Y, G, K	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
34	Accipitridae	*Neophron percnopterus*	Küçük akbaba	Y, G	EN	A.3	EK-2	-	EK-2
35	Accipitridae	*Gyps fulvus*	Kızıl akbaba	y, G, k	LC	A.2	EK-2	-	EK-2

Sıra	Familya	Bilimsel İsim	Türkçe	Statü	IUCN	RDB	BERN	MAK	CITES
36	Accipitridae	*Aegypius monachus*	Kara akbaba	H, g	NT	A.2	EK-2	-	EK-2
37	Accipitridae	*Circaetus gallicus*	Yılan kartalı	Y, G	LC	A.4	EK-2	-	EK-2
38	Accipitridae	*Circus aeruginosus*	Saz delicesi	H, G, k	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
39	Accipitridae	*Circus cyaneus*	Gökçe delice	G, K	LC	A.1.2	EK-2	-	EK-2
40	Accipitridae	*Accipiter gentilis*	Çakırkuşu	H, G, K	LC	A.1.2	EK-2	-	EK-2
41	Accipitridae	*Accipiter nisus*	Atmaca	H, G, K	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
42	Accipitridae	*Buteo buteo*	Şahin	H, G, K	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
43	Accipitridae	*Buteo rufinus*	Kızıl şahin	H	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
44	Accipitridae	*Clanga clanga*	Büyük orman kartalı	G, K	VU	B.1.2	EK-2	-	EK-2
45	Accipitridae	*Aquila heliaca*	Şah kartal	H, G, K	VU	A.1.2	EK-2	-	EK-1
46	Accipitridae	*Aquila chrysaetos*	Kaya kartalı	H	LC	A.1.2	EK-2	-	EK-2
47	Accipitridae	*Hieraaetus pennatus*	Küçük kartal	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	EK-2
48	Falconidae	*Falco tinnunculus*	Kerkenez	H, G, K	LC	A.2	EK-2	-	EK-2
49	Falconidae	*Falco vespertinus*	Ala doğan	G	VU	B.3	EK-2	-	EK-2
50	Falconidae	*Falco columbarius*	Boz doğan	g,K	LC	B.1.2.	EK-2	-	EK-2
51	Falconidae	*Falco subbuteo*	Delice doğan	Y, G	LC	A.3.1	EK-2	-	EK-2
52	Falconidae	*Falco peregrinus*	Gök doğan	H, g, K	LC	A.1.2	EK-2	-	EK-1
53	Phasianidae	*Alectoris chukar*	Kınalı keklik	H	LC	A.2	EK-3	EK-2	
54	Rallidae	*Rallus aquaticus*	Sukılavuzu	H, K	LC	A.3	EK-3	EK-1	
55	Rallidae	*Gallinula chloropus*	Sutavuğu	H, G, K	LC	A.3.1	EK-3	EK-1	
56	Rallidae	*Fulica atra*	Sakarmeke	H, K	LC	A.5	EK-3	EK-2	
57	Recurvirostridae	*Himantopus himantopus*	Uzunbacak	Y, k	LC	A.3	EK-2	-	
58	Recurvirostridae	*Recurvirostra avosetta*	Kılıçgaga	H, K	LC	A.4	EK-2	-	
59	Charadriidae	*Charadrius dubius*	Halkalı küçük cılıbıt	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
60	Charadriidae	*Charadrius hiaticula*	Halkalı cılıbıt	G, K	LC	B.3	EK-2	-	
61	Charadriidae	*Charadrius alexandrinus*	Akça cılıbıt	H, Y, K	LC	A.4	EK-2	-	
62	Charadriidae	*Pluvialis squatarola*	Gümüş yağmurcun	G, K	LC	B.3	EK-3	EK-1	
63	Charadriidae	*Vanellus spinosus*	Mahmuzlu kızkuşu	Y	LC	A.3	EK-2	-	
64	Scolopacidae	*Calidris minuta*	Küçük kumkuşu	G, K	LC	B.5	EK-2	-	
65	Scolopacidae	*Calidris alpina*	*Karakarınlı kumkuşu*	G, K	LC	B.5	EK-2	-	
66	Scolopacidae	*Calidris pugnax*	*Dövüşkenkuş*	G, K	LC	B.4	EK-3	EK-1	
67	Scolopacidae	*Tringa totanus*	Kızılbacak	Y, G, K	LC	A.4	EK-3	EK-1	
68	Scolopacidae	*Tringa stagnatilis*	Bataklık düdükçünü	G	LC	B.3	EK-2	-	
69	Scolopacidae	*Tringa nebularia*	Yeşilbacak	G, K	LC	B.3.1	EK-3	EK-1	
70	Scolopacidae	*Tringa ochropus*	Yeşil düdükçün	y, G, K	LC	B.2	EK-2	-	
71	Scolopacidae	*Tringa glareola*	Orman düdükçünü	G	LC	B.3	EK-2	-	

Sıra	Familya	Bilimsel İsim	Türkçe	Statü	IUCN	RDB	BERN	MAK	CITES
72	Scolopacidae	*Actitis hypoleucos*	Dere düdükçünü	Y, G, k	LC	A.3	EK-3	-	
73	Laridae	*Ichthyaetus melanocephalus*	Akdeniz martısı	Y, G, K	LC	A.3.1	EK-2	-	
74	Laridae	*Chroicocephalus ridibundus*	Karabaş martı	h, K	LC	A.5	EK-3	EK-1	
75	Laridae	*Chroicocephalus genei*	İncegagalı martı	Y, g, K	LC	B.4	EK-2	-	
76	Laridae	*Larus armenicus*	Van gölü martısı	H, K	NT	A.4	EK-3	EK-1	
77	Laridae	*Larus michahellis*	Gümüş martı	H, K	LC	A.4	EK-3	EK-1	
78	Laridae	*Larus cachinnans*	Hazar martısı	K	LC	A.4	EK-3	EK-1	
79	Laridae	*Sterna hirundo*	Sumru	Y, G	LC	A.3.1	EK-2	-	
80	Laridae	*Sternula albifrons*	Küçük sumru	Y, G	LC	A.4	EK-2	-	
81	Laridae	*Chlidonias hybrida*	Bıyıklı sumru	Y, G, K	LC	A.4	EK-2	-	
82	Laridae	*Chlidonias leucopterus*	Akkanatlı sumru	y, G	LC	A.5	EK-2	-	
83	Columbidae	*Columba livia*	Kaya güvercini	H	LC	A.5	EK-3	EK-2	
84	Columbidae	*Columba palumbus*	Tahtalı	H, G, K	LC	A.4	-	EK-2	
85	Columbidae	*Streptopelia decaocto*	Kumru	H	LC	A.5	EK-3	EK-1	
86	Columbidae	*Streptopelia turtur*	Üveyik	Y, G	VU	A.3.1	EK-3	EK-2	
87	Cuculidae	*Clamator glandarius*	Tepeli guguk	Y	LC	A.1.2	EK-2	-	
88	Cuculidae	*Cuculus canorus*	Guguk	Y, G	LC	A.2	EK-3	-	
89	Strigidae	*Otus scops*	İshakkuşu	Y, k	LC	A.2	EK-2	-	EK-2
90	Strigidae	*Athene noctua*	Kukumav	H	LC	A.2	EK-2	-	EK-2
91	Strigidae	*Strix aluco*	Alaca baykuş	H	LC	A.2	EK-2	-	EK-2
92	Apodidae	*Apus apus*	Ebabil	Y, G	LC	A.3.1	EK-3	-	
93	Alcedinidae	*Alcedo atthis*	Yalıçapkını	h, G, K	LC	A.2	EK-2	-	
94	Meropidae	*Merops apiaster*	Arıkuşu	Y, G	LC	A.3.1	EK-2	-	
95	Coraciidae	*Coracias garrulus*	Gökkuzgun	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
96	Upupidae	*Upupa epops*	İbibik	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
97	Picidae	*Picus viridis*	Yeşil ağaçkakan	H	LC	A.2	EK-2	-	
98	Picidae	*Dendrocopos major*	Orman alaca ağaçkakanı	H	LC	A.3	EK-2	-	
99	Picidae	*Dendrocopos syriacus*	Alaca ağaçkakan	H	LC	A.2	EK-2	-	
100	Picidae	*Dendrocoptes medius*	Ortanca ağaçkakan	H	LC	A.1.2	EK-2	-	
101	Picidae	*Dryobates minor*	Küçük ağaçkakan	H	LC	A.1.2	EK-2	-	
102	Alaudidae	*Melanocorypha calandra*	Boğmaklı toygar	H	LC	A.5	EK-2	-	
103	Alaudidae	*Galerida cristata*	Tepeli toygar	H	LC	A.3	EK-3	EK-1	
104	Alaudidae	*Lullula arborea*	Orman toygarı	H, K	LC	A.3	EK-3	EK-1	
105	Alaudidae	*Alauda arvensis*	Tarlakuşu	H, G, K	LC	A.4	EK-3	EK-1	
106	Alaudidae	*Eremophila alpestris*	Kulaklı toygar	H, K	LC	A.3.1	EK-2	-	
107	Hirundinidae	*Riparia riparia*	Kum kırlangıcı	Y, G	LC	A.5	EK-2	-	

Sıra	Familya	Bilimsel İsim	Türkçe	Statü	IUCN	RDB	BERN	MAK	CITES
108	Hirundinidae	*Ptyonoprogne rupestris*	Kaya kırlangıcı	Y, k	LC	A.5	EK-2	-	
109	Hirundinidae	*Hirundo rustica*	Kır kırlangıcı	Y, G	LC	A.5	EK-2	-	
110	Hirundinidae	*Cecropis daurica*	Kızıl kırlangıç	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
111	Hirundinidae	*Delichon urbicum*	Ev kırlangıcı	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
112	Motacillidae	*Anthus campestris*	Kır incirkuşu	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
113	Motacillidae	*Anthus trivialis*	Ağaç incirkuşu	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
114	Motacillidae	*Anthus pratensis*	Çayır incirkuşu	G, K	LC	A.3	EK-2	-	
115	Motacillidae	*Anthus spinoletta*	Dağ incirkuşu	H, K	LC	A.3	EK-2	-	
116	Motacillidae	*Motacilla flava*	Sarı kuyruksallayan	Y, G	LC	A.3.1	EK-2	-	
117	Motacillidae	*Motacilla cinerea*	Dağ kuyruksallayanı	H, G, K	LC	A.2	EK-2	-	
118	Motacillidae	*Motacilla alba*	Akkuyruksallayan	H, G, K	LC	A.3.1	EK-2	-	
119	Troglodytidae	*Troglodytes troglodytes*	Çitkuşu	H, K	LC	A.1.2	EK-2	-	
120	Muscicapidae	*Erithacus rubecula*	Kızılgerdan	H, G, K	LC	A.3	EK-2	-	
121	Muscicapidae	*Luscinia luscinia*	Benekli bülbül	G	LC	A.2	EK-2	-	
122	Muscicapidae	*Luscinia megarhynchos*	Bülbül	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
123	Muscicapidae	*Irania gutturalis*	Taşbülbülü	Y	LC	A.1.2	EK-2	-	
124	Muscicapidae	*Phoenicurus ochruros*	Kara kızılkuyruk	H, G, K	LC	A.2	EK-2	-	
125	Muscicapidae	*Phoenicurus phoenicurus*	Kızılkuyruk	Y,G	LC	A.3	EK-2	-	
126	Muscicapidae	*Saxicola rubetra*	Çayır taşkuşu	Y,G	LC	A.3	EK-2	-	
127	Muscicapidae	*Saxicola rubicola*	Taşkuşu	H, K	LC	A.3	EK-2	-	
128	Muscicapidae	*Oenanthe isabellina*	Boz kuyrukkakan	Y, G	LC	A.3	EK-2	EK-1	
129	Muscicapidae	*Oenanthe oenanthe*	Kuyrukkakan	Y, G	LC	A.3	EK-2	EK-1	
130	Muscicapidae	*Oenanthe pleschanka*	Alaca kuyrukkakan	y, G	LC	A.1.2	EK-2	-	
131	Muscicapidae	*Oenanthe hispanica*	Karakulaklı kuyrukkakan	Y, g	LC	A.2	EK-2	-	
132	Muscicapidae	*Oenanthe finschii*	Aksırtlı kuyrukkakan	H, k	LC	A.1.2	EK-2	-	
133	Muscicapidae	*Monticola saxatilis*	Taşkızılı	Y, G	LC	A.1.2	EK-2	-	
134	Muscicapidae	*Monticola solitarius*	Gökardıç	H, K	LC	A.1.2	EK-2	-	
135	Turdidae	*Turdus merula*	Karatavuk	H, G, K	LC	A.3	EK-3	EK-2	
136	Turdidae	*Turdus philomelos*	Öter ardıç	H, G, K	LC	A.2	EK-3	EK-2	
137	Turdidae	*Turdus viscivorus*	Ökse ardıcı	H, G, K	LC	A.2	EK-3	EK-1	
138	Acrocephalidae	*Cettia cetti*	Kamışbülbülü	H, G, K	LC	A.2	EK-2	-	
139	Acrocephalidae	*Acrocephalus scirpaceus*	Saz kamışçını	H, K	LC	A.2	EK-2	-	
140	Acrocephalidae	*Acrocephalus arundinaceus*	Büyük kamışçın	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
141	Acrocephalidae	*Iduna pallida*	Ak mukallit	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
142	Acrocephalidae	*Hippolais olivetorum*	Zeytin mukallidi	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
143	Sylviidae	*Curruca cantillans*	Bıyıklı ötleğen	h	LC	A.2	EK-2	-	

Sıra	Familya	Bilimsel İsim	Türkçe	Statü	IUCN	RDB	BERN	MAK	CITES
144	Sylviidae	*Sylvia melanocephala*	Maskeli ötleğen	H, g, k	LC	A.3	EK-2	-	
145	Sylviidae	*Sylvia ruppeli*	Karaboğazlı ötleğen	Y	LC	A.2	EK-2	-	
146	Sylviidae	*Sylvia curruca*	Küçük akgerdanlı ötleğen	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
147	Sylviidae	*Sylvia communis*	Akgerdanlı ötleğen	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
148	Sylviidae	*Sylvia atricapilla*	Karabaşlı ötleğen	H, G, k	LC	A.2	EK-2	-	
149	Phylloscopidae	*Phylloscopus orientalis*	Boz çıvgın	Y, G	LC	A.6	EK-2	-	
150	Phylloscopidae	*Phylloscopus collybita*	Çıvgın	H, G, K	LC	A.3.1	EK-2	-	
151	Phylloscopidae	*Phylloscopus trochilus*	Söğütbülbülü	G	LC	A.3.1	EK-2	-	
152	Regulidae	*Regulus regulus*	Çalıkuşu	H, g, K	LC	A.1.2	EK-2	-	
153	Muscicapidae	*Muscicapa striata*	Benekli sinekkapan	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
154	Aegithalidae	*Aegithalos caudatus*	Uzunkuyruklu baştankara	H, g, K	LC	A.2	EK-3	-	
155	Paridae	*Poecile lugubris*	Akyanaklı baştankara	H	LC	A.2	EK-2	-	
156	Paridae	*Periparus ater*	Çam baştankarası	H, K	LC	A.3	EK-2	-	
157	Paridae	*Cyanistes caeruleus*	Mavi baştankara	H, K	LC	A.2	EK-2	-	
158	Paridae	*Parus major*	Büyük baştankara	H	LC	A.3.1	EK-2	-	
159	Sittidae	*Sitta krueperi*	Anadolu sıvacısı	H	LC	A.2	EK-2	-	
160	Sittidae	*Sitta europaea*	Sıvacı	H	LC	A.3	EK-2	-	
161	Sittidae	*Sitta neumayer*	Kaya sıvacısı	H	LC	A.2	EK-2	-	
162	Certhiidae	*Certhia brachydactyla*	Bahçe tırmaşıkkuşu	H	LC	A.1.2	EK-2	-	
163	Remizidae	*Remiz pendulinus*	Çulhakuşu	H, G, K	LC	A.2	EK-3	-	
164	Oriolidae	*Oriolus oriolus*	Sarıasma	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
165	Laniidae	*Lanius collurio*	Kızılsırtlı örümcekkuşu	Y, G	LC	A.3	EK-2	EK-1	
166	Laniidae	*Lanius minor*	Karaalınlı örümcekkuşu	Y, G	LC	A.3	EK-2	-	
167	Laniidae	*Lanius senator*	Kızılbaşlı örümcekkuşu	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
168	Laniidae	*Lanius nubicus*	Maskeli örümcekkuşu	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
169	Corvidae	*Garrulus glandarius*	Alakarga	H	LC	A.3.1	-	EK-2	
170	Corvidae	*Pica pica*	Saksağan	H	LC	A.5	-	EK-2	
171	Corvidae	*Pyrrhocorax pyrrhocorax*	Kırmızıgagalı dağ kargası	H	LC	A.3	EK-2	-	
172	Corvidae	*Corvus frugilegus*	Ekin kargası	H, K	LC	A.5	-	EK-2	
173	Corvidae	*Corvus cornix*	Leş kargası	H	LC	A.5	-	EK-2	
174	Corvidae	*Corvus corax*	Kuzgun	H	LC	A.5	EK-3	EK-1	
175	Sturnidae	*Sturnus vulgaris*	Sığırcık	H, K	LC	A.5	-	EK-1	
176	Sturnidae	*Pastor roseus*	Ala sığırcık	y, G	LC	A.4	EK-2	-	

Sıra	Familya	Bilimsel İsim	Türkçe	Statü	IUCN	RDB	BERN	MAK	CITES
177	Passeridae	*Passer domesticus*	Serçe	H	LC	A.5	-	EK-2	
178	Passeridae	*Passer hispaniolensis*	Söğüt serçesi	Y, G, k	LC	A.3	EK-3	EK-1	
179	Passeridae	*Passer montanus*	Ağaç serçesi	H	LC	A.3	EK-3	EK-1	
180	Passeridae	*Petronia petronia*	Kaya serçesi	H	LC	A.3	EK-2	-	
181	Passeridae	*Montifringilla nivalis*	Kar serçesi	H	LC	A.2	EK-2	-	
182	Fringillidae	*Fringilla coelebs*	İspinoz	H, G, K	LC	A.4	EK-3	EK-1	
183	Fringillidae	*Fringilla montifringilla*	Dağ ispinozu	G, K	LC	A.3	EK-3	EK-1	
184	Fringillidae	*Serinus pusillus*	Kara iskete	H, K	LC	A.3	EK-2	-	
185	Fringillidae	*Serinus serinus*	Küçük iskete	H	LC	A.3	EK-2	-	
186	Fringillidae	*Chloris chloris*	Florya	H, G, K	LC	A.3	EK-2	-	
187	Fringillidae	*Carduelis carduelis*	Saka	H, G, K	LC	A.3.1	EK-2	-	
188	Fringillidae	*Spinus spinus*	Karabaşlı iskete	h, G, K	LC	A.3	EK-2	-	
189	Fringillidae	*Linaria cannabina*	Ketenkuşu	H, G, K	LC	A.3	EK-2	-	
190	Fringillidae	*Loxia curvirostra*	Çaprazgaga	H, K	LC	A.3	EK-2	-	
191	Fringillidae	*Coccothraustes coccothraustes*	Kocabaş	H, G, K	LC	A.3	EK-2	-	
192	Emberizidae	*Emberiza citrinella*	Sarı kirazkuşu	h, G, K	LC	A.2	EK-2	-	
193	Emberizidae	*Emberiza cirlus*	Bahçe kirazkuşu	H	LC	A.2	EK-2	-	
194	Emberizidae	*Emberiza cia*	Kaya kirazkuşu	H	LC	A.2	EK-2	-	
195	Emberizidae	*Emberiza hortulana*	Kirazkuşu	Y, G	LC	A.3	EK-3	EK-1	
196	Emberizidae	*Emberiza caesia*	Kızıl kirazkuşu	Y, G	LC	A.2	EK-2	-	
197	Emberizidae	*Emberiza schoeniclus*	Bataklık kirazkuşu	H, G, K	LC	A.3	EK-2	-	
198	Emberizidae	*Emberiza melanocephala*	Karabaşlı kirazkuşu	Y, G	LC	A.4	EK-2	-	
199	Emberizidae	*Emberiza calandra*	Tarla kirazkuşu	H, G, K	LC	A.4	EK-3	EK-1	

83442904 - 14834429

Kuş Türleri İçin Önemli Üreme Alanları

Kuşlar güvenli ve besin miktarı bol olan yerleri öncelikli olarak tercih etmektedir. Salda Deresi'nin göle ulaştığı ve delta oluşturduğu bölge besin miktarı olarak gölün en zengin yeridir. Burası aynı zamanda su kuşları bakımından en zengin bölgesidir. (Şekil 6, Fotoğraf 19). Bu nedenle Salda Deresi Deltası ve delta ağzı hem kuşlar için hem de başta balıklar olmak üzere diğer canlı türleri için önemlidir ve mutlaka korunmalıdır.

Şekil 6: Salda Deresinin Göle Birleştiği Yer (Salda Deresi Deltası)

Fotoğraf 19: Salda Deresi'nin Göle Birleştiği Yer (Foto: Osman Erdem,2020)

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

1.2.3.7.Memeliler

Salda Gölü ÖÇK Bölgesi'ndeki tarım, ormanlık, kayalık alanlar gibi habitat çeşitliliği memeli hayvan çeşitliliğini de etkilemiştir. Alanda yapılan en kapsamlı çalışma TVKGM Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi (2022) kapsamında yapılan çalışmadır. Çalışmaya göre 29 türün bu alanda yaşayabileceği değerlendirilmiştir. IUCN'nin Akdeniz Bölgesi için verilen koruma durumunda *Caracal caracal* karakulak NT, *Lynx lynx* Vaşak ise EN olarak kategorize edilmiştir. Ayrıca IUCN'nin küresel değerlendirmesine göre *Vormela peregusna*-alaca sansar türü ise VU (Vulnerable-hassas tür) olarak kategorize edilmiştir.

Proje kapsamında alanda görülen en yaygın memeli türü yaban tavşanı *(Lepus europaeus)* ve yaban domuzudur (*Sus scrofa)*. Özellikle orman alanı, orman açıklıkları ve orman yakını açık alanlarda yoğun dışkılarına ve gece yol kenarında aktivitelerine rastlanmıştır. Tilki *(Vulpes vulpes)* alanda sıkça rastlanan diğer bir memeli türüdür. Tarım yapılan yerler ve yakınları, sazlık alanlar ve daha sık bitki örtüsüne sahip alanlar yaban domuzu (*Sus scrofa*) türüne uygun alanlar olarak gözlenmiştir. Proje kapsamında Salda Gölü kuzeyinde meşe ormanları içinde orman içi açıklığa kurulan bir fotokapana tilki, yaban tavşanı, yaban domuzu ve kurt türlerine ait bireyler yakalanmıştır (Fotoğraf 20). Salda Gölü ÖÇK Bölgesi'nde bulunduğu tespit edilen memeli türlerinden Kurt, çakal ve vaşak alandaki ekosistemin zenginliğini ifade eden önemli gösterge (Biyoindikatör) türler olarak değerlendirilmiştir. Bölgede karayollarında yaşanan araç çarpışmaları memeli hayvan türleri için tehlikelerden biridir buun yanında kontrolsüz avcılık baskısı, habitat tahribi, tarım alanlarının baskısı gibi farklı tehditler de bulunmaktadır.

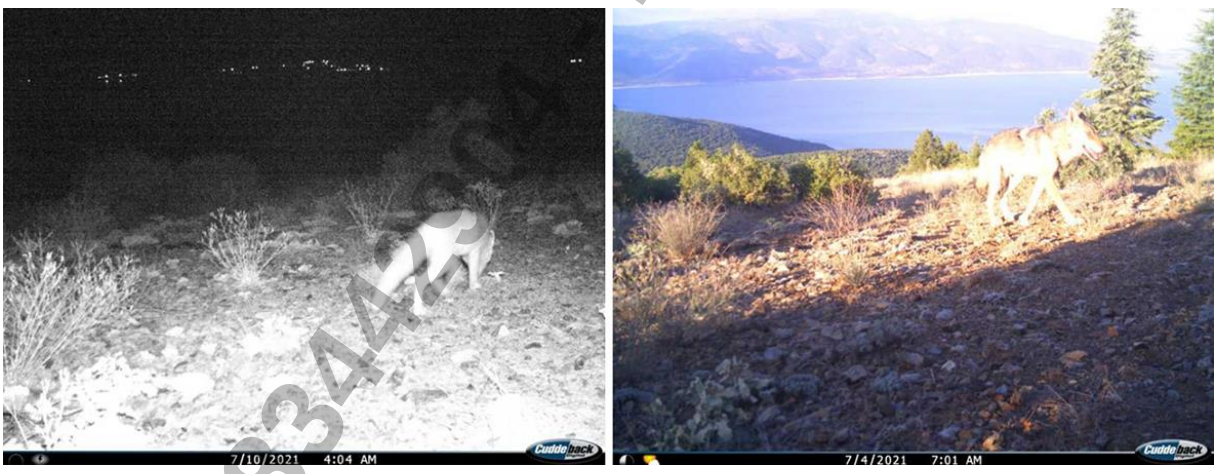

Fotoğraf 20: Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi (2021) Kapsamında Fotokapanla Çekilen Tilki ve Kurt Görüntüsü

Çayır faresi ve kör farenin sıkça yuva izlerine rastlanmıştır. Karayolları üzerinde araba çarpması nedeni ile ölen memeli hayvanlar da sıkça gözlenmektedir.

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

Fotoğraf 21: Yaban Domuzu-Sus scrofa (Foto: Dr. Deniz Mengüllüoğlu)

Alanda yapılan gözlemlerde tespit edilen memeli takımlarına bakıldığında yırtıcı türlerin 9 tür ile ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu durum alanın sağlıklı bir ekosisteme sahip olduğunu ve ekosistemdeki daha alt basamaklarda yer alan türlerin sağlıklı bir dağılım gösterdiğine işaret etmektedir. Alanda tavşanın ve kemirici türlerin sayısal bolluğu bu alana farklı yırtıcı türlerinin gelmesini sağlamıştır (Şekil 7).

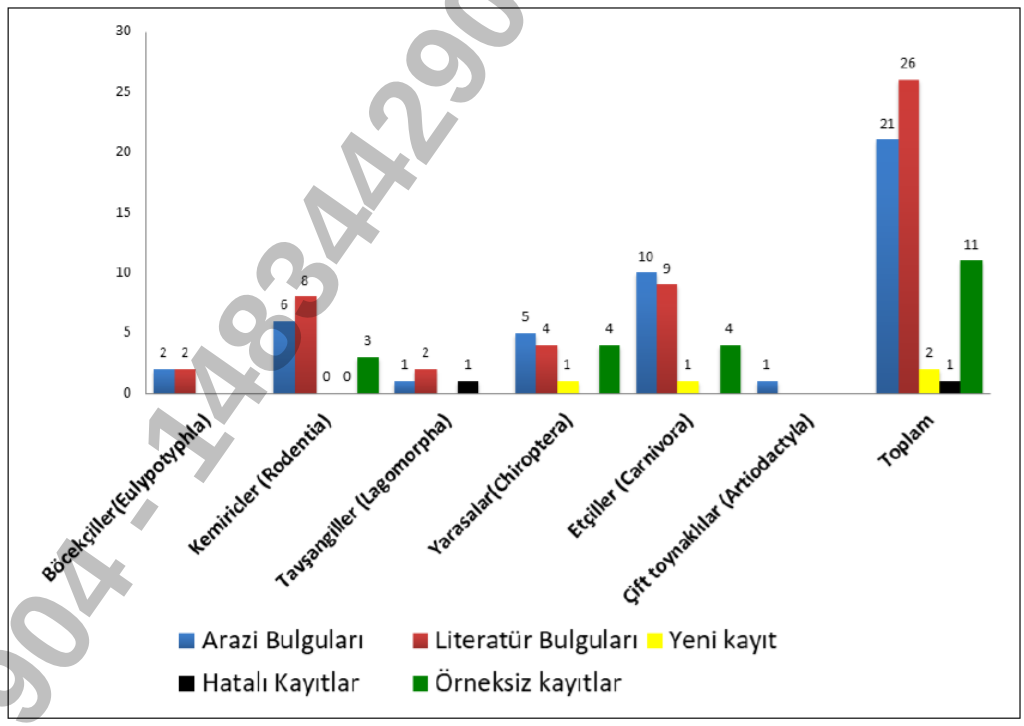

Şekil 7: ***Memeli Takımlarına Göre Tür Çeşitliliği (Biyolojik çeşitlilik araştırması projesinden alınmıştır.)***

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Tablo 13: ÖÇK Bölgesi'nde Tespit Edilmiş Memeli Hayvanlar Listesi

Bilimsel adı	**Türkçe adı**	**Tespit Şekli**	**OSB**	**IUCN Red list**	**Alandaki konumu**
Erinaceus concolor	Kirpi	Yöre halkı doğrudan gözlem		LC	Yerleşim yeri çevresi, tarım alanları kenarı, çalılıklar
Crocidura suaveolens	Sivri burunlu fare	Habitat uygunluğu		LC	Dere ve göl kenarı sazlıklar çalılıklar
Sciurus anomalus	Anadolu sincabı	Yöre halkı doğrudan gözlem		LC	Kızılçam ve karaçam ormanları
Rhinolophus ferrumequinum	Nalburunlu büyük yarasa	Literatür		LC	Mağaralar, Riperian alanlar, terkedilmiş binalar
Rhinolopus hipposideros	Nalburunlu küçük yarasa	Literatür		LC	Mağaralar, Riperian alanlar
Pipistrellus pipistrellus	Cüce yarasa	Gözlem		LC	Terkedilmiş bina
Hypsugo savii	Savinin cüce yarasası	Ses		LC	Göl kenarı, orman içi, açıklık
Myotis myotis	Fare kulaklı büyük yarasa	Literatür, dışkı		LC	Mağaralar, terkedilmiş binalar
Myotis nattererii	*Saçaklı yarasa*	Ses		LC	Orman içi açıklık, göl kenarı
Eptesicus serotinus	Geniş kanatlı yarasa	Literatür, ses		LC	Mağaralar, ören yerileri
Rattus rattus	Sıçan	Yöre halkı habitat uygunluğu		LC	Yerleşim yerleri, su kanalarrı ve çevresi
Mus musculus	Ev faresi	Yöre halkı habitat uygunluğu		LC	Yerleşim yerleri, su kenarları ve çevresi
Apodemus witherbyii	Orman faresi	Literatür, habitat uygunluğu		LC	Orman, çalılık alanlar
Apodemus mystacinus	Kaya faresi	Habitat uygunluğu		LC	Kayalık alanlar
Nannospalax xhantadon	Kör fare	Doğrudan gözlem		LC	Tarım alanları, kayalık alanlar, kızılçam orman açıklıkları

83442904 - 148344293

Dryomys nitedula	Ağaç yediuyuru	Literatür, habitat uygunluğu		LC	Meyve bahçeleri, dere boyu söğüylük iğdelikler
Microtus lewis	Çayır tarla faresi	Yuva		LC	Çayırlıklar, orman içi açıklıklar, dere kenarları
Felis silvestris	Yabani kedi	Literatür, habitat uygunluğu		LC	Su kaynaklarının cevresi, makilik yamaçlar
Vulpes vulpes	Tilki	Doğrudan gözlem ayak izi ve literatür	Ek-II	LC	Alanın tamamında
Canis aureus	Çakal	Ayak izi		LC	Gölet çevresi, orman içi açıklıklar
Canis lupus	Kurt	Gözlem		LC	Orman içi açıklık
Meles meles	Porsuk	Habitat uygunluğu	Ek-II	LC	Dere kenarında, tarım alanlarına yakın yerlerde, orman alanlarında
Martes foina	Kaya sansarı	Dışkı ve literatür	Ek-II	LC	Alanın tamamında
Mustela nivalis	Gelincik	Literatür	Ek-II	LC	Kızılçam ormanları, kayalık alanlar
Vormela peregusna	Alaca sansar	Gözlem		VU	Salda köyü kara yolu tarım alanları
Lepus europaeus	Tavşan	Doğrudan gözlem, dışkı	Ek-II	LC	Alanın tamamında
Lynx lynx	Vaşak	Yöre halkı habitat uygunluğu, dışkı		LC (EN)	Orman alanları, vadiler, makilik yamaçlar
Caracal caracal	Karakulak	Yöre halkı, literatür, habitat uygunluğu		LC (NT)	Orman alanları, vadiler, makilik yamaçlar
Sus scrofa	Yaban domuzu	Eşeleme, dışkı, ayak izi ve literatür	Ek-II	LC	Alanın tamamında

83442904 - 14834429

1.2.4. Sucul ve Karasal Bitkiler

Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğü adına yürütülen Salda Gölü Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi kapsamında 2021 yılı içerisinde literatür ve arazi çalışmalarında tohumsuz bitkilerden 111 mantar ve liken tür ve tür altı taksonu, 19 karayosunu tür ve tür altı taksonu ve bir tespit edilmiştir. Ayrıca 478 tohumlu tür ve tür altı taksonu tespit edilmiştir. Bölgede tespit edilen bitki taksonlarından 40'ı Türkiye'ye endemiktir. Bunlardan 4'ü küresel ölçekte nesli kritik (CR) düzeyde tehlikede 3'ü tehlikede (EN), 6'sı hassas (VU) ve 4'ü tehdit altına girmeye yakın (NT) kategorisindeki türlerdir.

Saponaria halophila (Çorak sabunotu) ve *Silene salsuginea* (Çorak nakılı) Bern Sözleşmesi Ek 1- mutlak korunması gereken bitki türleri listesinde yer almaktadır.

Fotoğraf 22: Saponaria halophila (Çorak Sabunotu), Foto: Ahmet Emre Yaprak

Alanda bulunan endemik bitki türlerinin tehlike kategorileri Tablo-14'te verilmektedir.

Nesilleri küresel ölçekte kritik düzeyde tehlikede olan *Apera triaristata Doğan* (üç ipekçimi), *Verbascum pyroliforme (Boiss. & Heldr.) Kuntze subsp. dudleyanum (Hub.-Mor.) Karavel. & Aytaç* (kavruk sığırkuyruğu), *Saponaria halophila* Hedge & Hub.-Mor. (çorak sabunotu) ve *Verbascum trapifolium* (Stapf) Hub.-Mor. var. *flabellifolium* (Hub.-Mor.) Karavel. & Aytaç (battal sığırkuyruğu) biyolojik çeşitlilik çalışması kapsamında izlenmesi gereken türler olarak belirlenmiş, yönetim planı kapsamında izlenmesi türlerin başında yer almaktadır.

Bölgede aynı zamanda çok sayıda ekonomik değeri de olan tıbbi, farmakolojik veya gıda olarak tüketilebilen karasal ve sucul bitki türleri bulunmaktadır. Bunların araştırılması ve özellikle az su tüketen türlerin kültürünün yapılarak yöre ekonomisine kazandırılması önem arz etmektedir.

Tablo 14: Salda Gölü ÖÇKB'nde Bulunan Endemik Bitki Türleri ve Tehlike Kategorileri (Salda Gölü Biyolojik Çeşitlilik Çalışmasından alınmıştır,2022)

Familya	**Tür**	**Alt tür**	**Varyete**	**Türkçe Adı**	**Tehdit Kategorisi (Ulusal Ölçekte)**
Lamiaceae	*Ajuga bombycina*			Geyikmayasılı	NT
Brassicaceae	*Alyssum caricum*			Zarif Kevke	EN
Brassicaceae	*Alyssum huber-morathii*			Finike Kevkesi	NT
Poaceae	*Apera triaristata*			Üç İpekçimi	CR
Caryophyllaceae	*Arenaria saponarioides*	*saponarioides*		Sabun Kumotu	VU
Rubiaceae	*Asperula bornmuelleri*			Özge Belumotu	LC
Rubiaceae	*Asperula stricta*	*monticola*		Yar Belumotu	LC
Fabaceae	*Astragalus dirmilensis*			Dirmil Geveni	VU
Fabaceae	*Astragalus pendulus*			Sırık Geveni	-
Fabaceae	*Astragalus serpentinicola*			Salda Geveni	VU
Fabaceae	*Astragalus vulnerariae*			Civcivotu	LC
Campanulaceae	*Asyneuma limonifolium*	*pestalozzae*		Tavşankatığı	LC
Caryophyllaceae	*Bolanthus minuartioides*			Havalotu	LC
Caryophyllaceae	*Bolanthus thymoides*			Çorak Havalotu	CD
Asteraceae	*Centaurea drabifolia*	*floccosa*		Çakır Sarıbaş	-
Asteraceae	*Centaurea drabifolia*	*austro-occidentalis*		Yel Sarıbaşı	LC
Convolvulaceae	*Convolvulus assyricus*			Yastıkçık	LC
Primulaceae	*Cyclamen pseudibericum*			Köstüköpeği	EN
Fabaceae	*Dorycnium axilliflorum*			Boz Kaplanotu	CD
Apiaceae	*Ekimia bornmuelleri*			Ekim Çakşırı	VU
Euphorbiaceae	*Euphorbia anacampseros*		*anacampseros*	Sütlüağu	LC
Euphorbiaceae	*Euphorbia austroanatolica*			Muğla Sütleğeni	CD
Fabaceae	*Genista burdurensis*			Kır Borcağı	CD
Fabaceae	*Medicago huberi*			Horoz Yoncası	-
Boraginaceae	*Nonea macrosperma*			Eşek Sormuğu	LC

83442904 - 14834429

Familya	Tür	Alt tür	Varyete	Türkçe Adı	Tehdit Kategorisi (Ulusal Ölçekte)
Lamiaceae	*Origanum hypericifolium*			Delik Mercan	CD
Lamiaceae	*Phlomis angustissima*			İnce Çalba	VU
Lamiaceae	*Phlomis carica*			Maki Çalbası	CD
Amaranthaceae	*Salsola boissieri*	*serpentinicola*		Pulsodası	CD
Lamiaceae	*Salvia pisidica*			Benli Şalba	LC
Caryophyllaceae	*Saponaria halophila*			Çorak Sabunotu	CR
Caryophyllaceae	*Saponaria pamphylica*			Kır Sabunotu	LC
Asteraceae	*Scorzonera pisidica*			Dedekuleti	VU
Lamiaceae	*Sideritis hispida*			Sertçay	CD
Lamiaceae	*Sideritis pisidica*			Eldiven Çayı	NT
Caryophyllaceae	*Silene cariensis*	*cariensis*		Cıbıl Nakıl	NT
Caryophyllaceae	*Silene salsuginea*			Çorak Nakılı	EN
Scrophulariaceae	*Verbascum adenophorum*			Denizli Sığırkuyruğu	CD
Scrophulariaceae	*Verbascum pyroliforme*	*dudleyanum*		Kavruk Sığırkuyruğu	CR
Scrophulariaceae	*Verbascum trapifolium*		*flabellifolium*	Battal Sığırkuyruğu	CR

83442904 - 14834429

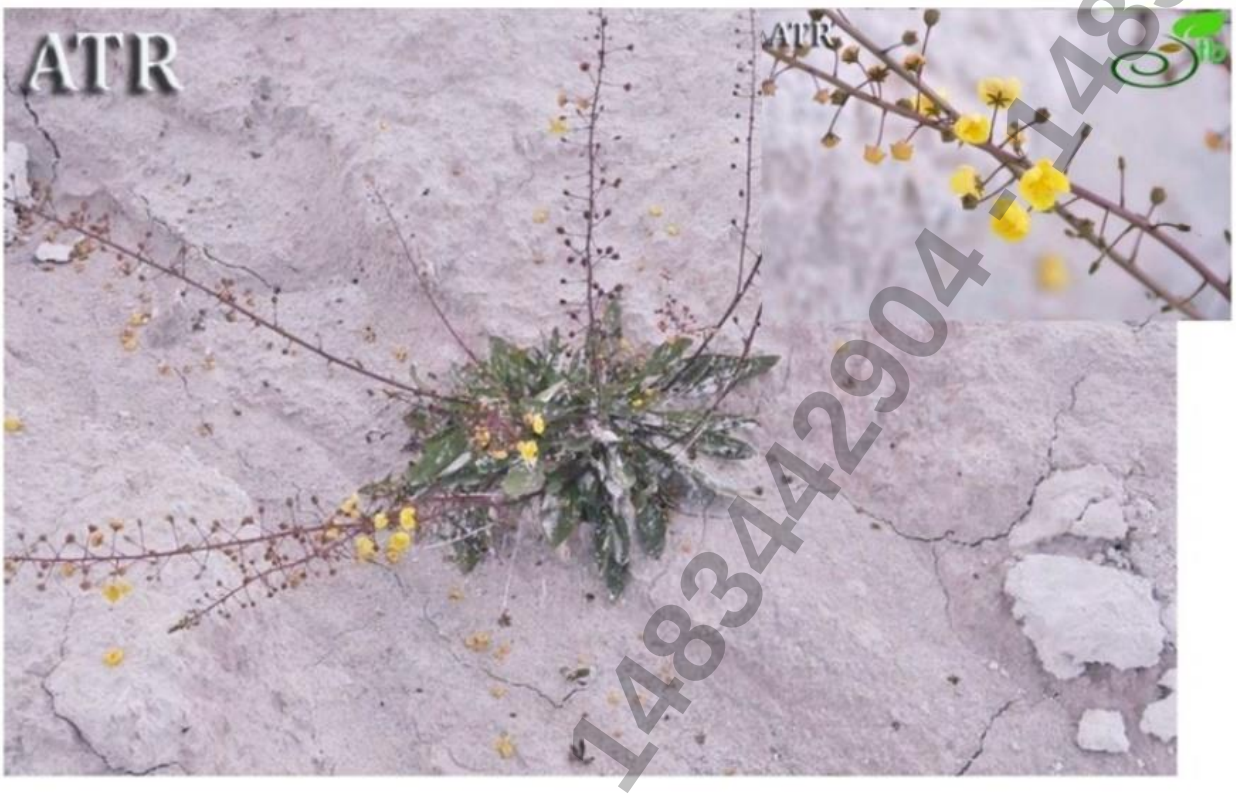

Fotoğraf 23: Verbascum pyroliforme subsp. Dudleyanum (Salda Sığırkuyruğu) (Foto: Türkiyeninbitkiler.com Ahmet Tıraş)

Fotoğraf 24: Verbascum trapifolium var. flabellifolium (Hub.-Mor.) Karavel. & Aytaç (Foto: Türkiyenibitkileri.com Riyat Gül- Esra Ergin)

1.2.4.1.Vejetasyon Örtüsü

Salda Gölü alt havzası içinde en yaygın vejetasyonu ormanlar oluşturmaktadır. Ağaçlandırma çalışmaları ile genişleyen ormanlar bazı bölümlerinde bodur çalılar, bazı bölümlerinde ise saf ve karışık iğneli ormanlar mevcuttur. Orman vejetasyonu yamaç katında kızılçam ve karaçam; yüksek katlarda boylu ardıç türleri yer almaktadır. Çalı katında ardıç, karaçam, mersin, kermes meşesi ve akçakesme ağaçlık ve çalılık türleri bulunmaktadır. Salda Gölü çevresinde yaygın olan peridotitler, ofiolitler (Deniz altı lavları) ve bunların yüksek sıcaklıkta değişime uğraması ile oluşmuş serpantinler sert kayalardır. Ayrışmaları ve topraklaşmaları uzun sürmektedir. Ofiolit ve serpantinlerden sığ ve taşlı topraklar oluşmuştur. Bunlar yüksek miktarda magnezyum içerdikleri için özel bir Ofiolit/serpantin florası gelişmiştir. Çatlak sistemleri dar olduğu için ormanın tahrip edildiği ve toprağın taşındığı yerlerde ormanlar maki ve garig (Frigana) tipi çalılıklara dönüşmüştür.

Fotoğraf 25: Göl ve Çevresinde Görülen En Yaygın Vejetasyon Tipi

1.2.5. Alanda Bulunan Habitat Tipleri

Serpantin ve kireçli kayalık yamaçların bulunduğu tuzcul bataklıklar, ormanlık alanlar, göl, dereler, yerleşim yerleri ve tarım alanları, meralar, makilikler, çalılık ve taşlı yamaçlar alanda bulunan başlıca habitatlardır. Kayalık araziler, göl çevresindeki küçük alüvyon birikintiler, tuzcul bataklıklar habitat çeşitliliğini artıran alanlardır.

Fotoğraf 26: Salda Gölü ve Çevresinde Farklı Habitat Tipleri Görülmektedir.

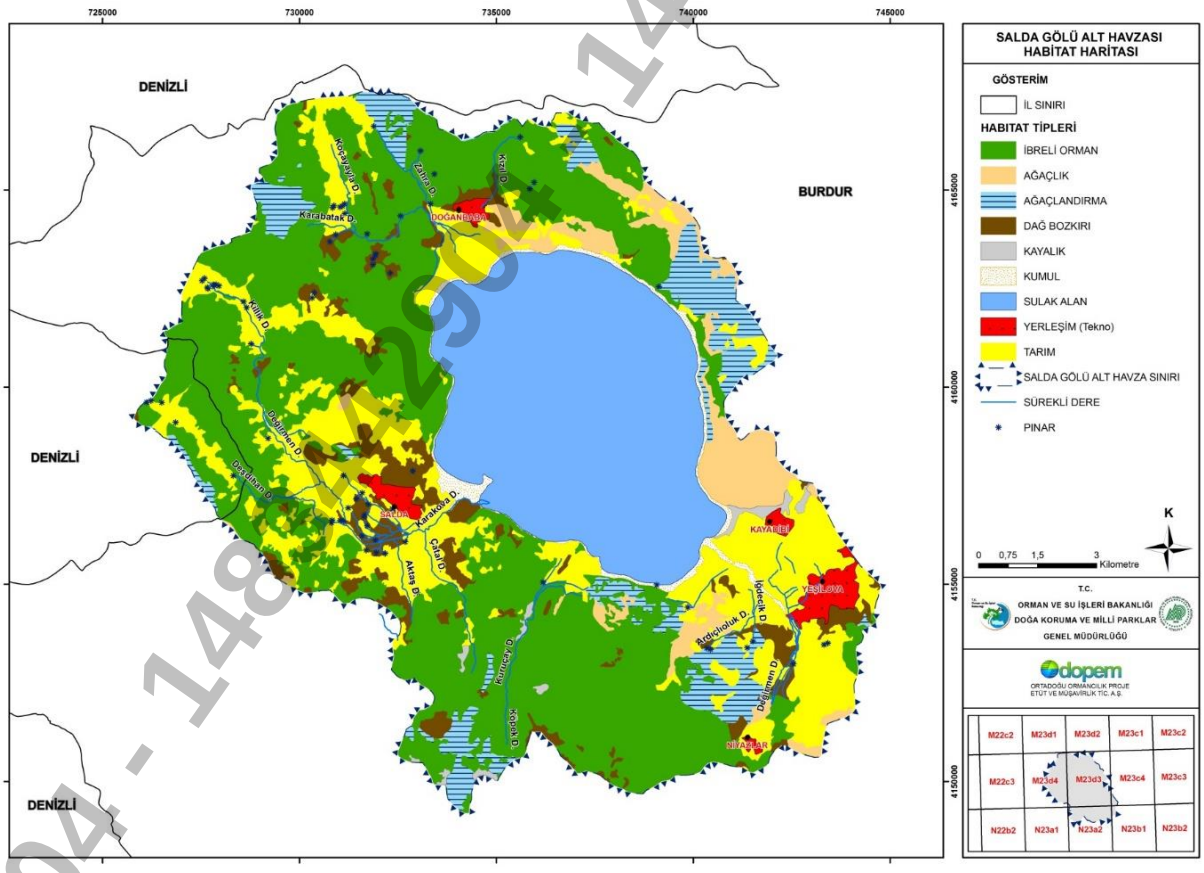

Harita 13: Habitat Haritası (Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırması (2012) çalışmasından alınmıştır.)

1.2.6. Ekosistem Direncini Sağlayan Temel Ekosistem İşlevleri ve Döngüler

Sulak alanlar çok hassas ekosistemlerdir. Biyolojik çeşitliliği fazla ve küçük değişikliklerden ve müdahalelerden barındırdığı canlılarla birlikte etkilenen bir ekosistemdir. Havzasındaki su müdahaleleri, evsel, zirai, sanayi kirliliklerinden fazlaca etkilenirler ve bu sistemlerdeki bozulmaların geri dönüşü oldukça zordur. Özellikle Salda Gölü gibi kapalı havzada olan sulak alanlar bu yükü git gide biriktiren ve sonucunda canlılığı ve ekosistem özelliklerini kaybetmeye gidecek etkiler görülebilecek alanlardandır. Bu alanlarda suyun yönetimi oldukça önemlidir. Koruma kullanma dengesi bozulmamalıdır. Salda Gölü'nün etrafındaki yerleşim alanlarında gölü etkileyebilecek her türlü faaliyet, ormancılık ve tarım faaliyetleri kontrollü ve göle zarar vermeyecek şekilde yapılmalıdır. Ayrıca Salda Gölü ÖÇK bölgesi için yoğun turizm ve madencilik baskısı da bulunmaktadır. Son dönemde gölde yoğun turizm baskısı gölün geleceği açısından yaşattığı tehditler raporda ayrıntılı belirtilmiş ve bununla ilgili ziyaretçi yönetimi çalışmaları yapılmıştır.

Gölün ekolojik dengesinin göstergesi bazı türler bulunmaktadır. Örneğin *Botryococcus braunii* berrak sularda görülen fitoplankton türüdür. Su şamdanları denilen Charophyta türleri de alkali ve berrak suları tercih eden türlerdir. Tatlısu süngeri (*Spongilla cf. lacustris)* suyu süzerek beslenen bir canlıdır, fakat kirli sularda yaşayamayacak olan bu türün azalması halinde suyun berraklığı etkilenecektir. Berrak sularla beslenen türlerin varlığı da tehlikeye girecektir. Kalanoid kopepotlarından *Arctodiaptomus burduricus* gölün endemik bir türüdür. Bu tür, çevre şartlarına karşı çok duyarlı olduğundan, biyokütle veya bolluğunun izlenmesi ekosistem sağlığı hakkında bilgi verecektir. Bu tür sadece balıkların değil, birçok su kuşunun da önemli besin kaynağıdır. *Hexarthra intermedia* (Rotifer) tuzlu ve alkalin göllere özgü bir rotifer türüdür. Çok küçük süzücüler olup özellikler balıkların ilkin larval dönemlerinde başlıca besin kaynaklarıdır.

Anatolichthys saldae (Salda dişlisazancığı) gölde yaşayan endemik türlerdendir. Özellikle ötrofikasyona bağlı olarak su kalitesinde yaşanacak değişimler, bu balığın popülasyon yoğunluğu üzerinde etkili olacaktır. Kuşlardan dikkuyruk da yine insan baskısı ve kirliliğe karşı hassas olan türlerdendir. Bunun dışında pek çok bitki ve diğer canlılarda alandaki değişimlerden fazlaca etkileneceklerdir. Göl su kalitesi, alandaki habitatlar, bölgenin biyolojik çeşitliliğini etkileyen unsurlardır. Bu ekosistemlerde yaşanacak değişimler de canlı çeşitliliğinde azalmalara ve sistemin bozulmasına neden olacaktır.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

1.2.7. Su Kalitesi

Salda Gölü'ne ait 27 Ağustos 2020 tarihi su kalite ölçümleri Tablo 15'de verilmiştir. Su kalite ölçümlerine göre toplam fosfor, toplam azot ve klorofil-a değerleri Salda Gölü'nün önceki kapsamlı araştırma sonuçlarına benzer şekilde oligotrofik özelliğine işaret etmektedir. Salda Gölü su kalitesinde dikkat çeken bir husus ise 4. ve 5. noktada toplam koliform değerinin çok yüksek oluşudur. Yüzme Suyu Kalitesinin Yönetimine Dair Yönetmelik (25 Eylül 2019; 30899) kapsamında incelendiğinde toplam koliform değerleri oldukça yüksektir.

2021 yılında "Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Su Kalitesinin ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Verimliliğinin İzlenmesi Projesi" göl kıyılarında 5 adet noktada su kalitesi izleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir (Tablo 15). Bu noktalardan alınan su örneklerinde, pH, Sıcaklık, Çözünmüş Oksijen, Askıda katı madde, Elektriksel iletkenlik, Tuzluluk, Klorofil-a, Toplam azot, Toplam fosfor, Toplam koliform, Seki diski, KOİ analizleri yapılmıştır. Toplam azot parametresi hariç ölçülen tüm parametreler standart değerleri sağlamaktadır. Sadece bazı nokta ve aylarda toplam azot parametresi nispeten standart değerlerin üstünde çıkmıştır. Tüm analiz sonuçları Tablo 15'de verilmiştir.

*NOKTALAR	KOORDİNATLAR	
1 Kayadibi DSİ	37°31'38.60"	29°43'15.62"
2 Doğanbaba ormanevi mevkii	37°33'52.75"	29°42'58.97"
3 Doğanbaba pide tesisleri	37°34'25.02"	29°38'31.74"
4 Beyaz adalar	37°32'8.39"	29°38'51.85"
5 Halk plajı	37°30'37.67"	29°42'33.15"

Tablo 15: Salda Gölü 27 Ağustos 2020 Su Kalite Ölçümleri (TVK, 2020)

PARAMETRELER	NOKTALAR*				
	1	2	3	4	5
pH	**9**	**8,9**	**9**	**8,9**	**9,1**
Sıcaklık (^{0}C)	**23,1**	**23,3**	**23,5**	**23,2**	**23,4**
Çözünmüş oksijen (mg/l)	**8,12**	**7,82**	**7,45**	**7,75**	**6,91**
O^2 (%)	**109,8**	**106,4**	**101,3**	**103,8**	**101,9**
Tuzluluk (‰)	**1.310**	**1.310**	**1.220**	**1.160**	**1.250**
İletkenlik (µS/cm)	**2.692**	**2.720**	**2.645**	**2.380**	**2.345**
Askıda katı madde (mg/l)	**<10**	**<10**	**<10**	**<10**	**<10**
Klorofil-a (µg/ l)	**<1**	**<1**	**<1**	**<1**	**<1**
Toplam azot (mg/ l)	**0,03**	**0,03**	**0,09**	**0,17**	**0,08**
Toplam fosfor (mg/l)	**<0,01**	**<0,01**	**<0,01**	**<0,01**	**<0,01**
Toplam koliform (CFU/100 ml)	**51**	**8**	**82**	**5500**	**44000**
Kimyasal oksijen ihtiyacı (mg/l)	**<10**	**<10**	**<10**	**<10**	**<10**

1.2.8. Gölün Biyolojik Kalite Bileşenleri Açısından Değerlendirilmesi

Salda Gölü biyolojik bileşenler açısından değerlendirildiğinde; fitoplankton ve fitobentoz açısından iyi, makroomurgasız ve makrofit açısından zayıf; balık açısından ise kötü kalitede olduğu belirlenmiştir (SYGM, 2018). Doğal göllerde biyolojik durum değerlendirmesi makrofit ve fitoplankton durumları esas alındığında göl orta ekolojik kalitede rapor edilmiştir (Tablo 16).

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

Göl sularının Ca^{2+}, Mg^{2+} ve özellikle Na^{+} konsantrasyonlarındaki artış göl sularının kimyasında giderek artan evaporasyonun (buharlaşmanın) etkisini göstermektedir. Göl sularının kaynak sularına oranla 5-6 kat daha fazla Na^{+} içermesi bu tespitle doğru orantılıdır. Göl suları alkalinitesi, kaynak sularına oranla oldukça yüksektir. Güncel stromatolite oluşumlarının gözlendiği lokasyonlar ile gölün sığ kesiminde oluşan ve kırmızı alglerin yaygın olduğu göl kıyısı lagün sularının alkalinite değerlerinin yüksek olması açıkça mikrobiyal etkiyi göstermektedir. Söz konusu örneklerde amonyum değerlerinin de göreceli yüksek olması mikrobiyal konsorsiyuma işaret etmektedir. Gölün lagününe ait sediman örnekleri üzerinde yapılan tür tanımlamalarında, %20 oranında nitrojen kullanan *Rizobium loessense* türünün bulunması bu tesbiti doğrulamaktadır (Balcı, 2018).

Tablo 16: Salda Gölü'nün Biyolojik Bileşen Açıdan Değerlendirilmesi (SYGM, 2018)

Salda Gölü	Fitoplankton	Fitobentoz	Makroomurgasız	Balık	Makrofit	Uzman Görüşü
Bahar 2018	4,8	16,9	0,19	0,22	*	Orta
Güz 2018	2,4	16,5	0,07	0,22	0,29	
Sonuç	**3,6**	**16,7**	**0,13**	**0,22**	**0,29**	

1.2.8.1.Salda Gölü'nün trofik durumu

OECD ve Carlson Trofik Durum İndeksi (TDİ) trofik durum indekslerine göre yapılan değerlendirme sonucu Tablo 17'de verilmiştir. ***Salda Gölü'nün oligotrofik özellikte olduğu rapor edilmiştir (DKMP, 2012). Ancak raporda az sayıda veri ile sonuçların alındığı da ayrıca belirtilmiştir.***

Tablo 17: OECD ve Carlson Trofik Durum İndeksi (TDİ) Değerlerine Göre Salda Gölü Trofik Durumu (DKMP, 2012)

OECD			Carlson TDİ		
Toplam P (mg/l)	Klorofil-a (mg/m^3)	Seki derinliği (m)	Toplam P (mg/l)	Klorofil-a (mg/m^3)	Seki derinliği(m)
0,01 Oligotrofik	1,06 Ötrofik	>10 Oligotrofik	37 Ultra oligotrofik	31 Oligotrofik	27 Oligotrofik

DKMP, 2012 yılında yapılan araştırmalarında; bentik omurgasızlar *Spongilla cf. Lacustris;* ağırlıklı sualtı makrofitleri Charophyta ve *Najas marina;* baskın fitoplankton taksonları *Botryococcus braunii, Diatoma vulgaris, Cladophora cf. glomerata, Peridinium cinctum* baskın zooplankton taksonları; *Arctodiaptomus burduricus* (Calanoit kopepot), *Brachionus quadridentatus, Hexarthra intermedia, Polyrathra* sp. oligotrofik durumu destekleyici olarak bildirilmektedir. Sonuç olarak; kısıtlı veriler ışığında da olsa Salda Gölü'nün oligotrofik nitelikte olduğu ifade edilebilir. Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Su Kalitesinin ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Verimliliğinin İzlenmesi Projesi kapsamında yapılan analizlerde sadece bazı nokta ve aylarda toplam azot parametresinden dolayı ötrofik ve üzeri su kalitesi tespit edilmiştir (Tablo 18).

83442904 - 14834290

Tablo 18: Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Su Kalitesinin ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Verimliliğinin İzlenmesi Projesi Salda Gölü Alnaliz Sonuçları

NUMUNE KODU:	SGB1					**Standart Değerlere Uygun**		GÖL	
BÖLGE ADI:	SALDA GÖLÜ								
YER:	KAYADİBİ DSİ NUMUNE NOKTASI					**Standart Değerlere Uygun Değil**			
GPS KOORDİNATLARI:	37°31'38.60" 29°43'15.62"								
TABLO:						**YSKYY TABLO 5**			
NUMUNE ALMA TARİHİ	27.08.2020	21.09.2020	19.10.2020	24.11.2020	22.12.2020				
PARAMETRE	**Ağustos**	**Eylül**	**Ekim**	**Kasım**	**Aralık**	**OLİGOTROFİK**	**MEZOTROFİK**	**ÖTROFİK**	**HİPERTORFİK**
pH	9,00	8,90	8,00	7,50	8,60	-	-	-	-
Sıcaklık (^{0}C)	23,10	25,30	13,10	13,60	11,20	-	-	-	-
Işık Geçirgenliği (M)				1,0	1,0	>4	4-2	1,9-1	<1
Çözünmüş Oksijen (mg/ L)	8,12	7,58	8,48	9,20	8,96	-	-	-	-
O_2 (%)	109,80	104,40	94,80	95,70	89,10	-	-	-	-
Tuzluluk (‰)	1,310	1,300	1,200	0,210	0,120	-	-	-	-
İletkenlik (µS/ cm)	2.692	2.500	1.318	813	613	-	-	-	-
Askıda Katı Madde (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-
Klorofil-A (µg/ L)	<1	<1	<1	<1	<1	≤3,5	3,5-9,0	9,1-25,0	>25
Toplam Azot (mg/ L)	0,03	<0,01	0,98	0,08	<0,01	≤0,35	0,65>TN≥0,35	1,5>TN≥0,65	>1,5
Toplam Fosfor (mg/ L)	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	≤0,01	0,05>TP≥0,01	0,1>TP≥0,05	>0,1
Toplam Koliform (CFU/ 100 mL)	51	105	43	8	0	-	-	-	-
Kimyasal Oksijen İhtiyacı (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-

NUMUNE KODU:	SGB2					**Standart Değerlere Uygun**		GÖL	
BÖLGE ADI:	SALDA GÖLÜ								
YER:	DOĞANBABA ORMANEVİ MEVKİİ					**Standart Değerlere Uygun Değil**			
GPS KOORDİNATLARI:	37°33'52.75" 29°42'58.97"								
TABLO:						**YSKYY TABLO 5**			
NUMUNE ALMA TARİHİ	27.08.2020	21.09.2020	19.10.2020	24.11.2020	22.12.2020				
PARAMETRE	**Ağustos**	**Eylül**	**Ekim**	**Kasım**	**Aralık**	**OLİGOTROFİK**	**MEZOTROFİK**	**ÖTROFİK**	**HİPERTROFİK**
pH	8,90	9,00	8,10	7,40	8,50	-	-	-	-
Sıcaklık (^{0}C)	23,30	26,90	12,80	12,70	10,60	-	-	-	-
Işık Geçirgenliği (M)			1,0	1,0	1,0	>4	4-2	1,9-1	<1
Çözünmüş Oksijen (mg/ L)	7,82	7,01	8,40	9,27	8,55	-	-	-	-
O_2 (%)	106,40	102,10	94,00	99,10	88,60	-	-	-	-
Tuzluluk (‰)	1,310	1,300	0,440	0,200	0,120	-	-	-	-
İletkenlik (µS/ cm)	2.720	2.530	1.002	810	688	-	-	-	-
Askıda Katı Madde (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-

Klorofil-A (µg/ L)	<1	<1	<1	<1	<1	≤3,5	3,5-9,0	9,1-25,0	>25
Toplam Azot (mg/ L)	0,03	<0,01	<0,01	0,11	1,54	≤0,35	0,65>TN≥0,35	1,5>TN≥0,65	>1,5
Toplam Fosfor (mg/ L)	<0,01	<0,01	<0,01	0,02	0,04	≤0,01	0,05>TP≥0,01	0,1>TP≥0,05	>0,1
Toplam Koliform (CFU/ 100 mL)	8	12	5	0	0	-	-	-	-
Kimyasal Oksijen İhtiyacı (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-

NUMUNE KODU:	SGB3					**Standart Değerlere Uygun**		GÖL	
BÖLGE ADI:	SALDA GÖLÜ								
YER:	DOĞANBABA PİDE TESİSLERİ					**Standart Değerlere Uygun Değil**			
GPS KOORDİNATLARI:	37°34'25.02" 29°38'31.74"								
TABLO:						**YSKYY TABLO 5**			
NUMUNE ALMA TARİHİ	27.08.2020	21.09.2020	19.10.2020	24.11.2020	22.12.2020				
PARAMETRE	**Ağustos**	**Eylül**	**Ekim**	**Kasım**	**Aralık**	**OLİGOTROFİK**	**MEZOTROFİK**	**ÖTROFİK**	**HİPERTROFİK**
pH	9,00	9,00	8,10	7,90	8,40	-	-	-	-
Sıcaklık (^{0}C)	23,50	28,80	11,80	13,10	10,10	-	-	-	-
Işık Geçirgenliği (M)				1,0	1,0	>4	4-2	1,9-1	<1
Çözünmüş Oksijen (mg/ L)	7,45	7,42	8,26	8,10	8,88	-	-	-	-
O_2 (%)	101,30	104,20	92,60	88,70	89,10	-	-	-	-
Tuzluluk (‰)	1,220	1,300	0,500	0,250	0,140	-	-	-	-
İletkenlik (µS/ cm)	2.645	2.570	1.017	1.015	701	-	-	-	-
Askıda Katı Madde (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-
Klorofil-A (µg/ L)	<1	<1	<1	<1	<1	≤3,5	3,5-9,0	9,1-25,0	>25
Toplam Azot (mg/ L)	0,09	<0,01	0,15	0,75	1,76	≤0,35	0,65>TN≥0,35	1,5>TN≥0,65	>1,5
Toplam Fosfor (mg/ L)	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	≤0,01	0,05>TP≥0,01	0,1>TP≥0,05	>0,1
Toplam Koliform (CFU/ 100 mL)	82	0	0	0	0	-	-	-	-
Kimyasal Oksijen İhtiyacı (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-

NUMUNE KODU:	SGB4					**Standart Değerlere Uygun**		GÖL	
BÖLGE ADI:	SALDA GÖLÜ								
YER:	BEYAZ ADALAR					**Standart Değerlere Uygun Değil**			
GPS KOORDİNATLARI:	37°32'8.39" 29°38'51.85"								
TABLO:						**YSKYY TABLO 5**			
NUMUNE ALMA TARİHİ	27.08.2020	21.09.2020	19.10.2020	24.11.2020	22.12.2020				
PARAMETRE	**Ağustos**	**Eylül**	**Ekim**	**Kasım**	**Aralık**	**OLİGOTROFİK**	**MEZOTROFİK**	**ÖTROFİK**	**HİPERTROFİK**
pH	8,90	8,95	8,00	8,40	8,40	-	-	-	-
Sıcaklık (^{0}C)	23,20	27,60	11,60	12,70	9,13	-	-	-	-

Işık Geçirgenliği (M)				1,0	1,0	>4	4-2	1,9-1	<1
Çözünmüş Oksijen (mg/ L)	7,75	7,05	8,10	7,89	8,95	-	-	-	-
O_2 (%)	103,80	104,80	91,00	83,90	88,60	-	-	-	-
Tuzluluk (‰)	1,160	1,200	0,520	0,240	0,170	-	-	-	-
İletkenlik (µS/ cm)	2.380	2.370	1.042	924	726	-	-	-	-
Askıda Katı Madde (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-
Klorofil-A (µg/ L)	<1	<1	<1	<1	<1	≤3,5	3,5-9,0	9,1-25,0	>25
Toplam Azot (mg/ L)	0,17	0,08	0,79	0,90	0,08	≤0,35	0,65>TN≥0,35	1,5>TN≥0,65	>1,5
Toplam Fosfor (mg/ L)	<0,01	<0,01	0,02	<0,01	<0,01	≤0,01	0,05>TP≥0,01	0,1>TP≥0,05	>0,1
Toplam Koliform (CFU/ 100 mL)	5500	440	120	20	0	-	-	-	-
Kimyasal Oksijen İhtiyacı (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-

NUMUNE KODU:	SGB5					**Standart Değerlere Uygun**		GÖL	
BÖLGE ADI:	SALDA GÖLÜ								
YER:	HALK PLAJI					**Standart Değerlere Uygun Değil**			
GPS KOORDİNATLARI:	37°30'37.67" 29°42'33.15"								
TABLO:						**YSKYY TABLO 5**			
NUMUNE ALMA TARİHİ	27.08.2020	21.09.2020	19.10.2020	24.11.2020	22.12.2020				
PARAMETRE	**Ağustos**	**Eylül**	**Ekim**	**Kasım**	**Aralık**	**OLİGOTROFİK**	**MEZOTROFİK**	**ÖTROFİK**	**HİPERTROFİK**
pH	9,10	9,00	7,90	7,70	8,50	-	-	-	-
Sıcaklık (^{0}C)	23,40	25,10	13,60	14,20	11,40	-	-	-	-
Işık Geçirgenliği (M)			1,0	1,0	1,0	>4	4-2	1,9-1	<1
Çözünmüş Oksijen (mg/ L)	6,91	7,25	8,01	8,80	8,14	-	-	-	-
O_2 (%)	101,90	101,50	90,10	91,60	82,00	-	-	-	-
Tuzluluk (‰)	1,250	1,000	1,040	0,220	0,160	-	-	-	-
İletkenlik (µS/ cm)	2.345	2.030	1.466	924	742	-	-	-	-
Askıda Katı Madde (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-
Klorofil-A (µg/ L)	<1	<1	<1	<1	<1	≤3,5	3,5-9,0	9,1-25,0	>25
Toplam Azot (mg/ L)	0,08	0,31	0,08	0,45	<0,01	≤0,35	0,65>TN≥0,35	1,5>TN≥0,65	>1,5
Toplam Fosfor (mg/ L)	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	≤0,01	0,05>TP≥0,01	0,1>TP≥0,05	>0,1
Toplam Koliform (CFU/ 100 mL)	44000	1060	750	400	55	-	-	-	-
Kimyasal Oksijen İhtiyacı (mg/ L)	<10	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-

1183442904 - 1183442904 - 1183442904

1.3. Sosyo-Ekonomik, Demografik Yapı

Bu başlık 2020 yılında yapılan "Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo-Ekonomik Araştırma ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi" kapsamında elde edilen verilerle hazırlanmıştır.

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırlarında Yeşilova ilçesi ile bu ilçeye bağlı Salda, Doğanbaba, Işıklar, Düden Köyü ve Niyazlar köyleri ile Kayadibi mahallesi bulunmaktadır.

Yapılan çalışmada bu bölgede alanın yönetim planı hazırlık sürecinde etkilenecek yörede yaşayan insanlar, muhtarlar, esnaf, restoran ve otel sahipleri, çiftçiler, yerel kamu kurum personelleri ve idareciler ile anket çalışmaları ve derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca bu bölgelerin geçim kaynakları, demografik yapıları ile ilgili de araştırmalar yapılmıştır. Yeşilova ilçesinin köyleriyle toplam nüfusu 15.071'dir. Salda ÖÇK bölgesi içinde kalan ilçe merkez nüfusu ile 2020 yılı itibariyle 5.483'tür (Tablo 19). Salda Gölü ÖÇK Bölgesi sınırları içerisinde kalan yerleşim yerlerinin toplam nüfusu 7.467'dir. 2020 nüfus sayısına göre 3.833 kadın, 3.634 erkek bölgede yaşamaktadır. İlçe merkezinden sonra en kalabalık yerleşim yeri Salda köyüdür. En az nüfusa sahip olan köy ise Niyazlar'dır.

Tablo 19: Salda Gölü ÖÇK Bölgesindeki Yerleşim Yerleri Nüfusları

Yerleşim Yeri	Nüfus (2019)	Nüfus (2020)	Nüfus (2020)		Nüfus (2021)	
			Kadın	Kadın	Kadın	Erkek
Yeşilova İlçesi (Merkez)	5.506	5.483	2.796	2.687	2.759	2.692
Salda Köyü	1.112	1120	574	546	562	521
Düden Köyü	202	189	105	84	101	82
Doğanbaba Köyü	492	492	262	230	255	242
Işıklar Köyü	117	116	59	57	55	49
Niyazlar Köyü	64	67	37	30	36	31
Toplam Nüfus	7.493	7.467	3.833	3.634	3.768	3.617

Tablo 20: Yeşilova İlçe Merkez ve Merkez Mahalleleri Nüfusları

Mahalle Adı	Nüfus (2020)	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
Bahcelievler Mahallesi	585	295	290
Değirmen Mahallesi	286	135	151
Emek Mahallesi	970	464	506
Karaatlı Mahallesi	256	120	136
Kayadibi Mahallesi	586	287	299
Koyunlar Çeşme Mahallesi	1.259	648	611
Merkez Mahallesi	1.541	738	803

-1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Bu yerleşim yerlerinde yaşayan halkın büyük çoğunluğunun geçim kaynağı tarımdır. Hayvancılık ve turizm de bölgedeki önemli geçim kaynaklarındandır. Köylerde özellikle yurtdışından emekli olmuş kişilerin nüfusu da önemli bir yer tutmaktadır. Emekli olan kişilerden bazıları tarımla da uğraşmaktadır. Tarım ve hayvancılık giderek etkisini kaybederken turizm ise ön plana çıkmaya başlamıştır. Salda ve Doğanbaba köyleri ile Kayadibi mahallesi diğer yerleşimlere göre göle daha yakın olmaları sebebi ile özellikle ticari faaliyetlerin yapıldığı yerlerdir. Bu köylerde bakkal, market, kafe, pide salonu ve pansiyonların olmasına neden olarak Salda Gölü'nü ziyarete gelenlerin daha çok bu köylere uğramaları gösterilmektedir. İlçede esnaf ve kamu kurumlarında çalışan memur kesim yoğunluktadır. Köylerde ticaret ve turizme dayalı esnaf neredeyse yok denecek kadar azdır. Turizm ile birlikte pansiyon, otel işletmeleri restoranlar, yöresel ürün satışları da artmıştır. Hane halkı anketinde katılımcı mesleklerinde büyük çoğunluk çiftçi, emekli, esnaf, geri kalan kısımda ise ev hanımı, işçi, memur ve çalışmıyor seçenekleri işaretlenmiştir.

Köylerin hiçbirinde herhangi bir düzeyde okul bulunmadığı göze çarpmaktadır. Köylerde mevcut sağlık imkanlarına (hastane, sağlık ocağı vb.) bakıldığında bazı köylerde bina olarak sağlık ocağı bulunsa bile bu kurumların aktif olarak çalışmadıkları belirtilmiştir. Köy nüfusuna göre haftalık, 15 günlük ya da aylık döngü şeklinde belirlenen bir günde mobil sağlık hizmetinin köylere ulaştığı belirtilmiştir.

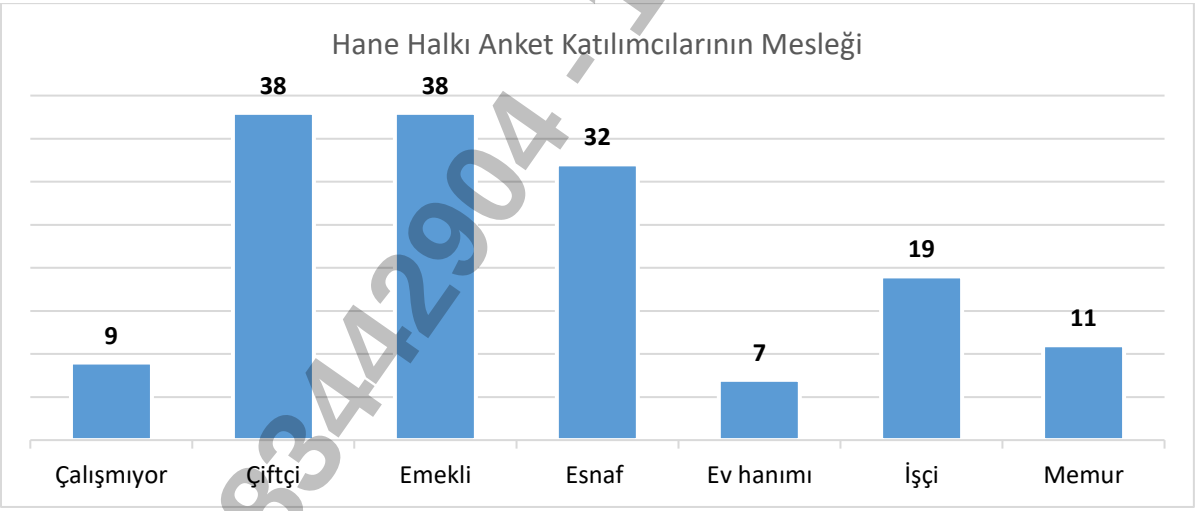

Grafik 7: Hane Halkı Anket Katılımcılarının Mesleği

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Tablo 21: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi'nde Yer Alan Köylerin Alt Yapı Bilgileri (Kaynak: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi muhtar görüşmeleri)

Köyde sosyoekonomik alt yapı	Işıklar Köyü	Salda Köyü	Doğanbaba Köyü	Düden Köyü	Kayadibi Mahallesi	Niyazlar Köyü
Yaklaşık yaz aylarındaki nüfus	Artış olmuyor	3000-3500	3000-3500	300-500	1000-1500	300
İlköğretim okulu	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Lise	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Sağlık merkezi (sağlık ocağı)	Yok	Yok	Var ama çalışmıyor	Var ama çalışmıyor	Yok	Yok
Jandarma / polis karakolu	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Kütüphane	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	1 kütüphane
Dükkanlar (Market, kasap, fırın, vb.)	Yok	6 market, 1 fırın, 1 pide salonu, 4 kafe	4 market, 1 pide salonu	1 bakkal	2 bakkal	Yok
Postane	Yok	Yok	Yok	Yok		Yok
Kahvehane	Yok	5	2	1	2	Yok
Geçim kaynakları	Tarım ve hayvancılık	Turizm, hayvancılık, tarım ve emeklilik	Emeklilik, kısıtlı alanlarda tarım	Tarım hayvancılık, emeklilik	Tarım ve hayvancılık	Emeklilik, kısıtlı alanlarda tarım
Ekonomik sorun	Gelir-gider dengesi yok.	Ekonomik sorun yok	Ekonomik sorun yok	Ekonomik sorun yok	İşsizlik sorunu var	Ekonomik sorun yok
Altyapı sorunları	Kanalizasyon, yol ve çöp sorunu var	Kanalizasyon ve yol sorunu var	Çöp sorunu var		Kanalizasyon sorunu var	Yol sorunu var
Diğer (lütfen belirtin)	Yok	Köyde 16 kayıtlı pansiyon ile Beyaz Adalarda kurulan halk pazarında 23 tezgâh var	Köyde 3 pansiyon var. Göl sahilinde halk pazarı var. Köy meydanında haftada bir pazar kuruluyor.	Yok	Mahallede 5-10 pansiyon var.	Köy konağı var

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Tarımla uğraşan kişiler buğday, arpa, haşhaş, anason, şeker pancarı, ceviz, yonca, mısır, lavanta, kuru mahsul, nohut, ayçiçeği gibi tarımsal ürünler ekmektedirler. Hayvancılık bölgede tarım kadar yer tutmasa da küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği hemen her köyde yapılmaktadır.

Tablo 22: Salda Gölü Öçk Bölgesi İçinde Yer Alan Köylerin Sosyoekonomik Yapı Özeti

Yerleşim yeri	Hane sayısı	Geçim kaynakları
Salda Köyü	800	Turizm, emeklilik, hayvancılık ve tarım (buğday, arpa, haşhaş, anason, şeker pancarı)
Doğanbaba Köyü	530	Emeklilik tarım (ceviz)
Kayadibi Mahallesi	300	Hayvancılık, tarım (yonca, mısır, buğday, arpa)
Düden Köyü	100	Tarım (anason, arpa, buğday), hayvancılık, emeklilik
Işıklar Köyü	45	Tarım (lavanta, kuru mahsul) ve hayvancılık
Niyazlar Köyü	20	Tarım (anason, buğday, nohut, ceviz) ve hayvancılık

Tablo 23: Yerleşim Bölgesine Göre Küçük/Büyük Baş Hayvancılık Yapanların Dağılımı

Hayvancılık Faaliyeti	Kişi sayısı	Kişi yüzdesi
Hayvan beslemeyenler	135	%88
Hayvan besleyenler	19	%22

Tablo 24: Yerleşim Bölgelerine Göre Toplam Büyük ve Küçük Baş Hayvan Sayıları (Sayılar 2021 yılında muhtarlardan alınmıştır.)

Yerleşim Bölgesi	Toplam küçük baş hayvan sayısı	Toplam büyük baş hayvan sayısı
Kayadibi Mahallesi	125	70
Salda Köyü	22	25
Düden Köyü	15	35
Yeşilova İlçesi	-	21
Doğanbaba Köyü	18	-
Işıklar Köyü	-	8
Niyazlar Köyü	-	-
Toplam	**180**	**159**

Göl suyu hayvanların içmesi ve tarımda kullanıma uygun olmadığı için tarım ve hayvancılıkta kullanılmamaktadır. Ancak gölü besleyen derelerden ve sondaj ile açılan kuyularla tarımsal

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

sulama yapılmaktadır. Halk rekreaktif amaçlı gölü kullanmakta olup ormanlık alan ve plajda piknik yapmak ve gölde yüzmek, turistler dışında yereldeki insanlarında gölü kullanım şekillerindendir. Turizm amaçlı alanı kullanan kişiler yapılan ankette en çok gölün doğal güzelliklerini görmek için alana geldiklerini ifade etmişlerdir.

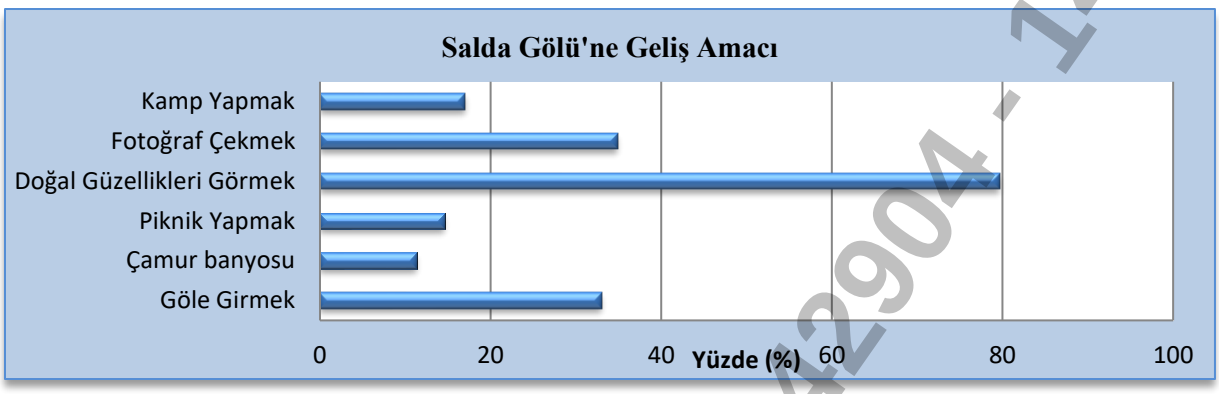

Grafik 8: Ziyaretçilerin Alana Geliş Amaçları ve Tercih Oranları

Alanla ilgili yapılan ankette, gelen ziyaretçilerin rekreasyon deneyim kalitesi ve memnuniyeti ortalamaların üzerindedir. Ziyaretçilerin başkalarına da burayı ziyaret etmelerini önerecek olmaları bunu göstermektedir.

Ziyaretçi memnuniyetinde "Doğal Özellikler", "Sunulan Hizmetler", "Temizlik ve Bakım" hizmetlerinin etkisi olduğu da saptanmıştır. Buradan yola çıkarak alanın doğal peyzaj karakteri bozuldukça ziyaretçi memnuniyetinde düşüşler yaşanacak olması dikkate alınmalıdır. Ayrıca personel yetersizliği veya kapasite üzeri kullanımlardan dolayı temizlik ve bakım işlerinin aksamasının ziyaretçi memnuniyetini düşürmesi de olasıdır.

Tablo 25: Rekreasyon Deneyim Kalitesi Bileşenleri ve Ortalamaları

Rekeasyon Deneyim Kalitesi Bileşenleri ve Ortalamaları ***1= Kesinlikle Hayır, 2= Hayır, 3=Olabilir, 4=Evet, 5= Kesinlikle Evet***	**Ortalama**
Doğal Özellikler	
Manzarası çok güzel	4,60
Plajı oldukça güzel bir alan	4,24
Ortalama	*4,42*
Üstyapı Tesisleri	
Otopark alanı yeterli	3,81
Vakit geçirmek ve dinlenmek için gerekli tesisler var	3,51
Alanda basit ihtiyaçları karşılayabilecek tesisler (büfe, market, kafe vb.) var	3,24
Tesisler doğayla uyum sağlayan malzemelerden yapılmıştır	3,66
Çöp kutusu sayısı yeterlidir	3,02
Wc sayısı yeterlidir	2,98
Duş sayısı yeterlidir	2,72
Uyarı ve yön levhaları sayısı yeterlidir	3,05

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Alana ulaşmak kolay oldu	3,81
Ortalama	*3,31*
Sunulan Hizmetler	
Alanda görevli yeterli personelin olduğunu düşünüyorum	2,69
Alanda kendimi güvenli hissediyorum	3,73
Salda gölü çocuklar için güvenli bir alandır	3,43
Salda Gölü yaşlılar ve engelliler için kullanışlı ve güvenli bir yerdir	3,09
Tesisler ucuzdu	2,80
Ziyaretçilere broşür, harita vb. Bilgi verici formlar yeterli düzeyde sunulmaktadır	2,55
Bilgilendirme levhaları sayısı yeterliydi	2,79
Salda gölü ile ilgili yeterli düzeyde bilgi verilmektedir	2,76
Ortalama	*3,03*
Temizlik ve Bakım	
Vakit geçirme ve dinlenme alanları temiz ve bakımlıdır	3,45
Plajlar temiz ve bakımlıdır	3,63
Göl suyu temizdir	3,75
Sıhhi tesisler (Tuvalet, Duş, vb) temiz ve bakımlıdır	3,06
Ortalama	*3,47*
***Kalabalık**	
*Vakit geçirme ve dinlenme alanları kalabalık	3,11
*Plaj alanı kalabalıktı	3,11
*Alana gelen araç sayısı çok fazlaydı	3,27
Ortalama	*3,16*
Rekreasyon Deneyim Kalitesi ve Memnuniyet	
Salda Gölü'nde olmak bana huzur verdi	4,24
Burası benim beklentilerimi yerine getirdi	3,82
Arkadaşlarıma burayı ziyaret etmelerini önereceğim	4,16
Buraya yine gelmek istiyorum	4,02
Genel olarak ziyaretimden memnun kaldım	4,03
Ortalama	*4,05*
***Sosyal Davranışlar**	
*Ziyaretim sırasında yere çöp atanları gördüm	2,96
*Ziyaretim sırasında doğaya zarar verenleri gördüm	2,63
*Ziyaretim sırasında agresif davranış sergileyenleri gördüm	2,48
Ortalama	*2,69*

Yöre halkı ile yapılan görüşmelerin herbirinde, Salda Gölü açısından bölge halkının aidiyeti ve alanı sahiplenme düzeyi, Salda Gölü'nün korunması ve zarar görmemesinin önem derecesi yüksek konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca yöre halkı alanla ilgili kararlarda ve faaliyetlerde katılma konusunda oldukça isteklilerdir.

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Yöredeki insanların çevre bilinci yüksek görülmektedir. Bölgede yoğunlaşan turizmle birlikte atılan çöplerden oldukça rahatsız olduklarını pek çok kişi ifade etmiştir. Bölgede ulusal ve yerel ölçekte doğa korumaya yönelik bilinçlenme ve STK faaliyetlerinin artması da önemlidir. Ayrıca yöre insanının ÖÇKB statüsü ve koruma yaklaşımı, alandan beklenen potansiyel fayda, getirilen kısıtlama ve yasaklar, sağlanan yasal haklar ve alternatif gelir kaynakları ile ilgili bilgilendirilmesi önemlidir.

2.1.3 başlığında detayları verilen yönetim yapısında yörede koruma bölgeleri ile ilgili Bakanlıklar yanında Burdur Valiliği, Yeşilova Kaymakamlığı, Yeşilova Belediye Başkanlığı ve ÖÇKB içerisinde yer alan köy ve mahallelerin muhtarları çeşitli Kanunlarla verilen görev ve yetkiler nedeniyle alanda sorumlulukları olan diğer kurum ve kuruluşlardır.

Anket yapılan insanların çoğu gölden yararlandıklarını ifade etmiş ve koruma altında olduğunu bildiklerini söylemiştir. Her köyde anket yapılan kişilerin çoğu da ÖÇKB ilanından etkilendiklerini ifade etmiştir. Anket yapılan yöre halkının yarısından fazlası neden alanın özel çevre koruma bölgesi ilan edildiğini bildiklerini ifade etmiştir. Bölgede ÖÇKB ilan edildikten sonra imkanların artıp artmadığı sorusunda büyük çoğunluk herhangi bir değişiklik olmadığını ifade etmiştir.

1.4. Doğal ve Kültürel Veriler

1.4.1. Geleneksel Kullanım Biçimleri

Salda Gölü'nü halk günübirlik olarak kullanmaktadır. Piknik ve yüzme amacı ile kullanım dışında, özellikle gelen göl çamurunu da insanlar cilde iyi geldiği düşüncesi ile kullanmaktadırlar. Salda Gölü ile ilgili turizm faaliyetleri, bölgenin belirlenecek koruma ve kullanma esaslarına göre düzenlenmelidir. Salda Gölü'nün gerek sayılı örnekleri olan alkali göller içerisinde yer alması, gerekse benzersiz jeobiyokimyasal bir ekolojik süreç sonucunda oluşan beyaz çökeller nedeni ile sürekli araştırılması ve izlenmesi gerekmektedir.

1.4.2. Tarihi ve kültürel alanlar

Burdur antik çağda İsauria, Lykaonia ile doğudan, Pamphylia ile güneyden, Likya ve Karia ile batıdan Firigya ve Galatia ile de kuzeyden çevrili Pisidia antik coğrafyasında bulunmaktadır. Burdur ve çevresinde Roma Çağı'nda antik devirde kurulmuş olan ve bilinen şehirlerin isimleri şunlardır: Milyas (Melli), Kremna (Çamlık), Sagalassos (Ağlasun), Kreitai (Belören), Kretepolis (Kızılkaya), Kodrula (Kestel), Komama (Ürkütlü), Palaipolis (Akören), Lysinia (Karakent), Mallos (Karacaören), Korbasa (Yuva), Olbasa (Belenli), Muatra (Bereket), Tymbrianosus (Düğer), Kybra (Gölhisar), Bubon (İbecik), Panematrikhos (Boğazköy), Sia (Karaot). Burdur'un tarih öncesi (Prehistorik) geçmişi paleolitik çağlara kadar uzanmaktadır. Neolitik (8000-5500) Kalkolitik (5500-3200) çağlara ait somut buluntular ise Hacılar ve Kuruçay kazıları ile ortaya çıkmıştır. Hacılar hayvanları evcilleştirildiği, yerleşik düzene geçilmesi, çanak çömlek yapımı gibi buluntuların ortaya çıktığı önemli bir arkeolojik alandır. Bakır, kurşun, kalay, gümüş, altın, tunç ve elektron gibi madenlerden yapılmaya başlandığı ilk Tunç Çağına (yaklaşık 3000- 2500) ait buluntulara Burdur'da Hacılar Büyük Höyük, Yazır, Yarıköy, Çamur, Hasanpaşa, Harmankaya, Alan, Beyköy gibi birçok höyükte rastlanmaktadır.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Bu dönemde kaplar elde yapılmıştır, maden görünümündedir. Çağın sonunda ise geometrik süslü ve boyalı çanak çömlek yapımına başlanmıştır. Burdur sınırları içinde bulunan harabelerin hemen hemen hepsinde bu çağa ait mimari kalıntılar görülmektedir. Kremna, Komama (Ürkütlü), Olbasa (Belenli) ve Sagalassos en önemlileridir. Kayadibi tümülüsleri ve Karaveli Tümülüsü 1989 yılında 1. derece arkeolojik sit alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. Kaletepe mevkiindeki kalıntılar ise 2010 yılında 1. derece arkeolojik sit alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır.

Batı Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Burdur, Teke Yöresinin Kültür Başkenti olarak bilinmektedir. Burdur Bölgesi'ne Türklerin gelişi 1071 Malazgirt Savaşı sonrasında dayanır. İlk yerleşim yerleri Şekerpınarı-Hamam bendi mevkii olmuştur. Çoğunluğu Kınalı aşiretinden olan Türkmenler, Bizanslılarla mücadele ederek varlıklarını sürdürmüştürler. Bu mücadelelerin en önemlisi Dinar yakınlarında Bizanslı Manüel Kommenos komutasındaki orduyu yenmeleridir. Bu başarı da Selçukluların bölgede hakimiyet kurmasını kolaylaştırmıştır. 1219 ve 1236 yıllarında I. Keykavus ve Alaaddin Keykubat tarafından alınan bölge Selçuklu hâkimiyetine girmiştir. 1303 yılında Selçuklu Devleti'nin yıkılmasıyla Hamitoğulları bölgeyi ele geçirmiştir bu dönemde Burdur döneminin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Sanat, ticaret ve nakliye gelişmiştir. Bölge Osmanlı Devleti'nin dikkatini çekmiştir. Yıldırım Beyazıt Anadolu'ya geçerek diğer beylikleri olduğu gibi Hamitoğulları Beyliği'ni de ortadan kaldırarak Anadolu Beylerbeyliğinin merkezi olan Kütahya'ya bağlamıştır ve Anadolu'da Türk Birliği sağlanmıştır.

1522'de de Burdur Tirkemiş ilçesi merkezi durumdadır. Bu dönemde şehir eskiye nazaran daha gelişmiştir. XVI. yy'ın sonuna doğru şehir biraz daha büyümüş ve ekonomi canlanmıştır. 1839 Tanzimat hareketinden sonra Burdur, Kütahya ilinden ayrılarak Konya ilinin Isparta Kaymakamlığına bağlanan il, 1872 yılında Burdur sancağı olmuştur. Osmanlı Devleti 1914'te I. Dünya Savaşına katıldığı yıl Burdur'da şiddetli bir deprem yaşanmış, yaklaşık 1500 kişi ölmüş ve şehrin önemli dini yapıları bu depremde yıkılmıştır. 1920 yılında müstakil mutasarrıflık olan Burdur, doğrudan hükümet merkezi olan İstanbul'a bağlanmıştır. 1. Dünya Savaşı'nın yenilgi ile neticelenmesinden sonra İtalyanlar Antalya'ya asker çıkarıp Burdur'a gelerek merkez komutanlığı kurmuşlardır. 1923 yılında cumhuriyetin ilanı ile il olarak yerini almıştır. 1920'de toplanan Büyük Millet Meclisine Burdur vekili olarak İstiklal Marşı yazarı şair Mehmet Akif Ersoy katılmıştır.

Salda Gölü'nün içinde bulunduğu Yeşilova ilçesi Burdur'un eski yerleşim yerlerinden biridir. Yapılan yüzey araştırmalarında Kalkolitik Dönemin (İ.Ö. 5000) çanak-çömlekleri bulunmuştur. 15. yüzyılda Osmanlı egemenliğine katılan Yeşilova, o dönemde Eski Erle adıyla bucak merkezi durumundadır. Cumhuriyetten sonra, 1936 yılında adı değiştirilerek Burdur'a bağlı bir ilçe olmuştur.

Salda Gölü ÖÇK bölgesi sınırlarında kalan alanda da tümülüsler, eski çağlara ait kalıntılar, çanak çömlekler bulunmuştur. Roma dönemine ait sunak, mezarlar, yollar, Geç Roma- Erken Bizans dönemine ait kaplar, Tunç Çağı dönemine ait çanak çömlekler bizlere bölgenin hangi dönemlerde kullanıldığını bilgilerini vermektedir.

83442904 - 148344290 - 148344290 - 148344290

1.4.3. Peyzaj Değerleri

Salda Gölü, mavi ve yeşil karışımını andıran turkuaz rengi görünümüyle Maldivler'e benzetilmekte ve "Türkiye'nin Maldivler'i" adıyla anılmaktadır. Bu görünüm, gölün turizm çekiciliğini arttırmaktadır. Salda Gölü'nün su seviyesinin azalması ile görülmeye başlayan yedi beyaz adacık bulunmaktadır. Bu küçük adacıklar gölün turistik çekiciliğini etkilemektedir (Eryılmaz, 2019).

Turizm veya rekreasyonel bağlamda doğal çevrenin başlıca bileşeni, görsel veya manzara kalitesidir. Manzara bakımından önemli peyzajlar sadece orada yaşayan insanların faydası için değil aynı zamanda alanın çekiciliğine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Alanın görsel peyzaj kalitesini saptamak için tüm rekreasyon alanlarında her bir alanı temsil eden tipik görüntüler tercih edilmiştir. Bunun için farklı açılardan görüntüler alınırken aktif kullanımlar göz önünde bulundurulmuş ve insanların birebir gözlemlediği alanlar esas alınmıştır. Görüntüler hem yakın hem de uzak görüşleri içermektedir.

Fotoğraf 27: Tabiat Parkı Sahili

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Fotoğraf 28: Beyaz Adalar Mevkii

1.4.4. Arkeolojik ve Doğal Sit alanları

Salda Gölü ve yakın çevresi, 1989 yılında Kültür Bakanlığı tarafından I. derece doğal sit alanı ilan edilmiş ve 1992 yılında yapılan karar değişikliği ile bazı yerler II. derece doğal sit alanı olarak değiştirilmiştir. I. ve II. derece doğal sit alanları 5.875,91 ha'lık alanı kapsamaktadır. I. derece doğal sit alanı 5.717,47 hektar; II. derece doğal sit alanı ise 158,44 hektardır.

Doğanbaba, Beşiktaş mevkiinde bulunan sunak doğal bir kireçtaşı bloğunun GD-KB ve KD-GB doğrultusunda L şeklinde eğimli iki oluk şeklinde oyulması ve uzun oluğun kuzey tarafındaki taşın set şeklinde inceltilmesiyle oluşturulmuş bir sunaktır. 3,40 X 1,5 m uzunluğundadır. Ovaya hâkim bir yerdedir bu yüzden de kutsal amaçlarla kullanıldığı düşünülmektedir. Akan kurban kanlarının güneye tahliyesini sağlayan kanal yapısı da bulunmaktadır. Bu yapının Roma dönemine ait olduğu düşünülmektedir.

Fotoğraf 29: Roma Dönemine Ait Sunak

Değirmen Mahallesinde bulunan mezarlık beton duvarlarla çevrili ve halk tarafından yatır olarak bilinen alan içerisinde iki adet yöresel moloz taşlar ile çevrelenmiş halde bulunmaktadır. Mezarlık girişinde farklı yerden getirilme iri blok kesme taş

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

yerleştirilmiştir. Diğerinde baş taşı olarak antik sütun parçası, ayak taşı olarak da bir sütun altlığı kullanılmış ve mezarlık içerisinde düzensiz şekilde birkaç blok taş yer almaktadır.

Karaatlı mahallesinde bulunan Tümülüslerin arasındaki mesafe 30 m civarındadır. Çapları 10 m yükseklikleri 2 m'dir. Yüzeylerinde küçük taşlarla kaplanarak sıkıştırılmıştır. İkisinin tepesinde de eski yıllarda açılan kaçak kazı çukuru da vardır. Hüyük mevkiisinde bulunan Tümülüsler yuvarlak ve konik şekildedir. Yaklaşık 12 m yükseklikte 75 m çapında olup yöresel ocak taşları ile kaplı yığma topraktır.

Fotoğraf 30: Değirmen Mahallesindeki Mezarlık

Fotoğraf 31: ÖÇK Bölgesinde Bulunan Tümülüsler

Niyazlar köyü içinde bulunan Niyazi Baba Türbesi'nin yanında başka eski mezarlarda bulunmaktadır. Türbe 8x6 m boylarında köfeki taşından tek katlı olarak yapılmıştır. İçinde biri Niyazi Baba'ya ait olan iki lahit bulunmaktadır. Türbe olarak ziyarete açıktır.

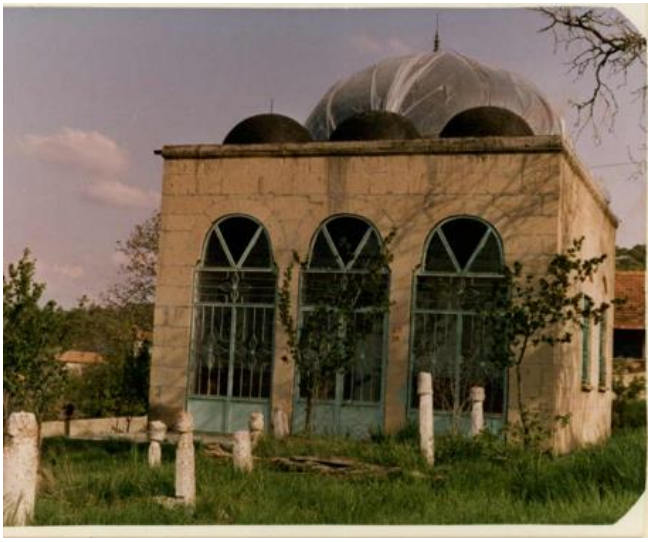

Fotoğraf 32: Niyazi Baba Türbesi (Foto: Kültür Bakanlığı arşivi)

Kayadibi mahallesinde bulunan yerleşim yeri kalıntısının Geç Roma- Erken Bizans dönemine aittir. Kalıntının niteliği hakkında net bilgi bulunmamaktadır. Kullanılan taşlar yöresel amorf taşlarıdır. Yüzeyde keramik kaplara ait parçalar bulunmuştur. Bu kaplar üzerindeki işlemeler dolayısı ile Geç Roma- Erken Bizans olduğu tahmin edilmektedir.

Fotoğraf 33: Temel Kalıntısı (Foto: Kültür Bakanlığı arşivi)

Karaatlı'da bulunan Mancarlı (Pancarlı) Höyük Yeşilova ilçesine 8 km mesafede bulunmaktadır. Höyük yaklaşık 300 m çaplı ve 17 m boyundadır. Höyüğün doğusunda Kuzey-Güney doğrultusunda devam eden Roma Yolu geçmektedir. Batısında Roma Çağı yerleşimleri ve bir çeşme yapısı kalıntısı vardır. Tümülüs üzerinde ve etrafta bulunan çanak çömlekler de Eski Tunç Çağı'na aittir. Bölgede bulunan diğer Tümülüsler de aynı güzergahtadır. Ayrıca yine bölgede bulunan Tümülüsler yerleşim, tarım alanı açma ve erozyon tehdidi yanında kaçak kazı tehdidi altındadır.

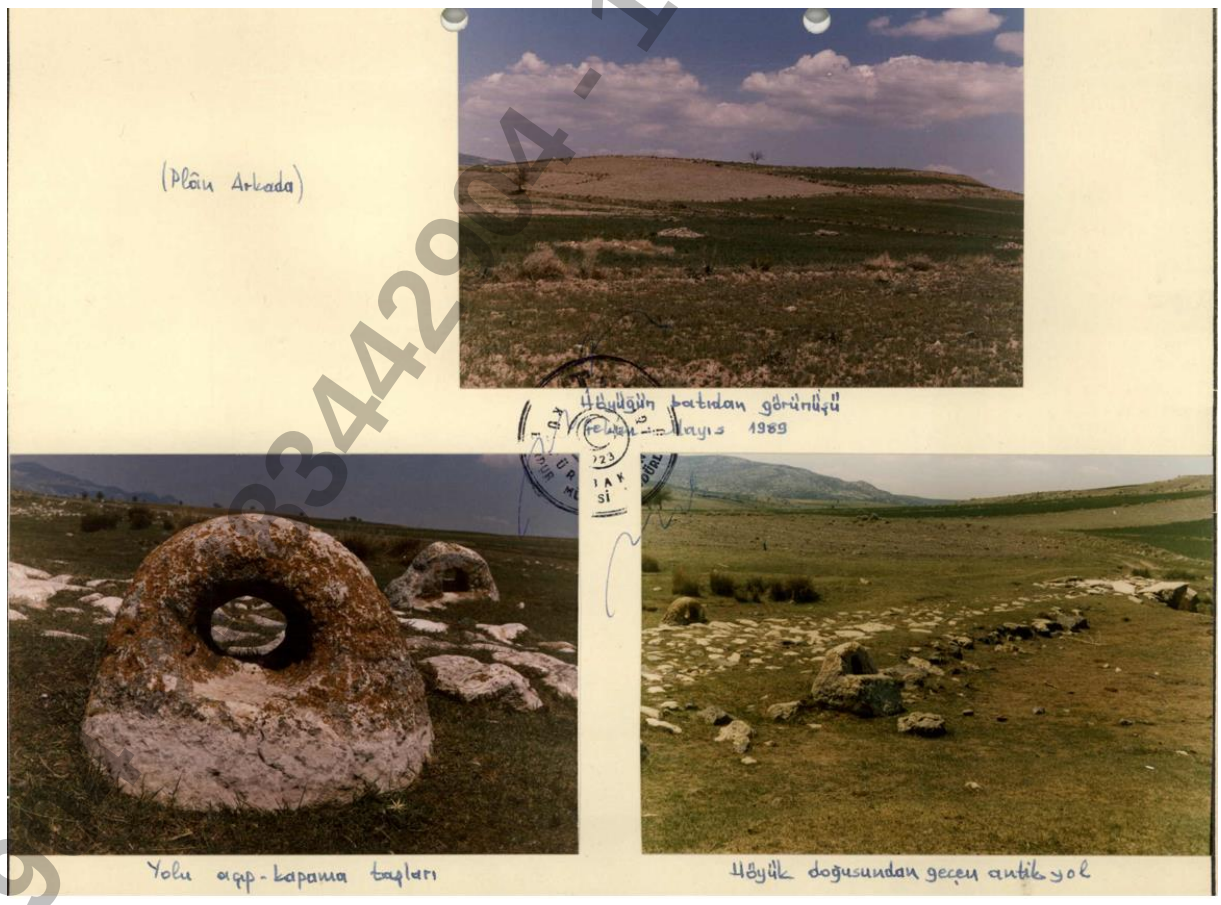

Fotoğraf 34: Mancarlı Höyük, Antik Yol ve Yol Açıp Kapama Taşları (Foto: Kültür Bakanlığı arşivi)

Aşağıda belirtilen sit alanları 2863 sayılı kanun, bu kanun kapsamında çıkartılmış yönetmelikler ve Koruma Yüksek Kurulunun ilgili ilke kararları doğrultusunda uygulamaların yürütülmesi ve plan kararları oluşturulması gerekmektedir.

- İzmir II. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 09.08.1989 tarih ve 840 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Kayadibi Mahallesinde yer alan 2 adet tümülüsün I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği,
- İzmir II. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 09.08.1989 tarih ve 852 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Karaatlı köyünde yer alan tümülüsün I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği,
- İzmir II. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 29.11.1989 tarih ve 1014 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Kayadibi mahallesinde yer alan Karaveli Tümülüsü'nün I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği
- İzmir II. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 29.11.1989 tarih ve 1018 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Karaatlı köyünde yer alan Mancarlı Höyüğün I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği,
- İzmir II, Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 29.11.1989 tarih ve 1019 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Karaatlı köyünde yer alan Mancarlı Höyüğün I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği,
- Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 19.08.1992 tarih ve 1531 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Niyazlar köyünde yer alan Niyazi Baba Türbesinin Taşınmaz Kültür Varlığı /Eski Eser mezar olarak tescil edildiği,
- Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 23.03.1998 tarih ve 3730 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Kayadibi Mahallesi, Kayadibi tepesindeki kalıntıların Korunması Gerekli Kültür Varlığı olarak tescil edildiği,
- Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.04.2010 tarih ve 3981 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Kayadibi Mahallesinde tespit edilen antik kalıntıların I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği,
- Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 18.02.2013 tarih ve 1421 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Değirmen Mahallesinde yer alan ve yöre halkı tarafından yatır olarak bilinen mezarlığın Korunması Gerekli Kültür Varlığı olarak tescil edildiği,
- Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 10.04.2017 tarih ve 6024 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Doğanbaba köyünde tespit edilen antik dönem sunağının Korunması Gerekli Kültür Varlığı olarak tescil edildiği,
- Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 21.09.2018 tarih ve 8230 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Kayadibi Mahallesi, Örenyaka mevkiinde tespit edilen antik dönem kalıntıların III. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği,

83442904 - 148344290

- Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 28.12.2018 tarih ve 8668 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Salda köyü, Kaletepe mevkiinde tespit edilen antik dönem kalıntıların I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği tespit edilmiştir.
- Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.03.2019 tarih ve 9037 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Doğanbaba Köyü, Arslan Höyüğün I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği,
- Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 15.03.2019 tarih ve 9038 sayılı kararıyla Burdur ili, Yeşilova ilçesi Doğanbaba Köyü 177 ada 13 parselde ver alan Hüyük Tepenin I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak tescil edildiği tespit edilmiştir.

ÖÇK Bölgesi sınırlarındaki toplam I. Derece Arkeolojik Sit alanları 27 ha., III. Derece Arkeolojik Sit alanları ise 76,46 ha'dır.

1.5. Doğal Kaynakların Kullanımı

1.5.1. Suyun Kullanım Amacı ve Miktarı

Salda Gölü'nün suları tuzlu olduğu için içme-kullanma ve sulama suyu için uygun değildir. Tuz derişimi nedeni ile tarımsal sulama sınıfı kriterlerine göre C_4S_4 karakterindedir. Gölü besleyen derelerin suları içme-kullanma ve sulama suyu olarak kullanılmaktır. Yeşilova ilçesinde küçük işletmelerin su kullanımı dışında dikkat çekici büyüklükte su kullanacak bir endüstriyel tesis bulanmamaktadır.

Salda Gölü'nün hidromorfolojik açıdan (Tablo 26) çok iyi durumda olduğu rapor edilmiştir (SYGM, 2018). Sınırlı tarımsal faaliyet baskısı ve turistik faaliyet yoğunluğu bildirilmektedir. Göl içi ve yakın çevresinde katı atık sorununun da sınırlı olduğu bu değerlendirmede anlatılmaktadır.

Tablo 26: Salda Gölü Hidromorfolojik Verileri (SYGM, 2018)

İzleme Noktası Kodu	Doğallık Durumu	Göl Derinlik Değişimi	Su Çekimi ve Deşarjı	Kıyı Orman Bitki örtüsü	Dolgu Yapımı	Liman ve İskele	Hidromorfolojik İzleme Sonucu
TR100209870983 (Salda Gölü)	Doğal	0,5 m - <2 m	Yok	%5-<%25	Yok	Yok	Çok İyi

Yöre insanın tarımda kullandığı su kaynağı baraj ve akarsulardır. İçme ve kullanım suyu olarak da cazibeli su ve sondaj kuyu suyu kullanılmaktadır. Salda Gölü Alt Havzasında 178 adet kuyu tespiti yapılmıştır. Bu kuyulardan 10 adedi DSİ, 164 adedi şahıs, 3 adedi de farklı kurum ve kuruluşlar tarafından açılmış olan kuyulardır.

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

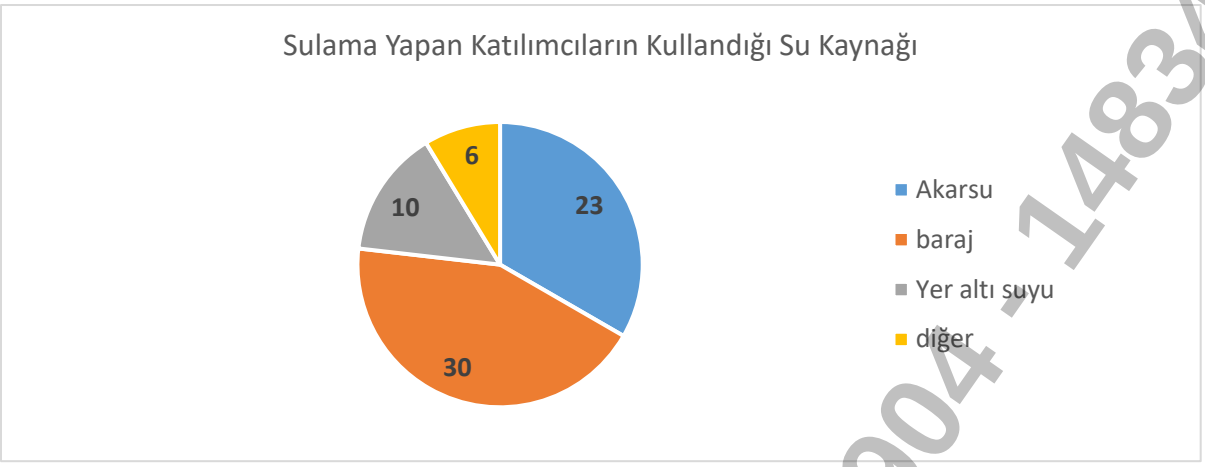

Grafik 9: Bölgede Kullanılan Suyun Kaynağı

1.5.2. Balıkçılık

Salda Gölü'nde ticari olarak balıkçılık yapılmamaktadır. Su ürünleri açısından fakir olan gölde ticari olarak yararlanılan başka bir su ürünü de bulunmamaktadır. Salda Gölü çevresindeki baraj göletlerinde ticari olmayan olta balıkçılığı yapılmaktadır.

1.5.3. Tarım ve hayvancılık

Salda Gölü ÖÇK bölgesinde Yeşilova ilçe merkezi ve 5 köy bulunmaktadır. Köylerin tamamında tarım ve hayvancılık temel geçim kaynağıdır. Tarımla uğraşan kişiler buğday, arpa, haşhaş, anason, şeker pancarı, ceviz, yonca, mısır, lavanta, kuru mahsul, nohut, ayçiçeği gibi tarımsal ürünler ekmektedirler. Hayvancılık bölgede tarım kadar yer tutmasa da küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği hemen her köyde yapılmaktadır.

Tablo 27: Salda Gölü ÖÇK Bölgesi İçinde Yer Alan Köylerin Sosyoekonomik Yapı Özeti

Yerleşim yeri	Hane sayısı	Geçim kaynakları
Salda Köyü	800	Turizm, emeklilik, hayvancılık ve tarım (buğday, arpa, haşhaş, anason, şeker pancarı)
Doğanbaba Köyü	530	Emeklilik tarım (ceviz)
Kayadibi Mahallesi	300	Hayvancılık, tarım (yonca, mısır, buğday, arpa)
Düden Köyü	100	Tarım (anason, arpa, buğday), hayvancılık, emeklilik
Işıklar Köyü	45	Tarım (lavanta, kuru mahsul) ve hayvancılık
Niyazlar Köyü	20	Tarım (anason, buğday, nohut, ceviz) ve hayvancılık

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Tablo 28: Yerleşim Bölgesine Göre Küçük-Büyükbaş Hayvan ve İşletme Sayısı (2021, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü)

	Yeşilova İlçe	Kayadibi Mahallesi	Salda Köyü	Işıklar Köyü	Niyazlar Köyü	Düden Köyü	Doğanbaba Köyü
Büyükbaş hayvan sayısı	**809**	**1272**	**594**	**363**	**-**	**79**	**5**
Büyükbaş işletme sayısı (Toplam)	**51**	**28**	**66**	**12**	**-**	**5**	**1**
Büyükbaş işletme sayısı (25 baş üzeri)	**10**	**7**	**5**	**7**	**-**	**2**	**-**
Küçükbaş hayvan sayısı	**2977**	**3652**	**1600**	**943**	**571**	**549**	**481**
Küçükbaş işletme sayısı (Toplam)	**47**	**26**	**30**	**10**	**3**	**6**	**12**
Küçükbaş işletme sayısı (150 baş üzeri)	**3**	**7**	**5**	**3**	**2**	**1**	**-**

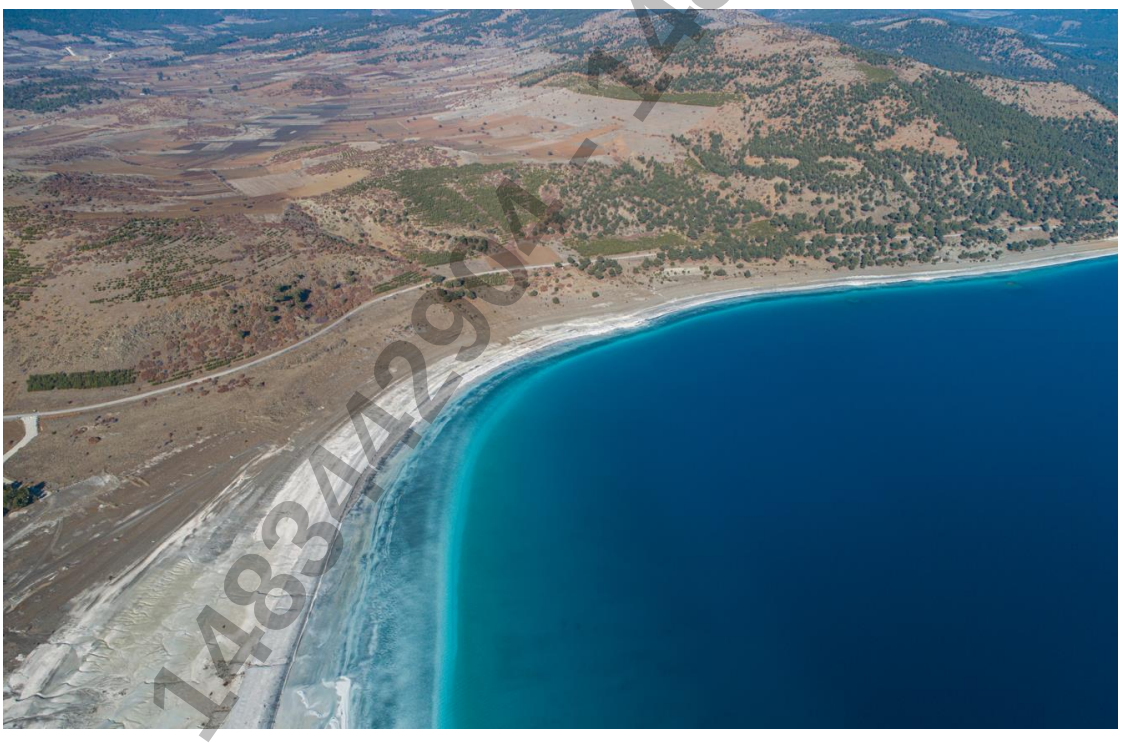

Fotoğraf 35: Göl Çevresindeki Tarım Alanları

1.5.4. Turizm

Salda Gölü ve çevresinin hidrografya, iklim, yer şekilleri, biyocoğrafya gibi doğal coğrafi özelliklerine bağlı olarak çeşitli doğal turistik çekicilikleri ortaya çıkmaktadır. Salda Gölü ve çevresinde zengin alternatif turizme yönelik etkinlikler içerisinde göl turizmi önemli bir yere sahiptir.

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

ÖÇKB içerisindeki yerleşim birimlerinin 2019 yılı toplam nüfusu 17.795 kişidir. 2019 yılında Salda Gölü'nü ziyaret edenlerin sayısı ise 1,795.032 kişi olmuştur. Yani göle 2019 gelen ziyaretçi sayısı bölge nüfusunun on katıdır.

Salda Gölü'ndeki rekreasyonel konumlar; Yeşilova Belediye Halk Plajı, Doğanbaba Plajı, Kayadibi Plajı, Orman Plajı, Tabiat Parkı Plajı ve Beyaz Adalar'dır (Harita 14).

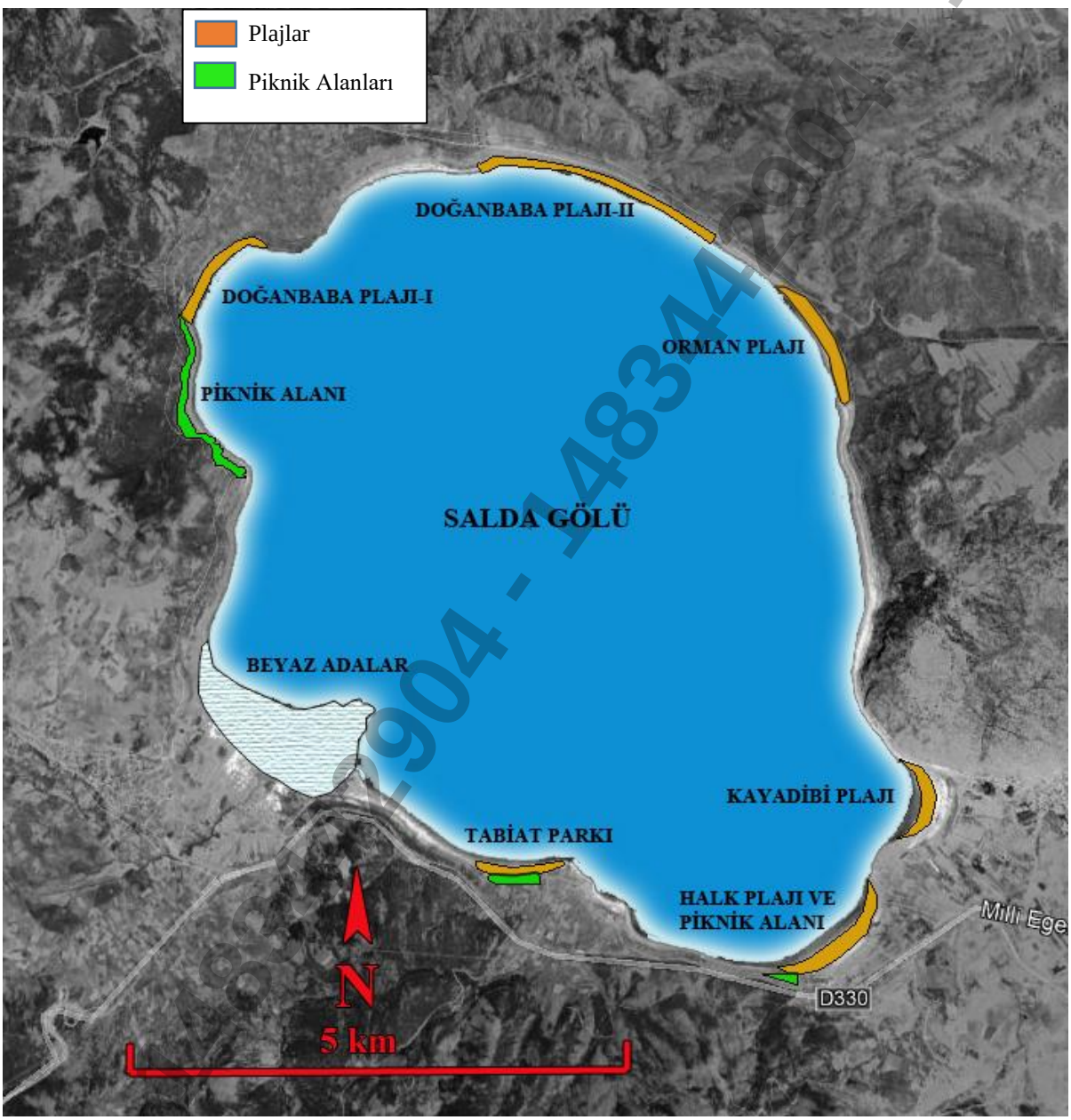

Harita 14: Salda Gölü Rekreasyonel Kullanım Haritası

Halk Plajı: Salda Gölü'nün konaklama ihtiyacının önemli bir kısmını gidermektedir. Göl çevresindeki tek kamp alanı ve kiralık bungalov evlerin bulunduğu Halk Plajı yoğun ziyaretçi çekmektedir. Alan içerisinde özel şahısların işlettiği birkaç kafe bulunmaktadır. Halk Plajı'nın ortasında bir kısmı kamp alanı olan bir kısmı da daha önce kafe olarak kullanılan günümüzde âtıl halde kalmış bir alan bulunmaktadır. Ayrıca özel şahısların işlettiği, plaja yakın restoranlar da bulunmaktadır.

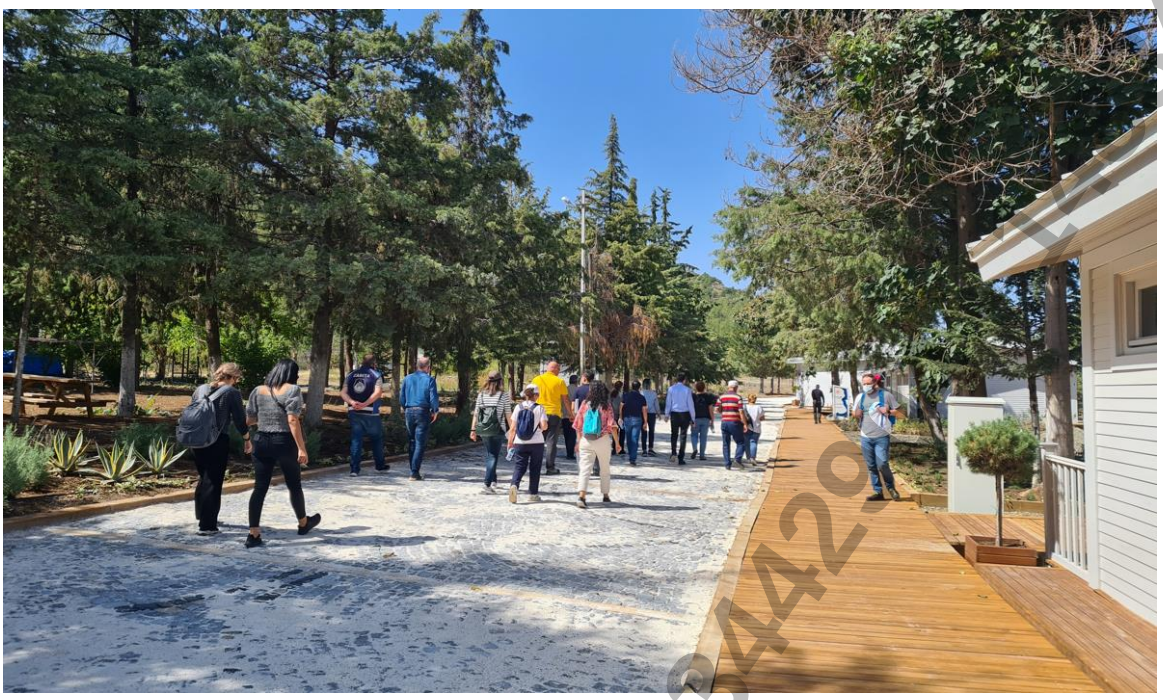

Fotoğraf 36: Yeşilova Halk Plajı Restoran ve Yeni Yapılan Büfeler

Doğanbaba Plajı: Doğanbaba köyünün Salda Gölü kıyısındaki plajını oluşturmaktadır. Bu plajın etrafı ormanlarla çevrili olup, yaz aylarında su seviyesinde görülen çekilme ile birlikte sahilde beyaz kumlar görülebilmektedir Doğanbaba Plajı daha çok yerli piknikçilerin uğradığı bir plajdır. Diğer plajlara nazaran daha sakindir. Plajda bir işletme bulunmaktadır ve giriş ücretsizdir (Fotoğraf 37).

Fotoğraf 37: Doğanbaba Plajı

Kayadibi Plajı: Salda Gölü'nün güneydoğusunda yer alan Kayadibi mahallesinin göle bakan sahilidir. Plaj geniş bir kumsala sahiptir (Fotoğraf 38).

Fotoğraf 38: Kayadibi Plajı

Tabiat Parkı Plajı: Salda Gölü Tabiat Parkı sınırları içerisinde yer almaktadır. Kumsalı ve piknik alanları ile Salda Gölü'nde dikkat çeken yerlerdendir. Plajın gerisi ormanlık alan ile çevrilidir. Bu durum plajın doğal turistik çekiciliğini arttırmaktadır. Plaj, Tabiat Parkı sınırları içerisinde yer aldığından ötürü girişler kontrollü ve ücretlidir. Tabiat Parkı'nda büfe, bir adet restoran, ziyaretçi merkezi ve çocuk parkı bulunmaktadır. Parkın belirlenmiş alanları dışında ateş yakmak ve çadır kurmak yasaktır. (Fotoğraf 39-40).

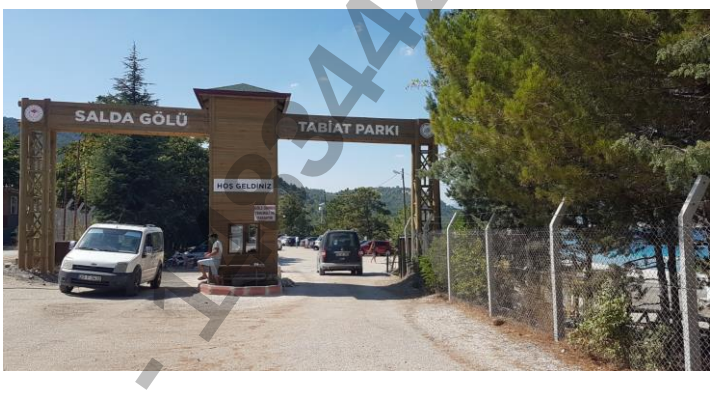

Fotoğraf 39: Tabiat Parkı Girişi ve Yönlendirme Levhası

Fotoğraf 40: Salda Gölü Tabiat Parkı Piknik Alanı ve Mangal Yeri

Fotoğraf 41: Tabiat Parkı'nda Ziyaretçi Merkezi

Orman Plajı: Doğanbaba köyü ile Kayadibi mahallesi arasında kalan Orman Plajı diye adlandırılan bölgede Orman Genel Müdürlüğüne ait yöre insanının orman evi dediği bir yapı bulunmaktadır. Bu yapı restorasyon aşamasındadır. Orman evinin önünde geniş bir kumsal yer almaktadır (Fotoğraf 42).

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

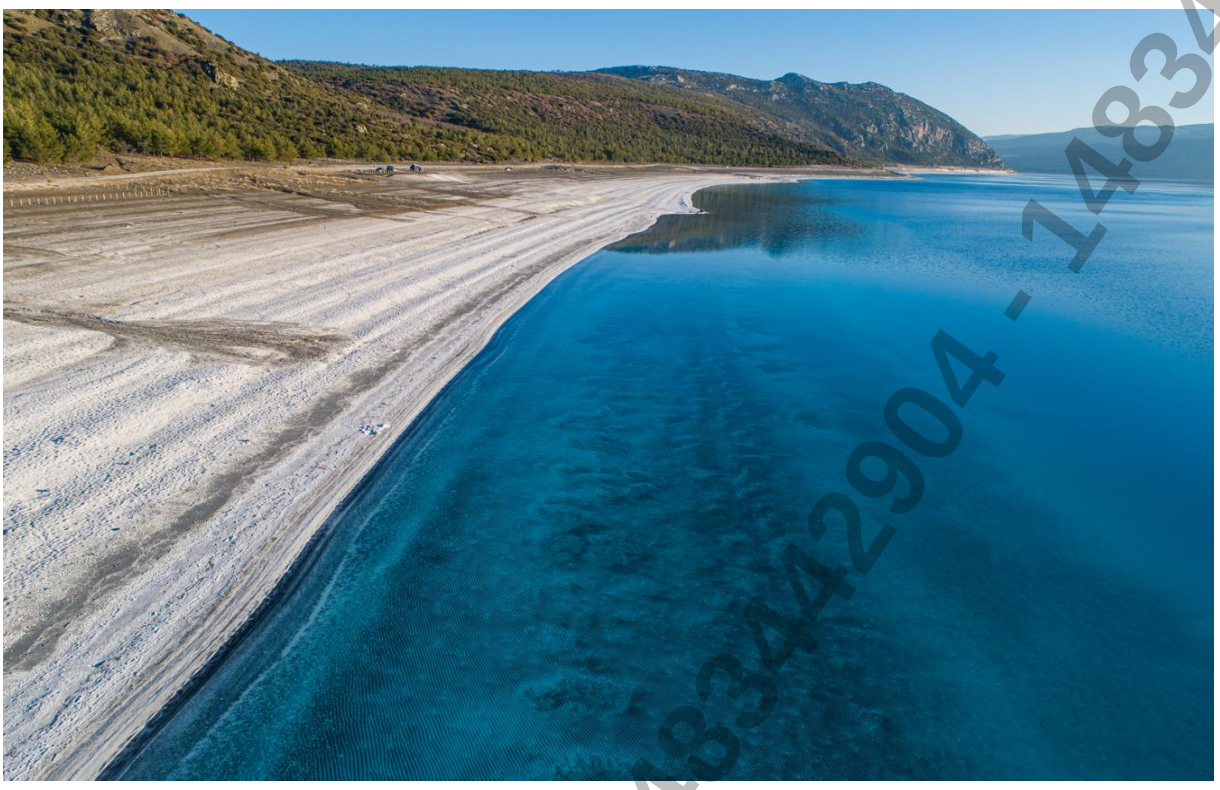

Fotoğraf 42: Orman Plajı

Beyaz Adalar Mevkii (Kocaadalar): Bembeyaz kumları ve adaları ile Salda Gölü'nde en fazla ziyaret edilen bölgedir ve yoğun ziyaretçi baskısına maruz kalmaktadır. Proje kapsamında gerçekleştirilen arazi çalışmalarında, hassas ekolojik yapısı nedeniyle yoğun rekreasyonel kullanımlara karşı son derece duyarlı olduğu tespit edilmiştir.

Salda Gölü'nün "Türkiye'nin Maldivler'i", "Saldives" gibi isimlerle anılmasının sebebi Beyaz Adalar bölgesinin peyzaj özellikleridir.

Beyaz Adalar mevkiinde, yöresel satış stantları, kafeteryalar, otopark alanları, duş ve tuvalet bulunmaktadır.

Son üç yıla ait verilerden Salda Gölü'ne gelen ziyaretçilerin yaklaşık %70'inin Beyaz Adalara geldiği anlaşılmaktadır. Bölgeye gelen ziyaretçi sayısı her yıl katlanarak artmaktadır. 2018 yılında beyaz Adaların toplam ziyaretçi sayısı 292.000 kişi iken 2019 yılında Beyaz Adaların ziyaretçi sayısı 1.308.070 kişiye ulaşmıştır. 2020 yılı ziyaretçi sayısı Covid-19 salgını dolayısı ile düşüşe uğrasa da 1 Ocak- 15 Eylül 2020 tarihleri arasında Beyaz Adaları 401.812 kişi ziyaret etmiştir (Grafik 10). Ortalama 150 m genişlikte ve 1.200 m uzunlukta kıyı şeridine sahip Beyaz adalar mevkiine Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında her gün 8-12 bin civarında ziyaretçi gelmektedir.

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

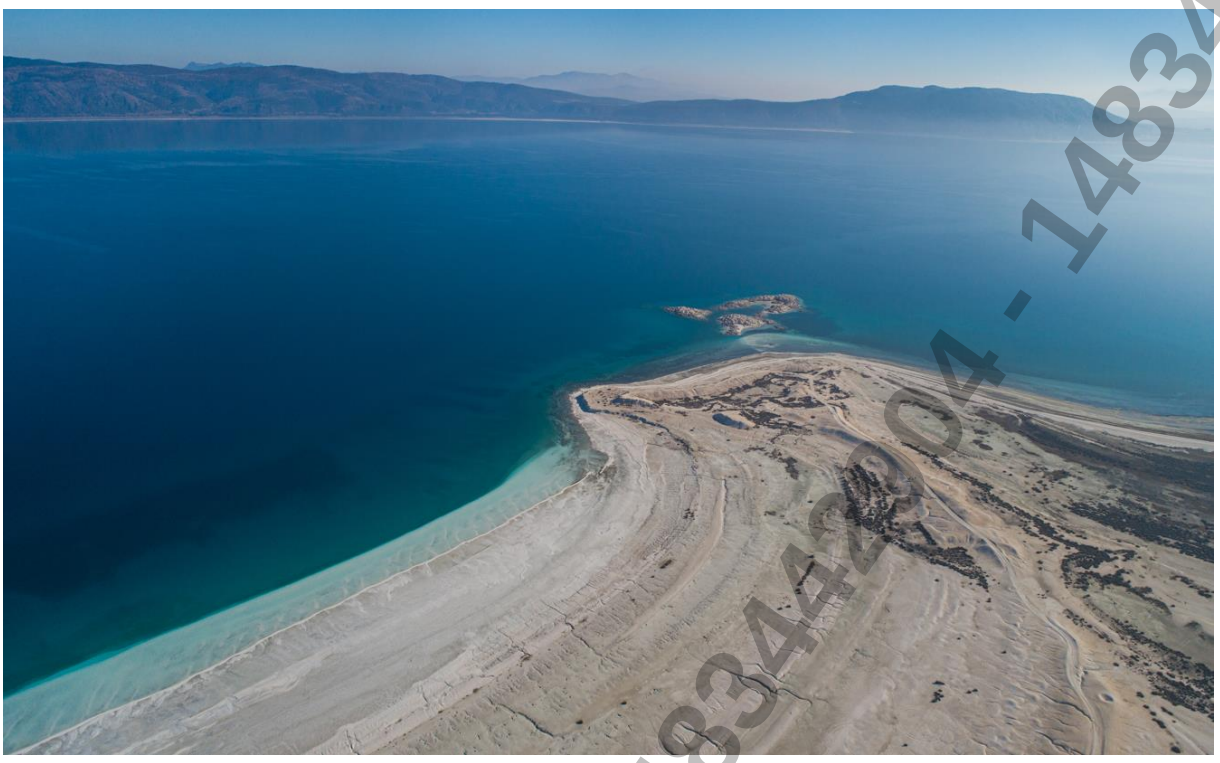

Fotoğraf 43: Beyaz Adalar

Fotoğraf 44: Beyaz Adalar Mevkii Yöresel Ürün Stantları

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

Fotoğraf 45: Doğanbaba ve Beyaz Adalar Plajlarında Yasaklar

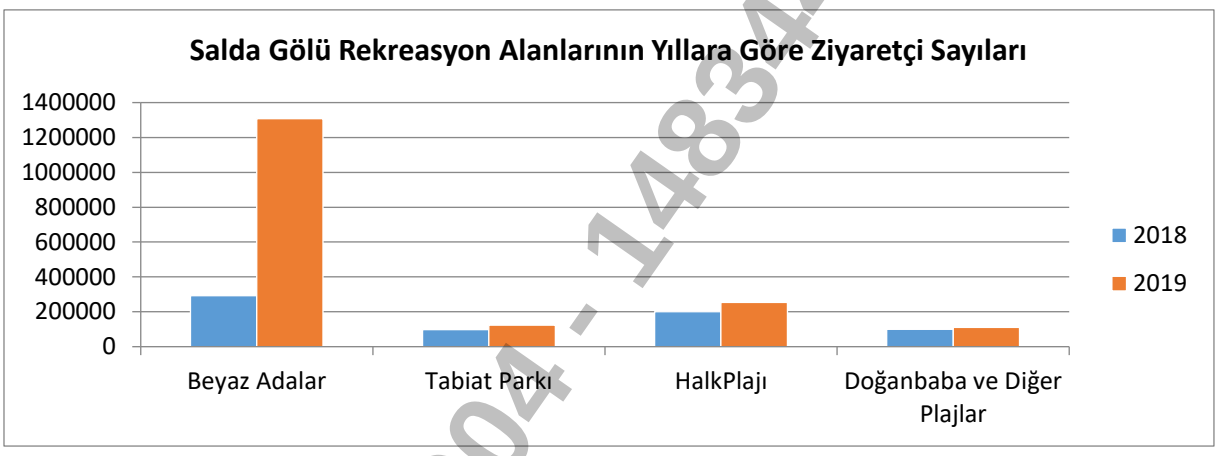

Grafik 10: Salda Gölü rekreasyon alanlarının yıllara göre ziyaretçi sayıları

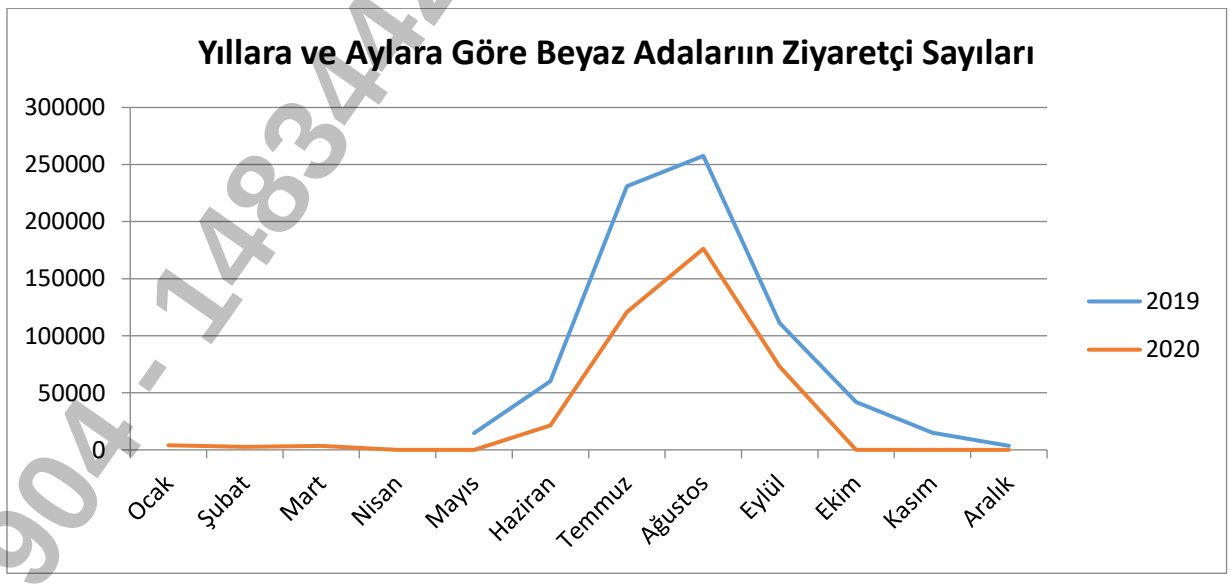

Grafik 11: Yıllara ve Aylara Göre Beyaz Adalara Gelen Ziyaretçi Sayıları

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

2008 yılında yapılan sulak alan koruma bölgeleri çalışmasında Beyaz Adalar mevkii, hassas özellikleri ve kırılgan yapısı dikkate alınarak mutlak koruma bölgesi olarak ayrılmıştır. Alan aynı zamanda I. Derece doğal sit içerisinde kalmaktadır.

1.5.5. Avcılık

Mevcut durumda yasal olarak belirlenen bölge ve zamanlarda avcılık belgesine sahip kişiler aldıkları kota ile bölgede av yapabilmektedirler. En çok avlanan tür yaban tavşanıdır. Plan kararlarında ÖÇKB sınırları içerisinde kara ve sü ürünleri avcılığının yasaklanması öngörülmüştür.

1.5.6. Otlatma

Bölgede hayvancılık tarım kadar yer tutmamaktadır. Hayvancılıkla uğraşan kişiler meraların yetersizliğini dile getirmişlerdir. Eşeler Dağı'nda hayvanların otlayabileceği geniş meralar bulunmaktadır. Eşeler Dağı'na yapılan kayak tesisi hayvan otlatmayı olumsuz yönde etkilemiştir. Ormanlık alanların geniş yer kapladığı bölge otlatma açısından çok verimli değildir.

1.5.7. Diğer arazi kullanımı

Yukarıdaki tüm veriler ile nüfus ve idari sınırlar, arazi kullanımları da (tarımsal ve orman alanları, alt yapı ve yerleşimler, vb.) 1/25.000 ölçekli sayısal haritalarda gösterilecektir.

2. DEĞERLENDİRME

2.1. Ekolojik Değerlendirme

2.1.1. Salda Gölü'nün Koruma Değerleri

- Salda Gölü çevresini kaplayan çam ve ardıç ormanları, beyaz kumları ve turkuaz rengiyle ülkemizin en güzel göllerinden biridir. Bu yönüyle yurt içinden ve yurt dışından turistin yoğun ilgisini çekmektedir. Son yıllarda yapılan yoğun tanıtım çalışmaları, sosyal medyanın da etkisiyle göle gelen ziyaretçi sayısı Türkiye'de hiçbir koruma alanında görülmediği ölçüde katlanarak artmış 2019 yılında (Covid-19 pandemisi öncesi) 1.795.032 kişiye ulaşmıştır.

- Göl, doğa yürüyüşleri için uygun ortamlarıyla rekreatif kullanımlar ve bilimsel çalışmalar bakımından ülkemizdeki en değerli alanların başında gelmektedir.

- Oluşumları yaklaşık 3,5 milyar yıl öncesine dayanan stromatolitlerin güncel oluşumları Salda Gölü'nde hala devam etmektedir. Göl bu yönü ile yeryüzünde ekolojik olarak benzersizdir. Sadece bu özelliği bile Salda Gölü'nün mutlaka ve çok titiz korunmasını zorunlu kılmaktadır.

- **Salda Gölü, uluslararası kriterlere göre ulusal öneme sahip sulak alan ekosistemidir. Aynı zamanda ülkemizdeki 184 önemli kuş alanından biridir.**

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Bugüne kadar yapılan gözlemlerde Salda Gölü ÖÇK Bölgesinde 122 kuş türünün varlığı tespit edilmiştir. Bunlardan IUCN Kırmızı Listesine göre dikkuyruk *(Oxyura leucocephala)* tehlike altında (EN), Pasbaş patka *(Aythya nyroca)* ise NT olarak sınıflandırılmıştır. Avrupa kırmızı listesinde ise gökçe delice *(Circus cyaneus),* kınalı keklik *(Alectoris chukar)* ve sakarmeke *(Fulica atra)* NT, elmabaş patka, ebabil ve üveyik VU, dikkuyruk ise yine EN kategorisinde değerlendirilmiştir. Alanda gözlenen 66 tür Bern Sözleşmesi Ek II, 52 tür ise Ek III listesinde, 11 tür ise CİTES sözleşmesi 2B listesince koruma altına alınan türlerdendir.
Gölde üreme sonrası ve kışın gölde toplanan angıtlar Salda Gölü'ne önemli kuş alanı (ÖKA) özelliği kazandırmaktadır.

Tablo 29: Salda Gölü'nde Kışlayan Angıt Kuşlarının Önemli Kuş Alanı (ÖKA) Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi

Türün Adı	**Bilimsel adı**	**Sayım yılı**	**Gözlenen sayı**	**ÖKA eşik değeri**	**ÖKA kriteri**
Angıt	*Tadorna ferruginea*	2021	579	350 birey 200 birey	A4i B1i
A4i: Alan belirli dönemlerde topluluklar halinde yoğunlaşan bir ya da birkaç su kuşu türünün, dünya ve biyocoğrafik popülasyonunun %1 den fazlasını düzenli olarak barındırırsa *B1i: Alan, belirli dönemlerde topluluklar halinde yoğunlaşan bir ya da birkaç su kuşu türünün göçyolu ya da başka bir belirgin alt popülasyonun %1 den fazlasını düzenli olarak barındırıyorsa*					

- **Gölde yaşayan balık türlerinin ekonomik açıdan fazla önemi olmasa da ekolojik açıdan son derece önemlidir.** Gölde bulunan balık türlerinden *Anatolichthys saldae* (Salda dişli sazancığı), dünyada sadece Salda Gölü'nde yaşayan endemik bir balık türüdür. Burdur dişli sazancığı *(Anatolichthys fontinalis)* ise sadece Salda ve Burdur gölleri ile bağlantılı akarsularda görülmektedir.

- **Salda Gölü ülkemizdeki 112 önemli bitki alanından biridir.**

Salda Gölü ve çevresinde yapılan araştırmalarda 61 bitki familyasına ait 301 bitki türü bulunmuştur. Alanda bulunan taksonlarından 19'u Türkiye'ye endemiktir. **Bunlar içinde *Verbascum dudleyanum* ve *Verbascum flabellifolium* bitki türleri ise yeryüzünde sadece Salda Gölü ve yakın çevresinde bulunmaktadır.**

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Flora Değerlendirilmesi

Latince ismi	Türkçe ismi	Bulunduğu habitat	Endemizim durumu	Türkiye'deki dağılım durumu	IUCN (Küresel)*	Ulusal Kırmızı Liste	BERN Sözleşmesi	TOPLAM
Verbascum pyroliforme alt dudleyanum	Kavruksığırkuyruğu	Göller ve derelerdeki ıslak yerler	E	Burdur (Lokal)	VU	CR		
Verbascum trapifolium var flabellifolium	Battal Sığırkuyruğu	Quercus çalılığı	E	Burdur (Lokal)	VU	CR		
Apera triaristata	Üç İpekçimi	Kuru yerler	E	Denizli, Burdur		CR		
Saponaria halophila	Çoraksabunotu		E	Orta Anadolu		CR	Ek-I	
Astragalus dirmilensis	Dirmil Geveni	Tepeler	E	Burdur		VU		
Astragalus serpentinicola	Salda Geveni	Pinus nigra ve Quercus sp. Ormanı serpantin yerler	E	Burdur, Denizli		VU		
Ekimia bornmuelleri	Ekim Çakşırı	Serpantin üzeri, Quercus çalılığı, taşlı yamaçlar	E	Burdur		VU		
Phlomis angustissima	İnceçalba	Kuru yamaçlar, serpantin ve kalkerli çağıllık	E	Aydın, Denizli, Muğla, Burdur		VU		
Scorzonera pisidica	Dedekuleti	Quercus çalılığı, serpantin yamaçlar	E	Burdur		VU		
Alyssum huber-morathii	Finike Kevkesi	Taşlık alan, çıplak alan, boş tarla	E	Antalya, Denizli, Burdur		NT		
Sideritis pisidica	Eldivençayı	Kuru kayalık yamaçlar, mantar çalılığı	E	Antalya, Isparta, Burdur, Denizli		NT		
Dorycnium axilliflorum	Bozkaplanotu	Kireçli toprak üzerindeki meşe ve çalılıklar	E	Burdur		NT		
Silene cariensis		Tepe kenarları, kayalık yerler	E	Burdur, Denizli, Muğla		NT		
Bolanthus thymoides	Çorakhavalotu	Step, kuru tepe kenarları	E	Burdur, Çankırı		NT		
Verbascum adenophorum	Denizlisığırkuyruğu	Serpantin, moloz	E	Burdur, Muğla		NT		
Phlomis carica	Makiçalbası	Bozkır ve makilikler	E	Burdur, Denizli, Muğla		NT		
Genista burdurensis	Kırborcağı	Tarlalar ve bozkırlar	E	Burdur		NT		
Ajuga bombycina	Geyikmayasılı		E			NT		

83442904 - 14834429

Alyssum caricum	Zarif Kevke		E			EN		
Arenaria saponarioides alt saponarioides	Sabun Kumotu		E			VU		
Cyclamen pseudibericum	Köstüköpeği		E			EN		
Euphorbia austroanatolica	Muğla Sütleğeni		E			CD		
Origanum hypericifolium	Delik Mercan		E			CD		
Salsola boissieri alt serpentinicola	Pulsodası		E			CD		
Salvia pisidica	Eldiven Çayı		E			NT		
Sideritis hispida	Sertçay		E			CD		
Silene salsuginea Hub.-Mor.	Çorak Nakılı		E			EN		

CR: Kritik düzeyde tehlikede EN: Tehlikede, VU: Hassas, NT: Tehdit altına girebilir

Fauna Değerlendirmesi

Latince ismi	**Türkçe ismi**	**Göl**	**Dereler**	**Ormanlık alan**	**Çalılık, makilik**	**Tuzcul bataklıkları**	**Çayır, meral ve tarım alanları**	**IUCN (Küresel)***	**IUCN (Avrupa)***	**Bakanlıkça Korunan türler****	**Ulusal Kırmızı Liste**	**BERN Sözleşmesi**	**CİTES Sözleşmesi**	**Endemizim durumu**	**Türkiye'deki dağılım durumu**	**TOPLAM**
MEMELİ HAYVANLAR																
Lynx lynx	Vaşak			X	X			LC→	LC→	KA		Ek-III	LD		Y	
Caracal caracal	Karakulak			X	X			LC→	LC→	KA						

83442904 - 14834429

Canis lupus	Kurt			X	X							Ek-II				
Canis aureus	Çakal		X		X		X									
Vulpes vulpes	Tilki		X	X	X	X	X									
Meles meles	Porsuk		X	X	X		X									
Martes foina	Kaya sansarı		X	X	X	X	X									
Mustela nivalis	Gelincik			X	X											
Erinaceus concolor	Kirpi			X	X	X	X	LC	NA	KA		Ek-III	LD		Y	
Felis silvestris	Yaban kedisi			X	X		X	LC↓	LC↓	KA		Ek-III	LD		Y	
Sciurus anomalus	Anadolu sincabı			X	X			LC↓		KA		Ek-II	LD		Y	
KUŞLAR																
Oxyura leucocephala	Dikkuyruk	X						EN↓	EN↓	KA		Ek II	LD	-	Y	
Aythya nyroca	Pasbaş patka	X						NT↓	LC	KA		Ek III	LD	-	Y	
Circus cyaneus	Gökçe delice			X	X		X	LC↓	NT↓	KA		Ek III	2B	-	Y	
Alectoris chukar	Kınalı keklik			X	X		X	LC→	NT↓	-		Ek III	LD	-	Y	
Fulica atra	Sakarmeke	X	X					LC↑	NT↓	-		Ek III	LD	-	Y	
Aythya ferina	Elmabaş patka	X						VU↓	VU↓	-		Ek III	LD	-	Y	
Streptopelia turtur	Üveyik			X	X			VU↓	VU↓	-		Ek III	LD	-	Y	
Tadorna ferruginea	Angıt	X	X			X		LC	LC	KA		Ek II	LD	-	Y	
ÇİFT YAŞAMLILAR VE SÜRÜNGENLER																
Testudo graeca	Tosbağa			X	X	X	X	VU	VU↓	KA		Ek II	LD	-	Y	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Ablepharus kitaibellii	İnce Kertenkele			X	X		X	LC	LC →	KA		EK-II	LD	-	B	
BALIKLAR																
Anatolichthys saldae	Salda dişli sazancığı	X												E	L	
Anatolichthys fontinalis	Burdur dişli sazancığı	X	X											E	L	
Pseudophoxinus burduricus	Burdur ot balığı	X						EN↓						E	L	
Oxynoemacheilus anatolicus		X	X					EN↓				-	-	E	L	
Cobitis phrygica	Taşyiyen balığı	X						EN↓				-	-	E	L	
Seminemacheilus ispartensis			X					VU↓				-	-	E	L	
Diğer Türler																
Arctodiaptomus burduricus		X						VU						E	L	

• **IUCN (Avrupa):** IUCN Kırmızı listesi Avrupa kıtasındaki tehdit durumlarını, **IUCN (Küresel)*** de Küresel ölçekte türlerin kırmızı listedeki tehdit durumlarını göstermektedir. Ayrıca türlerin popülasyon trenlerindeki düşüşü (↓), yükselişi (↑) ve sabit oluşunu (→) tehdit durumlarının yanında parantez içinde gösterilen ok işaretleri ile ifade edilmiştir. Ok sembolleri bulunmayan türlerin tehdit durumlarının popülasyon trendleri bilinmemektedir. Y: Yaygın, L: Lokal, B: Bölgesel

83442904 - 14834429

2.2. Niteliksel Yönden Değerlendirme

Hassaslık: Salda Gölü ve Göl çevresinde alana özgü hassas habitatlar bulunmaktadır. Özellikle güncel stromatolitlerin hala aktif olduğu Beyaz Adalar bölgesi insan kullanımlarına karşı oldukça hassas ve kırılgan yapıya sahiptir. Bölgeye gelen ziyaretçilerin bu bölgeden göle girmeleri, çadır kurmaları, şemsiye açmaları ve çamur banyosu yapmaları gibi uygun olmayan faaliyetler, alan üzerinde ciddi baskılara sebep olmuş, toprağın sıkışmasına, çatlama ve yarıkların oluşmasına, su içindeki güncel stromatolitlerin ezilmesine ve zarar görmesine neden olmuştur. Bölgede 15 Ekim 2020 tarihinden itibaren insan girişi yasaklanmıştır.

Kapalı bir havzada yer alması göl suyunun yenilenmesini önlemektedir. Göle gelen kirletici unsurlar gölde birikmektedir. Bu özelliğiyle Salda Gölü'nün kirlenmeye karşı oldukça hassas bir yapısı vardır.

Kapalı havzada olması sebebiyle su rejimi yönünde de oldukça hassastır. Su rejimine yapılan müdahaleler (Gölü besleyen kaynakların göle ulaşmasının engellenmesi) göl su dengesinin hızla bozulmasına neden olabilecektir.

Nadirlik: Yaklaşık 3,5 milyar yıl önce yeryüzünde oluşmaya başladıkları varsayılan stromatolitlerin güncel örneklerinin hala Salda Gölü'nde bulunması ve aktivitelerini sürdürmesi Salda Gölü'nü nadir kılmaktadır. Benzer stromatolit oluşumları yeryüzünde Salda Gölü'nün dışında sadece Bela Stena (Sırbistan) ve Kuzey Yunanistan'da gözlenmektedir.

Çok yıllık otsu bir bitki olan Salda (kavruk) sığırkuyruğu *(Verbascum pyroliforme* subsp. *Dudleyanum)*, iki yıllık otsu bir bitki olan battal sığırkuyruğu *(Verbascum trapifolium* var. *Flabellifolium)* ve kır borcağı *(Genista burdurensis)* ülkemizde yalnızca bu bölgede görülen lokal yayılışlı nadir bitki türlerindendir.

Küçük bir sazancık türü olan Salda dişli sazancığı *(Anatolichthys saldae)* yeryüzünde sadece Salda Gölü'nde bulunmaktadır. Burdur dişli sazancığı *(Anatolichthys fontinalis)* ise sadece Salda ve Burdur gölleri ile bağlantılı akarsularda görülen başka nadir bir balık türüdür.

Omurgasızlardan kopepot türü olan *Arctodiaptomus burduricus* yalnızca Burdur ve Salda göllerinde bulunmaktadır.

Doğallık: Salda Gölü, son yıllardaki turizm baskısına rağmen doğallığını büyük ölçüde koruyabilmiş göllerimizden biridir. Magnezyumlu stromatolitlerin oluşturduğu beyaz kumsalları, turkuaz rengi berrak suları, göl yamaçlarını çevreleyen çam ve ardıç ormanları insanlar için cazibe merkezi oluşturmaktadır. Alana gelen ziyaretçilerin büyük çoğunluğu alanı doğal güzellikleri için tercih ettiklerini ifade etmektedirler.

Tipiklik: Salda Gölü'nü diğer göllerden ayıran en önemli özellik; stromatolit oluşumlarına uygun jeobiyokimyasal bir ekolojik sürece sahip olmasıdır. Bu süreç sonunda; tabanda beyaz renkli hidromanyezit içerikli stromatolitler oluşmaktadır. Çeşitli kaynaklarda iklim, jeolojik yapılar ve bakterilerin etkileşimi sonucu oluşan bu çökellerin, ilk kez 3,5 milyar yıl önce yeryüzünde oluşmaya başladıkları belirtilmektedir. Yeryüzündeki en eski fosil olarak kabul

-1483442904 - 1483442904 - 1483442904

edilen bu oluşumların güncel örnekleri (modern stromatolitlerin) hâlâ Salda Gölü'nde varlıklarını sürdürmeye devam etmektedir.

Öncül yaşam biçimlerine ve ilkel yaşam koşullarına dair önemli veriler içerdiği düşünülen stromatolitlerin oluşum mekanizmaları ile bu süreçleri kontrol eden jeobiyokimyasal faktörlerin anlaşılmasının; Dünya'da yaşamın başlangıcı konusunda önemli bilgiler vereceği birçok araştırıcı tarafından düşünülmektedir.

Büyüklük: Göller Bölgesi'nde yer alan Salda Gölü, ülkemizdeki diğer göllerle kıyaslandığında ortalama bir büyüklükte bir göldür. Ülkemizde 19 ÖÇKB bulunmaktadır. Salda Gölü ÖÇKB büyüklük sıralamasında 7. sırada yer almaktadır.

Çeşitlilik: Salda ÖÇKB ormanlık, makilik, sulak alan, tuzcul bataklıklar, tarım alanları gibi değişik habitatları barındırmaktadır. Ülkemizin 4. derin gölüdür. Biyolojik çeşitlilik açısından ülkemizdeki diğer bölgelerle kıyaslandığında orta seviyede çeşitlilik içerdiği söylenebilmektedir.

Özel ilgi: Gölün insanlar için cazibe merkezi olmasının başlıca sebebi manyezitli stromatolitlerin oluşturduğu beyaz kumsallardır. Turkuaz rengi berrak suları, göl yamaçlarını çevreleyen çam ve ardıç ormanları insanların ilgisinin alan üzerinde yoğunlaşmasına ve cazibe merkezi oluşturmasına neden olmaktadır.

Gelişme / Restorasyon Potansiyeli: Alanda yapılan taşıma kapasitesi ve sosyoekonomik çalışma ile alanla ilgili ihtiyaçlar belirlenmiş, Salda Gölü ve çevresinin sahip olduğu nadir, aynı zamanda hassas ve kırılgan yapısının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için alana özgü tedbirlerin alınması sağlanmak istenmiştir. Bu konuda belirli sınırlamalar önerilmiştir. Ayrıca alanın sürdürülebilir yönetimi için ziyaretçi taşıma kapasitesi ve alan kullanımı ile ilgili de öneriler sunulmuştur.

Yöre halkının ve bölgeyi ziyarete gelenlerin Salda Gölü ve çevresinin doğal ve kültürel değerleri hakkında bilgilendirilmeleri, alanın doğal güzellikleri hakkında farkındalık düzeylerinin arttırılması da sağlanmak istenmiştir. Bu şekilde yöre halkının aidiyet duygusunun da oluşması istenmiştir. Özellikle Salda köyünde pansiyonların önemli bir kısmını kadınlar işletmektedirler. Pansiyon işleten kadınların tamamı, yaptıkları işten büyük bir memnuniyet ve gurur duyduklarını ifade etmişlerdir. Pazar alanındaki satış yerlerinin büyük çoğunluğu da kadınlar tarafından işletilmektedir. Salda başta olmak üzere özellikle köylerde kadın girişimciliğin teşvik edilmesi önerilmektedir.

Yeni gelişen duruma göre yörenin ihtiyaçları, halkın yeni girişimlere olan istek ve eğilimleri ile bölgedeki girişimciliğin vizyon ve hedefleri yöre halkıyla birlikte belirlenmelidir. Ayrıca, belirlenen girişimcilik alanlarında mesleki kurslar verilmeli ve gerekli finansal teşvikler sağlanması için olanaklar araştırılmalıdır.

Mevcut durumda alana gelen ziyaretçilerin %70'i Beyaz Adalar mevkiine, kalan %30'u ise diğer tüm plajlara gelmektedir. Yapılan hesaplamaya göre diğer plajların fiziksel taşıma kapasitesi Beyaz Adalar plajının yaklaşık iki katıdır. Beyaz Adalar plajına gelen ziyaretçiler diğer plajlara yönlendirildiği takdirde dengeli bir dağılım sağlanmış olacak, gölün en hassas ve

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

kırılgan yapısına sahip olan Beyaz Adalar mevkiindeki aşırı baskı ve bozulmalar da önlenmiş olacaktır. Bunun için Göl'e gelen ziyaretçilerin ender görülen bu oluşumu ve doğal güzelliği engelsiz görebilmeleri ve rahatça fotoğraflayabilmeleri için doğal ahşap malzeme kullanılarak ahşap yol ve seyir terası yapılması önerilmiştir.

2.3. Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Değerlendirme

Salda Gölü, ülkemizde hiçbir alanda olmadığı ölçüde ziyaretçi sayısının her yıl katlanarak arttığı nadir alanlardan biridir. Ziyaretçi artışına bağlı olarak özellikle Salda köyü öncelikli olmak üzere bölgede turizm ve ticaretin hızla arttığı görülmektedir. Sadece Salda köyünde 16 kayıtlı pansiyon ve Beyaz Adalar mevkiinde kurulan halk pazarında ise 23 tezgâh bulunmaktadır. Bölgedeki 21 işletmeden 10'u son iki yıl içerisinde açılmıştır. Önümüzdeki yıllarda köylerde pansiyon sayısının daha da artacağı öngörülmektedir. Ziyaretçi ve turizm tesisi artışına bağlı olarak göle bağlı turizmden elde edilen gelirin de artması beklenmektedir.

Gerek pansiyonların gerekse halk pazarındaki işletmelerin çoğunluğunu kadınlar işletmektedirler ve bu durumdan (Sorumluluk üstlenmelerinden ve ailelerin geçimlerine ekonomik olarak katkı sağladıklarından) oldukça memnun olduklarını belirtmektedirler. Yurt içinden farklı bölgelerden ve yurt dışından bölgeye insanların gelmesi sosyal yapıyı da etkilemektedir.

2.4. Yapısal Gelişme Eğiliminin Değerlendirilmesi

Salda Gölü Sosyoekonomik Analiz ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi kapsamında 154 kişiye uygulanan anket sonuçlarından göl çevresindeki köylerde yaşayanların 2/3'ünün 51 yaşın üzerinde olduğu ve 3/5'inin de 1 veya 2 kişilik hanelerde yaşadığını belirtmiştir. Bu da bölgede yaşayanların çok büyük bir kısmının (ilçe merkezi hariç) emekli yaşlı nüfus olduğu, genç nüfusun ise köylerden çalışmak için kent merkezlerine (Denizli ve Burdur vs.) göç ettiğini göstermektedir. Bu durumda, kısa vadede turizme yönelik otel, pansiyon vb. yapılaşmanın dışında bölgede nüfus artışına bağlı yapılaşmanın olması beklenmemektedir.

Salda Gölü ÖÇKB 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında bölgedeki yapılaşma koşulları tanımlanmıştır.

2.5. Yasal ve Yönetimsel Değerlendirme

Salda Gölü ve yakın çevresini kapsayan 29. 63 hektarlık alan 14.03.2019 tarihli ve 824 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB) olarak tespit ve ilan edilmiştir. Karar 15.03.2019 tarihli ve 30715 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konmuştur. ÖÇKB içinde I ve II. Derece sit alanları bulunmaktadır. Alan içerisindeki I. derece doğal sit alanı 5.717,47 hektar, II. derece doğal sit alanı ise 158,44 hektardır. Salda Gölü, 2006 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile "Turizm Merkezi" ilan edilmiş, ancak ÖÇKB olarak ilan edildikten sonra gölün Turizm Merkezi statüsü ve Yeşilova Belediyesinin plaj işletme izni kaldırılmıştır.

Bölge içerisinde farklı dönemlerde tescil edilen toplam 76,46 ha'lık I. Derece Arkeolojik sit alanı, 27 ha'lık III. Derece Arkeolojik sit alanı bulunmaktadır. Arkeolojik sit alanlarında Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkili ve sorumludur.

-1483442904-1483442904-1483442904

Gölün güneyinde bulunan mesire yeri, 11 Temmuz 2011 tarihinde Tabiat Parkı (12 ha) ilan edilmiş 2019 yılında ise alan sınırları 57 ha'ya çıkartılmıştır. Salda Gölü Tabiat Parkının yönetiminden Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü sorumludur.

Doğal sitlerin ve ÖÇKB'nin korunması ve yönetiminden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü sorumludur. 2020 yılında Bakanlık tarafından yaptırılan Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik Analiz Çalışması ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi kapsamında durum değerlendirilmiş ve Beyaz Adalar Plajı 15 Ekim 2020 tarihi itibariyle insan girişine yasaklanmıştır. Diğer plajlar ve günübirlik kullanım alanları için taşıma kapasitesi belirlenmiştir. Bu alanların taşıması kapasitesine uygun çalıştırılmaları için yönetim planında tüm plajlara giriş turnikeleri ve mobese sistemi yerleştirilmesi öngörülmüştür.

2.6. Kültürel Değerlendirme

Bölgedeki insan yerleşimlerinin tarihi paleolitik çağlara kadar uzanmaktadır. Daha sonra sırasıyla Neolitik (8000 - 5500) Kalkolitik (5500 - 3200) çağlara ait somut buluntular Hacılar ve Kuruçay kazıları ile ortaya çıkmıştır. Hacılarda yapılan kazılarda, M.Ö. 7000 yıllarına tarihlenen "Keramiksiz Neolitik" evre üzerinde IX - IV katlar olarak belirtilen ve M.Ö. 5.400 yıllarına tarihlenen "Geç Neolitik" evreleri tespit edilmiştir.

Bölge kesintisiz insan yerleşimlerine sahne olmuştur. Antik çağda bölge Pisidia olarak adlandırılmaktadır. Psidya sırasıyla Friglerin, Lidyalıların, Perslerin, Romalıların hegemonyasına girmiştir. Roma Çağı'nda Pisidya'nın her yerinde yoğun bir yerleşme görülmektedir. Bu dönemde bölgede birçok yeni şehir kurulmuş, eski merkezler yeniden onarılmıştır. Bugün Burdur sınırları içinde bulunan harabelerin hemen hemen hepsinde bu çağa ait mimari kalıntılar görülmektedir. Kremna, Komama (Ürkütlü), Olbasa (Belenli) ve Sagalassos en önemlileridir. Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasıyla Pisidya, Bizans İmparatorluğu'nun eline geçmiş ve bölgenin önemli merkezleri yavaş yavaş gerileyerek eski değerlerini kaybetmiştir. 1071- 1100 tarihlerinde Anadolu'ya gelen Türklerden Kınalı aşireti Pisidya'ya gelerek bölgeye yerleşmiştir. Selçuklu ve Hamitoğulları egemenliğinde kalan bölge I. Murat döneminde Hamitoğulları Beyliği'nden satın alınarak Osmanlı egemenliğine katılmıştır. Cumhuriyetten önce Eski Erle adıyla bucak merkezi durumunda olan Yeşilova Cumhuriyetten sonra 1936 Yeşilova adını alarak Burdur iline bağlı bir ilçe durumuna getirilmiştir.

Göl çevresinde Kayadibi I-II ve Karaatli Tümülüs'ü bulunmaktadır.

Burdur ili Teke Yöresinin kültür başkenti konumunda değerlendirilmektedir.

83442904 - 148344290

2.7. Vizyon

Bölgede yapılan paydaş toplantıları ve odak grup çalışmaları sonunda Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı vizyonu; "Doğal yapısının ve ekolojik özelliklerinin hassasiyetle korunduğu, yönetim yapısı ile benzer alanlara örnek olabilecek Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak belirlenmiştir.

2.8. İdeal hedefler

Bölgede yapılan inceleme, görüşme ve paydaş toplantılarının sonunda Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı kapsamında aşağıdaki 5 ideal hedef belirlenmiştir.

İdeal hedef-1: Salda Gölü'nün doğal yapısının ve ekolojik özelliklerinin korunması

İdeal hedef-2: Salda Gölü üzerindeki baskının azaltılması için alternatif sosyoekonomik ve kültürel faaliyetlerin desteklenmesi

İdeal hedef-3: Salda Gölü ÖÇKB'nde yapılacak düzenlemelerle doğayı anlayan, doğaya saygılı ve korumada sorumluluk duyan bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlanması

İdeal hedef-4: Bilimsel araştırma ve izleme çalışmaları da dahil olmak üzere yerinden yönetim için uygun alt yapı ve mekanizmaların oluşturulması

İdeal hedef-5: Salda Gölü ÖÇKB yönetim planı uygulama süreçlerine tüm paydaşların aktif olarak katılımının sağlanması

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

2.9. Sınırlayıcılar ve Destekleyiciler

DESTEKLEYİCİLER	DOĞAL		İNSAN KAYNAKLI		
	Alan içinden	Alan dışından	Alan içinden	Alan dışından	Yönetimsel
Alana özgü bitki ve hayvan türlerinin varlığı	+				
Ekonomiye katkı sağlayacak lavanta gibi doğaya uyumlu bitkilerin yetişmesi	+				
Uluslararası sözleşmeler				+	+
Ulusal mevzuat				+	+
Mahalli Sulak Alan Komisyonu				+	+
Alanın koruma statüsü			+	+	+
Alan içinde idari birimler varlığı (TP, ÖÇK, Jandarma)			+		+
Sivil Toplum kuruluşlarının varlığı ve alana önem vermesi			+		
Sosyal medya bilinirliği				+	
Yöre halkının olumlu yaklaşımı			+		
Kamu kurumlarının alana önem göstermesi				+	+
Kolluk kuvvetlerinin alan özelinde hassas olması (denetlemelerde destek sağlaması)				+	+
Bilim insanlarının alana önem göstermesi				+	
Alanın koruma amaçlı planlarının olması				+	+
Yeraltı kaynak sularının olması (Kendi kaynak suyunun olması)	+				
Gölün varlığı	+				
Doğal yapının büyük ölçüde korunmuş olması ve Hidromanyezit oluşumlarının devam etmesi	+				
Görsel/Peyzaj güzelliğinin yüksek olması	+				
Kapalı havza olması	+				

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

SINIRLAYICILAR	DOĞAL		İNSAN KAYNAKLI		
	Alan içinden	**Alan dışından**	**Alan içinden**	**Alan dışından**	**Yönetimsel**
Küresel İklim Değişikliği				+	
Baraj ve göletlerin varlığı			+	+	
Doğal su rejiminin bozulması			+	+	
Kapalı havzada olması	+				
Sosyal medya bilinirliği (Alanın çok hızlı bir biçimde popüler olması)			+	+	
Turizm yoğunluğunun belirli bölge ve mevsimde yoğunlaşması			+	+	+
Yer altı suyunun bilinçsiz kullanılması			+		
Çevre Kirliliği (Katı ve evsel atıklar)			+		
Hassas ekolojik yapı	+				
Madencilik faaliyetleri				+	
Göl çevresindeki yapılaşma (Eski ve yeni) ve Göl kıyısındaki özel mülkiyetler			+		
Alandaki koruma görevlilerinin eksikliği			+		+
Yoğun buharlaşma	+	+			
Hidro manyezitlerin oluşumlarının hassas olması	+				
Bürokratik engeller				+	+
Kurumlar arasında iletişim ve iş birliği eksikliği				+	+
Alanı yönetebilecek altyapı ve imkanların yetersiz olması					+
Alana ilişkin koruma öncelikli bilinç ve farkındalık eksikliği			+	+	
Yasadışı kara avcılığı				+	+
Alada yerinden yönetim için henüz alt yapının kurulmamış olması					+
Alanın yönetimi için teknik ve idari personel yetersizliği					+
Mevzuat				+	+
Siyasi- Politik baskılar				+	+

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

2.10. Sorun Analizi

KÖK NEDEN	NEDEN	SORUN	ETKİ
İçme, kullanma su ihtiyacı	Gölü besleyen dereler üzerine baraj ve göletlerin yapılması	Göl su seviyesinin düşmesi	Habitat ve Biyolojik çeşitlilik kaybı
Tarımsal su ihtiyacı			
Su kaynaklarının yetersiz oluşu			
Kuyu açılması ve kullanımın denetlenmemesi	Yeraltı su seviyesinin düşmesi		Stromatolitlerin oluşumlarının yavaşlaması ve zarar görmesi
Su tüketimi yüksek tarım ürünlerinin alanda yetiştirilmesi (Yanlış Tarım Politikaları)			Alanın peyzaj değerinin düşmesi
Tarımda suyun aşırı ve bilinçsiz kullanımı			
İçme, kullanma su ihtiyacı			Sosyoekonomik değer kaybı
Tarımsal su ihtiyacı			
Küresel iklim değişikliği Yağışların karakterinin değişmesi (Kar yağışlarının azalması)			
Doğanbaba ve Salda köylerinde ileri biyolojik arıtma tesisisin olmaması	Yerleşim yerleri ve işletmelerden evsel atık suların derelerle veya doğrudan göle taşınması	Su kalitesinin bozulması	Biyolojik Çeşitlilik kaybı
Bazı fosseptiklerin yetersiz olması ve sızdırmaz olmaması			
Kayadibi mahallesinde arıtma tesisisin olmaması			
Yeşilova beldesi ve Salda köyündeki arıtma tesislerinin yetersiz olmaması			
Zirai ilaç ve kimyasal gübrenin kullanılması ve bunların ambalaj atıklarının kontrolsüzce çevreye bırakılması	Tarımda kullanılan ilaçların ve gübrelerin yüzeysel sularla göle taşınması		Alanın jeobiyokimyasal sürecinin olumsuz etkilenmesi

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Çiftçilerin kimyevi gübre ve tarım ilaçlarının kullanımı konusunda yeterli bilgi ve bilince sahip olmaması			
Gübre ve zirai ilaç ihtiyacı			
Zirai atıkların bertaraf edilebileceği bir sistemin olmayışı			Sosyoekonomik değer kaybı
Denetim yetersizliği	Ahır ve besihanelerden atıkların yüzey akış suları ile göle taşınması (Düden Köyü)		
Gübrenin etrafa gelişi güzel saçılması ve gübreyi muhafaza edecek kapalı ortamın olmaması			
Alanın tamamında yeterli sayıda Atık biriktirme ekipmanı olmayışı	Atıkların gelişigüzel etrafa bırakılması	Atıklardan kaynaklanan kirlilik	Alanın peyzaj değerlerinin düşmesi
İşkurdan işçi verilmemesi	Doğanbaba köyünde atıkların toplanmaması		Halk sağlığı için risk oluşturması
Ziyaretçilerde yeteri derecede alan koruma bilinci olmaması	Ziyaretçilerin duyarsızlığı		Sosyoekonomik değer kaybı
Denetim ve personel yetersizliği			
Ekolojik denge hakkında bilinç eksikliği	*Ailantus altissima* (kokar ağaç) gibi istilacı türlerin varlığı	İstilacı türler	Ekolojik dengenin bozulması ve Biyolojik Çeşitlilik kaybı
	İsrail sazanı (*carassius Gibelio)* varlığı		
Alternatif faaliyetlerinin olmaması	Kültürel ve sosyal alışkanlıklar	Yasadışı Kara avcılığı	
Yanlış av yönetimi mevzuatı	Personel yetersizliği		
	Denetim eksikliği		
	Denetim yetersizliği	Kaçak yapılaşma	Habitat bozulması
Alternatif geçim kaynaklarının geliştirilmemesi	Tarıma elverişli alanların sınırlı olması	Tarım arazisi açma	
Özel İdare'ye tedbirlerin alınması için başvuru yapılmaması	Önleyici tedbirlerin alınmaması	Kaya düşme tehlikesi	Kaza riskinin artması

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Planlama hatası		(Doğanbaba-Kayadibi yolu 10. Km)	
Yetkililerin gerekli hassasiyeti göstermemesi	Atıkların düzenli olarak toplanmaması	Atıkların ve tarımsal kalıntıların yakılması	Alanın peyzaj değerinin düşmesi
Atıkların ve tarımsal kalıntıların yakılmasının etkilerinin halka anlatılmaması	Bilinç eksikliği		Halk ve çevre sağlığını olumsuz etkilemesi
Bahçelerin tarım için hazırlanması	Bahçe ve tarla temizliği		Yangın riskinin oluşması
Yolların ve sokakların darlığı	Salda köyündeki yol ve sokakların artan trafiği kaldıramaması	Yoğun trafik	Trafik kazası riskinin artması
Alternatif yolların olmaması	Mermer ocaklarından çıkış yapan tır ve kamyonların Yeşilova ilçe merkezini kullanması		İlçe merkezinde yarattığı rahatsızlık
Bazı bölgelerde (Doğanbaba, Orman ve Kayadibi plajlarında) kontrol ve denetimin yeterli olmaması	Göl içi ve kıyılardan stromatolit içeren çamurların alınması veya çamur banyosu yapılması	Stromatolitler üzerindeki yoğun rekreatif baskı	Stromatolitlerin zarar görmesi
Çamurun insan sağlığı ve cildi için yararlı oluşuna dair inanç			
Sosyal medyada yapılan yanlış bilgi ve yönlendirmeler	Stromatolit içeren çamurların çiğnenmesi		
Tur şirketlerinin alan hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması	Tur şirketlerinin sadece belirli plajlara ziyaretçi getirmesi	Ziyaretçilerin bazı plajlarda yoğunlaşması	
Alan kullanımı hakkında bilgilendirme /yönlendirmenin yetersizliği	Ziyaretçilerin alandaki tüm plajlar hakkında bilgi sahibi olmaması		

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

	Turist sayısını karşılayacak kapasitede konaklama tesisinin olmayışı	Ziyaretçilerin (Turistlerin) memnuniyetsizliği	Sosyoekonomik kayıp
Genç nüfusun başka illere göç etmesi	Turistik tesislerdeki hizmet yetersizliği/hizmet kalitesi düşük/ kalifiye personel yok		
Çalışan personele eğitim verilmeyişi			
Yeterli çadır alanının belirlenmemiş olması	Çadır alanlarının yetersizliği		
Karavan alanlarının henüz belirlenmemiş olması	Karavan alanların olmayışı		
	Köy içinde restoran kafe vb. yeme içme yerlerinin olmayışı		
	Yöresel turist rehberlerinin olmayışı		
Beyaz Adalarda fotoğraf-video vb. çekimlerin dışında ziyaretçilerin uzun süre kalmasını alanda gerektirecek araçların olmaması	Ziyaretçilerin alanı gördükten ve fotoğrafını çektikten sonra ayrılması		
Otoparktan Beyaz Adalar plajına transfer yetersizliği	Beyaz Adalar plajından Göle girişin yasak olması		

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

BÖLÜM 3

YÖNETİM PLANI

3. 5 YILLIK UYGULAMA DÖNEMİ

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

3.1. Yönetim Planı I. 5 Yıllık Uygulama Dönemi

Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı I. 5 Yıllık Uygulama Döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen 19 faaliyet hedefi ve yönetimi bu hedeflere ulaştıracak 50 faaliyet yer almaktadır.

İdeal hedef 1: Salda Gölü'nün doğal yapısının ve ekolojik özelliklerinin korunması

Faaliyet hedefleri

1.1. 2029 yılı sonu itibariyle göl su seviyesindeki düşüşün durdurulması

1.2. 2025 yılı sonu itibariyle; Göl suyunda Toplam N miktarının Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin Göller, Göletler, Bataklıklar ve Baraj Haznelerinin Ötrofikasyon Kontrolü Sınır Değerleri başlıklı Tablo-2 sınır değerine uygun hale getirilmesi

1.3. 2029 yılı sonu itibariyle stromatolit oluşumları üzerindeki baskının tamamen kaldırılması

1.4. 2025 yılı sonu itibariyle atık kaynaklı kirliliğin önlenmesi

1.5. Yönetim planı süresince aşağıda listesi verilen korumada öncelikli bitki türlerinin Salda Gölü ÖÇKB'deki yayılış alanlarının ve popülasyonlarının azalmadan varlıklarını sürdürmeleri

- *Verbascum pyroliforme* subsp. *Dudleyanum* (Kavruksığırkuyruğu)
- *Verbascum trapifolium* var. *Flabellifolium* (Battal sığırkuyruğu)
- *Saponaria halopensis* (Çoraksabunotu)

İdeal hedef 2: Salda Gölü üzerindeki baskının azaltılması için alternatif sosyoekonomik ve kültürel faaliyetlerin desteklenmesi

Faaliyet hedefleri

2.1. 2029 yılı sonu itibariyle alana gelen ziyaretçilerin en az %90'ının alandaki uygulamalardan memnun olması

2.2. Pazar değeri olan yöresel ürünlerin çeşitlendirilmesi ve yöresel ürünlerden elde edilen gelirin artırılması

2.3. Yönetim planı uygulama döneminde lavanta vb. diğer tıbbı ve aromatik bitkilerden elde edilen gelirin artırılması

2.4. Alanın uluslararası düzeyde tanınırlığının artırılması

2.5.Turizm sezonu itibariyle tüm plajların ziyaretçiler tarafından benzer yoğunlukla kullanımının sağlanması

2.6. Yeşilova ilçe merkezi ve Salda köyü'nde trafik kaynaklı kaza riskinin azaltılması

2.7. Kayadibi Mahallesindeki kaya düşme riskinin ortadan kaldırılması

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

İdeal hedef 3: Salda Gölü ÖÇKB'nde yapılacak düzenlemelerle doğayı anlayan, doğaya saygılı ve korumada sorumluluk duyan bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlanması

Faaliyet hedefleri

3.1. 2025 yılından itibaren her yıl Yeşilova ilçesi ilköğretim, ortaöğretim ve liselerde okuyan en az 150 öğrencide Salda Gölü'nün değerleri, önemi ve korunması konusunda farkındalık yaratılması

3.2. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ) ile Salda Gölü bağının güçlendirilmesi

İdeal hedef-4: Bilimsel araştırma ve izleme çalışmaları da dahil olmak üzere yerinden yönetim için uygun alt yapı ve mekanizmaların oluşturulması

Faaliyet hedefleri

4.1. Salda Gölü Araştırma ve İzleme (Bilim) ve Yönetim Merkezinin faaliyete geçirilmesi

4.2. Salda Gölü ÖÇKB yönetim planı hedeflerine uygun hizmet verebilecek teknik ve idari organizasyonun sağlanması

İdeal hedef 5: Salda Gölü ÖÇKB yönetim planı uygulama süreçlerine tüm paydaşların aktif olarak katılımının sağlanması

Faaliyet hedefleri

5.1. Yönetim Planı uygulamalarının katılımcı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet hedefi

1.1. 2029 yılı sonu itibariyle göl su seviyesindeki düşüşün durdurulması

Faaliyetler

1.1.1. Çiftçilere tarımda doğru ve tasarruflu su kullanımı konusunda bilgilendirme çalışmaları yapmak

1.1.2. Salda Gölü havzasındaki yasadışı su kuyularını tespit etmek ve kapatmak

1.1.3. Baraj ve göletlerden Salda Gölü'nü besleyen derelere can suyu vermek

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.1.1. Çiftçilere tarımda doğru ve tasarruflu su kullanımı konusunda bilgilendirme çalışmaları yapmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü Yeşilova Belediyesi ÖÇKB'deki mahalle ve köy muhtarları
Nerede?	Salda Gölü ÖÇK Bölgesindeki köy ve mahallerde İlçe merkezinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2029 Yılda 2 kere
Faaliyet akış planı	Yönetim planının yürürlüğe konmasını takiben İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından "Tarımda doğru ve tasarruflu su kullanımı" konusunda eğitim programı hazırlanacak. Eğitim programında en az aşağıdaki konular yer alacaktır. 1. Bölgede yaşanan su sıkıntısı ve sebepleri, 2. Su tasarrufunun önemi ve nasıl tasarruf yapılmalı? 3. Az su tüketen tarım ürünleri ve ürün teşvikleri, 4. Basınçlı sulama sistemleri ile tarımsal sulamada suyun etkin ve verimli kullanımı nasıl sağlanır? • Toprak örneği alma, toprak analizi, toprak neminin ölçülmesi, toprağın su alma hızı, bitkilerin su ihtiyacı, sulama suyu miktarı ve sulama zamanının belirlenmesi, • Damla ve yağmurlama sulama sistemlerinin avantajları, planlanması, bakımı ve işletilmesi, • Damlama sulama sistemlerin kurulmasında verilen hibe ve kredi destekleri ile ilgili hazırlanan eğitim programı, Yeşilova Belediyesi, Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü ile mahalle ve köy muhtarlarının desteği ile uygulanacaktır. Yönetim planı süresince yılda en az iki kez.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitim uzmanı/uzmanları Eğitim materyali, projektör, salon ve ulaşım giderleri
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Tarım ve Orman Bakanlığı "Çiftçi Eğitim Programları"

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.1.2. Salda Gölü havzasındaki yasadışı su kuyularını tespit etmek ve kapatmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	DSİ 18. Bölge Müdürlüğü- Burdur Şube Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	- Yeşilova Kaymakamlığı - Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü - Yeşilova İlçe Jandarma Komutanlığı - Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü ÖÇK Bölgesindeki köy ve mahallerde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2029
Faaliyet akış planı	2025 yılı sulama mevsimi başlamadan önce "Yasadışı su kuyularını tespit etmek ve kapatmak" amacıyla "Yeşilova Kaymakamlığı, DSİ 18. Bölge Müdürlüğü, Burdur Şube Müdürlüğü, Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Yeşilova İlçe Jandarma Komutanlığı, Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğünün yer aldığı bir komisyon kurulacaktır. Komisyonun kurulması ve çalışmasından DSİ 18 Bölge Müdürlüğü sorumlu olacaktır. Komisyon tarafından Salda ÖÇKB sınırları içerisindeki yasal ve yasal olmayan su kuyularının tespiti yapılacaktır. Yasal olmayan su kuyuları hakkında tutanaklar tutulacaktır. Yasal olmayan kuyular İlçe Jandarma Komutanlığının eşliğinde kapatılacaktır. Yasal olmayan su kuyularının açılmaması için muhtarlıklar üzerinden halka uyarılar yapılacak. Açanlar hakkında yasal işlemler yapılacaktır. Faaliyete ilişkin düzenlenen rapor Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesine sunulacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Yasadışı Su Kuyuları Tespit Komisyonu Saha çalışması için ulaşım
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Yeraltı Suları Hakkında Kanun

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.1.3. Baraj ve göletlerden Salda Gölü'nü besleyen derelere can suyu vermek
Sorumlu kurum veya kuruluş	DSİ 18. Bölge Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü ÖÇK Bölgesindeki gölet ve barajlarda
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Sürekli
Faaliyet akış planı	2025 yılını takiben Doğanbaba Göleti ve Değirmendere Gölet'inden derelerdeki doğal hayatın devamlılığı için %10'dan az olmamak kaydıyla düzenli olarak can suyu verilecektir. Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü tarafından derelerde düzenli olarak (En az 15 günde bir) kontroller yapılacak; göletlerden derelere suyun bırakılıp bırakılmadığı, bırakılan suyun Salda Gölü'ne ulaşıp ulaşmadığı tespit edilerek düzenlenen tespit raporu Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesine sunulacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Su Kullanım Hakkı Yönetmeliği (Madde 15)

14834442904 - 14834442904 - 14834442904

Faaliyet hedefi

1.2. 2025 yılı sonu itibariyle Göl suyunda Toplam N miktarının Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Göller, Göletler, Bataklıklar ve Baraj Haznelerinin Ötrofikasyon Kontrolü Sınır Değerlerine- Tablo 2 uygun hale getirilmesi

Faaliyetler

1.2.1. Büyükbaş hayvan çiftliklerinin kirlilik etkilerini tespit etmek ve tedbirleri almak

1.2.2. Yeşilova ilçesi ileri biyolojik arıtma tesisini tamamlamak ve işletmek

1.2.3. Salda ve Doğanbaba köyleri paket arıtma tesislerini tamamlamak

1.2.4. Bölge çiftçisine doğru zirai ilaç ve gübre kullanımı konusunda eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapmak

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.2.1. Büyükbaş hayvan çiftliklerinin kirlilik etkilerini tespit etmek ve tedbirleri almak
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü -İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-İlçe Jandarma Komutanlığı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Düden ve Işıklar köyleri
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Teknik ekip incelemesi Yönetim Planının yürürlüğe girmesini takiben bir ay içerisinde. Denetlemeler yönetim planı uygulama süresince en az üç ayda bir düzenli olarak yapılacaktır.
Faaliyet akış planı	Yönetim Planının yürürlüğe girmesini takiben bir ay içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü ile Yeşilova İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü uzmanlarından oluşan teknik ekip tarafından Düden köyündeki hayvancılık işletmelerinde inceleme yapılacak; kirlilik oluşturan (özellikle atıklarını Salda Deresine veren) işletmeler tespit edilecektir. Hayvan sayısı 25 ve üzeri işletmelerde sızdırmaz depolama alanları yapılması sağlanacak; depolama alanları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından düzenli olarak denetlenecektir. İşletme atıklarının mevzuata uygun olarak yönetilmesi sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	İnceleme ve denetleme ekibi Ekibin inceleme ve denetleme için sahaya ulaşımı
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Hayvansal atıkların bertarafı ile ilgili yönetmelikler

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.2.2. Yeşilova ilçesi ileri biyolojik arıtma tesisini yaptırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Burdur İl Özel İdaresi -Yeşilova Belediyesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	İller Bankası
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova Belediyesi mücavir alanlarını da kapsayacak şekilde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Kayadibi Mahallesi ve Belediye mücavir alanındaki diğer yerleşimleri de (Halk plajı dahil) kapsayacak şekilde planlanan Yeşilova ileri biyolojik arıtma tesisinin 2023 yılında yapımına başlanmıştır. Arıtmadan çıkan sular ters akımla Yeşilova ilçesi ve Kayadibi Mahallesindeki tarım alanların sulamasında kullanılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Arıtma tesisinin 9 milyon TL maliyeti var. İller Bankası karşılıyor.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Yeşilova Belediye Başkanı İller Bankası

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.2.3. Salda ve Doğanbaba köyleri paket arıtma tesislerini tamamlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Özel İdaresi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Salda ve Kayadibi köyleri muhtarlıkları
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda ve Kayadibi köyleri
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Doğanbaba ve Salda köylerinde paket arıtma sistemlerinin kurulum işlemleri İller Bankası kontrolünde işletmeye alınması öngörülmektedir. Paket arıtmaların faaliyete geçmesini takiben; • Beyaz Adalar mevkiinde bulunan işletmeler ile Tabiat Parkının atık suları Salda Köyü Paket Arıtma Tesisine taşınacaktır. • Doğanbaba Plajındaki atıklar ise sızdırmasız fosseptikte toplanacak ve vidanjör vasıtasıyla düzenli olarak Doğanbaba Köyü Paket Arıtma Tesisine taşınacaktır. Her iki arıtma tesisinin kurulum ve işletilmesinden Burdur İl Özel İdaresi sorumlu olacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Arıtma tesisleri projelendirilmiş ve İller Bankası tarafından ihalesi gerçekleştirilmiştir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Burdur İli Özel İdaresi İller Bankası

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.2.4. Bölge çiftçisine doğru zirai ilaç ve gübre kullanımı konusunda eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	- İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, -Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü ÖÇKB'deki yerleşim alanlarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2029
Faaliyet akış planı	2025 yılı ilk yarısına kadar, yörede yetiştirilen ürünler dikkate alınarak İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından aşağıda belirtilen konuların da yer aldığı "Zirai Mücadele ve Gübre Kullanımı Eğitimi" programı ve takvimi oluşturulacaktır Eğitim programında en az aşağıdaki konular işlenecektir. • Kimyasal ilaçları, teknik talimatlara ve etiket bilgilerine göre uygun zamanda, uygun makine ile doğru dozda kullanmak ve pestisit kalıntılarını önlemek, • Zirai mücadele ilaç ambalaj atıklarının yönetimi, • Çevre ve doğal dengeyi koruyarak sürdürülebilir üretimi sağlamak, • Uygun olan alanlarda entegre mücadele yöntemleri kullanmak, • Gübrelemenin amacı, • Usulüne uygun toprak örneği alma ve analiz yaptırma, • Doğru gübre kullanımı (Gübreler nasıl ve ne zaman kullanılmalı?), • "Bitki Koruma Ürünleri Uygulama Belgesi" nedir, nasıl alınır? Eğitimler ilçe merkezi ve/veya köylerde yapılacaktır. İhtiyaç duyulması halinde Yeşilova Halk Eğitim Merkezi ile iş birliği halinde yürütülecektir. Çalışmaların sonuçlarını kapsayan raporlar Yürütme Komitesinin değerlendirme toplantılarına sunulacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitim uzmanı/uzmanları Eğitim materyali, projektör, salon ve ulaşım giderleri
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Tarım ve Orman Bakanlığı "Çiftçi Eğitim Programları"

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

Faaliyet hedefi

1.3. 2029 yılı sonu itibariyle stromatolit oluşumları üzerindeki insan baskısının tamamen kaldırılması

Faaliyetler

1.3.1. Salda Gölü (önemi ve korunması) hakkında bilgilendirici ve uyarıcı haberler ve yazılar hazırlamak ve sosyal medya ve yazılı basında yayınlanmasını sağlamak

1.3.2. Stromatolit içeren göl çamurunun insan sağlığına yararlı oluşu ile ilgili bilgilerin yanlışlığına ilişkin plajlara uyarı/bilgilendirme levhaları yerleştirmek ve ilgili kurumların web sitelerinde yayınlamak

1.3.3. Alanın değerleri ve plajlarda uyulması gereken kuralları içeren poster hazırlamak, posteri farklı boyutlarda bastırarak cam-çerçeve yaptırmak ve pansiyon, restoran, kahve vb. yerlere asmak

1.3.4. Tüm plajlara giriş turnikeleri ve mobese sistemi kurmak

1.3.5. Tüm plajlarda temizlik ve güvenlik denetlenmesi yapmak

1.3.6. Seyahat acenteleri ve kokartlı turist rehberlerine yönelik "Salda Gölü Bilgilendirme yazısı" hazırlamak ve iletmek

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.3.1. Salda Gölü (Önemi ve korunması) hakkında bilgilendirici ve uyarıcı haberler ve yazılar hazırlamak ve sosyal medya ve yazılı basında yayınlanmasını sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Burdur Valiliği -Yeşilova Belediyesi -Yeşilova Kaymakamlığı -Burdur İl Özel İdaresi
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2029
Faaliyet akış planı	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından alanın jeobiyokimyasal yapısı, önemi, kırılganlığı, ziyaretçiler tarafından uyulması gereken kurallar hakkında haberler, duyurular, bilgilendirme yazıları hazırlanacak ve Burdur Valiliği, İl Özel İdaresi, Yeşilova Kaymakamlığı, Yeşilova Belediyesi vb. web sitelerinde, sosyal medya hesaplarında ve ulusal basında yayınlanması sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Salda Gölü ile ilgili makaleler, Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.3.2. Stromatolit içeren göl çamurunun insan sağlığına yararlı oluşu ile ilgili bilgilerin yanlışlığına ilişkin plajlara uyarı/bilgilendirme tabelalar yerleştirmek ve ilgili kurumların web sitelerinde yayınlamak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur İl Sağlık Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü'ndeki tüm plajlarda, İlgili kurumların web sitelerinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Tabelalar hazırlanacak ve alana yerleştirilecektir. Diğer bilgilendirme çalışmaları ve açıklamalar turizm sezonu boyunca her yıl yapılacaktır.
Faaliyet akış planı	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından göl çamurunun insan sağlığına yararlı olmadığı, hatta sağlık açısından risk oluşturduğuna, göl ve kıyılarından çamur alınmasının veya çamur banyosu yapılmasının yasak olduğuna dair uyarıcı ve bilgilendirici tabelalar hazırlanacak ve tüm plajlara konulacaktır. Ayrıca bu konuda bilim insanlarınca yazılan yazı ve açıklamalar web sitelerine konulacaktır. Burdur İl Sağlık Müdürlüğü tarafından göl çamurunun yararlarına ilişkin hiçbir klinik bulgunun olmadığı, söylentilerin aksine insan sağlığı açısından risk oluşturabileceğine ilişkin web sitelerinde açıklamalar ve uyarılar yapılacaktır. Turizm sezonu öncesi ve süresince sosyal medya üzerinden bilgilendirmeler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Göl çamurunun insan sağlığına yararı olmadığına dair bilim insanlarınca yazılan yazılar ve açıklamalar

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.3.3. Alanın değerleri ve plajlarda uyulması gereken kuralları içeren poster hazırlamak, posteri farklı boyutlarda bastırarak cam-çerçeve yaptırmak ve pansiyon, restoran, kahve vb. yerlere asmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü çevresindeki pansiyon, restoran, kahve vb. yerler
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	TVKGM tarafından posterin içeriği ve tasarımı hazırlanacak veya yaptırılacak. Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü tarafından alanda inceleme yapılarak posterlerin hangi ebatlarda (50X70, 70X110, 110X140 vb.) kaç adet yaptırılacağı tespit edilecektir. İl Müdürlüğünce tespit edilen ebat ve adetlere görede göre posterler bastırılacak, cam çerçeve yaptırılacaktır. Cam çerçeve yaptırılan posterler Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü tarafından belirlenen yerlere asılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Tasarım gideri Poster basımı ve camlı çerçeve yaptırılması maliyeti
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.3.4. Tüm plajlara giriş turnikeleri ve MOBESE sistemi kurmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur Valiliği Yeşilova Kaymakamlığı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Giriş turnikeleri, tüm plajlarda Mobese kamera sistemi; olmayan plajlara
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	2020 yılında Salda Gölü ÖÇKB'nde bulunan tüm plajlar ve günübirlik kullanım alanları için taşıma kapasiteleri belirlenmiştir. Plajlara taşıma kapasitelerinin üzerinde ziyaretçi almamak için plaj girişlerine giriş turnikeleri yaptırılacaktır. Ayrıca, plajlarda etkin bir izleme ve kontrolü gerçekleştirebilmek için mobese MOBESE sistemi olmayan diğer plajlara (Doğanbaba Plajı, Orman Plajı, Kayadibi Plajı) yeteri kadar mobese kamera sistemi kurulacaktır. Bu amaçla TVKGM tarafından hizmet alımı yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Faaliyet TVKGM tarafından projelendirilecek, faaliyet bütçesi projesinde belirlenecektir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.3.5. Tüm plajlarda temizlik ve güvenlik denetimiyapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Özel İdaresi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü -Yeşilova İlçesi Emniyet Müdürlüğü -Yeşilova İlçe Jandarma Komutanlığı
Nerede?	Doğanbaba Plajı, Orman Plajı ve Kayadibi Plajı
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2029
Faaliyet akış planı	Yönetim birimi bulunmayan Doğanbaba Plajı, Orman Plajı ve Kayadibi Plajında güvenliği sağlamak, kıyılardan ve göl içerisinden stromatolitli çamur alınmasını ve çamur banyosu yapılmasını önlemek, plajlara araç girişine engel olmak, atıkların etrafa gelişigüzel atılmasını veya bırakılmasını engellemek, ziyaretçilerin ve alan kullanıcıların kurallara uymasını sağlamak amacıyla en az iki vardiya üzerinden olmak üzere (üç plaj için en az 6 kişi) güvenlik görevlisi görevlendirilecektir. Görevlendirmeler İl Özel İdaresi tarafından İŞ-KUR'dan sağlanacaktır. Bu mümkün olmadığı takdirde görevlendirmeleri İl Özel İdaresi kendi bünyesinden yapacaktır. Görevlendirmeler 2025 yılından itibaren turizm sezonu boyunca (Mart-Kasım en az 8 ay) yapılacaktır. Görevliler Yeşilova Jandarma Komutanlığı ve Yeşilova İlçesi Emniyet Müdürlüğü ile iş birliği içerisinde çalışacaktır. Görevlendirilen kişilere Salda Gölü ve alandaki görev ve sorumluluklarına ilişkin eğitim yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	6 güvenlik personeli
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04 - 14834429

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.3.6. Seyahat acenteleri ve kokartlı turist rehberlerine yönelik "Salda Gölü Bilgilendirme Metni" hazırlamak ve iletmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Turizm sezonu açılmadan önce (mart-nisan aylarında) Seyahat acenteleri ve kokartlı turist rehberlerine yönelik "Salda Gölü Bilgilendirme yazısı" hazırlanacak ve iletilecektir. Bunun için geçmiş yılların kayıtlarından alana turist getiren seyahat acentaları ve kokartlı turist rehberlerinin listesi çıkarılacaktır. Hazırlanan yazıda Salda Gölü ÖÇKB'nde ve bölgedeki turizm imkanları hakkında bilgiler verilecek; ayrıca, ÖÇKB içerisinde ve özellikle plajlarda uyulması gereken kurallar ve dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin bilgiler yer alacaktır. 1.3.3. faaliyeti kapsamında plajlara giriş turnikeleri ve MOBESEsisteminin kurulmasını takiben seyahat acenteleri ve kokartlı turist rehberlerine plajlara giriş turnikelerinin yerleştirildiği ve her bir plajın taşıma kapasitesi bildirilerek, taşıma kapasitesinin üzerinde plajlara ziyaretçi alınmayacağı, sistemin işleyişi ile ilgili yazılı bilgi verilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

Faaliyet hedefi

1.4. 2025 yılı sonu itibariyle atıklardan kaynaklı kirliliğin önlenmesi önlenmesi

Faaliyetler

1.4.1. Yerleşim yerlerine ve yoğun ziyaretçi kullanımı olan alanlara yeterli sayıda atık biriktirme ekipmanları yerleştirmek ve atıkları düzenli olarak toplamak.

1.4.2. Hasat sonrası anız, tarla ve bahçelerdeki atık ve artıklar için uyarıcı ve bilgilendirici çalışmalar yapmak.

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.1. Yerleşim yerlerine ve yoğun ziyaretçi kullanımı olan alanlara yeterli sayıda atık biriktirme ekipmanları yerleştirmek ve atıkları düzenli olarak toplamak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Yeşilova Belediyesi -Burdur İl Özel İdaresi - Yeşilova Kaymakamlığı Köylere hizmet götürme birlikleri
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	ÖÇK Bölgesi yerleşim yerleri ve yoğun kullanılan plaj alanlarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2026
Faaliyet akış planı	Yeşilova Belediyesi ve İl Özel İdaresince "Sıfır Atık Projesi" kapsamında 256 adet atık konteynırı, 2 adet atık kamyonu, 1 vidanjör ve 1 adet atık öğütme makinesi alınacağı bildirilmiştir. Konteynırlar Belediye mücavir alan sınırları içerisinde Yeşilova Belediye Başkanlığı, köy yerleşik alanlarında ise Burdur İl Özel İdaresi tarafından uygun alanlara (yerleşim alanları, plajlar, günübirlik kullanım alanları vb.) yerleştirilecektir. Atık depolama alanlarında, konteynırlarda, atık kutularında biriken atıklar Belediye mücavir alan sınırları içerisinde Yeşilova Belediye Başkanlığınca, köy yerleşik alanlarında ise Burdur İl Özel İdaresi tarafından ya da Yeşilova Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından düzenli olarak toplanacaktır. Atık konteynırları alanın peyzajına uygun şekilde ahşap malzeme ile giydirilecektir (kaplanacaktır.)
Personel, ekipman, maliyet	256 adet atık konteynırı, 2 adet atık kamyonu ve şoförü 1 adet atık öğütme makinesi
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Yeşilova Belediye Başkanı Burdur İl Özel İdaresi Genel Sekreteri

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.2. Hasat sonrası anız, tarla ve bahçelerdeki atık ve artıklar için uyarıcı ve bilgilendirici çalışmalar yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Yeşilova Kaymakamlığı -Yeşilova İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Yeşilova Jandarma Komutanlığı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	İlçe merkezi ve ÖÇK Bölgesi köylerinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yönetim planı uygulama süresince her yıl
Faaliyet akış planı	
Personel, ekipman, maliyet	Yeşilova Kaymakamlığınca, her yıl hasat döneminde, hasat sonrası anız, tarla ve bahçe atıklarının yakılmasının zararları ve yapanlar hakkında uygulanacak cezai fiiller hakkında uyarıcı ve bilgilendirici broşürler muhtarlıklar vasıtasıyla yöre halkına yazılı olarak bildirilecektir. Yeşilova İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünce köylerde bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır. Ayrıca hasat sonrası Yeşilova Jandarma Komutanlığınca yerinde kontrol ve denetimler yapılarak yasağa uymayanlar hakkında gerekli yasal ve idari işlemler uygulanacaktır.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet hedefi

1.5. Yönetim planı süresince aşağıda listesi verilen korumada öncelikli bitki türlerinin Salda Gölü ÖÇKB'deki yayılış alanlarının ve popülasyonlarının azalmadan varlıklarını sürdürmeleri

- *Verbascum pyroliforme* subsp. *Dudleyanum* (Kavruksığırkuyruğu)
- *Verbascum trapifolium* var. *Flabellifolium* (Battal sığırkuyruğu)
- *Saponaria halophila* (Çoraksabunotu)

Fotoğraf 46: a) Kavruksığırkuyruğu, b) Battal sığırkuyruğu, c) Çoraksabunotu (Foto: A. Emre Yaprak)

Faaliyetler

1.5.1. Faaliyet hedefine konu bitki türleri için (Önemli yayılım alanlarında) izleme parselleri oluşturmak ve izleme metodolojisini belirlemek, değişimleri izlemek

1.5.2. Faaliyete konu bitki türlerinin tanıtım ve korunmasına yönelik bilgilendirici ve uyarıcı tabelalar koymak

1.5.3. Faaliyet hedefine konu bitki türlerinin popülasyonlarını güçlendirmek amacıyla ÖÇKB içerisinde uygun alanlarda yetiştirmek

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.5.1. Faaliyet hedefine konu bitki türleri için (Önemli yayılım alanlarında) izleme parselleri oluşturmak ve izleme metodolojisini belirlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şubesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Ahmet Emre Yaprak)
Nerede?	Faaliyet hedefine konu bitki türlerinin ÖÇKB'ndeki önemli yayılım alanlarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yönetim planı uygulama süresince her yıl
Faaliyet akış planı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Salda Gölü Çevre Şubesi teknik personeli, Salda Gölü Biyolojik Çeşitlilik Projesi danışmanlarından Prof. Dr. Ahmet Emre Yaprak'ın danışmanlığında bitkilerin çiçeklenme döneminde yapacakları saha çalışmasıyla faaliyete konu bitkilerin bulunduğu alanlarda bitki izleme parsellerini oluşturacaktır. Oluşturulan izleme parselleri (koordinatlarıyla birlikte) CBS tabanlı alan haritasına işlenecek. Danışman tarafından çalışmaya katılan TVKGM ve Salda Gölü Çevre Şubesi teknik personeline izleme metodolojisi ve veri girişi hakkında eğitim verilecek. Saha çalışması sırasında bitkilerin ve yaşama alanlarının fotoğrafları çekilecek ve arşivlenecektir. Yönetim planı uygulama süresince her yıl izleme eğitimi alan Salda Gölü Çevre Şubesi teknik personeli tarafından izleme parsellerinde, izleme metodolojisine uygun olarak sayımlar yapılacak ve bitki örtüsü oranları ölçülecek ve izleme formlarına işlenecektir. Doldurulan izleme formları değerlendirilmek üzere Prof. Dr. Ahmet Emre Yaprak'a iletilecek. Danışman'ın yorumları da eklenen izleme raporları Yönetim Planı Yürütme komitesi Yıllık Değerlendirme Toplantısı'na sunulacaktır. Faaliyet kapsamında faaliyet hedefine konu bitki türlerinin yetiştirilmesi için uygun alanlar belirlenecektir.
Personel, ekipman, maliyet	İzleme ekibi, faaliyet danışmanı İzleme parseli oluşturmak için yeterli sayıda (Faaliyet öncesi danışmanla birlikte belirlenecek) ilaçlanmış ağaç kazık. Balyoz, metre vs. Araziye ulaşım, işçilik ve gerekli malzemeler TVKGM Salda Gölü Çevre Şubesi tarafından temin edilecektir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Salda Gölü ÖÇKB Biyolojik Çeşitlilik Raporu

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.5.2. Faaliyete konu bitki türlerinin tanıtım ve korunmasına yönelik bilgilendirici ve uyarıcı tabelalar koymak
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü -Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şubesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Ankara Üniversitesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Ahmet Emre Yaprak)
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Faaliyet hedefine konu bitki türlerinin ÖÇKB'ndeki önemli yayılım alanlarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Bitkilerin çiçeklenme döneminde
Faaliyet akış planı	Tabelaların içerikleri ve tabelaların konulacağı yerler 1.5.1. faaliyeti kapsamında danışman bilim insanı ile birlikte saha çalışması sırasında belirlenecektir. Tabelaların konulacağı yerlerin tespitinde faaliyet hedefine konu bitki türlerinin önemli yayılım alanları ile özellikle insan kullanımının yoğun olduğu ve ziyaretçilerin bitki türlerine zarar verme ihtimalinin yüksek olduğu yerler dikkate alınacaktır. Tabelada yer alacak bilgiler hakkında faaliyet danışmanı bilim insanının görüşleri alınacaktır. Tabela tasarımları Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, tabelaların yaptırılması ve belirlenen alanlara yerleştirilmesi işi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Salda Gölü Çevre Şubesi tarafından gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Tabela tasarım ve yapım giderleri Tabelaların araziye yerleştirilmesi giderleri
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

-14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.5.3. Faaliyet hedefine konu bitki türlerinin popülasyonlarını güçlendirmek amacıyla ÖÇKB içerisinde uygun alanlarda yetiştirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü -Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şubesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Ankara Üniversitesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Ahmet Emre Yaprak)
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	1.5.1 faaliyeti kapsamında belirlenen ekim alanlarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Danışman bilim insanı ile birlikte tohumlar toplanacak ve uygun şartlarda muhafaza edilecektir. 1.5.1 faaliyeti kapsamında belirlenen alanlarda Salda Gölü Çevre Şubesi ekim için saha hazırlığı yaptıracak ve ekimler yapılacaktır. Tohumların ekimi ve çimlendirilmesi konusunda ihtiyaç duyulması halinde Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünden destek alınacaktır. Ekim yapılan alanların bakımı ve korunması Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü - Salda Gölü Çevre Şubesi tarafından sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Giderler; • Bitki tohumlarının toplanması, • Ekim sahalarının hazırlanması ve ekim yapılması, • Bakım ve koruma tedbirlerinin alınması
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

-148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

İdeal hedef 2: Salda Gölü üzerindeki baskının azaltılması için alternatif sosyoekonomik ve kültürel faaliyetlerin desteklenmesi

Faaliyet hedefi

2.1. 2029 yılı sonu itibariyle alana gelen ziyaretçilerin en az %90'ının alandaki uygulamalardan memnun olmasının sağlanması

Faaliyetler

2.1.1. Uygun yerlerden yeterli düzeyde (taşıma kapasitesine uygun olarak) kamp ve karavan alanlarını belirlemek ve uygun alanların tahsisini yapmak

2.1.2. Yöre insanının katılacağı turizm ve otelcilik personel eğitimi düzenlemek (Nezaket, hijyen, gıda güvenliği eğitimleri verilebilir.)

2.1.3. Yöredeki turistik tesislerde çalışan personele ve yöre gençlerine yönelik yabancı dil kursları düzenlemek

2.1.4. Turistik tesislerdeki hizmet kalitesi ve hijyen takibi için düzenli denetimler yapmak

2.1.5. Işıklar- Doğanbaba yolunu iyileştirmek (Kavaklı-Serenlikuyu arası)

2.1.6. Acil durumlarda müdahale etmek üzere Salda Köyü'nde ilk yardım ve kurtarma ekibi bulundurmak

2.1.7. Su yılanları üreme alanları için bilgilendirme tabelaları koymak

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.1. Uygun yerlerden yeterli düzeyde (taşıma kapasitesine uygun olarak) kamp ve karavan alanlarını belirlemek ve uygun alanların tahsisini yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü çevresinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025 yılı
Faaliyet akış planı	2025 yılında Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün koordinasyonunda, daha önce alanda çalışma yapmış (Biyolojik Çeşitlilik Araştırması, Sosyoekonomik Analiz, Yönetim Planı gibi.) bilim insanları, uzmanlar ve ilgili kurumların temsilcilerinin katılımı ile alanda kamp ve karavan alanı için uygun yerler belirlenecektir. İmar Planlama Daire Başkanlığı tarafından belirlenen kamp ve karavan alanı/alanlarına ait 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı ile 1/500 ve 1/200 ölçekli vaziyet planları yapılacaktır. Yatırımlar ve Projeler Dairesi Başkanlığınca 2025 yılında altyapıları planlara uygun olarak tamamlanan kamp ve karavan alanlarının tahsisleri yapılarak işletilmeye alınacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Maliyet hesabı belirlenecek alan/alanlara ve alt yapı ihtiyaçlarına göre projesinde belirlenecektir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.2. Yöre insanının katılacağı "Nezaket, hijyen, gıda güvenliği konuları başta olmak üzere" turizm ve otelcilik personel eğitimi düzenlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	-İlçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şubesi -Esnaf ve Sanatkârlar Odası Başkanlığı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Salda Köyü
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2029 sürekli ve sık aralıklarla
Faaliyet akış planı	Eğitimler turizm sezonu öncesi başlanacaktır. Yönetim Planının yürürlüğe konmasını takiben Yeşilova İlçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü eğitmenlerle görüşerek "müşteri ilişkileri ve nezaket ile gıda ve hijyen" konularını kapsayacak bir eğitim programının hazırlanmasını sağlayacaktır. Mart ayında muhtarlıklar ve Esnaf ve Sanatkârlar Odası Başkanlığı üzerinden ya da doğrudan işletmelere eğitim duyuruları yapılarak başvurular alınacaktır. Başvuru durumuna göre eğitimler i) Otel ve kahve işletmecileri ve çalışanları, ii) Restoran, tost ve sandviç büfesi işletmecileri gibi yeme-içme hizmeti verenler, iii) Hediyelik eşya satan büfe işletmecileri olmak üzere 3 grup halinde de yapılabilecektir. Eğitimler hakkında Salda Gölü Çevre Şubesi Müdürlüğüne bilgi verilecek, ihtiyaç duyulması halinde Salda Şube Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezine destek verecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, Eğitim salonu, projeksiyon, diz üstü bilgisayar.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04 - 14834429

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.3. Yöredeki turistik tesislerde çalışan personele ve yöre gençlerine yönelik yabancı dil kursları düzenlemek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova İlçe Merkezi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Eğitim verecek eğitmenler belirlenecek ve turizm sezonu sonunda (Ekim-kasım aylarında) muhtarlıklar ve Esnaf ve Sanatkârlar Odası Başkanlığı üzerinden ya da doğrudan işletmelere eğitim duyuruları yapılarak başvurular alınacaktır. Yeşilova İlçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından eğitmenlerle birlikte başvurular değerlendirilerek, hedef kitlenin ihtiyacına yönelik eğitim programı hazırlanacaktır. Eğitimler hazırlanan programa uygun olarak sonbahar ve kış dönemlerinde (turizm sezonu açılıncaya kadar) yapılacaktır. İhtiyaca göre farklı yabancı dillerde eğitimler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Yabancı (İngilizce) dil eğitmeni Eğitim salonu
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.4. Turistik tesislerdeki hizmet kalitesi ve hijyen takibi için düzenli denetimler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü -Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü ÖÇKB'ndeki turistik tesislerde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Devam eden bir faaliyet; Sürekli ayda bir yapılıyor. Yüksek riskli tesislerde daha sık tekrarlanıyor.
Faaliyet akış planı	Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ekipleriyle birlikte riske dayalı rutin denetimler yapıldığı bildirilmiştir. Yönetim planı uygulama süresince tüm gıda işletmeleri ayda bir denetlenmeye devam edilecektir. Tüm çalışanlardan hijyen belgesi istenecek, hijyen belgesi olmayanların Halk Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen eğitimlere katılması ve hijyen belgelerini almaları sağlanacaktır. Yüksek riskli işletmeler daha sık denetlenecektir. Belgesiz personel çalıştıran işletmeler hakkında gerekli yasal ve idari işlemler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Denetim personeli Ulaşım
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Hijyen Eğitimi Yönetmeliği (5.07.2013 tarih ve 28698 sayılı Resmî Gazete)

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.5. Işıklar- Doğanbaba yolunu iyileştirmek (Kavaklı-Serenlikuyu arası)
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Özel İdaresi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Işıklar- Doğanbaba yolu (Kavaklı-Serenlikuyu arası)
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Işıklar- Doğanbaba yolunun iyileştirilmesi için grayder ile bakımı yapılacaktır. Ayrıca bütçe programına yola asfalt dökülmesi teklif edilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Personel ve maliyet İl Özel İdaresi tarafından belirlenecektir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.6. Acil durumlarda müdahale etmek üzere Salda Köyü'nde ilk yardım ve kurtarma ekibi bulundurmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Sağlık Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Köyü Beyaz Adalar Mevkii
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Sağlık ünitesi kurulacak Sürekli hizmet verecek
Faaliyet akış planı	Salda Köyü Beyaz Adalar mevkiine Sağlık İstasyonu inşaatı TOKİ tarafından tamamlanmıştır. Halen bölgeye hizmet vermekte olan Yeşilova Sağlık İstasyonu Salda köyü'ne (Beyaz Adalar Mevkiinde inşası tamamlanan yere) taşınacak ve acil durumlarda tüm plajlara ve yerleşim yerlerine hizmet verecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Sağlık ünitesi için gerekli araç-gereç ve donatılar İlk yardım ve kurtarma ekibi
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.7. Su yılanları üreme alanları için bilgilendirme tabelaları koymak
Sorumlu kurum veya kuruluş	DKMP Burdur İl Şube Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü Tabiat Parkı içerisinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Çiftleşme döneminde ve yazın göldeki su yılanları güneşlenmek için Tabiat Parkı içerisinde belirli yerlerde karaya çıkmaktadır. Yönetim Planının yürürlüğe girmesini takiben ziyaretçilerin yılanlardan korkmaması veya yılanlara zarar vermemesi için DKMP Burdur İl Şube Müdürlüğü tarafından uyarıcı ve bilgilendirici tabelalar hazırlanarak yılanların karaya çıktıkları alanlara konulacaktır. Faaliyet turizm sezonundan önce tamamlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Tabela tasarım, yapım ve yerleştirme gideri
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet hedefi

2.2. Pazar değeri olan yöresel ürünlerin çeşitlendirilmesi ve yöresel ürünlerden elde edilen gelirin artırılması

Faaliyetler

2.2.1. Yöresel ürünlerin ve el işlerinin çeşitlendirilmesi için yöre halkı ve ilgili kurum temsilcileri ile toplantı ve görüşmeler yapmak

2.2.2. 2.2.1'de belirlenen yöresel ürünlerin hazırlanması ve pazarlanması konusunda eğitimler vermek

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.2.1. Yöresel ürünlerin ve el işlerinin çeşitlendirilmesi için yöre halkı ve ilgili kurum temsilcileri ile toplantı ve görüşmeler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Yönetim Planının yürürlüğe girmesini takiben ilk üç ay içerisinde Halk Eğitim Merkezinin koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri, Halk Eğitim Merkezi eğitmenleri, satış ünitelerinin temsilcilerinin katılımı ile toplantı yapılacaktır. Toplantı öncesi turistlerin hediyelik eşya tercihleri ve tercihlerini etkileyen faktörlerle ilgili yapılan araştırma ve incelemeler ile Türkiye'nin çeşitli turistik bölgelerindeki iyi örnekler incelenerek hazırlık yapılacak. Toplantıda, yapılan incelemeler ile ilgili sunum yepılacak ve aşağıda belirtilen; -Toplantıda satış ünitelerinde satılabilecek hatıra ve hediyelik eşya ürünlerin çeşitlendirilmesi, -Hatıra ve hediyelik eşya ürünleri için yöreye özgü desen ve motiflerin oluşturulması, -Oluşturulan motif ve desenlerin kullanılabileceği (Halı ve kilimler, magnet, bardak altlığı vb. süs eşyaları takılar, lavanta ürünlerinin ambalajları vs.) yerlerin belirlenmesi, konularında görüş ve değerlendirmeler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Turistlerin hediyelik eşya tercihleri ve tercihlerini etkileyen faktörlerle ilgili yapılan araştırma ve incelemeler, Türkiye'nin çeşitli turistik bölgelerindeki iyi örnekler.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.2.2. 2.2.1'de belirlenen yöresel ürünlerin hazırlanması ve pazarlanması konusunda eğitimler vermek
Sorumlu kurum veya kuruluş	-Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Yeşilova Kaymakamlığı -Satış üniteleri işletmecileri
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yılda en az 2 eğitim
Faaliyet akış planı	2.2.1'de belirlenen yöresel ürünlerin hazırlanması ve pazarlanması konusunda Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünce eğitimler verilecektir. Ağustos-eylül aylarında eğitim konularına uygun olarak eğitmenler belirlenecek ve eğitim programları oluşturulacaktır. Ekim ayında eğitimlere katılım için başvurular alınacak ve kasım-aralık ya da ocak -şubat aylarında eğitimler düzenlenecektir. Eğitimler kapsamında üretilen ürünlerin pazarlanması ve yöre turizmine olabilecek katkıları hakkında da bilgilendirmeler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, Salon ve eğitim materyalleri (Eğitim konusuna göre belirlenecektir)
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet hedefi

2.3. Yönetim planı uygulama döneminde lavanta vb. diğer tıbbı ve aromatik bitkilerden elde edilen gelirin artırılması

Faaliyetler

2.3.1. Bölgede yetiştirilebilecek lavanta, kekik, adaçayı, melisa vb. tıbbı ve aromatik bilgilerin yetiştirilmesi konusunda yöre halkına eğitimler vermek

2.3.2. Yeşilova ilçesinde lavanta yağı üretim imkanlarını araştırmak

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.3.1. Bölgede yetiştirilebilecek lavanta, kekik, adaçayı, melisa vb. tıbbi ve aromatik bitkilerin yetiştirilmesi konusunda eğitimler vermek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	- Yeşilova Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü - Yeşilova Belediyesi - ÖÇKB'deki mahalle ve köy muhtarları - Yeşilova Ziraat Odası Başkanlığı - Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı -TKDK Burdur İl Koordinatörlüğü
Nerede?	Yeşilova ilçesinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025-2029
Faaliyet akış planı	Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü 2025 yılı mart-nisan ayları içerisinde eğitim verecek eğitmenleri belirleyecekler; eğitmenlerle birlikte eğitim programını oluşturacaklar ve ekim ayı içerisinde muhtarlıklar üzerinden eğitim duyurularını yapacaklardır. Eğitimler 2025 yılı kasım, aralık ve 2026 yılı şubat aylarında Salda, Doğanbaba, Işıklar, Niyazlar, Düden köyleri ile Yeşilova ilçe merkezinde yapılacaktır. Yeşilova'ya bağlı mahallelerde yaşayan çiftçilerin Yeşilova ilçe merkezinde yapılacak eğitimlere katılmaları sağlanacaktır. Eğitimlere, bölgede tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan "Lisinia Doğal Yaşam Projesi" vb. deneyimli yetiştiriciler ile Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve TKDK Burdur İl Koordinatörlüğünden uzmanlar davet edilerek katılımcıların yetiştiricilik, pazarlama ve proje destekleri konusunda bilgilenmeleri sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, eğitim materyali, eğitim salonu, ulaşım
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	https://arastirma.tarimorman.gov.tr/marem/Belgeler/Yeti%C5%9Ftiricilik%20Bilgileri/Lavanta%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi.pdf https://yetistir.net/kekik-yetistiriciligi-ve-kullanim-alanlari/ https://yetistir.net/adacayi-yetistiriciligi-ve-uretimi/

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.3.2. Yeşilova ilçesinde lavanta yağı üretim imkânlarını araştırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Yeşilova Ziraat Odası Başkanlığı
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı -TKDK Burdur İl Koordinatörlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova ilçesi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Yönetim planının yürürlüğe girmesini takiben Yeşilova Ziraat Odası Başkanlığı tarafından lavanta yağı üretim tesisi kurmak için yapılacak işlemler, kurulumu ve maliyeti, pazarlama konularda aşağıdaki başlıklarda bilgiler toparlanacak ve faaliyet 2.3.1 kapsamında düzenlenecek eğitimlerde katılımcılar bilgilendirilecektir. Ayrıca, Oda üyelerinin katılımı ile düzenlenen toplantıda üyeler • Başvuru evrakları, • Lavanta yağı üretim tesisi için gerekli makineler ve maliyeti • Lavanta yağı üretim tesisi işçilik maliyeti, • Lavanta yağı pazarlama imkanları, • Devlet tarafından verilen teşvikler, destekler, • Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve TKDK Burdur İl Koordinatörlüğünün verdiği proje destekleri, konularında bilgilendirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	https://parasalcozumler.com/lavanta-yagi-uretim-tesisi-maliyeti-tum/ https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/fizibiliteler/canakkale-ili-lavanta-yetistiriciligi-ve-isleme-tesisi-on-fizibilite-raporu2020.pdf

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet hedefi

2.4. Alanın uluslararası düzeyde tanınırlığının artırılması

Faaliyetler

2.4.1. Yörenin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini tanıtan İngilizce broşür hazırlamak.

2.4.2. Salda Gölü'nün Dünya Miras Listesine dahil edilmesi için çalışmaları sürdürmek

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.4.1. Yörenin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini tanıtan İngilizce broşür hazırlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından Salda Gölü ÖÇKB'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin yer aldığı Türkçe ve İngilizce broşür hazırlanacak. Broşürün içeriğinin hazırlanmasında Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü destek verecektir. Broşür İl Kütür ve Turizm Müdürlüğü tarafından İngilizce'ye çevrilecektir. Broşürün tasarımı ve basımı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır. Broşür Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından seyahat acenteleri ve kokartlı turist rehberlerine gönderilecektir. Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü alanın doğal değerleri ve özellikleriyle ilgili bilgileri internet sayfası ile sosyal medya hesaplarından duyuracaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.4.2. Salda Gölü'nün Dünya Miras Listesine dahil edilmesi için çalışmaları sürdürmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	-Burdur Valiliği -Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü -Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ankara- Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Devam eden faaliyet
Faaliyet akış planı	Çalışma Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Araştırma ve Tescil Dairesi Başkanlığı tarafından devam ettirilmektedir.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet hedefi

2.5. Turizm sezonu itibariyle tüm plajların ziyaretçiler tarafından benzer yoğunlukla kullanımının sağlanması

Faaliyetler

2.5.1. Tüm plajları tanıtan bilgilendirici ve yönlendirici levhalar hazırlanarak uygun yerlere yerleştirmek

2.5.2. Altyapı imkanları olmayan veya yetersiz olan plajlara yeterli sayıda (taşıma kapasitesine uygun) wc/duş, kafeterya vb. üniteler yapmak

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.5.1. Tüm plajları tanıtan bilgilendirici ve yönlendirici levhalar hazırlanarak uygun yerlere yerleştirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü plajlarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Tüm plajlara yerleştirilmek üzere Salda Gölü çevresinde yer alan tüm plajları gösteren harita, plajlardaki alt yapı imkanları ile plajların ve kıyıların kullanımı ile ilgili bilgi ve kuralların yer aldığı tabelalar hazırlanacaktır. Tabelalarda yer alacak bilgiler Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanacaktır. Tabelaların tasarımı, yaptırılması ve alana yerleştirilmesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yapılacaktır. Tabela tasarımı ile ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün onayı alınacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Tabela tasarım ve yapım giderleri Alana yerleştirme giderleri
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.5.2. Altyapı imkanları olmayan veya yetersiz olan plajlara yeterli sayıda (taşıma kapasitesine uygun) wc/duş, kafeterya vb. üniteler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova Belediyesi Valilik Kaymakamlık
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Alt yapı imkanları yetersiz olan Doğanbaba, Ormanevi ve Kayadibi plajlarında taşıma kapasitelerine göre wc/duş, kafeterya vb. ihtiyaçları belirlenecektir. İhtiyaçlara yönelik projeler hazırlanacak, maliyet araştırması yapılacak ve mali imkanlar elverdiği takdirde yapım işleri tamamlanarak hizmete açılacaktır. Yapılar, yapımı tamamlanan plajlarda olduğu üzere ahşap, alanla uyumlu ve sökülüp takılabilir malzeme ile inşa edilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Projelendirme ve yapım maliyeti projesinde tanımlanacaktır.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Faaliyet hedefi

2.6. Yeşilova ilçe merkezi ve Salda köyü'nde trafik kaynaklı kaza riskinin azaltılması

Faaliyetler

2.6.1. Salda köyü köy içine trafik levhaları ve kasis yerleştirmek

2.6.2. Tır ve kamyonların şehir dışından geçişini sağlamak ve şehir içi trafiğini rahatlatmak için Yeşilova Çevre Yolunu yapmak

148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.6.1. Salda köyü köy içine trafik levhaları ve kasis yerleştirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Özel İdaresi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova ilçesi Jandarma Komutanlığı Salda Köyü Muhtarlığı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Köyü
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Yönetim planının yürürlüğe girmesini takiben Salda köyü içerisinde kasis ihtiyacı olan yerler ve uyarı levhaların konulacağı noktalar Yeşilova ilçesi Jandarma Komutanlığı tarafından belirlenecek ve düzenlenen bir tutanakla İl Özel İdaresine bildirilecektir. Jandarma Komutanlığı tarafından bildirilen noktalara İl Özel İdaresince kasisler yapılacak ve uyarı levhaları konulacaktır. Kasis yapım işleri ve uyarı levhalarının konulması turizm sezonu öncesi tamamlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Kasis yapım gideri Uyarı levhalarının yapımı ve yerleştirilmesi
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.6.2. Tır ve kamyonların şehir dışından geçişini sağlamak ve şehiriçi trafiğini rahatlatmak için Yeşilova çevre yolunu yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Karayolları 13. Bölge Müdürlüğü- 134. (Burdur) Şube Şefliği Antalya Bölge Etüt Proje Birimi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova Belediye Başkanlığı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova ilçesi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Devam ediyor
Faaliyet akış planı	Karayolları Antalya Bölge Müdürlüğü ile konu görüşülmüş, Yeşilova Çevre Yolu yapımının imar planına işlendiğini ve çalışmalara başlandığını, ancak henüz kamulaştırma işlemlerinin tamamlanamadığı; çalışmaların devam ettiği kamulaştırmanın tamamlanmasını takiben yapım işinin programa alınacağı belirtilmiştir.
Personel, ekipman, maliyet	Projesinde tanımlanacak
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Karayolları Antalya Bölge Müdürlüğü Etüt Proje Birimi

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet hedefi

2.7. Kayadibi Mahallesindeki kaya düşme riskinin ortadan kaldırılması

Faaliyetler

2.7.1. Doğanbaba- Kayadibi mahallesi yolunda kaya düşmesine karşı iyileştirme çalışması yapmak

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.7.1. Doğanbaba- Kayadibi Mahallesi yolunda kaya düşmesine karşı iyileştirme çalışması yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur İl Özel İdaresi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova Belediye Başkanlığı Karayolları 13. Bölge Müdürlüğü- 134. (Burdur) Şube Şefliği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Doğanbaba- Kayadibi yolu kayalık alanda (yaklaşık 10.km)
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Yönetim planının uygulanmaya konmasını takiben ilk 2 ay içerisinde İl Özel İdaresi teknik ekibi tarafından bölgede etüt çalışması yapılacak ve kaya düşmesini ve risklerini en aza indirmek için hangi çalışmaların yapılacağına ve tedbirlerin alınacağına dair tespitler yapılacaktır. Alınacak tedbirlere ilişkin uzman kuruluş olarak Karayolları 134. Şube Şefliğinin (Burdur) görüş ve katkıları alınarak planlama yapılacaktır. Planda öngörülen tüm tedbirler uygulanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	İl Özel İdaresi teknik personeli (İhtiyaç duyulduğunda Karayolları teknik personelinin desteği alınacaktır. Faaliyetin maliyeti alınacak tedbirlere göre planlama sürecinde belirlenecektir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

İdeal hedef 3: Salda Gölü ÖÇKB'nde yapılacak düzenlemelerle doğayı anlayan, doğaya saygılı ve korumada sorumluluk duyan bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlanması

Faaliyet hedefi

3.1. Yeşilova ilçesi ilköğretim, ortaöğretim ve liselerde okuyan en az 150 öğrencide Salda Gölü'nün değerleri, önemi ve korunması konusunda farkındalık yaratılması

Faaliyetler

3.1.1: 3.1.2 ve 3.1.3. nolu faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik eğitim ve gezi protokolü imzalamak

3.1.2. Öğrenci gruplarına yönelik eğitim ve gezi programları geliştirmek, eğitim materyalleri hazırlamak ve eğitim ve gezi programını uygulamak

3.1.3. Salda Gölü konulu resim, şiir, kompozisyon yarışmaları düzenlemek

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.1.1: 3.1.2 ve 3.1.3. nolu faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik eğitim ve gezi protokolü imzalamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü tarafından Yeşilova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün görüş ve katkıları alınarak 2025-2029 yıllarını kapsayan "Salda Gölü Gezi ve Eğitim Programı Hazırlama ve Uygulama Protokolü" hazırlanacak ve imzalanmak üzere Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü sunulacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.1.2. Öğrenci gruplarına yönelik eğitim ve gezi programları geliştirmek, eğitim materyalleri hazırlamak ve eğitim ve gezi programını uygulamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova ve ilgili köyler
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yönetim Planı uygulama süresince her yıl
Faaliyet akış planı	3.1.1 faaliyeti kapsamında hazırlanan protokolün imzalanmasını takiben Yeşilova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü tarafından oluşturulacak ekip tarafından eğitimin içeriği, eğitim materyalleri ve eğitim programı ile yıllık gezi programı içeriği hazırlanacaktır. Eğitimler ve geziler protokole uygun olarak gerçekleştirilecektir. Göle geziler, Çevre Haftası, 2 Şubat Dünya Sulak Alanlar Günü, Dünya Su Günü vb. özel gün ve haftalarda düzenlenecektir. Öğrencilerin alana ulaşımı konusunda Burdur Belediye Başkanlığının ve Yeşilova Belediye Başkanlığından araç desteği alınacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler Faaliyet kapsamında hazırlanan eğitim materyali Alana ulaşım için otobüs
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.1.3. Salda Gölü konulu resim, şiir, kompozisyon yarışmaları düzenlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yeşilova Belediye Başkanlığı Yeşilova Kaymakamlığı Yeşilova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova İlçesi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025 yılında
Faaliyet akış planı	2025 yılı ocak ayında Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün koordinatörlüğünde faaliyetten sorumlu ve desteleyen kurum ve kuruluşların temsilcilerinin yer aldığı "Yarışma Düzenleme Komitesi" oluşturulacaktır. Yarışma Düzenleme Komitesi tarafından her bir yarışma dalı (resim, şiir, kompozisyon) için jüriler ve yarışma koşulları belirlenecektir. Şubat ayı içerisinde Yeşilova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından Yeşilova ilçesindeki tüm okullara yarışma koşulları ile ilgili duyurular yapılacaktır. Yarışmalar mayıs ayı içerisinde sonuçlandırılacak ve 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde ödül töreni yapılacak ve yarışma sonuçları açıklanacaktır. Resim yarışmalarına katılım gösteren öğrencilerin eserleri İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından sağlanacak uygun bir salonda sergilenecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Yarışma giderleri Yeşilova Belediyesi tarafından ya da Yeniçağa Belediyesi tarafından sağlanacak sponsorlar tarafından karşılanacaktır.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

Faaliyet hedefi

3.2. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinin (MAKÜ) ile Salda Gölü ile bağının güçlendirilmesi

Faaliyetler

3.2.1. MAKÜ Salda Gölü Gezi Strateji ve Planı hazırlamak ve uygulamak

3.2.2. MAKÜ Fen-Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesinin uygun derslerini uygulamalı olarak alanda yapmalarını sağlamak

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.2.1. MAKÜ Salda Gölü Gezi Strateji ve Planı hazırlamak ve uygulamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Yeşilova Kaymakamlığı
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yönetim Planı uygulama süresince her yıl
Faaliyet akış planı	Yönetim Planının yürürlüğe girmesini takiben MAKÜ Kültür Bölümü ve öğrenci kollarıyla iş birliği ile "MAKÜ Salda Gölü Gezi Organizasyon Komitesi" oluşturulacak. Komite tarafından "MAKÜ Salda Gölü Gezi Strateji ve Planı" hazırlanacaktır. Yıllık plana uygun olarak geziler düzenlenecek. Bunun için gezi öncesi Salda Gölü gezi hakkında bilgileri içeren poster ve ilanlar hazırlanarak öğrencilere duyurular yapılacak. Poster ve ilanlar "MAKÜ Salda Gölü Gezi Organizasyon Komitesi" tarafından hazırlanacaktır. Gezi kapsamında Komite tarafından katılımcı öğrencilere "Salda Göl'nün oluşumu, değerleri ve önemi" hakkında bilgiler verilecek; sonraki gezi organizasyonlarında yararlanmak üzere gezi sonrası katılımcılardan geri bildirimler alınacaktır. Alana ulaşım konusunda rektörlük öğrencilere gerekli desteği sağlayacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Salda Gölü ve gezi hakkında bilgileri içeren posteri Alana ulaşım için otobüs
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Salda Gölü Yönetim Planı

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.2.2. MAKÜ Fen-Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesinin uygun derslerini uygulamalı olarak alanda yapmalarını sağlamak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	MAKÜ Rektörlüğü Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı, Eğitim Fakültesi Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Salda Gölü Çevre Şube Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yeşilova Kaymakamlığı Burdur Belediye Başkanlığı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yönetim planı uygulama süresince her yıl
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yönetim planı uygulama süresince
Faaliyet akış planı	MAKÜ Rektörlüğü Yönetim Planının yürürlüğe girmesini takiben faaliyetin uygulanmasına yönelik aldığı kararı ilgili dekanlıklara ve bölüm başkanlıklarına bildireceklerdir. Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi bünyesindeki ilgili akademik bölümler (Biyoloji, coğrafya, fen bilgileri vb.) Faaliyetin gerçekleştirilmesinde İhtiyaç duyulması halinde alana ulaşımın sağlanmasında Burdur Belediye Başkanlığı üniversiteye gerekli desteği sağlayacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

İdeal hedef 4: Bilimsel araştırma ve izleme çalışmaları da dahil olmak üzere yerinden yönetim için uygun alt yapı ve mekanizmaların oluşturulması

Faaliyet hedefi

4.1. Salda Gölü Araştırma ve İzleme (Bilim) ve Yönetim Merkezinin faaliyete geçirilmesi

Faaliyetler

4.1.1. Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezi ve müştemilatlarına ait uygulama ve mimari projeleri uygulamak

4.1.2. Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezi ve müştemilatlarına ait araç, gereç ve donatıları satın almak ve/veya yaptırmak

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	4.1.1. Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezi ve müştemilatlarına ait uygulama ve mimari projeleri uygulamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur Valiliği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü ÖÇKB Beyaz Adalar Mevkii
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Faaliyet devam ediyor.
Faaliyet akış planı	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü (Yatırım ve Projeler Dairesi Başkanlığı) tarafından Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezi ve müştemilatları (karayolu bağlantı yolu, giriş kontrol noktası, otopark vs.) ile bahçe düzenlemesine ait 1/5000 ölçekli nazım imar planı, 1/1000 ölçekli uygulama imar planı, 1/500 ve 1/200 ölçekli vaziyet planı uygulama projelerini ve mimari projeleri hazırlandığı ve onaylandığı bildirilmiştir. Yapım işi projesine, ayrılan proje ödeneği kapsamında başlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Faaliyetin maliyeti projesinde belirlenecektir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	4.1.2. Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezi ve müştemilatlarına ait araç, gereç ve donatıları satın almak ve/veya yaptırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Burdur Valiliği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Araştırma, İzleme ve Yönetim birimleri için bilim danışmanlarının görüş ve önerileri doğrultusunda merkezin faaliyete geçmesi için gerekli olan araç, gereç (laboratuvar malzemeleri de dahil) ve donatıların listesi hazırlanacak; listede yer alan malzeme, araç ve gereçlerin nitelikleri belirlenecek ve fiyat araştırması yapılarak gerekli bütçe oluşturulacaktır. Oluşturulan bütçe yatırım programına sunulacak ve ödenek çerçevesinde satın almalar gerçekleştirilerek merkezin faaliyete geçmesi sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Satın alınacak araç-gereç ve donatıların niteliklerine göre yapılacak piyasa araştırması ile belirlenecektir.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

14834442904 - 14834442904 - 14834442904 - 14834442904

Faaliyet hedefi

4.2. Salda Gölü ÖÇKB yönetim planı hedeflerine uygun hizmet verebilecek teknik ve idari organizasyonun sağlanması

Faaliyetler

4.2.1. “Salda Gölü ÖÇKB Yönetimi ve Organizasyonu” başlığı altında tanımlanan görevlendirilmeleri yapmak

4.2.2. Görevlendirilen personelin iş tanımlarına uygun olarak kapasitesinin artırılması için eğitimler düzenlemek

148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4 - 148344290 4

Faaliyet no ve faaliyetin adı	4.2.1. "Salda Gölü ÖÇKB Yönetimi ve Organizasyonu" başlığı altında tanımlanan görevlendirilmeleri yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	4.1. hedefi altında tanımlanan faaliyetlerin tamamlanmasını takiben
Faaliyet akış planı	5.1. hedefi altında tanımlanan faaliyetlerin tamamlanmasını takiben **"5.1 Yönetim Stratejisi"** (Sayfa-194) başlığında bulunan Tablo 30'da önerilen "Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Şube Müdürlüğü Teşkilat Yapısı"nda öngörülen görevlendirmeler in ilgili kurum ve birimlerle yazışmaların yapılarak uygulanmasını sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Yönetim Stratejisi başlığı altında tanımlanmıştır.
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	4.2.2. Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezinde görevlendirilen personelin iş tanımlarına uygun olarak kapasitesinin artırılması için eğitimler düzenlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Salda Gölü ÖÇK Bölgesi Araştırma, İzleme ve Yönetim Merkezinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2026-2027
Faaliyet akış planı	Personelin görevlendirilmesi takiben personelin görev tanımları da dikkate alınarak -aşağıdaki konu başlıklarını da kapsayan- eğitim programları geliştirilecek ve hizmet içi eğitim programları kapsamında eğitimler verilecektir. Faaliyet projelendirilerek hizmet alımı da yapılabilecektir. **<u>Konu başlıkları</u>** Alan güvenliği Ziyaretçi hizmetleri Sosyal medya hesaplarının kullanımı Yönetim Planı uygulamalarının takibi ve etkilerinin izlenmesi
Personel, ekipman, maliyet	Eğitim programına uygun eğitmenler Eğitim materyali
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

İdeal hedef 5: Salda Gölü ÖÇKB yönetim planı uygulama süreçlerine tüm paydaşların aktif olarak katılımının sağlanması

Faaliyet hedefleri

5.1. Yönetim Planı uygulamalarının katılımcı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi

Faaliyetler

5.1.1: Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesini kurmak ve işletmek

5.1.2: Dörder aylık dönemler halinde yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek

5.1.3: Yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek yılın uygulama planını yapmak

5.1.4: Beş yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek 5 yılın uygulama planını yapmak

Faaliyet no ve faaliyetin adı	5.1.1: Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesini kurmak ve işletmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Burdur Valiliği
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Burdur ilinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2025 yılında
Faaliyet akış planı	Yönetim planının onaylanmasını takiben "Salda Gölü ÖÇKB Yürütme Komitesi"nin teşkili, görevleri, sekretarya ve çalışma şekli ile komitede görev alacak kurum ve kuruluş listesini içeren olur yazısı Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından hazırlanacak ve Burdur Valiliği'nin Olur'una sunulacaktır. "Salda Gölü ÖÇKB Yürütme Komitesi"nin Valilik makamınca onaylanmasını takiben 15 gün içerisinde yürütme komitesi ilk toplantısını yapacak ve komite hakkında katılımcıları bilgilendirecek ve ilk 4 ayın çalışmaları görüşülecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290

Faaliyet no ve faaliyetin adı	5.1.2: Altışar aylık dönemler halinde yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Burdur Valiliği Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Burdur ilinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	1. toplantı: Nisan ayı içerisinde 2. toplantı: Eylül ayı içerisinde
Faaliyet akış planı	Yönetim Planı Yürütme Komitesinin ilk toplantısında "Yönetim Planı Dönemsel Değerlendirme Formu" hazırlanacaktır. Takip eden toplantılardan en az bir hafta önce Yürütme Komitesi üyesi tüm kurum ve kuruluşlar, sorumlu oldukları her bir faaliyetle ilgili değerlendirme formunu dolduracak ve Yürütme Komitesi sekretaryasına yazılı olarak iletilecektir. Yürütme Komitesinin dönemsel toplantılarında her kurum kendi sorumluluk alanındaki faaliyetlerle ilgili gelişmeler hakkında Komite'yi bilgilendirilecektir. Faaliyetlerin uygulanmasında ortaya çıkan sorunlar, darboğazlar ve aksaklıklar toplantıda giderilecektir. Mümkün olmaması durumunda darboğazlar ve aksaklıklar hakkında Sekretarya tarafından Valilik makamı bilgilendirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Toplantı mekânı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

-1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	5.1.3: Yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek yılın uygulama planını yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Burdur Valiliği Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Burdur ilinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Her yıl aralık ayı içerisinde
Faaliyet akış planı	Yıllık değerlendirme toplantısı aralık ayı içerisinde yapılacaktır. Toplantıda yönetim planında sorumluluk üstlenmiş her kurum komiteye yıllık faaliyet raporunu sunacaktır. Toplantıda uygulamadaki başarı ve başarısızlıklar değerlendirilecek, uygulamada edinilen bilgi ve deneyimler de dikkate alınarak takip eden yılın uygulama planı gözden geçirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Deneyimli yönetim planı uzmanı, Toplantı mekânı ve toplantı giderleri Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından karşılanacaktır.
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Faaliyet no ve faaliyetin adı	5.1.4: Beş yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek 5 yılın uygulama planını yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Burdur Valiliği Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Yeşilova Kaymakamlığı
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2029 yılında
Faaliyet akış planı	5. yılın sonunda deneyimli yönetim planlaması uzmanının danışmanlığında Salda Gölü ÖÇKB Yönetim Planı Yürütme Komitesi tarafından 5 yıllık uygulama dönemi değerlendirilecektir. 5 yıllık uygulamalarda edinilen bilgi ve deneyimler de dikkate alınarak II. 5 yılın uygulama planı hazırlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Danışmanlık hizmeti, toplantı mekânı ve toplantı giderleri
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

5. YÖNETİM STRATEJİSİ

Yönetim planı alan tanımı bölümünde de ayrıntılı olarak belirtildiği üzere Salda Gölü'nün jeokimyasal özellikleri bakımından yeryüzündeki en nadir alanlardan biri olması, doğal güzelliklerinin yanı sıra, piknik ve kamp yaparak doğada sakin bir gün geçirme, yürüyüş yapma ve bisiklete binme, yüzme, çamur banyosu yapma gibi insanların pek çok talebine aynı anda cevap verebilecek özelliklere sahip bulunması nedeniyle, Salda Gölü'ne olan talep artışının ülkemizdeki benzer alanlarla karşılaştırılmayacak düzeyde hızla artmasına sebep olmuş, son 3-4 yılda alana gelen ziyaretçi sayısı en az on kat artarak iki milyona yaklaşmıştır. Alana gelen ziyaretçi sayısındaki hızlı artış, alan üzerinde insan baskısının artmasına ve oldukça hassas ve kırılgan yapıya sahip olan bazı bölgelerin hızla tahribine sebep olmuştur. Bu durum alana gelen ziyaretçilerin ve diğer insan faaliyetlerinin etkin kontrolünü ve yönetimini zorunlu kılmıştır.

Doğa Araştırmaları Derneği tarafından Bakanlık adına 2020 yılında yapılan "Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik Analiz Çalışması ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi" çalışması kapsamında Göl'ün en hassas ve kırılgan bölgesi olan Beyaz Adalar mevkiine insan girişi tamamen yasaklanmış, diğer plajlar ve günü birlik kullanım alanları için se taşıma kapasiteleri belirlenmiştir. 2021 yılında hazırlanan bu çalışma (Salda Gölü Yönetim Planı) kapsamında ise yönetim hedefleri belirlenmiş ve yönetimi bu hedeflere taşıyacak faaliyetler tanımlanmıştır. Ayrıca, alanda yapılan bilimsel araştırma ve inceleme sonuçları, uygulamadaki planlar, arazinin doğal özellikleri, alanın insan kullanımlarına karşı hassaslığı ve kullanım durumu ile Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında önerilen doğal sit sınırları dikkate alınarak koruma bölgeleri belirlenmiş ve her bir bölge plan kararları geliştirilmiştir.

Gerek ülke içinde gerekse ülkemiz dışında Salda Gölü'nde olduğu üzere koruma değeri yüksek, aynı zamanda oldukça hassas ve kırılgan yapıya sahip korunan alanlar değerlendirildiğinde, başarılı alan koruma örneklerinin tamamının yerinden (alandan) yönetimlerin oluşturulduğu alanlar olduğu görülmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere ülkemiz dışındaki başarılı yönetim örnekleri de dikkate alınarak Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde gerçekleştirilecek tüm rekreasyonel faaliyetlerin ve diğer faaliyetlerin koruma kullanma dengesi içerisinde yürütülebilmesi için Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Şube Müdürlüğü için aşağıdaki yönetim yapısı önerilmiştir.

Yönetim Planında Salda Gölü Araştırma ve İzleme (Bilim) ve Yönetim Merkezinin faaliyete geçirilmesi öngörülmüştür (Faaliyet Hedefi 4.1). Salda Gölü Araştırma ve İzleme (Bilim) ve Yönetim Merkezinin faaliyete geçmesini takiben aşağıda "Salda Gölü ÖÇKB Yönetimi ve Organizasyonu" başlığı altında belirtilen görevlendirmelerin yapılması önerilmektedir.

-1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Şube Müdürlüğü altında önerilen birimler, birimlerin görevleri, birimde görev yapacak personelin niteliği ve sayısı Tablo 31'de verilmiştir.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904 - 1483442904

Tablo 30: Salda Gölü ÖÇKB Şube Müdürlüğü için önerilen yönetim yapısı

İdari Birim ve Görevi	Personel Niteliği ve Sayısı
İdari Birim: Bütün mali, hukuki ve idari işlerden sorumlu olup, idari birimlerini yönlendirecek ve kontrol edecek birimdir.	İdari personel: 1 personel
Ziyaretçi Hizmetleri Birimi: Sorumluluk alanları: Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde oluşturulacak ziyaretçi tanıtım merkezi, Ziyaretçi bilgilendirme, eğitim ve yönlendirme çalışmaları, Alan tanıtım faaliyetleri ve materyallerinin (broşür, pano vb.) geliştirilmesi, Alan kılavuzluğu eğitimleri ve alan kılavuzlarının denetimi Gönüllülük sistemini oluşturma	Sosyolog: 1 personel Eğitim görevlisi: 1 personel
Proje Geliştirme- Uygulama ve İzleme Birimi Sorumluluk alanları Dönemsel olarak rekreasyonel faaliyetlerin ekolojik ve sosyal etkilerinin izlenmesi Ziyaretçi yönetim araçlarının geliştirilmesi İlgili tüm kamu kurum ve STKlar ile projeler yapma ve yürütme Gönüllülük sistemi içerisinde yapılacak faaliyetleri yürütme Projeler için fon bulma Yapılacak projelerde uzmanlara rehberlik etme Tüm izleme çalışmaları ve proje çıktılarından bir oluşan veri tabanı oluşturma	Biyolog (Ekolog): 1 personel Peyzaj Mimarı: 1 personel Çevre Mühenisi:1 personel Biyolog: 1 personel Proje geliştirme uzmanı: 1 personel
Alan Güvenlik Birimi Sorumluluk Alanları: Tüm alanın güvenlik işleri Sahada ziyaretçi kontrolünün ve güvenliğinin sağlanması Acil müdahale ve ilk yardım	Gezici Kontrol Görevlileri: 4 personel (2'si sağlık teknisyeni)
Teknik ve Destek Birimi Sorumluluk Alanları Dijital araç ve gereçlerin geliştirilmesi, bakım ve onarımı (web sayfası, online rezerasyon sistemi, dijital sayaçlar vb, tanıtım videoları vb.) Üst yapı tesislerinin bakım, onarım işleri Temizlik işlerinin kontrolü	Elektrik- elektronik teknikeri: 1 personel İnşaat teknisyeni:1 personel Bilişim uzmanı: 1 personel

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

6. KAYNAKÇA

- Atalay, İ. ve Mortan, K. (2011), Türkiye Bölgesel Coğrafyası, İnkılap Yayıncılık, İstanbul (331).
- Balcı vd. / Yerbilimleri, 2018, 39 (1), 19-40
- Balcı, N., Demirel, C., Kurt, M.A., 2018. Salda Gölü'nün Jeomikrobiyolojisi ve Güncel Stromatolit Oluşumunda Mikrobiyal Etkiler. Yerbilimleri, 39(1):19-40.
- BRAITHWAITE, C.J.R., ZEDEF, V., 1994; Living hydromagnesite stromatolites in Turkey. Sedimentary Geology, 92, 1-5.
- Carlson, R.E. (1977). A Trophic State İndex For Lakes. Limnology And Oceanography, 22: 361–369.
- Ceballos-Lascurain, H. 1996. Tourism, Ecotourism, and Protected Areas: The State of Nature-Based Tourism Around the World and Guidelines for its Development. Gland: IUCN.
- CEYLAN, S., BULUT, İ., 2019; Salda Gölü özel çevre koruma bölgesinde turizm baskısı, koruma ve sürdürülebilirlik. Türk Coğrafya Dergisi, 73, 79-89.
- Davıs, P.H., 1965-85., Flora Of Turkey And The East Aegean Islands, Vol I-Ix., Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Davıs, P.H., Mıll, R.R. Ve Tan, K. 1988., Flora Of Turkey And The East Aegean Islands, Vol. X, Supplement, Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Davis, P.H. (ed.) (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands 6: 1-825. Edinburgh University Press, Edinburgh.
- DKMP, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2012, Sulak Alan Yönetim Planı Projesi Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Alt Projesi Raporu, 181.
- DOI: 10.1007/978-3-030-21614-6_12
- DPT, (1996), Burdur İli Raporu (6- 45).
- DSİ, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 2020, Burdur Yeşilova İstasyonu Su Kodu Kayıtları, DSİ 18.Bölge Md Arşivi (basılmamış)
- Ekmekçi, F. G., Atalay, M. A., Yoğurtçuoğlu, B., Turan, D., and Küçük, F. (2015). A new species of Pseudophoxinus (Teleostei: Cyprinidae) from Southwestern Anatolia, Turkey. Zootaxa 4033, 117–128. doi:10.11646/ ZOOTAXA.4033.1.6.
- Eryılmaz, T., (2019) Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Çekicilikleri. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Freyhof, J. and Özulug, M. 2010. Pseudophoxinus ninae, a new species from Central Anatolia, Turkey (Teleostei: Cyprinidae). Ichthyological Exploration of Freshwaters 17(3): 255-259.
- Fuante de Val, G., Atauri A.J., Lucio J.V., 2006. Relationship between landscape visual attributes and spatial pattern indices: A test study in Mediterranean- climate landscapes. Landscape and Planning, Volume 77, Issue 4, 393-407.
- Gülez, S. (1990). Orman içi Rekreasyon Alanının Saptanması İçin Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi. İÜ Orman Fakültesi Dergisi, A, 40(2), 132-147.

1483442904 - 1483442904 - 1483442904

- Güner, A., Özhatay, N., Ekım, T. Ve Başer, K.H.C., 2000., Flora Of Turkey And The East Aegean Islands, Vol. Xı, Supplement – Iı, Edinburgh University Press, Edinburgh
- Gürdal, M., (2005), "Burdur İlinin Turizm Potansiyelinin Tanıtımı ve Turizm Amaçlı
- Güreli N., (2020) Salda Gölü Havzası ve Yakın Çevresinin Entegre Havza Yönetimi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- H. Duman & M.F. Watson Edinburgh J. Bot. 56(2): 200 (1999)
- Hedge & Hub.-Mor. Notes Roy. Bot. Gard. Edinburgh 27: 213 (1967)
- http://tehditaltindabitkiler.org.tr/
- https://cip.tuik.gov.tr/#
- https://tuikweb.tuik.gov.tr
- https://doi.org/10.1016/j.earscirev.2021.103705
- Karavel., Aytaç. In: Bot. Res. J. 1(1): 17. (2008).
- Karavel., Aytaç. In: Bot. Res. J. 1(1): 18. (2008).
- Kesici, E.(2018) Salda Gölü Korunan Alanının Sürdürülebilirliği. Doğanın Sesi, (1), 3-11.
- Kornilios P, Thanou E, Lymberakis P, Ilgaz Ç, Kumlutaş Y, Leaché A. A phylogenomic resolution for the taxonomy of Aegean green lizards. Zool Scr. 2019; 49 (1):14–27
- Kullanımına Yönelik Sorunları ve Çözüm Önerileri", I. Burdur Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Burdur (553-554-597).
- Küçük, F., Gülle, I., İnnal, D., and Güçlü, S. S. (2016). Burdur İli Balıkları: Biyoçeşitlilik Envanteri, Populasyon ve Habitat Durumları. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 7, 232–239.
- Moss B., 1988, Ecology Of Fresh Waters: Man And Medium, 2nd Edition. Blackwell
- MTA, 1997; Türkiye Jeoloji Haritaları Serisi, Denizli M23 1/100 000 Ölçekli Paftası ve Açıklamaları, MTA Jeoloji Etütleri Dairesi, Ankara.
- OĞUZTÜZÜN, C., 2018; Salda Gölü Korunan Alanının Sürdürülebilirliği. Doğanın Sesi, 1(1), 3-11.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı, Sulak Alanlar Şube Müdürlüğü, (2013.) Sulak Alan Yönetim Planı Projesi Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Alt Projesi.
- OSİB (2013). "Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırması", s.179 (https://books.google).
- Resmî gazete, (25 Eylül 2019; 30899), Yüzme Suyu Kalitesinin Yönetimine Dair Yönetmelik
- Russell, M.J., Ingham, J.K., Zedef, V., Maktav, D., Sunar, F., Hall, A.J., Fallick, A.E., 1999. Search for signs of ancient life on Mars: expectations from hydromagnesite microbialites, Salda Lake, Turkey. Geological Society of London Journal, 156:869-888.
- Seçmen Ö., Leblebici E., 1997. Türkiye Sulak Alan Bitkileri Ve Bitki Örtüsü. Ege Üniv. Fen Fak.Yay. No: 158.
- Sezer, B, 2004, Salda Gölü Güncel Magnezyum Çökellerinin Kristalizasyon Mekanizması (Saturatıon Index) ve Su Özellikleri, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü

14834429 04 - 14834429 04 - 14834429 04

- SYGM, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, 2018, Salda Gölü 2018 Su Kalite Verileri, SYGM arşivi (basılmamış).
- Şenel, M., Akyürek, B., Can, N., Aksay, A., Pehlivan, N., Bulut, V., Aydal, N. 1997. 1: 100 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası, Denizli M23 (J9), Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü yayını, Ankara.
- ŞENGÖR, A.M.C., YILMAZ, Y., 1981; Türkiye'de Tetis Evrimi: Levha Tektoniği Açısından Bir Yaklaşım, TJK, Yerbilimleri Özel Dizisi, No:1, Ankara.
- T.C. BURDUR VALİLİĞİ, 2009; İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Burdur İli Çevre Durum Raporu, Burdur.
- Temurçin, K., & Yıldırım Atayeter, U. T. (2019). Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Potansiyeli ve Yeşilova İlçesi'nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkisi. Isparta: SDÜ Fen-Edebiyat Fakiltesi Sosyal Bilimler Dergisi.
- TMMOB (TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ), 2020; Salda Gölü Raporu, Ankara, 150s.
- turkiyeninbitkileri.com
- Türkiye, Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Ankara: Çevre ve Orman Bakanlığı.
- TVK, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, 2020, Su analiz sonuçları arşivi,
- Varol, S., Davraz, A., Aksever, F., Şener, Ş., Şener, E., Kırkan, B., Tokgözlü, A., 2020. Salda Gölü Havzası (Burdur/Türkiye) su kaynaklarının kökeni ve beslenim proseslerinin çevresel, trityum ve radyokarbon izotoplar kullanılarak belirlenmesi. MTA Dergisi, 161: 57-70.
- Venrıck, E.L. 1978a. Sampling Strategies. In Phytoplankton Manual. (Editör: A. Sournia), S: 7-16, Unesco, Paris.
- Venrıck, E.L. 1978b. Water-Bottles. In Phytoplankton Manual. (Editör: A. Sournia), S: 33-41, Unesco, Paris.
- Wetzel R.G., 1983, Limnology, 2nd Edition. Cbs College Publishing, 767.
- Willby, N., Pıtt, J., Phllıps, G., 2009. The Ecological Classification Of Uk Lakes Using Aquatic Macrophytes. Environment Agency Science Report. Project Sc010080/Sr. Bristol.
- Yoğurtçuoğlu, B., 2019, Simultaneous reproduction of two killifish congeners in the highly alkaline Lake Salda (Turkey Marine and Freshwater Research, 70, 1633–1642.
- Zedef, V., Russell, M.J., Fallick, A.E., Hall, A.J., 2000. Genesis of vein stock work and sedimentary magnesite and hydromagnesite deposits in the ultrafamic terranes of southwestern Turkey: a stable isotope study. Economic Geology, 95:429-446.
- Burdur Göller Havzası Yeraltısuyu Planlama (Hidrojeolojik Etüd) Yapım İşi Havza Hidrojeoloji Raporu, 2015

83442904 - 14834290

Ek:1

Salda Gölü plaj ve piknik alanları taşıma kapasitesi

Salda Gölü plaj ve piknik alanlarının taşıma kapasitesi (Çalışma 2020 yılında Doğa Araştırmaları Derneği tarafından Bakanlık adına yürütülen Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik Analiz Çalışması ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi kapsamında Peyzaj Mimarı Doç. Dr. Tendü Hilal Göktuğ tarafından hazırlanmıştır.)

Beyaz Adalar taşıma kapasitesi

Beyaz Adalar Taşıma Kapasitesi	Öneri-1	Öneri-2	Öneri-3
FTK (ziyaretçi/gün)	6.113	7.379	13.492
Anlık kapasite (ziyaretçi)	541	653	1.194
Yıllık (ziyaretçi/yıl)	572.173	690.670	1.262.843

Diğer plajların taşıma kapasiteleri

PLAJLAR	Halk Plajı	Kayadibi Plajı	Doğanbaba Plajı 1	Doğanbaba Plajı 2	Orman Plajı
FTK (ziyaretçi/gün)	2.553	2.755	853	1.220	1.273
Anlık kapasite (ziyaretçi)	1.560	1.680	520	744	776
Yıllık (ziyaretçi/yıl)	280.628	302.240	93.579	81.621	85.132

Piknik Alanlarının taşıma kapasiteleri

PİKNİK ALANLARI	Doğanbaba Plajı 1'in yanındaki piknik alanı	Halk Plajı'nın yanındaki piknik alanı
FTK (ziyaretçi/gün)	1.640	115
Anlık kapasite (ziyaretçi)	1.000	70
Yıllık (ziyaretçi/yıl)	272.602	19.115

14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4

Proje Sahibinin Adı	T.C. ÇEVRE ŞEHİRCİLİK ve İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Adresi	Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No:278 Çankaya/ANKARA
Telefon, Faks Numaraları ve Elektronik Posta Adresi	**Telefon**: (0312) 222 12 34 **Faks**:(0312) 222 26 61 **E-posta**: tabiat@csb.gov.tr
Projenin adı	Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı Projesi
Projenin Yapılacağı Yer	Burdur İli Salda Gölü
Raporu Hazırlayan Kuruluşun Adı	Doğa Araştırmaları Derneği İktisadi İşletmesi
Adresi	Kültür mahallesi Cemre sokak No: 9/1 Çankaya/ANKARA
Telefon, Faks Numaraları ve Elektronik Posta Adresi	Tel: +90 (312) 432 18 79 Faks: +90 (312) 432 43 94 iletisim@dogaarastirmalari.org.tr

-14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4 - 14834290 4